

M-real on Euroopan johtava ensikuitu-
kartongin tuottaja ja merkittävä paperin
toimittaja, joka tarjoaa asiakkailleen
laadukkaita kartonkeja ja papereita
kuluttajapakkauksiin sekä viestinnän ja
mainosalan loppukäyttöihin.

M-REAL
TUNNUSLUVUT JA
VUOSI 2008 LYHYESTI

sivut
02-09

>2 M-REAL >4 AVAINLUVUT >6 VUOSI 2008 LYHYESTI
>8 TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

LIIKETOIMINTA-ALUEET

sivut
10-17

>12 CONSUMER PACKAGING >14 OFFICE PAPERS
>16 OTHER PAPERS >17 MARKET PULP AND ENERGY

YRITYSVASTUU
TOIMINTAYMPÄRISTÖ

sivut
18-27

>20 YRITYSVASTUU >27 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

TILINPÄÄTÖS 2008

sivut
28-101

>31 TILINPÄÄTÖKSEN SISÄLLYSLUETTELO
>40 KONSERNIN TILINPÄÄTÖS >90 EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS

HALLINNOINTI

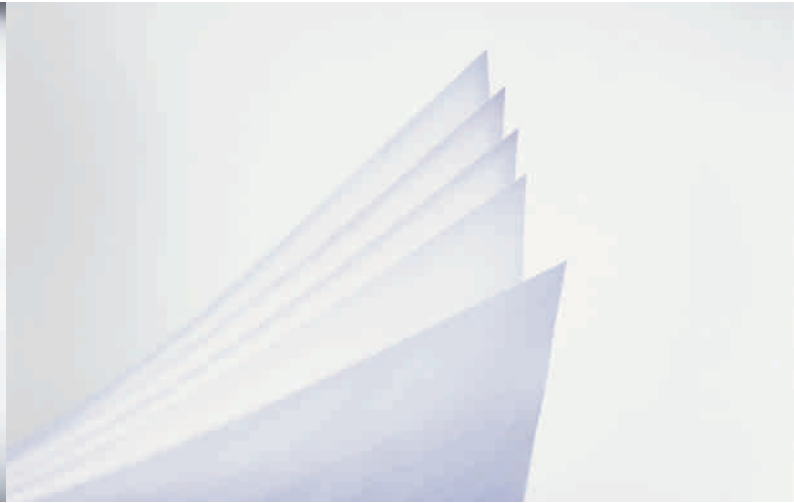

sivut
102-121

>108 HALLITUS >110 JOHTORYHMÄ >112 SISÄINEN VALVONTA, RISKIEN-
HALLINTA JA SISÄINEN TARKASTUS >119 TALOUSVIESTINTÄ

Consumer Packaging

Office Papers

M-real

M-real on Euroopan johtava ensikuitukartongin tuottaja ja merkittävä paperin toimittaja. Asiakkaita ovat merkkituote- ja kotelovalmistajat, kustantamot, painotalot, tukkurit ja toimistotarvikealan yritykset.

M-real tarjoaa asiakkailleen laadukkaita kartonkeja ja papereita kuluttajapakkauksiin ja viestinnän sekä mainonnan loppukäyttöihin. Kartongeilla ja papereilla on Paper Profile -ympäristötuoteselosteet ja kaikilla tehtailla on otettu käyttöön sertifioidut ISO 9001 laatu- ja ISO 14001 -ympäristöjärjestelmät. Vuonna 2007 M-real otti käyttöön hiilijalanjälkilaskelmat, joiden avulla yksittäisten tuotteiden ilmastovaiikutukset raportoidaan.

M-realin liiketoiminta-alueet ovat Consumer Packaging, Office Papers ja Other Papers. Lisäksi raportointirakenteeseen kuuluu Market Pulp and Energy -segmentti.

M-realin pääkonttori on Suomessa. Yhtiön liikevaihto vuonna 2008 oli 3,2 miljardia euroa, ja se työllistää noin 6 500 henkilöä. M-real kuuluu Metsäliitto-konserniin, ja sen A- ja B-sarjan osakkeet listataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä.

Consumer Packaging

M-realin Consumer Packaging on Euroopan johtava ensikuitukartongin valmistaja. Lisäksi liiketoiminta-alue valmistaa erikoispapereita, kuten tapetin pohjapapereita. Consumer Packaging uudisti kotelokartonkikonseptinsa keväällä 2008. Uuden konseptin, LITE4U:n, mukaiset kartongit ovat keveitä ja tasalaatuisia, mutta pintaominaisuuksiltaan yhtä laadukkaita kuin painavimmat kartonkilaadut. LITE4U -tuotemerkkejä ovat Carta Integra, Carta Elegia, Carta Solida, Avanta Prima ja Simcote, joista Carta Elegia on täysin uusi taivekartonki.

Consumer Packagingin palveluvalikoimaan kuuluu arkitus-

palvelu, erilaisia teknisiä palveluita, seminaareja ja koulutusta. Aasian markkinoilla palveluvalikoimaan kuuluu lisäksi palveluja pakkausten hankinnassa, pakkaussuunnittelussa ja painatusten hallinnassa.

Consumer Packagingin seitsemän Suomessa sijaitsevaa tehdasta ovat Joutseno, Kaskinen, Kemiart Liners, Kyro, Simpele, Tako ja Äänekoski. Liikevaihto oli 1 061 miljoonaa euroa, ja toimitukset noin 1,35 miljoonaa tonnia. Consumer Packaging työllistää noin 1 600 henkilöä.

OSUUS LIIKEVAIHDOSTA
34 %

Other Papers

Market Pulp and Energy

Office Papers

M-realin Office Papers valmistaa, markkinoi ja myy laadukkaita päällystämättömiä hienopapereita. Office Papersin tuotevalikoiman paperit sopivat tulostukseen, kopiointiin, lomakkeisiin, kirjekuoriin, oppaisiin ja erilaiseen yritysviestintään. Paperi myydään kopiopaperiarkkeina, rullatavarana tai folioarkkeina.

Office Papersin rullapaperi myydään pääasiassa jatkopaljoille tai painotaloille. Kopiopaperiarkit myydään paperitukkureille, konttorilaitevalmistajille ja toimistotuotteiden jälleenmyyjille. Office Papersin

merkittävimpiä tuotemerkkejä ovat Data Copy, Evolve ja Modo Papers.

Office Papersin tehtaat toimivat Ruotsin Husumissa ja Ranskan Alizayssa. Liikevaihto oli 804 miljoonaa euroa, ja toimitukset noin 1,1 miljoonaa tonnia. Office Papers työllistää noin 1 500 henkilöä.

OSUUS LIIKEVAIHDOSTA
26 %

Other Papers

M-realin Other Papers valmistaa lähinnä erikoispapereita etiketteihin, lomakkeisiin, graafisiin käyttökohteisiin sekä viestinnän ja mainosalan tarpeisiin. Tunnetuin tuotemerkki on valupäällystetty paperi- ja kartonkilaatu CHROMOLUX, joka on alansa markkinajohtaja Euroopassa. Muita tuotemerkkejä ovat muun muassa medley, Spectral ja ZETA.

Other Papersin tehtaat Reflex ja Gohrsmühle sijaitsevat Saksassa ja Hallein Itävallassa.

Other Papersin liikevaihto oli 622 miljoonaa euroa, ja toimitukset noin 0,7 miljoonaa tonnia. Other Papers työllistää noin 2 000 henkilöä.

OSUUS LIIKEVAIHDOSTA
20 %

Market Pulp and Energy

Market Pulp and Energy -segmentti sisältää M-realin sellun myynnin ulkoisille osapuolille. Vuoden 2008 lopussa tapahtuneen Graphic Papers -liiketoiminnan myynnin jälkeen suurin osa ulkoisista sellumääristä myydään Sappille pitkäaikaisiin sopimuksiin perustuen. Segmenttiin kuuluu myös ulkoisia energian myyjiä sellutehtailta tai M-realin energia-alan yhtiöiden omistusten kautta.

Market Pulp and Energy -segmentin liikevaihto oli 644 miljoonaa euroa.

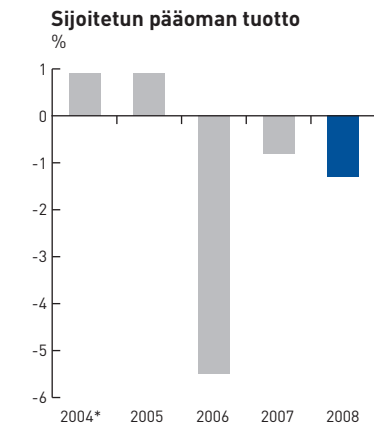
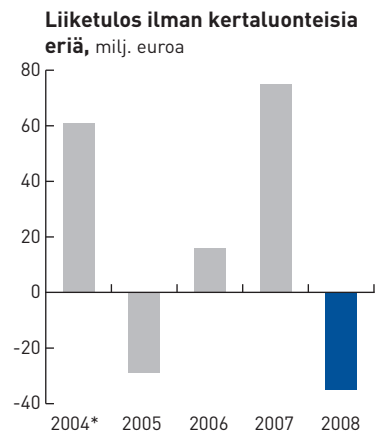
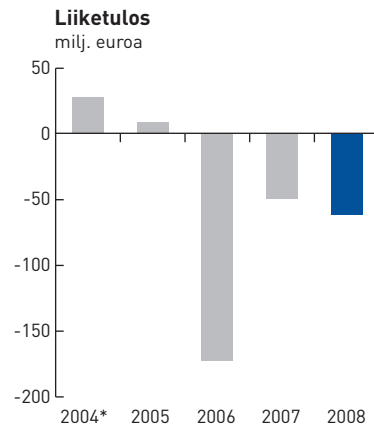
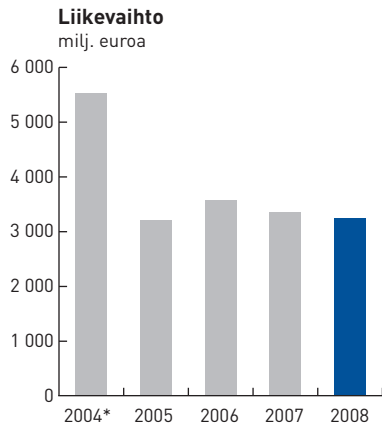
OSUUS LIIKEVAIHDOSTA
20 %

Avainluvut

	2008	2007	Muutos (%)
Liikevaihto, milj. euroa	3 236	3 499	-8
Liiketulos ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	-35	75	
- % liikevaihdosta	-1,1	2,1	
Liiketulos, milj. euroa	-61	-49	
- % liikevaihdosta	-1,9	-1,4	
Tilikauden tulos ennen veroja			
jatkuvista liiketoiminnoista, milj. euroa	-204	-191	
- % liikevaihdosta	-6,3	-5,5	
Tilikauden tulos, milj. euroa	-508	-195	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-1,3	-0,8	
Oman pääoman tuotto, %	-10,4	-8,5	
Korollinen nettovelka, milj. euroa	1 254	1 867	-33
Velkaantumisaste, %	152	124	
Nettovelkaantumisaste, %	90	99	
Omavaraisuusaste, %	30,8	34,4	
Osakekohtainen tulos, euroa	-1,58	-0,59	
Osakekohtainen tulos, jatkuvista liiketoiminnoista, euroa	-0,55	-0,51	
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	4,05	5,58	-27
Osakekohtainen osinko, euroa	0,00*	0,06	-100
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa	232	1 070	-78
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	128	259	-51
Bruttoinvestoinnit, jatkuvista toiminnoista, milj. euroa	105	208	-50
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavirrat, milj. euroa	-97	127	-176
Henkilöstö 31.12.	6 546	9 508	-31
Henkilöstö, jatkuvissa toiminnoissa 31.12.	6 546	7 241	-10

* Hallitus ehdottaa, että osinkoa vuodelta 2008 ei jaeta.

* Vuosi 2004 ei sisällä Map Merchant ja Graphic Papers -liiketoimintojen myyntien vaikutuksia.

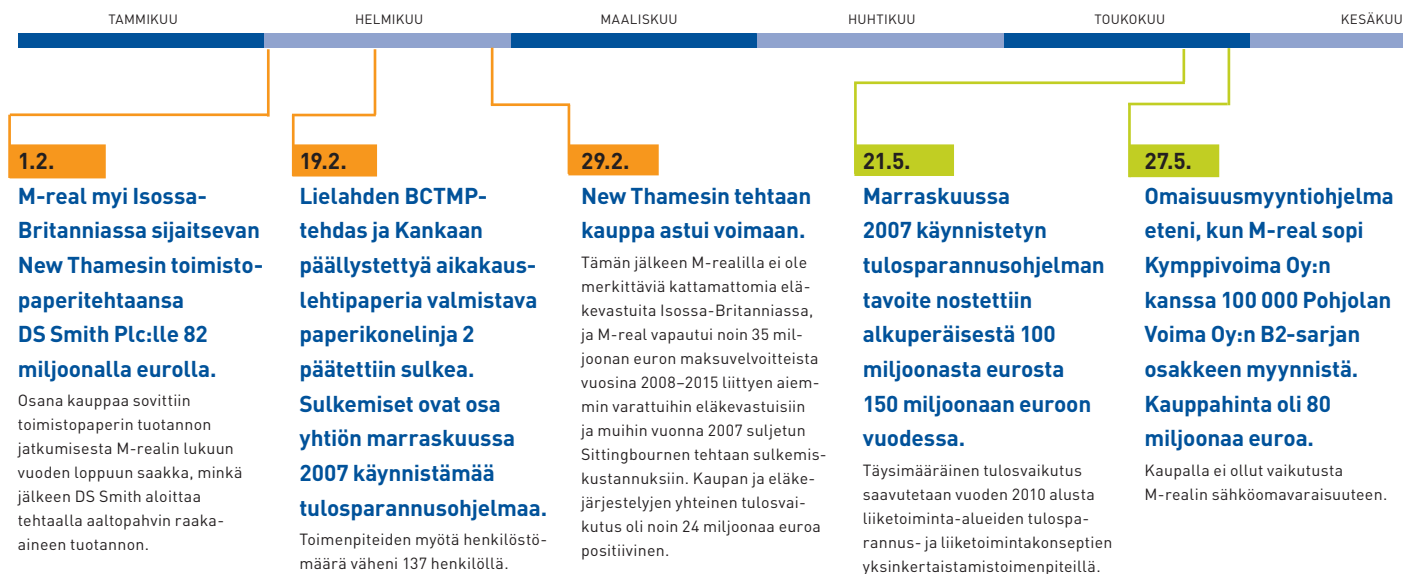
M-realin kustannusrakenne vuonna 2008*

- Kuljetukset 14 %
- Puuraaka-aine 21 %
- Kemikaalit, pigmentit ja täyteaineet 17 %
- Energia 11 %
- Muut muuttuvat kustannukset 6 %
- Palkat 16 %
- Muut kiinteät kustannukset 15 %

* Teollisten toimintojen kokonaiskustannukset vuositasona noin 2,5 miljardia euroa

Vuosi 2008 lyhyesti

HEINÄKUU

ELOKUU

SYYSKUU

LOKAKUU

MARRASKUU

JOULUKUU

25.6.

M-real ilmoitti kirjaavansa IAS 39:n mukaisesti Pohjolan Voima (PVO) -omistuksensa käypään arvoon 439 miljoonaa euroa.

29.9.

M-real ilmoitti myyvänsä Graphic Papers -liiketoimintansa eteläafrikkalaiselle Sappi Limitedille 750 miljoonalla eurolla.

Kauppahinta muodostui 480 miljoonan euron käteissuorituksesta ja ostajalle siirtyvistä nettovelloista, 220 miljoonan euron enintään nelivuotisesta korollisesta velkakirjasta sekä 50 miljoonan euron suunnatusta osakeannista. M-realin nettovelkojen määrän arvioidaan pienenevän noin 630 miljoonalla eurolla kaupan toteuduttua.

Kauppaan sisältyvät Kirkiniemen ja Kankaan tehtaat Suomessa, Stockstadtin tehdas Saksassa sekä Biberistin tehdas Sveitsissä. Osana kauppaa M-real sopi pitkäaikaisista sellun ja valkaistun kemihierteen toimituksista Sappille sekä muista pienemmistä palvelu- ja toimitussopimuksista.

Samalla M-real ilmoitti suunnittelevansa aiempien strategiatarkastelujensa mukaisesti päälystetyn standardihienopaperin tuotannon lopettamista Itävallassa Halleinin tehtaalla ja Saksassa Gohrsmühlen tehtaalla. Toteutuessaan järjestely pienentää päälystetyn hienopaperin kapasiteettia Euroopassa noin 0,6 miljoonalla tonnilla.

31.12.

Graphic Papers -liiketoiminnan myynti Sappille toteutui.

Toimitusjohtajan katsaus

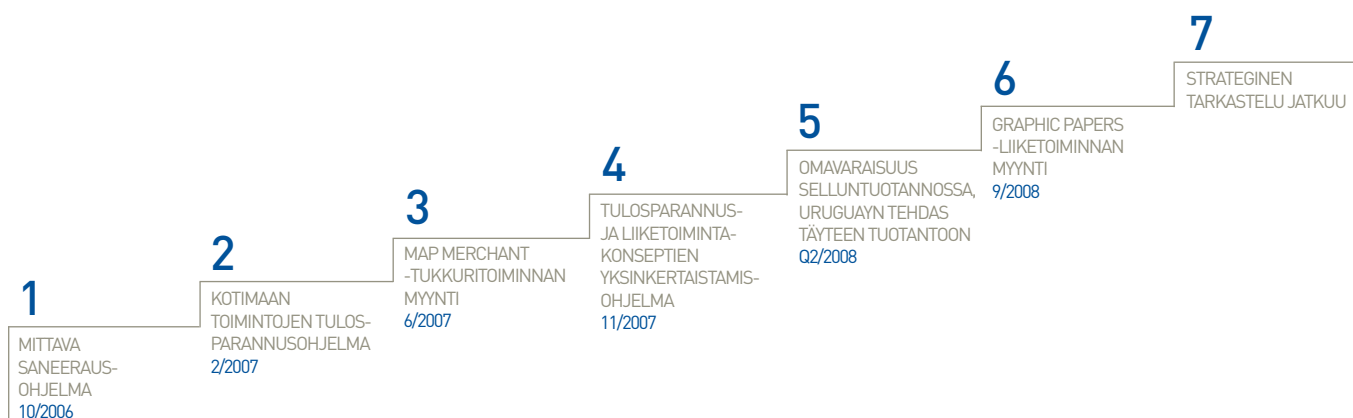
Arvoisa lukija

M-realin strateginen tarkastelu eteni suunnitellusti vuonna 2008. Keväällä saavutimme strategisen tavoitteemme selluomavaraisuudesta, kun Metsä-Botnian Uruguayn sellutehdas pääsi täyteen tuotantotehoonsa ennätysajassa. Syksyllä jatkoimme koko toimialan kannalta vastuullista toimintaamme ja otimme vetovastuun Euroopan päälylystettyjä papereita tuottavan teollisuuden uudelleenjärjestelytoimista. Graphic Papers -liiketoiminnan myynti vuoden 2008 lopussa Sappille 750 miljoonalla eurolla oli teollisuudenalan tämän vuosikymmenen merkittävin uudelleenjärjestelytoimi ja erittäin tärkeä strateginen askel M-realille.

Graphic Papers -liiketoiminnan myynnin myötä M-realista tuli fokuoituneempi ja tasarakenteeltaan terveempi yhtiö. Olemme johtava ensikuitukartongin tuottaja ja merkittävä paperin toimittaja Euroopassa. Meillä on nyt selvästi paremmat mahdollisuudet kehittää nykyisiä liiketoimintojamme ja luoda asiakkaillemme uusia innovaatioita. Lisäämme resursseja kartonki-liiketoiminnan kehittämiseksi ja tutkimme myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia Euroopan ulkopuolisilla markkinoilla. Uusi, keväällä 2008 julkistettu LITE4U-kotelokartonkikonsepti vastaa asiakkaidemme tehostamistarpeisiin, huomioiden ympäristökäijät tuotteiden laadusta ja ominaisuuksista tinkimättä. LITE4U on ollut menestys, ja konsepti tarjoaa jatkossakin kiinnostavia kehitysmahdollisuuksia.

Jatkamme paperiliiketoimintamme strategista tarkastelua, jotta voimme edelleen parantaa tulokuntoamme. Halleinin ja Gohrsmühlen tehtaiden päälylystetyn standardihienopaperin tuotanto lopetetaan huhtikuussa 2009. Molempien tehtaiden toiminta on ollut pitkään tappiollista. Gohrsmühlessä laajennetaan erikoispaperien sekä päälylystämättömien hienopaperirullien ja -folioarkkien tuotantoa. Visiomme on valmistaa paperia tulevaisuudessakin mutta entistä fokuoidummalla tuotevalikoimalla.

Alkuvuoden aikana tuotteidemme kysyntä oli melko hyvä. Vuoden loppua kohden kysyntä kuitenkin hiipui selvästi päämarkkinoillamme Euroopassa. Omat sisäiset tulosparrannustoi-memme ja toimintojen yksinkertaistamiset tuottivat odotettuja tuloksia, mutta valitettavasti ennätyskorkea kustannusinflaatio söi hyviä tuloksiamme. Vuoden toisella puoliskolla tuotteiden hinnat kehittyivät suotuisasti M-realin ja muiden alan yritysten hinnankorotustoimien tuloksena ja osittain Euroopassa tehtyjen kapasiteetin sulkemisten ansiosta. Kartongin hinnankorotusten ohella myös päälylystetyn aikakauslehtipaperin ja hienopaperin hintoja saa-

tiin nostettua. Nämä hinnankorotukset eivät kuitenkaan vielä riitä kattamaan viime vuosien kustannusinflaatiota. Kannattavuuden palauttamiseksi tarvitaan uusia hinnankorotuksia, joita tavoitellaan vuonna 2009.

Vuodesta 2009 vaikuttaa yleistalouden jyrkän laskusuhdanteen takia tulevan haasteellinen. Kysyntä näyttää kehittyvän vaatimattomasti, ja sellun hintaan kohdistuu paineita. Meidän näkökulmastamme Graphic Papers -liiketoiminnan myynti paransi taloudellista asemaamme, ja pystymme nyt panostamaan entistä voimakkaammin nykyisten liiketoimintojen kehittämiseen. Syksyllä 2008 alkanut euron heikentyminen Yhdysvaltain dollariin nähdään näyttää vähitellen tuovan esiin aiemmin vientimarkkinoilla toteutettujen hinnankorotusten vaikutuksia. Kustannusinflaatio näyttäisi viimein laantuvan merkittävästi. Jatkamme sisäisiä tulosparannukseen ja toimintojen yksinkertaistamiseen tähtääviä toimia. Nettovelkojen pienentäminen jatkuu muun muassa omaisuusmyynneillä ja vähentämällä nettokäyttöpääomaa. Maailmanlaajuisten luottomarkkinoiden myllerryksestä huolimatta rahoituksemme on vakaalla pohjalla tehtyjen omaisuusmyyntien ja tulosparannusten ansiosta. Suurimmat riskit liittyvät yleiseen talouden matalasuhdanteen pitkittymiseen päämarkkinoillamme ja sen vaikutuksiin kartongin ja paperin kysyntään. Toteutettujen laajamittaisten kapasiteetin purkamisten ja viimeisimpien saneeraustoimien jälkeen uskon, että toimialamme selviytyy aiempaa paremmin taloudellisesta taantumasta.

Viime vuosien tapahtumat kartonki- ja paperiteollisuudessa eivät ole olleet helppoja henkilöstöllemme tai omistajillemme, mutta uskomme vakaasti, että kärsivällisyys palkitaan. Kun yleistalouden tilanne jälleen paranee, on fokusoituneempi M-real vahvassa asemassa. Olemme Euroopan suurin ensikuitukartongin tuottaja, jonka toiminta on erittäin tehokasta ja virtaviivaista menestyksekkäiden sisäisten tulosparannustoimien ansiosta.

Olen erittäin iloinen voidessani kiittää m-realilaisia vahvasta motivaatiosta ja sitoutumisesta, vaikka vuosi 2008 oli mittavien uudelleenjärjestelyjen ja yritysmyyntien vuoksi hyvin vaativa. Samalla haluan kiittää myös omistajiamme, asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme menneestä vuodesta 2008. M-realin tulevaisuus alkaa näyttää kirkkaammalta; sen ansiosta voimme jatkaa tuotteidemme kehittämistä ja siten tarjota lisäetuja asiakkaillemme. Tästä on hyvä jatkaa matkaa kohti vahvempaa ja kannattavampaa M-realia.

Mikko Helander
Toimitusjohtaja

LIIKETOIMINTA-ALUEET

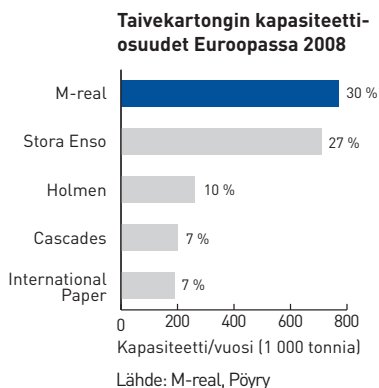

Consumer Packaging

M-realin Consumer Packaging -liiketoiminta-alue on innovatiivinen laadukkaiden kartonkien, erikoispapereiden ja pakkauspalvelujen toimittaja. Liiketoiminta-alue palvelee kotelopainajia, jatkojalostajia, merkkituotteiden valmistajia ja tukkureita esimerkiksi kauneudenhoito-, tupakka-, kestokulutushyödyke-, elintarvike-, terveydenhoito- ja graafisella alalla sekä tapeteissa.

Consumer Packagingin tuotevalikoimaan kuuluvat kotelokartongit, kartongit graafiisiin sovelluksiin, päällystetyt ja päällystämättömät valkopintaiset lainerikartongit aaltopahvipakkauksiin, tapetin pohjapaperi sekä joustopakkaus- ja etikettipaperit.

Valikoimassa on myös erilaisia palveluita, kuten nopeat arkkitoimitukset ja tekninen palvelu. Lisäksi Consumer Packaging järjestää asiakkailleen seminaareja ja koulutusta. IBP (Integrated Brand Packaging) tarjoaa palveluja pakkausten hankinnassa, pakkaussuunnittelussa ja painatuksen hallinnassa Aasian markkinoilla.

Avainluvut	2008	2007	Muutos [%]
Liikevaihto, milj. euroa	1 061	1 069	-0,7
EBITDA, milj. euroa	108	150	-28,0
EBITDA, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	109	156	-30,1
Liiketulos, milj. euroa	24	61	-60,7
Liiketulos, %	2,3	5,7	
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	29	77	-62,3
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, %	2,7	7,2	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,2	7,8	
Sijoitetun pääoman tuotto, ilman kertaluonteisia eriä, %	3,8	9,7	
Toimitukset, 1 000 t	1 345	1 386	-3,0
Tuotanto, 1 000 t	1 336	1 398	-4,4
Henkilöstö keskimäärin	1 664	1 902	-12,5

Markkinat

Consumer Packaging on Euroopan johtava taivekartongin, päällystetyn valkopintaisen lainerikartongin ja tapetin pohjapaperin tuottaja, ja sen päämarkkinat ovat Eurooppa, Pohjois-Amerikka ja Aasia.

Taivekartongin kysyntä oli vahvaa kertomusvuoden viimeiseen neljännekseen asti, jolloin talouden hidastumisen vaikutukset alkoivat näkyä. Taivekartongin hinnankorotuksia saatiin toteutettua alkuvuoden suotuisan markkinatilanteen ansiosta.

Valkopintaisen lainerikartongin kysyntä heikkeni päämarkkinoilla vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä talouden hidastumisen vuoksi. Tapetin pohjapaperin kysyntä oli vahvaa vuoden 2008 alkupuolella, mutta heikkeni loppuvuonna. Joustopakkaus- ja etikettipapereiden kysyntä pysyi melko hyvänä koko vuoden.

Kannattavuuskehitys

Consumer Packagingin vuoden 2008 tulosta heikensivät edellisvuodesta ankara kustannusinflaatio, alhaisempi selluliiketoiminnan tulos sekä heikentyneet Yhdysvaltain dollari ja Ison-Britannian punta. Kannattavuutta paransivat saavutetut hinnankorotukset ja toteutetut kustannussäästötoimenpiteet sekä uudet liiketoimintainnovaatiot.

Merkittävimmät tapahtumat

Consumer Packagingin innovatiivinen tuotekehitys sai jatkoa kesällä, kun uusi LITE4U-kotelokartonkikonsepti ja täysin uusi taivekartonki Carta Elegia tuotiin markkinoille. LITE4U-konseptilla ja siihen sisältyvällä uudistetulla valikoimalla Consumer Packaging vastaa asiakkaidensa tarpeisiin tehostaa toimintaansa sekä kestäväen kehityksen vaatimuksiin. Lisäksi markkinoille tuotiin uudet Simcastor WS ja WSE -märkälujat etikettipaperit erityisesti olut- ja virvoitusjuomateollisuuden tarpeisiin.

Joutsenon kemihierretehdas siirrettiin osaksi Consumer Packagingia vuoden alussa. Keväällä Lielahden kemihierretehdas suljettiin. M-realin Sappi Limitedin kanssa tehdyn pitkäaikaisen sopimuksen mukaisesti Äänekosken paperitehdas valmistaa päällystettyä hienopaperia Sappi Limitedille. Vuoden 2009 alusta Äänekosken paperitehdasta ja Kaskisten kemihierretehdasta johdetaan osana Consumer Packagingia.

Näkymät

Vuoden 2009 alun odotetaan olevan haasteellinen kaikille tuotelajeille maailmanlaajuisen talouden laskusuhdanteen vuoksi. Taivekartongin kysynnän odotetaan kuitenkin pysyvän kohtuullisen hyvänä. Valkopintaisten lainerikartonkien kysyntä

sen sijaan näyttää alkuvuonna jonkin verran heikommalta. Tapetin pohjapaperin sekä joustopakkaus- ja etikettipaperin kysynnän kasvun arvioidaan jäävän vaatimattomaksi.

LITE4U-kotelokartonkikonsepti

- L (lightweighting) – kevennetyt ja taloudelliset pakkaus-kartongit
- I (innovative) – innovatiivinen tuotekehitys
- T (time) – ajansäästö
- E (environment) – huomioi ympäristönäkökohdat
- 4 neljä tehdasta asiakkaan palveluksessa
- U (unique) ainutlaatuinen valikoima

Tuotteiden keventämiseen on panostettu M-realissa erityisesti viime vuosien aikana. Kemihierteellä on ollut merkittävä rooli. Keveydestään huolimatta tuotteiden ominaisuudet ovat samat kuin painavammissa, perinteisissä kotelokartongeissa. Keveät kartongit tuovat säästöjä läpi koko arvoketjun, vähentämällä jätettä ja kuljetettavia määriä. M-real käyttää alan tiukimpia laatutoleransseja, joilla varmistetaan kartongin mahdollisimman tasainen laatu. Tasalaatuinen kartonki kulkee tehokkaasti jalostuslinjoilla, mikä tuo myös kustannussäästöjä sekä pienentää hävikkiä.

Innovatiivisen tuotekehityksen ansiosta M-realilla on selkeä valikoima kotelokartonkeja, jotka täyttävät asiakkaan tarpeet sekä toiminnallisuuden että visuaalisten ominaisuuksien suhteen. Kotelokartonkivalikoimassa on viisi lajia: Carta Integra, Carta Elegia, Carta Solida, Avanta Prima ja Simcote. Carta Elegia on täysin uusi, kevyt molemmin puolin päällystetty taivekartonki, joka erinomaisten pintaominaisuuksien ansiosta soveltuu hyvin vaativiin painotöihin sekä foililaminointiin. Carta Elegaa suositellaan erityisesti kauneudenhoitotuotteisiin ja graafisiin käyttötarkoituksiin.

Ajansäästöä saadaan yksinkertaistetun kotelokartonkivalikoiman ansiosta. Kartonkilajin valitseminen on helpompaa, koska eri lajit vastaavat selkeämmin eri käyttötarkoituksia. Toimitukset tehtailta nopeutuvat ja varastonhallinta tehostuu, kun tuotannossa on vähemmän eri lajeja. Lisäksi nopeiden arkkitoimitusten Express Board -palvelua jatkokehitetään Euroopassa.

Ympäristönäkökohdat M-real ottaa huomioon kaikessa toiminnassaan. Tehtailta on energiansäästöohjelmat ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen on tärkeä tavoite. M-real on sitoutunut käyttämään vastuullisesti hankittua puuraaka-ainetta.

M-realin kartongit valmistetaan puhtaista raaka-aineista ja uusiutuvista ensikuiduista, ja ne ovat turvallisia ihmisille ja ympäristölle. Kartongit voidaan kierrättää, kompostoida tai käyttää energiaksi elinkaarensa lopussa.

4 nykyaikaista tehdasta Simpele, Äänekoski, Kyro ja Tako palvelevat M-realin kotelokartonkiasiakkaita. Tehtaita johdetaan yhtenä kokonaisuutena, ja ne ovat kuitujen suhteen omavaraisia. Joutsenon tehdas tuottaa valkaistua kemihierrettä M-realin kartonkitehtaille.

Uniikki tuotevalikoima tekee kartongin valinnan helpoksi, koska kartongit on suunniteltu eri käyttötarkoituksiin. Uusi valikoima parantaa saatavuutta, tarjoaa keveitä ja tasalaatuisia kartonkeja ja tehostaa koko arvoketjua sekä tukee samalla kestävä kehityksen periaatteita.

KOTELO-KARTONGIT	GRAAFISET KARTONGIT JA PAPERIT	VALKOPINTAISET PÄÄLLYSTETYT JA PÄÄLLYSTÄMÄTTÖMÄT LAINERI-KARTONGIT	PAPERIT JOUSTOPAKKAUKSIIN JA ETIKETTEIHIN	TAPETIN POHJAPAPERIT	IBP-PAKKAUSPALVELUT (INTEGRATED BRAND PACKAGING)
Carta Integra Carta Elegia Carta Solida Avanta Prima Simcote Tako	Carta Integra Carta Elegia Carta Solida	Kemiart	Simcator	Cresta	

M-realin Office Papers -liiketoiminta-alue on yksi Euroopan johtavista toimistopaperin toimittajista. Se tuottaa, markkinoi ja myy korkealaatuisia päällystämättömiä hienopapereita yrityksille, toimistoille ja paperitukkureille. Office Papersin paperit soveltuvat tulostukseen, kopiointiin, lomakkeisiin, kirjekuoriin, oppaisiin ja erilaisiin yritysviestinnän tarpeisiin.

Office Papersin kopio- ja tulostuspaperit myydään paperitukku-reille, konttorikonevalmistajille ja toimistotarvikealan yrityksille. Rullatuotteet myydään jatkojalostajille ja painotaloille. Paperi on konttorikonevalmistajille ja toimistotarvikealan yrityksille merkittävä osa tuotevalikoimaa ja paperitukkureille ydintuote.

Office Papers -tuotemerkit ovat alansa johtavia ja kehitetty vastaamaan mahdollisimman hyvin asiakkaiden tarpeisiin. Merkittävimmät tuotemerkit ovat Data Copy, Evolve, ja Modo Papers. Data Copy on Euroopan johtava toimistopaperi ja Evolve on markkinajohtaja keräyskuitupohjaisissa toimistopapereissa. Modo Papers -tuoteperhe sisältää monipuolisen valikoiman rullatavarana myytäviä papereita muun muassa kirjekuoriin, esipainatukseen sekä laser- ja mustesuihkutulostukseen.

Markkinat

Office Papers -liiketoiminta-alueen päämarkkina on Eurooppa. Toimistopaperien kysyntä heikkeni katsausvuoden aikana yleisen taluskehityksen hidastuessa. Markkinahinta pysyi kuitenkin melko vakaana. Kysynnän heikkenemisen vaikutuksia vähensi alalla tehdyt tuotantokapasiteetin leikkaukset. Kustannusinflaatio pysyi korkeana, erityisesti puuraaka-aineen hintojen nousun takia.

Office Papersin tehtaot toimivat Ruotsissa ja Ranskassa, ja niiden keskeinen sijainti yhdistettynä tehokkaaseen jakelukanavaverkostoon vahvistavat M-realin asemaa toimistopaperimarkkinoilla.

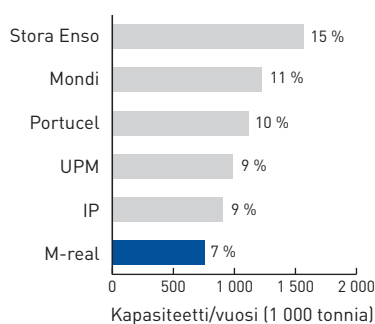
Kannattavuuskehitys

Office Papersin vuoden 2008 tulosta heikensivät edellisvuodesta lähinnä kalliin puuraaka-aineen takia laskenut selluliiketoiminnan tulos sekä tuotannonrajoitukset. Tulosta puolestaan paransivat toteutetut kustannussäästötoimenpiteet.

Merkittävimmät tapahtumat

M-real myi helmikuussa Isossa-Britanniassa sijainneen New Thamesin paperitehtaan DS Smith Plc:lle ja keräyskuitupohjaisten toimistopaperien tuotanto siirrettiin Ranskaan Alizayn tehtaalle. New Thamesin tehtaan sulkeminen paransi toimistopaperin markkinatasapainoa Euroopassa noin

Päällystämättömän hienopaperin kapasiteettiosuudet Euroopassa 2008

Lähde: M-real, Pöyry

Data Copy

Evolve

Logic

Modo Papers

Lisätietoja osoitteesta www.m-real.com ja seuraavilta tuotesivustoilta:

www.datacopy.com
www.evolve-papers.com
www.logic-papers.com

230 000 tonnilla. Samalla Alizayn tehtaasta tuli Euroopan johtava keräyskuitupohjaisten toimistopaperien tuottaja, ja Evolve-tuotevalikoiman laatu parani merkittävästi. Evolve vastaa näin entistä paremmin keräyskuitupohjaisten toimistopaperin kasvavaan kysyntään Euroopassa.

Data Copy -tuotevalikoimaa kehitettiin ja siihen sisällytettiin neliöpainoltaan painavampia papereita, mikä mahdollistaa laajentumisen uusille markkinasegmenteille, kuten digitaaliseen painamiseen.

Office Papersin merkittävimpien tuotemerkkien yhteydessä on otettu käyttöön ColorLok™-teknologia. Sen ansiosta Office Papersin papereilla saadaan entistä parempi tulostusjälki, kun uuden sukupolven pigmentoituja paino- ja tulostusvärejä hyödynnetään niitä varten suunnitelluissa mustesuihkutulostimissa, jotka ovat entistä nopeampia, luotettavampia ja kustannustehokkaampia.

Vuonna 2009 Office Papersin toimintojen tehostaminen, tuotekehitys ja asiakaspalvelun kehittäminen jatkuu. Office Papersin tavoitteena on kohdennettu ja tehokas tuotanto sekä asiakkaiden tarpeita mahdollisimman hyvin vastaava tuotevalikoima.

Vuoden 2009 alusta Husumin tehtaassa paperikone 8, joka tuottaa päällystettyä aikakauslehtipaperia Sappille pitkäaikaisen sopimuksen perusteella, kuuluu Office Papersiin.

Näkymät

Vuosi 2009 on alkanut haasteellisena myös toimistopaperimarkkinoiden osalta yleisen taloudellisen tilanteen heikentyessä Euroopassa. Perinteisesti kysyntä kuitenkin paranee, ja varastoja aletaan täyttää vuoden ensimmäisten kuukausien aikana. Toimistopapereissa on selkeä hinnankorotustarve viime vuosien ennätyskorkean kustannusinflaation kattamiseksi. Euroopan päällystämättömän hienopaperin markkinat ovat hyvin pirstaloituneet. Alan konsolidaatiokehityksen ja rakennemuutoksen odotetaan lähivuosina jatkuvan.

Avainluvut	2008	2007	Muutos [%]
Liikevaihto, milj. euroa	804	888	-9,5
EBITDA, milj. euroa	35	66	-47
EBITDA, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	37	93	-60,2
Liiketulos, milj. euroa	-53	-196	
Liiketulos, %	-6,6	-22,1	
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	-29	17	-270,6
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, %	-3,6	1,9	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-7,4	-21	
Sijoitetun pääoman tuotto, ilman kertaluonteisia eriä, %	-3,8	2,2	
Toimitukset, 1 000 t	1 081	1 194	-9,5
Tuotanto, 1 000 t	905	1 219	-25,8
Henkilöstö keskimäärin	1 561	1 931	-19,2

Other Papers

M-realin Other Papers -liiketoiminta-alue on johtava eurooppalainen erikoispapereiden tuottaja, jonka ytimen muodostavat Zandersin erikoispaperitehtaat Reflex ja Gohrsmühle Saksassa. M-realin erikoispapereita käytetään esimerkiksi esitteisiin, suoramainontaan, vuosikertomuksiin, luetteloihin, kuvakirjoihin, julisteisiin, kalentereihin ja etiketteihin. Asiakkaita ovat pääasiassa painotalot, kustantajat, mainostoimistot ja paperitukkurit. M-real Zandersin tehtaiden lisäksi Other Papers -liiketoiminta-alueeseen kuuluu Halleinin tehdas Itävallassa.

Other Papersin tuotevalikoimaan kuuluvat valupäällystetyt paperit ja kartongit, märkälujatetikettipaperit, graafiset erikoispaperit, itsejäljentävät paperit, digitaalipainopaperit sekä päällystämättömät ja päällystetyt hienopaperit.

Other Papersin merkittävimpiä tuotemerkkejä ovat CHROMOLUX, medley, Spectral ja ZETA. CHROMOLUX-tuotevalikoima on Euroopan markkinajohtaja valupäällystetyissä kartongeissa ja papereissa. Se soveltuu erityisen hyvin etikettien pohjapaperiksi, jossa se on selkeä markkinajohtaja Euroopassa. Medley, Spectral ja ZETA soveltuvat graafisiin loppukäyttöihin. Medley on hienopaperi digiväripainotöihin ja ammattimaiseen digitulostukseen sekä suurille mustesuihkutulostimille. Spectral on läpikuultava paperi, josta valmistetaan muun muassa kirjekuoria. ZETA on päällystämätön hienopaperi, jonka eri pintavaihtoehdot mahdollistavat monipuolisia tulostusvaihtoehtoja ja digitulostuksen käyttökohteita. Zanders autocopy on itsejäljentävä erikoispinnoitettu hienopaperi, jota käytetään lomakkeiden valmistukseen.

Markkinat

Other Papers -liiketoiminta-alueen päämarkkina on Eurooppa. Erikoispapereiden hinnat säilyivät katsausvuonna ennallaan. Vuoden lopussa tuotteiden kysyntä väheni normaalia kausivaihtelua enemmän johtuen yleistolouden epävarmuudesta päämarkkinoilla. Erikoispapereiden uusia käyttökohteita kehitetään koko ajan.

Kannattavuuskehitys

Other Papersin vuoden 2008 kannattavuutta edellisvuoteen nähden paransivat toteutetut kustannussäästötoimenpiteet ja Metsä-Botnian Uruguayn sellutehtaan käynnistyminen. Kannattavuutta heikensivät alhaisempi selluliiketoiminnan tulos ja kohonneet puuraaka-aine- ja energiakustannukset sekä Yhdysvaltain dollarin ja Ison-Britannian punnan heikentyminen. Erikoispaperin kannattavuus on päällystettyä standardihienopaperia parempi.

Merkittävimmät tapahtumat

Syyskuussa 2008 M-real ilmoitti tarkasteltuihin strategiisiin vaihtoehtoihin perustuen suunnittelewansa Halleinin ja Gohrsmühlen tehtaiden päällystetyn standardihienopaperituotannon lopettamista. Molempien tehtaiden toiminta on ollut pitkään tappiollista. Halleinin ja Gohrsmühlen päällystetyn standardihienopaperin tuotanto loppuu huhtikuussa 2009. Halleinissa paperituotanto loppuu kokonaan, ja Gohrsmühlessä on päätetty laajentaa erikoispaperien sekä päällystämättömien hienopaperirullien ja -folioarkkien tuotantoa. Halleinin sellutehtaan tulevaisuuden vaihtoehtojen tarkastelu jatkuu.

Näkymät

Euroopan erikoispaperimarkkinat ovat pirstaloituneet ja markkinoilla toimii paljon pieniä tuottajia. Konsolidaatiokehitys todennäköisesti jatkuu tulevien vuosien aikana ja tuotantokapasiteetti tulee vähenemään Euroopassa, kun isommat tuottajat sulkevat kapasiteettia ja tietyt pienemmät tuottajat lopettavat tuotantoaan. Erikoispaperien kannattavuus- ja kysyntänäkymät ovat standardipapereita paremmat Euroopassa.

Avainluvut	2008	2007	Muutos (%)
Liikevaihto, milj. euroa	622	657	-5,3
EBITDA, milj. euroa	45	1	400
EBITDA, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	23	11	109,1
Liiketulos, milj. euroa	-59	-36	
Liiketulos, %	-9,5	-5,5	
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	-15	-30	
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, %	-2,4	-4,6	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-14,3	-9,1	
Sijoitetun pääoman tuotto, ilman kertaluonteisia eriä %	-3,4	-7,2	
Toimitukset, 1 000 t	680	718	-5,3
Tuotanto, 1 000 t	705	743	-5,1
Henkilöstö keskimäärin	2 016	2 160	-6,7

Market Pulp and Energy

M-realin Market Pulp and Energy

-raportointiyksikkö sisältää pääasiassa sellun myyntiä ulkoisille osapuolille. Osa liikevaihdosta muodostuu energian myynneistä sellutehtailta tai M-realin omistamien energia-alan yhtiöiden kautta.

M-real sopi joulukuussa 2008 Graphic Papers -liiketoiminnan myynnin yhteydessä pitkäaikaisista sellun toimituksista Sappille, jolle suurin osa M-realin markkinoille myytävästä sellusta toimitetaan.

Markkinat

Sellun tuottajien varastot kasvoivat vuonna 2008 uuden kapasiteetin ja kysynnän heikentymisen takia. Tästä syystä sellun hinnat laskivat vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Markkinasellukauppa on pääasiassa dollarimääräistä, joten Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen kompensoi osin sellun hintojen alenemisen vaikutusta kannattavuuteen.

Kannattavuuskehitys

Market Pulp and Energyn suhteellinen kannattavuus heikkeni katsausvuonna puuraaka-ainekustannusten nousun sekä tuotannonrajoitusten takia. Huolimatta Uruguayn sellutehtaan menestyksekkästä käynnistymisestä absoluuttinen tulosparannus jäi vaatimattomaksi.

Näkymät

Markkinasellun tuottajien varastot pysyvät todennäköisesti korkeina vähintään vuoden 2009 alkukuukausien ajan, mikä ylläpitää hintapaineita. Puuraaka-aineen hinnan nousu on pysähtynyt, ja vuonna 2009 näyttää todennäköiseltä, että puuraaka-aineen hinta laskee.

Avainluvut	2008	2007	Muutos [%]
Liikevaihto, milj. euroa	644	596	8,1
EBITDA, milj. euroa	148	54	174,1
EBITDA, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	73	55	32,7
Liiketulos, milj. euroa	106	25	324
Liiketulos, %	16,5	4,2	
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, milj. euroa	32	26	23,1
Liiketulos, ilman kertaluonteisia eriä, %	5	4,4	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	12,6	3,1	
Sijoitetun pääoman tuotto, ilman kertaluonteisia eriä, %	3,6	3,2	
Toimitukset, 1 000 t	1 115	997	11,8

YRITYSVASTUU JA
TOIMINTAYMPÄRISTÖ

M-real on sitoutunut edistämään liiketoiminnassaan kestävästä kehitystä, parantamaan jatkuvasti toimintaansa ja harjoittamaan liiketoimintaansa vastuullisesti. Metsäliitto-konsernin yhteiset arvot – vastuullinen tu-loksenteko, luotettavuus, yhteistyö ja uudis-tuminen – luovat perustan M-realin kaikelle toiminnalle.

M-real on allekirjoittanut Metsäliitto-konsernin yhteisen yritysvastuusuittoumuksen, jota se toteuttaa määrittelemiensä yritysvastuun periaatteiden kautta. Yritysvastuusuittoumus perustuu muun muassa Global Compactiin eli YK:n hyvän yrityskansalaisuuden aloit-teeseen koskien ihmisoikeuksia, työelämää ja ympäristönsuojelua sekä korruption vas-tustamista. M-real on sitoutunut edistämään toiminnassaan Global Compactin periaatteita.

M-real noudattaa Metsäliitto-konsernin toimintatapaohjetta (Code of Conduct), jon-ka tarkoitus on varmistaa, että konsernissa noudatetaan hyväksyttäviä toimintatapoja ja yhteisiä eettisiä periaatteita. Ohjeen keskeisiä teemoja ovat yritysvastuun periaatteiden nou-dattaminen, tehtävien hoitaminen parhaalla mahdollisella tavalla, lahjonnan vastaisuus, avoin viestintä, oikea toiminta mahdollisissa intressiristiriitilanteissa ja reilu kilpailu.

Tuotteet

M-realın tuotteiden valmistus perustuu re-surskien säästeliääseen käyttöön ja ympäris-tövaikutusten minimoimiseen tuotteiden koko elinkaaren ajan. Erilaisten puukuitujen omi-naisuuksien tuntemus ja niistä valmistettujen massojen soveltuvuus eri käyttötarkoituksiin on M-realın vahvaa osaamista.

M-realın kartongit saavat jäykkyyten-sä ja lujuutensa sitkeästä havusellusta. Taivekartonkien keskikerrokseen käytetty mekaaninen massa ja valkaistu kemihierre (BCTMP) antavat tuotteille jäykkyyttä lisäävän pakkuuden. Näiden ominaisuuksien ansios-ta pakkauksilta edellytettävät ominaisuudet saavutetaan kilpailevia kartonkilajeja vähem-mällä materiaalmäärällä, mikä vähentää raaka-aineen kulutusta, tuotannon ja kulje-tusten ympäristövaikutuksia sekä syntyvän jätteen määrää.

Myös aaltopahvin pintakerrokseen käy-tettävien valkopintaisten lainerikartonkien suorituskyky on parempi kuin useiden kilpai-levien lajien, joten riittävä lujuus saavutetaan käyttämällä keskimääräistä kevyempää kar-tonkia. Lainerikartonkien hyvän painopinnan ansiosta aaltopahvilaatikoita voidaan käyttää sekä kuljetus- että vähittäismyyntipakkauksi-na, mikä vähentää päällekkäistä pakkaamista ja säästää pakkausmateriaalia.

M-realın tasalaatuiset kartongit toimivat häiriöttömästi paino- ja jalostuskoneilla sekä pakkauslinjoilla, mikä vähentää pakkausma-teriaalin määrää ja hävikkiä. Puhtaasta ensi-kuidusta valmistetut kartongit ovat turvallisia myös vaativissa käyttötarkoituksissa, kuten elintarvikepakkauksissa.

M-realın toimistopaperit on kehitetty vas-taamaan nykyaikaisen toimiston tarpeita. Ne sopivat kaksipuoliseen tulostukseen ja kopi-oimiseen, mikä vähentää paperinkulutusta. Mittatarkat ja pölyämättömät paperiarkit vä-hentävät tulostus- ja kopiokoneiden kulumista ja pidentävät niiden käyttöikä.

Toimistopapereiden raaka-aineena käy-tetään kestävästi hoidetuista metsistä peräi-sin olevaa puuraaka-ainetta ja ensiluokkaista keräyspaperia, kuten toimistopaperia ja muita laadukkaita keräyspaperilajeja. Tuotteista osa valmistetaan kokonaan ensikuidusta, osa ke-räyskuidusta ja osassa käytetään kumpaakin. Toimistopaperit pakataan tehtailla käärei-siin, jotka suojaavat arkkeja kosteudelta ja vaurioitumiselta kuljetuksen ja varastoinnin aikana. Paperit, kääreet ja pakkauslaatikot ovat kierrätettäviä.

Lisäksi M-real tuottaa myös erikoispa-pereita. M-real tuottaa päällystettyä hieno-paperia ja päällystettyä aikakauslehtipaperia eteläafrikkalaiselle Sappi Limitedille pitkäai-kaisiin toimitussopimuksiin perustuen. Yhtiön oman tarpeen yli jäävän sellun lisäksi pieniä määriä energiaa myydään yhtiön ulkopuolisille asiakkaille. Toimintaperiaatteidensa mukaisesti yhtiö valmistaa nämäkin tuotteet energiaa ja resursseja säästään ja tuotteiden ominaisuuksia jatkuvasti parantaen.

Tutkimus ja kehitys

M-realın tutkimus- ja kehitystoiminnassa kes-kityttiin vuonna 2008 tuotekonseptien uudista-miseen ja tehokkuuden parantamishankkei-siin. Tuotekonseptien uudistuksella tähdätään monipuolisempaan uudistukseen kuin perin-teisellä tuotekehityksellä, joka pyrkii lähinnä uusien tuotteiden tuomiseen markkinoille. Tuotekonseptien uudistusten lähtökohtana on tarjota asiakkaille selkeä tuotevalikoima, parantaa tuotteiden saatavuutta ja lyhentää toimitusaikoja. Kun tuoteisto ja toimitusketju

yksinkertaistuvat, koko arvoketjussa saavutetaan tehokkuushyötyjä, aina paperin valmistuksesta asiakkaan varastointiin ja tuotantoon saakka. Tuotekonseptiuudistuksista toteutui kertomusvuonna pakkauskartonkien LITE4U-kotelokartonkiuudistus ja papereiden Galerie Customer Programme. Tuotekehitystyön tuloksia oli LITE4U-konseptiin kuuluva uusi taivekartonki, Carta Elegia.

Kertomusvuonna New Thamesin tehtaalla tuotettujen keräyskuitupohjaisten toimistopapereiden valmistus siirrettiin Alizayn tehtaalle, mikä vaati sekä kehitystoimintaa että investointeja.

Kertomusvuoden aikana toteutettiin myös erikoispaperiliiketoimintaan liittyvä laaja tuotekehityslinjauus. Kehitysalueita olivat korkealuokkaiset graafiset erikoispaperit, itsejäljentävät paperit, digitaaliset painopaperit ja erilaiset turvapaperit.

Tehokkuuden parantamishankkeet toteutettiin pääosin tehdashankkeina, ja tavoitteena oli saavuttaa niin tehokkuushyötyjä kuin suoria kustannussäästöjä varsinkin raaka-aineissa ja energiassa.

Valkaistun kemihierteen osalta tehostettiin prosessikemikaalien talteenottoa teknologisilla parannuksilla, mikä osaltaan lisää M-realin kilpailukykyä kemihierreteknologiassa. Lisäksi demonstraatiolaitoksen rakennustyöt Kaskisten tehtaan yhteyteen aloitettiin syksyllä 2008.

M-real osallistui kertomusvuonna myös Metsäklusteri Oy:n toimintaan. Metsäklusterin ohjelmat luovat pitkällä tähtäimellä valmiuksia toiminnan uudistamiseen ja uusiin liiketoimintoihin.

M-realin tutkimus- ja kehittämiskulut vuonna 2008 olivat noin 10 miljoonaa euroa, joka on noin 0,3 prosenttia liikevaihdosta.

Tuote- ja kemikaaliturvallisuus

M-real seuraa aktiivisesti tuote- ja kemikaaliturvallisuutta koskevan uuden lainsäädännön valmistelua sekä pyrkii tunnistamaan ja ottamaan huomioon tuote- ja kemikaaliturvallisuuksien riskit jo tuotekehityksessä. Koulutetut asiantuntijat välittävät tietoa uusista tutkimustuloksista ja tulevista velvoitteista.

M-real varmistaa pakkauskartonkeja ja -papereita koskevan tuoteturvallisuuspolitiikkansa mukaisesti, että sen valmistamat pakkauskartongit ja -paperit ovat oikein käytettyinä turvallisia sekä ihmisille että ympäristölle.

Pakkausmateriaalien valmistus on osa elintarvikkeiden valmistusketjua. Siksi kaikki M-realin Consumer Packaging -liiketoimintalueella kartonkeja ja pakkauspapereita valmistavat tehtaat on sertifioitu kansainvälisen elintarviketurvallisuuden ISO 22000 -standardin mukaan. Nämä tehtaat käyttävät vain sellaisia raaka-aineita, jotka viranomaiset ovat hyväksyneet käytettäväksi ainesosina elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuissa papereissa ja kartongeissa. Kaikilla raaka-aineilla tulee olla vähintään Saksan riskinarviointi-instituutti BfR:n (Bundesinstitut für Risikobewertung) ja Yhdysvaltojen elintarvike- ja lääkevirasto FDA:n (Food and Drug Administration) säädösten mukaiset hyväksynyt. Lisäksi valmiiden tuotteiden vaatimustenmukaisuus testataan puolueettomassa laboratorioissa.

Euroopan uuden kemikaalilainsäädännön eli REACH:in astuttua voimaan 1.6.2007 vastuu kemikaalien turvallisuusarviointien tekemis-

tä siirtyi viranomaisilta teollisuudelle. M-real on esirekisteröinyt ne valmistamansa aineet, joille tarvitaan REACH:in mukainen esirekisteröinti. Nämä aineet ovat tyypillisesti sellun valmistusprosessin sivu- ja välituotteita, kuten mäntyöljy ja vihertipeä, joita ei ole valmiissa kartonki- ja paperituotteissa.

M-real seuraa ulkopuolisten materiaalitöimittäjien esirekisteröinti- ja rekisteröintiprosesseja käymällä heidän kanssaan säännöllisiä keskusteluja. Tärkeimmistä tuotannossa käytettävistä kemikaaleista ylläpidetään ympäristö-, terveys- ja turvallisuustietoja sisältävää tietokantaa. Tietokanta sisältää myös tiedot aineiden esirekisteröinnistä ja rekisteröinnistä.

M-real on merkittävä kasviperäisten raaka-aineiden käyttäjä, joten se seuraa tarkasti geneettisesti muunneltujen organismien (GMO) ja nanomateriaalien tutkimusta. M-real ei hyväksy käyttöön GMO-peräisiä raaka-aineita tai nanoteknologiaan perustuvia uusia aineita ennen kuin niiden turvallisuudesta on saatavana riittävästi käyttökokemusta ja luotettavaa tutkimustietoa.

Ympäristöasioiden hoito

M-realin ympäristöpolitiikan keskeiset periaatteet ovat toiminnan jatkuva parantaminen ja ympäristövaikutusten minimoiminen. Näiden toteuttamiseksi kaikilla tehtailta on otettu käyttöön sertifioidut ISO 9001 -laatu- ja ISO 14001 -ympäristöjärjestelmät.

Teollisuuden päästöt ilmaan ja veteen sekä meluhaitat ovat pienentyneet jatkuvasti. Tähän on päästy käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT). Tehtaiden vesikiertoja on suljettu, puhdistusmenetelmiä tehostettu ja

satunnaispäästöt minimoitu. Kaatopaikkajätettä on vähennetty etsimällä hyötykäyttömahdollisuuksia tuotannon sivutuotteille.

Kartongin ja paperin valmistuksen jätevedet sisältävät puusta liennutta orgaanista ainetta sekä fosforia ja typpeä, jotka rehevöivät vesistöä. Päästöjä on vähennetty tehokkaimalla puhdistusprosesseja, vähentämällä vedenkäyttöä sekä kouluttamalla henkilöstöä häiriötilanteiden parempaan hallintaan ja satunnaispäästöjen vähentämiseen. Tehokkaan puhdistuksen ansiosta jätevesien vaikutus vesistöjen tilaan rajoittuu pienelle alueelle jäteveden purkukohdan läheisyyteen.

Ilmakehään suuntautuvista päästöistä merkittävimpiä ovat polttoaineista peräisin olevat rikin ja typen oksidit, jotka saattavat aiheuttaa vesistöjen ja maaperän happamoitumista, sekä hiilidioksidi, joka on tärkein ilmastomuutokseen vaikuttava kaasu.

M-real on vähentänyt päästöjä ilmakehään ottamalla käyttöön vähemmän rikkiä sisältäviä polttoaineita ja korvaamalla fossiilisia polttoaineita puuperäisillä polttoaineilla.

Tuotantoprosessien vedenkäyttöä on vähennetty jatkuvasti ja työtä vesikiertojen sulkemiseksi jatketaan edelleen, vaikka useimmat tehtaat sijaitsevatkin alueilla, joilla ei ole puutetta vedestä.

Tehtaiden jätemäärät ovat vähentyneet sivu- ja rinnakkaistuotteiden hyötykäytön ansi-

osta. Jätteiden lajittelu tehtailla ja niiden käyttö joko raaka-aineena tai energiantuotannossa vähentää kaatopaikkasijoituksen tarvetta.

Pakkausmuovit, metallit sekä paperit ja kartongit kierrätetään. Prosessilietteet ja puuperäiset jätteet käytetään polttoaineina, ellei niille ole muuta hyötykäyttöä. Toimistopapereihin käytettävän keräyspaperin siistausprosessissa syntyvää kuitusavea hyödynnetään esimerkiksi rakennustuoteteollisuudessa ja energiantuotannossa. Voimalaitosten tuhkaa käytetään maanrakennuksessa, jossa sillä voidaan korvata soraa ja muita maa-aineksia. Puutuhkaa käytetään myös lannoitusaineena. Metsätaloudessa se soveltuu erityisesti ravinne-epätasapainosta kärsiville ojitetuille turvemaille.

Puunhankinta

M-real on sitoutunut käyttämään vastuullisesti ja paikallisia lakeja noudattaen hankittua puuraaka-ainetta. Puunhankinnasta vastaa M-realin emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunta.

M-realin kotimaassa käyttämästä puuraaka-aineesta valtaosa tulee Metsäliitto Osuuskunnan omistajajäsenten metsistä. Metsäliitto hankkii puuta myös Itävaltasta, Latviasta, Liettuasta, Ranskasta, Ruotsista, Saksasta, Venäjältä ja Virosta. Katsausvuonna Metsäliitto toimitti M-realin tehtailla noin 12,3 miljoonaa kuutiometriä puuta (mukaan

lukien 30 prosenttia Metsä-Botnian tehtailla toimitetusta puusta).

Metsäliitto on sitoutunut edistämään vastuullista metsätaloutta. Puukauppasopimuksissa on tarkat vaatimukset koskien ympäristöasioiden hoitoa, ja puunkorjuun jälkeen metsän uudistamisesta huolehditaan kullekin kasvupaikalle sopivalla tavalla. Puu tulee kestävästi hoidetuista metsistä, ja hakkuut on tehty laillisesti. Noin 67 prosenttia Metsäliiton M-realin tehtailla hankkimasta puusta tulee sertifioituista metsistä.

Metsäliiton puunhankintaa ohjaavat puunhankinnan ja metsänhoidon ympäristöpolitiikka sekä yritysvastuun periaatteet. Näitä toteutetaan sertifioitujen laatu- ja ympäristöjärjestelmien sekä vuosittain tarkistettavan ympäristöohjelman avulla. Metsäliitto noudattaa puunhankinnassa paikallisia lakeja ja viranomaisen määräyksiä sekä edellyttää tätä myös sopimuslupaneitoaan. Puunhankinnassa sovelletaan parhaita käytäntöjä (Best Practices), ja toimintaa kehitetään jatkuvasti.

Puunhankinnassa suojellaan arvokkaiden kasvien ja eläinten elinympäristöjä ja muita metsän monimuotoisuuden kannalta tai maisemallisesti tärkeitä kohteita. Metsäliitto tarkastaa säännöllisesti puuntoimittajiaan sekä omia ja alihankkijoidensa hakkuukohteita. Hakkuukohteiden tarkastuksissa selvitetään, onko puunkorjuu toteutunut lupaehtojen

Sertifioidun puun toimitukset M-realn tehtailla hankintamaittain 2008*		
	PEFC (%)	FSC (%)
Saksa	85	0
Itävalta	81	0
Suomi	67	1
Ranska	49	0
Ruotsi	30	30

* Mukaan lukien 30 prosenttia Metsä-Botnian tehtailla toimitetusta puusta.

Puutoimitukset M-realn tehtailla hankinta-alueittain	
1 000 m ³	2008
Suomi	5 043
Ruotsi	2 639
Venäjä	1 246
Ranska	1 066
Itävalta	870
Saksa	460
Latvia	425
Viro	230
Liettua	169
Uruguay	118

12 266

mukaisesti. Samalla kiinnitetään huomiota metsäluonnon hoidon laatuun ja sosiaalisiin näkökohtiin, kuten esimerkiksi työntekijöiden koulutukseen ja työturvallisuuteen.

Metsäliiton Puunhankinnan sertifioituihin laatu- ja ympäristöjärjestelmiin sisältyy puun alkuperän hallintajärjestelmä. Sen ansiosta M-real tietää käyttämänsä puun alkuperän riippumatta siitä, tuleeko se sertifioidusta metsästä vai ei. Kaikilla M-realin tehtailla on käytössä sertifioitu Chain of Custody, jonka ansiosta ne pystyvät todentamaan sertifioidun puun osuuden tuotteissaan.

M-real pyrkii kasvattamaan sertifioidun puun osuutta tuotteissaan ja tuomaan markkinoille lisää sertifiointimerkillä varustettuja tuotteita.

Massat

M-real käytti katsausvuonna noin 2 miljoonaa tonnia kemiallisia massoja, kemihierrettä ja keräyskuitua, joista noin 1,5 miljoonaa tonnia tuotettiin M-realin omilla tehtailla ja Metsä-Botnian omistusosuuden kautta M-realin käytettävissä oli 0,8 miljoonaa tonnia. Lisäksi ulkopuolisilta toimittajilta ostettiin 100 000 tonnia ja yhtiön ulkopuolelle myytiin noin 400 000 tonnia erilaisia massoja. M-real edellyttää massantoimittajiltaan ehdotonta lakien noudattamista sekä vuosittaista raportointia puun alkuperästä, metsäsertifioinnista ja ympäristötiedoista.

Energia

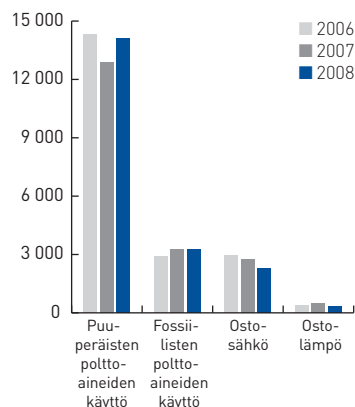
M-realien tehtaiden katsausvuonna käyttämien polttoaineiden energiamäärä oli 18,6 TWh. Ostosähköä hankittiin 2,3 TWh ja ostolämpöä 0,3 TWh. Näistä muodostuva kokonaisenergiankulutus oli 24,7 TWh. Tehtailla käytetyistä polttoaineista 76 prosenttia oli peräisin puusta.

M-real pyrkii vähentämään toimintansa vaikutuksia ilmastonmuutokseen erityisesti parantamalla energiatehokkuuttaan. Katsausvuoden alussa käynnistettiin Metsäliitto-konsernin ilmasto-ohjelma, jossa kootaan yhteen eri puolilla konsernia tehty ja tehtävä ilmastotyö sekä määritetään tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi.

Energiatehokkuuden jatkuva kehittäminen ja optimointi on vastedes entistä kiinteämpi osa M-realien operatiivista toimintaa. Johtamisen tueksi kaikilla tehtailla otetaan käyttöön sertifioitu energiatehokkuusjärjestelmä (Energy Efficiency System, EES) vuoden 2009 loppuun mennessä.

M-real teki katsausvuonna useita tuotannon muutostoimenpiteitä ja investointeja energian säästämiseksi. Näiden ansiosta yhtiön hiilidioksidipäästöt alenivat laskennallisesti 35 628 tonnia.

Muutokset energiankulutuksessa 2006–2008, GWh

Muutokset energiankulutuksessa 2006–2008

GWh	2008	2007	2006
Puuperäiset polttoaineet	14 098	12 886	14 327
Fossiiliset polttoaineet	3 274	3 254	2 880
Ostosähkö	2 283	2 760	2 935
Ostolämpö	328	470	361

Kokonaisenergia, käytetyt polttoaineet

	GWh	2008 (%)	2007 (%)	2006 (%)
Puuperäiset	14 604	59	54	57
Maakaasu	3 307	13	14	12
Hiili	2 323	9	11	11
Ydinvoima	2 143	9	10	10
Vesivoima	1 068	4	6	6
Öljy	950	4	4	3
Turve	307	1	2	1

Äänekosken tehtaiden voimalaitoksessa alettiin käyttää puun ja turpeen ohella polttoaineena sellaisia lajiteltuja kaupan ja teollisuuden jätteitä, jotka eivät kelpaa kierätykseen. Simpeleellä valmistellaan vastaavanlaisen, osittain jätteenpolttoon perustuvan energiantuotannon käynnistämistä. Jätteen hyötykäyttö vähentää kaatopaikkasijoituksen ja fossiilisten polttoaineiden käytön tarvetta.

Euroopan unionin päästökaupan toinen kausi alkoi joulukuussa 2008. M-real kuuluu päästökaupan piiriin.

Energiatehokkuuden jatkuvan kehittämisen ja uusiutuvien polttoaineiden käytön lisäämisen ansiosta M-realille myönnetyt CO₂-päästöoikeudet riittivät kattamaan toiminnan tarpeet. Päästökaupan epäsuorat, M-realin kustannuksia nostavat vaikutukset olivat kuitenkin tuntuvia erityisesti katsausvuoden alkupuolella, jolloin puupolttoaineiden hinnat jatkoivat nousuaan ja markkinasähkön hinnat kohosivat ennätystasolle. Korkeasta omavaraisuusasteesta huolimatta M-real on suuri sähkön ostaja, joten hintojen nousulla on merkittävä vaikutus yhtiön energiakustannuksiin.

M-real osallistui katsausvuonna jo toisen kerran sijoittajien rahoittamaan Carbon Disclosure Project -selvitykseen, jossa kartoi-

tettiin suurten pörssiyhtiöiden varautumista ilmastonmuutokseen ja siihen liittyviin taloudellisiin ughiin.

Tehtaiden ympäristöparannukset

M-realin tehtailla katsausvuonna tehdyt ympäristökuormitusta ja -riskejä vähentävät parannustyöt painoutuivat raaka-aineiden, veden ja energian käytön tehostamiseen sekä ilmaan suuntautuvien päästöjen alentamiseen. Kyrön tehtaalla otettiin käyttöön uusi rejektin talteenottolaitteisto, joka alentaa jätevesiin joutuvan kiintoaineen määrää huomattavasti. Tehtaan kiertovesikapasiteettia lisättiin, mikä vähentää tehtaan jätevesimäärää ja parantaa prosessin lämpötaloutta.

Kaskisten tehtaalla tarkennettiin kemikaalien annostelua. Tämän ansiosta massan valkaisussa käytettävän vetyperoksidin määrää voitiin alentaa noin 5 prosenttia, ja sen käyttötarpeen uskotaan vähenevän edelleen. Muidenkin kemikaalien käyttöä tehostettiin, ja jätevesiin päätyvää orgaanista kuormitusta alennettiin ottamalla käyttöön prosessivesihaihduttamon pesunesteiden väkevöinti- ja talteenottojärjestelmä.

Husumin tehtaalla Ruotsissa otettiin käyttöön uusi haihduttamon kaasujen pesuri,

jonka ansiosta typen oksidien päästöjen arvioidaan laskevan noin 200 tonnia vuodessa. Itävallassa sijaitsevalle Halleinin tehtaalle rakennetun katetun hakevaraston ansiosta hakepölyn haitat läheiselle asutukselle vähenivät merkittävästi.

Takon, Kyrön ja Äänekosken tehtailla korvattiin kartonki- ja paperikoneiden vanhat tyhjöjärjestelmät uusilla tyhjöpuhaltimilla ja vähennettiin siten energiankulutusta merkittävästi.

Kaskisten ja Joutsenon tehtailla, Gohrs-mühlen tehtaalla Saksassa sekä Takon ja Kemiart Linersin kartonkitehtailla saavutettiin merkittäviä säästöjä optimoimalla massojen jauhatusprosessia ja kehittämällä jauhinteriä.

Ranskassa sijaitsevalle Alizayn tehtaalla ja Husumissa tehostettiin prosessilämmön talteenottoa useissa kohteissa. Halleinissa tehostettiin voimalaitoksen sähköntuotantoa ottamalla käyttöön uusi höyryturbiini.

Reflexin tehtaalla Saksassa kiinnitettiin huomiota trukeilla tapahtuvan kemikaalien käsittelyn valvontaan. Kaskisten tehtaalla otettiin käyttöön ”ilmoita ympäristöhavainto” -menettely ympäristöriskien ja päästöjen hallinnan parantamiseksi.

Ympäristötunnustuvut

Tonnia	2008	2007
Päästöt ilmaan		
Kasvihuoneilmiö, CO ₂ -ekv.	1 269 651	1 117 296
Happamoituminen, SO ₂ -ekv.	7 225	6 414
Päästöt veteen		
Kemiallinen hapenkulutus, COD	35 042	34 694
Rehevöityminen, P-ekv.	210	185
Jäte		
Kaatopaikkajäte	76 229	64 843

Henkilöstö

M-realin henkilöstömäärä väheni vuoden 2008 aikana pääasiassa Graphic Papers -liiketoiminnan myynnin vaikutuksesta ja oli vuoden lopussa 6 546 (2007: 9 508). Henkilöstömäärään luetaan 30 prosenttia Metsä-Botnian henkilöstöstä.

Osana strategista tarkasteluaan ja tulospaannus- ja liiketoimintakonseptien yksinkertaistamishjelmaa M-real myi Kirkniemen ja Kankaan paperitehtaat Suomessa sekä paperitehtaat Isossa-Britanniassa, Saksassa ja Sveitsissä. Suomessa yhtiö sulki Lielahden tehtaan ja Kankaan aikakauslehtipaperia tuottavan paperikonelinjan 2. Sulkemisten myötä henkilöstömäärä väheni 137 henkilöllä.

Yhteistoimintaneuvottelut eri tehdaspaikkakunnilla käytiin rakentavassa hengessä, ja erityisesti työntekijöiden muutosturvaan panostettiin. Irtisanotuille ja irtisanomisuhan alaisille järjestettiin uudelleensijoittumisvalmennusta, ja heitä avustettiin työhaussa. Lisäksi esimiehiä valmennettiin toimimaan henkilöstönvähennytilanteissa.

M-realin henkilöstö- ja esimiestyön erityishaasteena oli katsauskaudella säilyttää työmotivaatio ja -vire sekä tietotaito työpaikoilla tehostamis- ja saneeraustoimista huolimatta. Metsäliitto-konsernissa kehitettyä Muutospajamuutoksenhallintamenetelmää käytettiin Suomen tehtailla helpottamaan työyhteisöjen sopeutumista haasteellisiin muutostilanteisiin sekä selkeyttämään työyhteisöjen toimintatapoja, työn sisältöä ja työnjakoa. Yhteistoiminnallisia Muutospajoja toteutettiin vuoden 2008 aikana neljässä M-realin Suomen yksikössä, ja niihin osallistui noin viisisataa työntekijää.

Suomessa Paperiliiton ja Metsäteollisuus ry:n välillä solmittiin uusi työehtosopimus vuosille 2008–2010. Sopimus tukee moniosaimiseen perustuvien uusien tehokkaampien toimintamallien kehittämistä yksiköissä. Uusien toimintamallien kehittäminen ja niihin liittyvien uusien paikallisten palkkausjärjestelmien sopiminen olikin toisen vuosipuoliskon painopistealueita tehtailla.

Johdon ja henkilökunnan osaamista kehitettiin katsausvuonna erilaisilla koulutusohjelmilla. M-realilaisia osallistui Metsäliitto-konsernin yhteiseen johdon kehittämisohjelma Challengeriin. Lisäksi M-real kehitti ja toteutti Suomessa ja muualla Euroopassa omia johtamisen koulutusohjelmia, joihin kuuluu tärkeänä osana muun muassa muutoksen johtaminen ja seuraajasuunnittelu. Tuotantohenkilöstön ammattitaitoa kehitettiin monitaitoisuuteen tähtäävillä koulutuksilla sekä kannustamalla työntekijöitä suorittamaan ammattitutkintoja. Työkiertoon kannustavia ohjelmia toteutettiin Suomessa ja Ruotsissa.

Metsäliitto-konsernin yhteisen henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän ensimmäinen vaihe sekä internet-pohjainen rekrytointityökalu otettiin katsauskaudella käyttöön monissa M-realin yksiköissä. Sähköiset järjestelmät tehostavat henkilöstöhallinnon työtä.

Henkilöstö maittain

	Henkilöstö* 31.12.2008	Henkilöstön nettomuutos 2008	Henkilöstön keski-ikä 2008
Suomi	2 258	-216	45,5
Saksa	1 414	-51	45,8
Ruotsi	1 062	-74	47,6
Itävalta	644	-44	39,4
Ranska	462	5	41,3
Iso-Britannia	102	-296	43,3
Muut maat	604	-19	39,4
	6 546	-695	44,5

*M-realin henkilöstömäärään luetaan 30 prosenttia Metsä-Botnian henkilöstöstä.

Työhyvinvointi ja työturvallisuus

M-realissa työhyvinvointiajattelu lähtee yrityksen strategiasta, ja yhdessä työturvallisuuden kanssa se nähdään tärkeäksi osaksi yrityksen tuloksellista ja menestyvää toimintaa.

Korjaavan toiminnan sijaan painopiste on työhyvinvoinnin, -terveyden ja -turvallisuuden kehittämisessä ja edistämässä sekä varhaisessa puuttumisessa työkykyä ja -turvallisuutta vaarantaviin tekijöihin. Tavoitteena on turvata henkilöstön hyvinvointi ja turvallisuus systemaattisella ja ennakoivalla toiminnalla.

Katsauskaudella M-realissa otettiin käyttöön Metsäliitto-konsernin yhteiset työhyvinvointi- ja työturvallisuuspolitiikka sekä työhyvinvointiohjelma ja tapaturmien, ammattitautien ja sairauspoissaolojen seurantajärjestelmä. Seurantajärjestelmän avulla tunnistetaan työkyvyn alenemisen riskit ja suunnataan toimenpiteitä niiden torjumiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi sekä varmistetaan, että työpaikalla ryhdytään järjestelmällisesti toteuttamaan työkyvyn säilymistä tukevaa työhönpaluuohjelmaa.

Seurantajärjestelmän avulla käynnistettiin katsauskaudella useita onnistuneita työhönpaluuohjelmia M-realın Suomen yksiköissä. Lisäksi esimiehiä valmennettiin kohtaamaan ja tukemaan työntekijöitä, joiden työssä selviytyminen on vaikeutunut. Työhyvinvointia ja -turvallisuutta edistettiin ja parannettiin

toteuttamalla henkilöstön terveydenedistämisen- ja kuntoutusohjelmia sekä tutkimalla ja kehittämällä turvallisia toimintatapoja.

Työturvallisuuteen panostettiin katsauskaudella monin tavoin M-realın tuotantoyksiköissä, ja tapaturmista johtuvat poissaolot laskivatkin merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Erytisen myönteistä kehitystä oli Takon ja Kyron tehtailla. Takon tehtaalla tapaturmataajuutta on onnistuttu vähentämään yli puolella, ja työtaturmien lukumäärä on laskenut alle kolmanneksen vuodesta 2006. Vastaavassa ajassa Kyron tehtaalla tapaturmataajuus on laskenut kolmanneksen ja työtaturmien lukumäärä on enemmän kuin puolittunut. Koko Metsäliitto-konsernin tavoitteena vuonna 2008 oli vähentää tapaturmataajuutta 20 prosentilla edellisvuodesta.

Myönteiseen kehitykseen Takon ja Kyron tehtailla ovat vaikuttaneet muun muassa johdon turvallisuuskierrokset ja työsuojelun pienryhmien ja turvaparien tekemät tarkastuskierrokset, erilaiset riskikartoitukset, työpaikkaselvitykset ja työpisteiden ergonomiakatselmukselut sekä henkilösuojausten käytön tehostaminen ja sisäisen tiedotuksen lisääminen. Työntekijöitä on myös kannustettu tekemään aktiivisesti vaarailmoituksia, ja niihin reagoidaan viipymättä.

Yritysvastuuasioiden raportointi

M-real raportoi avoimesti ympäristövaikutuksistaan muun muassa yritysvastuuraportissaan ja tehdaskohtaisissa EMAS-raporteissa (Eco-Management and Audit Schemes). Yksittäisten tuotteiden ilmastovaikutukset raportoidaan vuonna 2007 käyttöön otetuissa hiilijalanjälkilaskelmissa. M-real on julkaissut Paper Profile -ympäristötuoteselosteet kaikille tuotteilleen. Ne löytyvät yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.m-real.com.

Tuotekohtaisten hiilijalanjälkilaskelmien laskemista M-realın tuotteille jatkettiin katsausvuoden aikana. Hiilijalanjälkilaskelmissa M-real tuottaa sidosryhmilleen tietoa tuotteidensa vaikutuksesta ilmastonmuutokseen. Laskennassa noudatetaan Euroopan paperiteollisuuden kattojärjestön CEPIn (Confederation of European Paper Industry) linjausta koskien hiilijalanjälkilaskentaa.

M-real julkaisee vuoden 2008 yritysvastuutietoja verkkosivullaan osoitteesta www.m-real.com. Myös Metsäliitto-konsernin vuoden 2008 vuosikertomuksessa kerrotaan M-realın yritysvastuuasioiden hoidosta.

Työturvallisuus ja -hyvinvointi 2006–2008

	2008	2007	2006
Sairauspoissaolo (%)	4,7	4,4	4,4
Työtaturmapoissaolo (%)	0,2	0,2	0,2
Poissaaloon johtaneet työtaturmat (miljoonaa tehtyä työtuntia kohden)	18,8	15,1	19,9
Läheltä piti -ilmoitukset (1 000 työntekijää kohden)	15,8	20,0	17,6

Toimintaympäristö

Paperi- ja kartonkiteollisuuden toimintaympäristö on murroksessa

Paperia ja kartonkia tuotetaan maailmassa vuosittain noin 370 miljoonaa tonnia. Tuotanto on viime vuosikymmenen aikana kasvanut nopeimmin Aasiassa ja erityisesti Kiinassa. Trendinä vaikuttaa olevan paperin ja kartongin tuotannon siirtyminen lähemmäksi kulutuksen kasvumarkkinoita. Henkilöä kohti laskettuna paperin ja kartongin kulutus on maailmassa keskimäärin 55 kiloa.

Paperin kysynnän kasvu on Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa ollut viime vuosina alhaista ja tietyissä paperilajeissa on Pohjois-Amerikassa havaittavissa kysynnän trendinomaista laskua. Kartongin kysyntä kasvaa sen sijaan edelleen sekä Euroopan että Pohjois-Amerikan markkinoilla. Maailmanlaajuisesti kysynnän kasvun vahvin painopiste on sekä paperin että kartongin osalta Aasiassa ja Itä-Euroopassa.

Paperin kysynnän kasvun hidastuminen Euroopan ja Pohjois-Amerikan päämarkkinoilla sekä kapasiteetin lisääntyminen Aasiassa kulutusta nopeammin ovat lisänneet paperituotannon ylikapasiteettia Euroopassa. Vuosituhannen vaihteen jälkeen paperiteollisuuden kannattavuus on merkittävästi heikentynyt lähinnä hintojen laskun sekä ankaran kustannusinflaation takia. Tilanne kääntyi ylikapasiteetin osalta parempaan vuonna 2006, kun tuotantokapasiteettia alettiin sulkea laajemmalla mittakaavalla. Tähän mennessä Euroopan paperikapasiteetista on suljettu yli kymmenen prosenttia. Sulkemisten odotetaan jatkuvan lähivuosinakin, mikäli markkinatasapainon paraneminen kysynnän ja tarjonnan välillä ei osoittaudu riittäväksi ja kestäväksi.

Ensikuitukartongin markkinatasapaino on Euroopassa paperilaatua parempi. Kysyntä on jatkanut kasvuaan ja teollisuus ei ole yli-investoinut uuteen kapasiteettiin. Heikompaa kapasiteettia on viime vuosina myös jonkin verran suljettu. Eurooppalaisten ensikuitukartongin tuottajien kilpailukyky maailman markkinoilla on paperituottajiin verrattuna osoittautunut paremmaksi. Ankarat kustannusinflaatiot on viime vuosina aiheuttanut paineita myös kartongin tuottajille Euroopassa.

Yleinen taloustilanteen heikkeneminen vaikuttaa paperin kysyntään negatiivisesti. Kartonkien kysynnän osalta vaikutukset ovat perinteisesti vähäisempiä. Toteutetut kapasiteetin leikkaukset sekä teollisuuden tähänastiset rakennemuutokset luovat kuitenkin paremman pohjan toiminnalle myös laskusuhdanteessa. Toimialan yritykset jatkavat keskittymistä ja erikoistuvat yhä enemmän tiettyihin laatuihin, joissa yritykset hakevat vahvempia markkina-asemia.

Kaikissa pääpaperi- ja kartonkilajeissa on selvä hinnankorotustarve, jolla katetaan viime vuosien kustannusinflaatiota ja parannetaan teollisuuden kannattavuutta. Näin luodaan tarvittava pohja uusille innovaatioille, jotka myös pidemmällä aikavälillä parantavat tuotteiden kilpailukykyä.

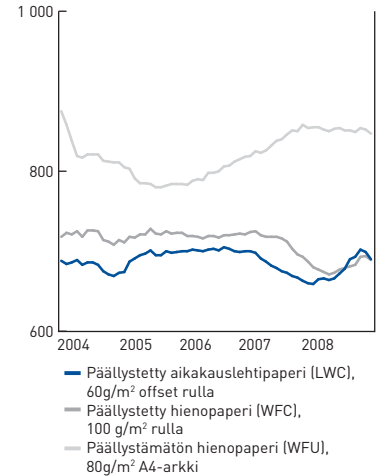
Painetulla medialla ja kuitupakkaamisella on mahdollisuuksia löytää innovaatioiden kautta uusia kasvupolkuja. Ympäristönäkökulmat muodostuvat yhä tärkeämmiksi kuluttajien päätöksenteossa. Paperi- ja kartonkiteollisuus on vahvoilla tulevaisuudessa, sillä pääasiallinen raaka-aine on uusiutuva, ala tuottaa suuren osan käyttämästään energiasta itse ja lisäksi lopputuotteet ovat useaan kertaan kierrätettäviä sekä lopuksi vielä hyödynnettävissä energiaksi. Suurin potentiaali laajentua uusiin loppukäyttöihin vaikuttaa olevan kuitupakkaamisen saralla.

Tuotantokapasiteetit Euroopassa

Milj. tonnia/vuosi	Eurooppa	M-real	M-realin osuus (%)
Taivekartonki	2,7	0,8	30
Päälystämätön hienopaperi	10,5	0,8	7

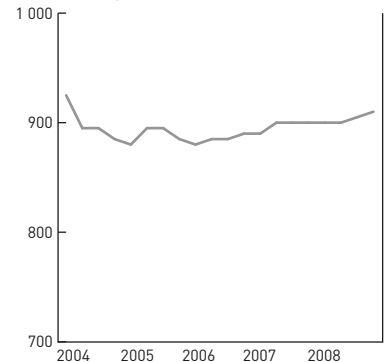
Lähde: M-real, Pöyry

Paperin markkinahinnat Euroopassa, EUR/tonni

Lähde: FOEX

Taivekartongin markkinahinta Euroopassa, EUR/tonni

Lähde: M-real

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätös 2008

Sisällysluettelo

32	Hallituksen toimintakertomus 2008
40	Konsernin tuloslaskelma
41	Konsernin tase
42	Laskelma oman pääoman muutoksista
43	Konsernin rahavirtalaskelma
44	Tilinpäätöksen liitetiedot
84	Osakkeet ja osakkeenomistajat
88	Kymmenen vuotta lukuina
89	Tunnuslukujen laskentaperiaatteet
90	Emoyhtiön tilinpäätös tuloslaskelma (suomalainen tilinpäätöskäytäntö)
91	Emoyhtiön tilinpäätös tase
92	Emoyhtiön tilinpäätös rahoituslaskelma
93	Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet
94	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot
100	Hallituksen ehdotus emoyhtiön voitonjaoksi
101	Tilintarkastuskertomus

Hallituksen toimintakertomus 2008

Markkinatilanne vuonna 2008

Rahoitusmarkkinoilta liikkeelle lähteneen yleistalouden epävarmuuden takia kulutus- ja investointikysyntä hiipuivat vuoden loppua kohden. Talouden epävarmuus, joka näyttää jatkuvan vuonna 2009 vaikuttaa negatiivisesti myös eurooppalaisen paperi- ja kartonkiteollisuuden kysyntätilanteeseen.

M-real tavoitteli vuonna 2008 hinnankorotuksia laajalla rintamalla. Kartongin ja päällystettyjen papereiden hinnankorotukset toteutettiin onnistuneesti. Kaikissa päätuotteissa on kuitenkin edelleen selvä tarve hinnankorotuksille, joilla katetaan viime vuosien ankaraa kustannusinflaatiota.

Vuositasolla euro jatkoi vahvistumistaan Yhdysvaltain dollariin ja Ison-Britannian puntaan nähden. Vuoden lopulla euro kuitenkin heikkeni jonkun verran muihin päävaluuttoihin nähden.

Sellutuotantoa jouduttiin rajoittamaan kysyntätilanteen sekä korkeiden raaka-ainekustannusten takia. Vuoden lopulla myös paperi- ja kartonkituotantoa rajoitettiin selvästi vastaamaan kysyntätilanteen normaalia kausiluonteisuutta suurempaan heikkenemiseen.

Euroopan taivekartongin tuottajien toimitukset laskivat vuonna 2008 4 prosenttia ja päällystämättömän hienopaperin tuottajien

toimitukset laskivat 3 prosenttia. Ylikapasiteettia purettiin Euroopassa kaikissa päälaaduissa myös vuonna 2008. Taivekartongin hinta nousi hieman, mutta päällystämättömän hienopaperin hinta pysyi lähes muuttumattomana. Sellun hinta laski vuoden 2008 aikana.

Uudelleenryhmittely raportoinnissa

IFRS-säännösten mukaisesti Sappille myydyt, entiseen Graphic Papers -liiketoimintaan kuuluneet tehtaat on käsitelty lopetetuissa toiminnoissa. Tuloslaskelmassa kyseiset tehtaat on kaikilla kausilla esitetty yhdellä rivillä Tulos lopetetuista toiminnoista. Jäljelle jääneet entiseen Graphic Papers -liiketoimintaan kuuluneet tehtaat organisoitiin seuraavasti:

- Äänekosken paperitehdas on osa Consumer Packaging -liiketoiminta-alueita ja Husumin paperikone 8 osa Office Papers -liiketoiminta-alueita. Molemmat jatkavat valmistusta Sappille pitkäaikaisiin sopimuksiin perustuen.
- Other Papers -liiketoiminta-alue sisältää Reflexin, Gohrsmühlen ja Halleinin tehtaat.

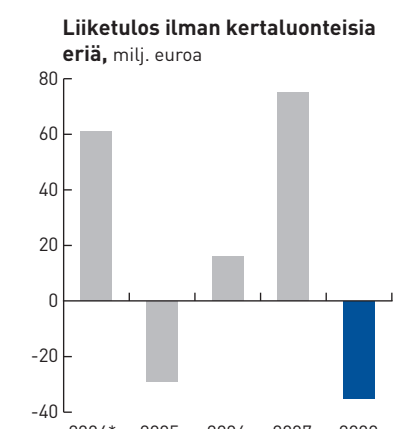
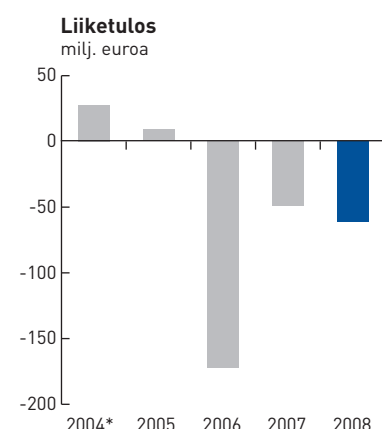
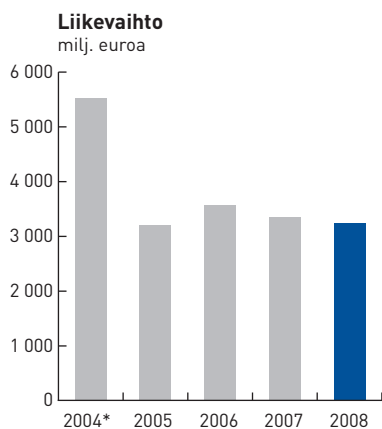
Vertailukelpoiset luvut julkistettiin 23.1.2009 pörssitiedotteessa.

Tilikauden tulos

M-realin liikevaihto vuonna 2008 oli 3 236 miljoonaa euroa (2007: 3 499 ja 2006: 3 698). Vertailukelpoinen liikevaihto laski 5,9 prosenttia. Liiketulos ilman kertaluonteisia eriä oli -35 miljoonaa euroa (2007: 75 ja 2006: 21), ja liiketulos sisältäen kertaluonteiset erät -61 miljoonaa euroa (2007: -49 ja 2006: -172). Tulos ennen veroja jatkuvista toiminnoista ilman kertaluonteisia eriä oli -178 miljoonaa euroa (2007: -67 ja 2006: -87). Tulos ennen veroja jatkuvista toiminnoista sisältäen kertaluonteiset erät -204 miljoonaa euroa (2007: -191 ja 2006: -280).

Liiketulos oli -61 miljoonaa euroa (2007: -49 ja 2006: -172). Liiketulokseen sisältyy kertaluonteisia eriä nettona -26 miljoonaa euroa (2007: -124 ja 2006: -193) ja niistä merkittävimmät olivat:

- 86 miljoonan euron arvonalentumistappio IAS 36:n mukaisesti, josta 66 miljoonaa euroa kohdistui Other Papersiin, 16 miljoonaa euroa Office Papersiin ja 4 miljoonaa euroa Consumer Packagingiin. Liiketarvoon näistä kohdistui 20 miljoonaa euroa.

* Vuosi 2004 ei sisällä Map Merchant ja Graphic Papers -liiketoimintojen myyntien vaikutuksia.

- 74 miljoonan euron suuruinen realisoituneen käyvän arvon ja myyntivoiton kirjaus Market Pulp and Energy -segmentissä Pohjolan Voiman osakkeiden kaupasta.
- 23 miljoonan euron positiivinen tulosvaikutus Other Papers -liiketoiminta-alueella liittyen New Thamesin tehtaan myyntiin ja vapautumisiin Ison-Britannian tehdastoimintojen eläkevastuista sekä eräistä muista Sittingbournen tehtaan sulkemiseen liittyvistä vastuista.
- 14 miljoonan euron kuluvaraus liittyen M-realin rakenteen mukauttamiseen Sappi-kaupan seurauksena muussa toiminnassa.
- 13 miljoonan euron kulu kesäkuussa 2006 myydyin Pont Sainte Maxencen (PSM) puolesta tehtaan energiantoimittajalle annetusta takauksesta ja PSM:ltä olevien saatavien alaskirjauksesta muussa toiminnassa.
- 10 miljoonan euron kuluvaraus ja alaskirjaus New Thamesin arkitustoimintojen sulkemiseksi Office Papersissa.

Vuoden 2007 kertaluonteiset erät olivat nettona -124 miljoonaa euroa ja niistä merkittävimmät olivat:

- 182 miljoonan euron nettomääräinen arvonalentumistappio. Summa koostuu 185 miljoonan euron arvonalentumistappiosta Office Papers -liiketoiminta-alueen liikearvosta sekä 3 miljoonan euron arvonalentumistappion peruutuksesta Consumer Packaging -liiketoiminta-alueen Kyron paperitehtaan käyttöomaisuuteen.
- 135 miljoonan euron myyntivoitto Metsä-Botnian osakkeista muussa toiminnassa.
- 16 miljoonan euron nettokuluvaraus Wifstan tehtaan sulkemisen loppuunsaattamiseksi Office Papersissa.

- 16 miljoonan euron arvonalentumistappio myytävänä olevan omaisuuden arvostamisesta todennäköiseen myyntihintaan IFRS 5:n mukaisesti muussa toiminnassa.

Liiketulosta ilman kertaluonteisia eriä edelliseen vuoteen verrattuna heikensivät kohooneet puuraaka-aine- ja energiakustannukset, Yhdysvaltain dollariin ja Ison-Britannian puntaan nähden vahvistunut euro sekä tuotteiden kysynnän voimakas heikkeneminen vuoden loppupuolella. Tulosta paransivat toteutetut kustannussäästötoimenpiteet ja hinnankorotukset sekä Metsä-Botnian Uruguayin sellutehtaan käynnistyminen marraskuussa 2007.

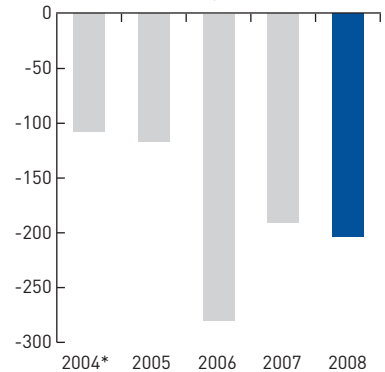
Vuonna 2008 paperiliiketoimintojen kokonaistoimitusmäärä oli 1 761 000 tonnia (2007: 1 911 000 ja 2006: 2 205 000). Katsausvuonna tuotantoa rajoitettiin kysyntää vastaavaksi 201 000 tonnilla (2007: 100 000 ja 2006: 124 000). Kartongin toimitukset vuonna 2008 olivat 1 345 000 tonnia (2007: 1 386 000 ja 2006: 1 334 000) ja tuotannonrajoitukset 73 000 tonnia (2007: 66 000 ja 2006: 60 000).

Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä -142 miljoonaa euroa (-139). Kurssierot myyntisaamisista, ostovelosta, rahoituseristä ja valuuttasuojausten arvostuksesta olivat 13 miljoonaa euroa (1). Nettokorot ja muut rahoituskulut olivat -155 miljoonaa euroa (-140). Muihin rahoituskuluihin sisältyy korkosuojausten arvostustappiota 0 miljoonaa euroa (arvostusvoittoa 6).

Katsausvuoden tulos jatkuvista toiminnoista ennen veroja oli -204 miljoonaa euroa (2007: -191 ja 2006: -280). Tulos ennen veroja jatkuvista toiminnoista ilman kertaluonteisia eriä oli -178 miljoonaa euroa (2007: -67 ja 2006: -87). Tuloverot, mukaan lukien laskennallisen verovelan muutos, olivat 34 miljoonaa euroa (2007: 23 ja 2006: 10).

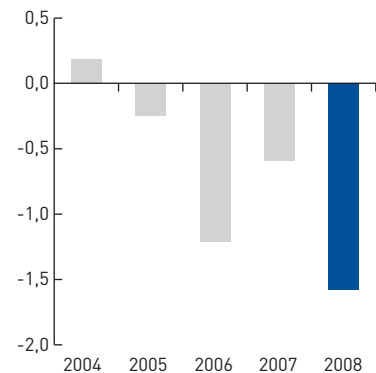
Osakekohtainen tulos oli -1,58 euroa (2007: -0,59 ja 2006: -1,21). Jatkuvien toimintojen osakekohtainen tulos ilman kertaluonteisia

Tulos ennen veroja jatkuvista toiminnoista, milj. euroa

* Vuosi 2004 ei sisällä Map Merchant ja Graphic Papers -liiketoimintojen myyntien vaikutuksia.

Osakekohtainen tulos euroa

eriä oli -0,48 euroa (2007: -0,17 ja 2006: -0,24). Oman pääoman tuotto oli -10,4 prosenttia (2007: -8,5 ja 2006: -14,8), ilman kertaluonteisia eriä -9,0 (2007: -2,8 ja 2006: -6,6). Sijoitetun pääoman tuotto oli -1,3 prosenttia (2007: -0,8 ja 2006: -5,5), ilman kertaluonteisia eriä -0,5 prosenttia (2007: 2,8 ja 2006: 0,0).

Henkilöstö

Henkilöstömäärä 31.12.2008 oli 6 546 (31.12.2007: 7 241 ja 31.12.2006: 9 314), josta Suomessa työskenteli 2 258 (31.12.2007: 2 474 ja 31.12.2006: 3 110). Henkilöstömäärään sisältyi 30 prosenttia Metsä-Botnian henkilöstöstä. Palkkojen määrä vuonna 2008 oli 293 miljoonaa euroa (2007: 368 ja 2006: 414).

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat vuonna 2008 yhteensä 128 miljoonaa euroa (2007: 259 ja 2006: 428). Niihin sisältyi 29 miljoonan euron osuus Metsä-Botnian investoinneista (2007: 122 ja 2006: 222). Metsä-Botnian investointiosuus perustuu M-realin 30 prosentin omistusosuuteen (2007: 30 ja 2006: 39).

Rakennemuutos

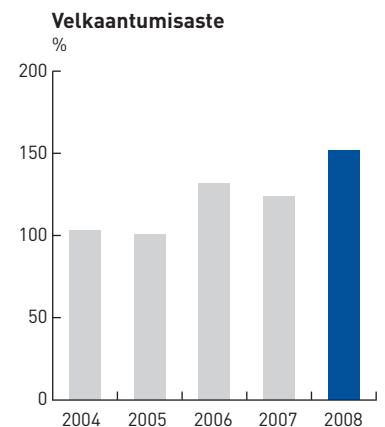
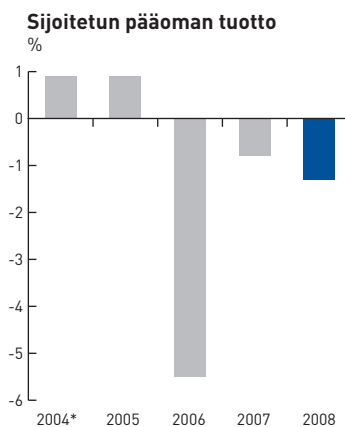
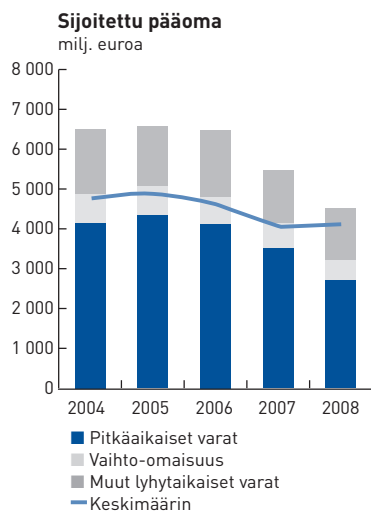
M-realin marraskuussa 2007 ilmoittama tulosparannus- ja liiketoimintakonseptien yksinkertaistamisohjelma toteutui tavoitteiden mukaisesti. Osana ohjelmaa suljettiin alkuvuonna 2008 Lielahden BCTMP-tehdas ja Kankaan päällystettyä aikakauslehtipaperia valmistava paperikone 2. Publishing ja Commercial Printing -liiketoiminta-alueet yhdistettiin Graphic Papers -liiketoiminta-alueeksi ja samalla käynnistettiin projektit päällystetyn aikakauslehtipaperiliiketoimintakonseptin yksinkertaistamiseksi sekä myynti- ja markkinointiorganisaation keventämiseksi. Ohjelman yhteenlaskettu vuotuinen tulosparannustavoite pois lukien myydyt Graphic Papers -liiketoiminta on 105 miljoonaa euroa. Täysi tulosvaikutus saavutetaan vuoden 2010 loppuun mennessä.

Helmikuussa 2008 M-real julkisti vähintään 200 miljoonan euron omaisuuden myyntitavoitteen vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä. Ohjelman tavoite ylittyi selvästi Graphic Papers -liiketoiminnan myynnin toteuduttua. Lisäksi ohjelmaan ovat sisältyneet New Thamesin tehtaan myynti sekä 100 000 Pohjolan Voima

Oy:n B2-osakkeen myynti. New Thamesin tehtaan myynnin positiivinen kassavaikutus Ison-Britannian tehdastoimintojen eläkevas- tuut huomioon ottaen oli noin 82 miljoonaa euroa ja kaupasta kirjattiin noin 24 miljoonan euron voitto. Pohjolan Voiman 100 000:n B2-osakkeen myynnin positiivinen kassavaikutus oli 80 miljoonaa euroa ja kertaluonteinen tulosvaikutus 74 miljoonaa euroa.

Kesäkuussa 2008 M-real ilmoitti, että Reflexin tehtaan myynti Arjowigginsille keskeytetään. Euroopan Komissio antoi kaupalle ehdollisen hyväksyntänsä, mutta asetetut ehdot tekivät kaupasta käytännössä mahdottoman toteuttaa.

Joulukuussa 2008 astui voimaan M-realin Graphic Papers -liiketoiminnan myynti eteläafrikkalaiselle Sappi Limitedille. Kaupan arvo oli 750 miljoonaa euroa. Kauppahinta muodostui 480 miljoonan euron käteissuorituksista ja ostajalle siirtyvistä nettovelvoista, 220 miljoonan euron myyjän ostajalle myöntämästä enintään nelivuotisesta korollisesta velkakirjasta sekä 50 miljoonan euron suunnatusta osakeannista. Kaupan toteutuminen pienensi M-realin nettovelkojen määrää noin 630 miljoonalla eurolla. Kauppaan sisältyivät

* Vuosi 2004 ei sisällä Map Merchant ja Graphic Papers -liiketoimintojen myyntien vaikutuksia.

Kirkniemen ja Kankaan tehtaat Suomessa, Stockstadin tehdas Saksassa sekä Biberistin tehdas Sveitsissä. Tehtaiden yhteenlaskettu kapasiteetti on 1,9 miljoonaa tonnia. Osana kauppaa M-real on sopinut pitkäaikaisista sellun ja BCTMP:n toimituksista Sappille sekä muista pienemmistä palvelu- ja toimitussopimuksista. Graphic Papers -liiketoiminta-alueen yksiköistä M-realin omistukseen jäivät Halleinin, Gohrsmühlen, Reflexin ja Äänekosken paperitehtaat sekä Husumin tehtaan paperikone 8. Äänekosken paperitehdas ja Husumin paperikone 8 jatkavat kaupan toteuduttua valmistusta Sappille pitkäaikaisiin sopimuksiin perustuen.

Syyskuussa 2008 M-real ilmoitti aiemmin tarkastelemiinsa strategisiin vaihtoehtoihin perustuen suunnittelemansa Halleinin ja Gohrsmühlen tehtaiden päälylystetyn standardihienopaperituotannon lopettamista. Molempien tehtaiden toiminta on ollut pitkään tappiollista.

Tutkimus ja kehitys

M-realn tutkimus- ja kehitystoiminnassa keskityttiin vuonna 2008 tuotekonseptien uudistamiseen ja tehokkuuden parantamishankkeisiin. Tuotekonseptiuudistuksista

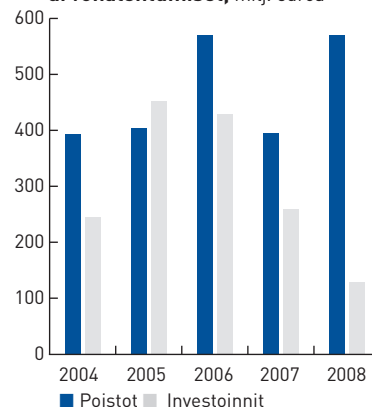
kertomusvuonna toteutui pakkauskartonkien LITE4U ja papereiden Galerie Customer Programme.

M-realn tutkimus- ja kehityskulut jatkuvista toiminnoista vuonna 2008 olivat noin 10 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,3 prosenttia liikevaihdosta (2007: 14 ja 0,4 ja 2006: 18 ja 0,5).

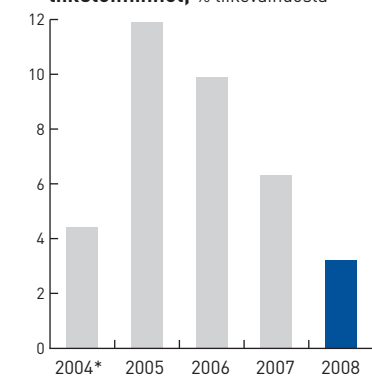
Ympäristö

M-realn ympäristöpolitiikan keskeiset periaatteet ovat toiminnan jatkuva parantaminen ja ympäristövaikutusten minimoiminen. Näiden toteuttamiseksi kaikilla tehtailla on otettu käyttöön sertifioidut ISO 9001 -laatu- ja ISO 14001 -ympäristöjärjestelmät. M-real pyrkii vähentämään toimintansa vaikutuksia ilmastonmuutokseen erityisesti parantamalla energiatehokkuuttaan. Katsausvuoden aikana käynnistyi Metsäliitto-konsernin ilmasto-ohjelma, jossa määritellään konsernin tavoitteet ja keinot vähentää vaikutustaan ilmastonmuutokseen. M-real teki useita tuotannon muutostoimenpiteitä ja investointeja energian säästämiseksi. Näiden ansiosta yhtiön hiilidioksidipäästöt alenivat laskennallisesti 35 628 tonnia. Kaikilla tehtailla otetaan käyttöön sertifioitu energiatehokkuusjärjestelmä vuoden 2009 loppuun mennessä.

Investoinnit, poistot ja arvonalentumiset, milj. euroa

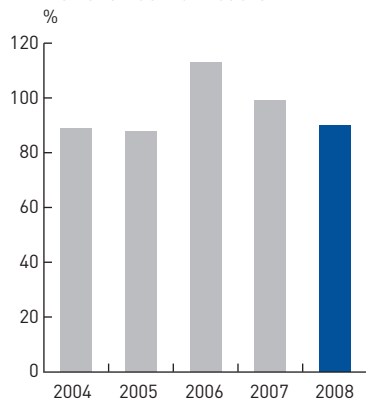

Bruttoinvestoinnit, jatkuvat liikevoimnot, % liikevaihdosta

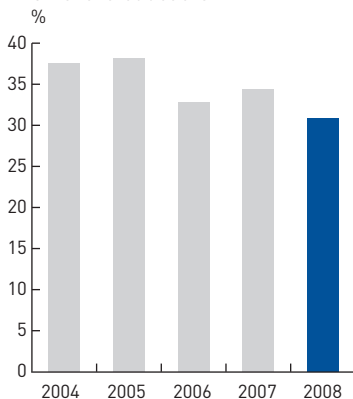

*Vuosi 2004 ei sisällä Map Merchant ja Graphic Papers -liiketoimintojen myyntien vaikutuksia.

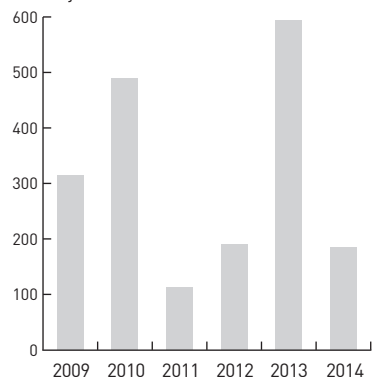
Nettovelkaantumisaste

Omavaraisuusaste

Pitkäaikaisten lainojen lyhennyssuunnitelma

Teollisuuden päästöt ilmaan ja veteen sekä meluhaitat ovat pienentyneet jatkuvasti. Tähän on päästy käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT). Tehtaiden vesikiertoja on suljettu, puhdistusmenetelmiä tehostettu ja satunnaispäästöt minimoitu.

Ilmakehään suuntautuvista päästöistä merkittävimpiä ovat polttoaineista peräisin olevat rikin ja typen oksidit, jotka aiheuttavat vesistöjen ja maaperän happamoitumista sekä hiilidioksidi, joka on tärkein ilmastonmuutokseen vaikuttava kaasu. Hiukkaspäästöt heikentävät ilman laatua. M-real on vähentänyt päästöjä ilmakehään ottamalla käyttöön vähemmän rikkiä sisältäviä polttoaineita ja korvaamalla fossiilisia polttoaineita puuperäisillä polttoaineilla.

Tuotantoprosessien vedenkäyttöä on vähennetty jatkuvasti ja työtä vesikiertojen sulkemiseksi jatketaan edelleen, vaikka useimmat tehtaat sijaitsevatkin alueilla, joilla ei ole puutetta vedestä.

Kartongin ja paperin valmistuksen jätevedet sisältävät puusta liennuttua orgaanista ainetta sekä fosforia ja typpeä, jotka rehevöivät vesistöä. Päästöjä on vähennetty tehostamalla puhdistusprosesseja, vähentämällä vedenkäyttöä sekä kouluttamalla henkilöstöä häiriötilanteiden parempaan hallintaan ja satunnaispäästöjen vähentämiseen. Tehokkaan puhdistuksen ansiosta jätevesien vaikutus vesistöjen tilaan rajoittuu pienelle alueelle jäteveden purkukohdan läheisyyteen.

Tehtaiden jätemäärät ovat vähentyneet sivu- ja rinnakkaistuotteiden hyötykäytön ansiosta. Jätteiden lajittelu tehtailla ja niiden käyttö joko raaka-aineena tai energiantuotannossa vähentää kaatopaikkasijoituksen tarvetta. Pakkausmuovit, metallit sekä paperit ja kartongit kierrätetään. Prosessilietteet ja puuperäiset jätteet käytetään polttoaineina, ellei niille ole muuta hyötykäyttöä. Toimistopapereihin käytettävän keräyspaperin siistausprosesissa syntyvää kuitusavea hyödynnetään

esimerkiksi rakennustuoteteollisuudessa ja energiantuotannossa. Voimalaitosten tuhkaa käytetään maanrakennuksessa, jossa sillä voidaan korvata soraa ja muita maa-aineksia. Puutuhkaa käytetään myös lannoitusaineena. Metsätaloudessa se soveltuu erityisesti ravinne-epätasapainosta kärsiville ojitetuille turvemaille.

Ohjeistus ja toimenpiteet koskien raaka-aineiden REACH-esirekisteröintiä ja vastuuhenkilöiden koulutus saatettiin katsausvuonna päätökseen. M-real on esirekisteröinyt ne valmistamansa aineet, joille tarvitaan REACH:in mukainen esirekisteröinti. M-real seuraa ulkopuolisten materiaalitointijensa esirekisteröinti- ja rekisteröintiprosesseja käymällä heidän kanssaan säännöllisiä keskusteluja. Tärkeimmistä tuotannossa käytettävistä kemikaaleista ylläpidetään ympäristö-, terveys- ja turvallisuustietoja sisältävää tietokantaa, jossa on tiedot myös aineiden esirekisteröinnistä ja rekisteröinnistä. M-real on merkittävä kasvi-peräisten raaka-aineiden käyttäjä, joten se seuraa tarkasti geneettisesti muunneltujen organismien (GMO) tutkimusta. Myös nanomateriaalien tutkimusta seurataan. M-real ei hyväksy käyttöön GMO-peräisiä raaka-aineita tai nanoteknologiaan perustuvia uusia aineita ennen kuin niiden turvallisuudesta on saatavana riittävästi käyttökokemusta ja luotettavaa tutkimustietoa.

Vanhojen ympäristövastuiden määrä on viime vuosina vähentynyt, koska pilaantuneita maa-alueita on kunnostettu. Tällä hetkellä M-realilla on tiedossa merkittävä vanha ympäristövastuu vain suljetun Wifstan tehtaan alueella Ruotsissa. Muita tiedossa olevia vastuita on Niemen Sahan kaatopaikka Tampereella ja Silverdalenin suljetun tehtaan kaatopaikka Ruotsissa. Ympäristövastuiden hoitamiseen tehdyt varaukset olivat vuoden lopussa noin 5 miljoonaa euroa. M-realın ympäristökulut vuonna 2008 olivat 57 miljoonaa euroa (65).

Puunhankinta

Puunhankinnasta vastaa M-realın emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunta. Metsäliitto ja M-real ovat sitoutuneet käyttämään vastuullisesti ja paikallisia lakeja noudattaen hankittua puuraaka-ainetta.

M-realın Suomessa käyttämästä puuraaka-aineesta valtaosa tulee Metsäliitto Osuuskunnan omistajajäsenten metsistä. Metsäliitto hankkii puuta myös Itävallasta, Latviasta, Liettuasta, Ranskasta, Ruotsista, Saksasta, Venäjältä ja Virosta. Katsausvuonna Metsäliitto toimitti M-realın tehtaalle 12,3 miljoonaa kuutiometriä puuta (mukaan lukien 30 prosenttia Metsä-Botnian tehtaalle toimitetusta puusta). M-real tuntee käyttämänsä puun alkuperän, ja hakkuiden laillisuus tarkistetaan.

Katsausvuonna noin 67 prosenttia M-realın käyttämästä puuraaka-aineesta oli peräisin sertifioiduista metsistä. M-real pyrkii kasvattamaan sertifioidun puun osuutta tuotteissaan ja tuomaan markkinoille lisää sertifiointimerkillä varustettuja tuotteita. Metsäliiton Puunhankinnan sertifiointeihin laatu- ja ympäristöjärjestelmiin sisältyy puun alkuperän hallintajärjestelmä. Sen ansiosta M-real tietää käyttämänsä puun alkuperän riippumatta siitä, tuleeko se sertifioidusta metsästä vai ei. Kaikilla M-realın tehtailla on käytössä sertifioitu Chain of Custody, jonka ansiosta ne pystyvät todentamaan sertifioidun puun osuuden tuotteissaan.

Rahoitus

M-realın omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 30,8 prosenttia (31.12.2007: 34,4 ja 31.12.2006: 32,8) ja velkaantumisaste 152 prosenttia (2007: 124 ja 2006: 132). Nettovelkaantumisaste oli 90 prosenttia (2007: 99 ja 2006 113). M-realın tietyissä lainasopimuksissa on asetettu 120 prosentin raja yhtiön velkaantumisasteelle ja 30 prosentin raja omavaraisuusasteelle. Lainasopimuksissa määritellyllä tavalla laskeutu velkaantumisaste vuoden lopussa oli

noin 74 prosenttia (86) ja omavaraisuusaste noin 36 prosenttia (40).

Korolliset nettovelat olivat vuoden lopussa 1 254 miljoonaa euroa (31.12.2007: 1 867 ja 31.12.2006: 2 403). Lainoista oli valuuttamääräisiä 12 prosenttia, vaihtuvakorkoisia 95 prosenttia ja loput kiinteäkorkoisia. Lainojen keskiporkko oli vuoden 2008 lopussa 7,0 prosenttia ja pitkäaikaisten lainojen keskimaturiteetti 2,9 vuotta. Lainojen korkosidonnaisuusaika oli vuoden lopussa 3,4 kuukautta. Kauden aikana korkosidonnaisuusaika on vaihdellut 3 ja 6 kuukauden välillä.

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat olivat 118 miljoonaa euroa (2007: 325). Käyttöpääoma aleni 7 miljoonaa euroa (aleni 42).

Nettovaluuttavirrasta oli katsauskauden lopussa suojattuna keskimäärin 4,6 kuukautta. Suojausaste on kauden aikana vaihdellut keskimäärin 4 ja 6 kuukauden välillä. Ei-euromääräisestä omasta pääomasta oli katsauskauden lopussa suojattuna noin 88 prosenttia.

Maksuvalmius on hyvä. Sappi-kaupan myötä joulukuun lopussa saatu noin 400 miljoonan euron käteissuoritus vahvisti merkittävästi M-realin likviditeettiä ja rahoitusasemaa. Käytettävissä oleva likviditeetti oli katsausvuoden lopussa 1 454 miljoonaa euroa, josta 904 miljoonaa oli sitovia pitkäaikaisia luottosopimuksia ja 550 miljoonaa likvidejä varoja ja sijoituksia. Lisäksi konsernilla oli muita korollisia saamia 303 miljoonaa euroa. Konsernilla oli myös lyhytaikaisia rahoitustarpeita varten käytössään ei-sitovia koti- ja ulkomaisia yritystodistusohjelmia ja luottolimiittejä noin 550 miljoonan euron arvosta.

Riskit

M-real arvioi strategiset, operatiiviset, rahoituskelliset ja vahinkoriskinsä vähintään kahdesti vuodessa. Vuoden 2008 aikana toteutetuissa riskien arvioinneissa tunnistettiin seuraavat M-realin taloudelliseen suorituskykyyn ja toi-

mintakykyyn mahdollisesti vaikuttavat riskit ja epävarmuustekijät:

Maailmantalouden taantuma

Päämarkkina-alueilla paperin ja kartongin kysyntä seuraa pääasiassa yleistä taloudellista kehitystä. Rahoitusmarkkinoilta alkaneen talouskriisin vaikutuksesta päätuotteiden kysyntä on heikentynyt nopeasti vuoden 2008 lopussa. Tällä on suoranaiset vaikutukset myös M-realin kannattavuuteen. Kysynnän kehittyminen alkuvuoden 2009 aikana on hyvin epävarmalla pohjalla.

Kilpailuympäristö

Kysynnän ja tarjonnan tasapaino vaikuttaa merkittävästi paperi- ja kartonkituotteiden hintatasoon. Viimeisten kahden vuoden aikana markkinatasapaino on parantunut selvästi kapasiteetin sulkemisten seurauksena ja myyntihintoja on useissa lajeissa saatu korotettua. Mahdollinen kysynnän heikentyminen jatkossa saattaa vaikuttaa epäedullisesti tähän tasapainoon. M-realille epäedulliset suhdanteet tai kilpailijoiden kapasiteetin lisäys, voivat alen-
taa hintoja. Toisaalta teollisuuden toimijoiden mahdollinen kapasiteetin vähentäminen voi parantaa markkinoiden tasapainoa.

Luottoriskit ja muut vastapuoliriskit

Kaupalliseen toimintaan liittyvien luottoriskien hallinta on M-realin toimialojen ja keskitetyn luotonvalvonnan vastuulla. Luotonvalvonta puolestaan määrittää sisäiset, asiakkaille myönnetty luottorajat sekä maksuehdot yhdessä liiketoiminta-alueiden kanssa. Osa luottoriskeistä siirretään luottovakuutusyhtiöille luottovakuutus-sopimusten avulla. Maailmanlaajuinen rahoituskriisi on vaikuttanut myös suurimpien luottovakuuttajien taloudelliseen asemaan ja niiden omaan riskinkantokykyyn. Tämä on suoraan heijastunut myös M-realin asiakas-luottovakuutuksiin. Tämän seurauksena M-realin asiakasluotto-

riski on oleellisesti kasvanut viimeisten kuukausien aikana. Riskiä pyritään pienentämään parantamalla ja tehostamalla omia sisäisiä luotonvalvontatoimenpiteitä ja -prosesseja.

Luotonvalvonnan pääperiaatteet on määritelty yhtiön johdon hyväksymässä luottopolitiikassa. Vastapuolikohtaisia, hyväksytyjä maksimimääriä käytetään myös rahamarkkinainvestoinneissa, johdannaisissa ja lainoissa. Näin luottokelpoisuus voidaan varmistaa ja riskien keskittymistä voidaan vähentää.

Kulutustottumusten muutokset

Tulevaisuudessa uuden viestintäteknologian, markkinointikanavien ja muiden kulutustottumusten muutokset voivat vaikuttaa M-realin paperi- ja kartonkituotteiden kysyntään.

Tuotantokustannusten hintariskit

M-realin toiminnan kannalta tärkeimpien tuotantotekijöiden, kuten puun, energian ja kemikaalien hinnan suuri ja odottamaton nousu tai suoranaiset saatavuusongelmat voivat heikentää kannattavuutta ja uhata toiminnan jatkuvuutta. M-real pyrkii suojautumaan tältä riskiltä solmimalla pitkäaikaisia toimitussopimuksia ja näihin liittyviä johdannaisopimuksia. Kustannusinflaatoriski on nykyisessä taloudellisessa ympäristössä ainakin väliaikaisesti aiempia vuosia huomattavasti alhaisempi.

Vastuuriskit

M-realin liiketoimintaan liittyä erilaisia vastuuriskejä, kuten yleiset toiminnalliset vastuuriskit, ympäristöriskit ja tuotevastuuriskit. Näitä riskejä pyritään hallitsemaan parantamalla liiketoimintaprosesseja, käytäntöjä, laatuvaatimuksia ja toiminnan läpinäkyvyyttä. Osa edellä mainituista riskeistä on siirretty vakuutusyhtiöille vakuutus-sopimusten avulla.

Liiketoiminnan keskeytysriskit

Vakavat onnettomuudet, luonnonkatastrofit, tärkeiden tietojärjestelmien vakavat viat, työ-

kiistat ja tärkeimpien raaka-aineiden toimintusongelmat voivat ääritapauksissa keskeyttää M-realin liiketoiminnan ja aiheuttaa jopa asiakkaiden menetyksiä. Liiketoiminta-alueet ja tehtaat ovat laatineet jatkuvuus- ja toipumissuunnitelmia näiden riskien pienentämiseksi.

Lisäksi osa tehtaiden keskeytysriskeistä on valikoidusti siirretty vakuutusyhtiöille.

Henkilöstö

M-real on kiinnittänyt erityistä huomiota henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen erilaisten kehitysohjelmien ja erityistoimien avulla. M-real pyrkii varautumaan sukupolvenvaihdoksiin ja muihin henkilöstöriskeihin urasuunnittelun ja työkierron avulla.

Taloudelliset riskit

Liiketoiminnan tärkeimmät taloudelliset riskit liittyvät pääasiassa valuuttoihin, korkoihin, likviditeettiin, vastapuoliriskeihin ja johdannaisinstrumenttien käyttöön. Taloudellisia riskejä hallitaan M-realin hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Tarkoituksena on suojautua merkittävilta taloudellisilta riskeiltä, tasapainottaa kassavirtaa ja antaa liiketoimintayksiköille tarpeeksi aikaa muuttaa toimintaansa muuttuvien olosuhteiden mukaan. M-realin taloudelliset riskit ja niiden hallinta on kuvattu tarkemmin tämän vuosikertomuksen sivuilla 54–57.

Riskeihin varautuminen ja niiden siirtäminen

Tunnistettuihin riskeihin pyritään varautumaan mahdollisuuksien mukaan ja parhaan oman tietämyksemme tai käytössämme olevien

asiantuntijoiden tai yhteistyökumppaneiden tiedon pohjalta. Mm. vakuutusyhtiöiden kanssa tehdään aktiivista riskienhallintatyötä, josta esimerkkeinä voidaan mainita säännöllisesti toteutettavat riskiarvioinnit liiketoiminnan eri osa-alueilla. Tuotantolaitokset ovat varautuneet mahdollisiin toiminnan häiriötilanteisiin laatimalla mm. kriisinhallinta-, jatkuvuus- ja toipumissuunnitelmia. Yhtiö itse kantaa osan riskeistä, osa taas siirretään valikoidusti esimerkiksi vakuutus sopimusten, johdannais sopimusten ja muiden sopimusehtojen avulla vakuutusyhtiöille, pankeille ja muille vastapuolille.

Yleisimmät vahinkoriskit on pääosin katettu kattavilla globaaleilla vakuutus sopimuksilla, kuten:

- omaisuus- ja keskeytysvakuutusohjelma
- toiminnan ja tuotevastuuvakuutusohjelma
- johdon vastuuvakuutusohjelma
- luottovakuutusohjelma
- kuljetusvakuutusohjelma.

Osakkeet

M-realin B-osakkeen ylin kurssi NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä vuonna 2008 oli 3,28 euroa, alin 0,67 euroa ja keskipurssi 1,59 euroa. Vuoden lopussa B-osakkeen kurssi oli 0,69 euroa.

B-osakkeen vaihto oli 1 004 miljoonaa euroa, eli 217 prosenttia osakekannasta. A- ja B-osakkeiden markkina-arvo oli vuoden lopussa yhteensä 232 miljoonaa euroa. M-realilla on yhteensä 328 165 612 osaketta, joista A-osakkeiden määrä on 36 339 550 ja B-osakkeiden määrä 291 826 062. Osakkeiden oikeuttama yhteenlaskettu äänimäärä on 1 018 617 062.

Metsäliitto Osuuskunta omisti syyskuun lopussa 38,6 prosenttia osakkeista, ja näiden osakkeiden tuottama äänivalta oli 60,5 prosenttia. Ulkomaisten omistajien osuus osakkeista oli 25 prosenttia. Kotiloudet omistivat vuoden lopussa 16 prosenttia osakkeista. M-realin toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja hallituksen jäsenet omistivat vuoden lopussa yhteensä noin 0,1 prosenttia osakkeista.

Norges Bankin (Central Bank of Norway) omistus M-realissa nousi 9.1.2008 5,3 prosenttiin osakepääomasta ja 1,7 prosenttiin äänimäärästä.

Hermes Focus Asset Management Europe Ltd:n omistus M-realissa laski 2.5.2008 4,9 prosenttiin osakepääomasta ja 2,3 prosenttiin äänimäärästä.

Financier de l'Echiquier SA:n omistus M-realissa nousi 29.9.2008 5,1 prosenttiin osakepääomasta ja 1,6 prosenttiin äänimäärästä.

Yhtiökokous 13.3.2008 päätti poistaa yhtiöjärjestyksestä määrärauksen vähimmäis- ja enimmäisosakepääomasta, arvo-osuusjärjestelmän täsmäytyspäiväsäännökset sekä kohdan osakkeen nimellis arvosta.

Jakokelpoiset varat ja osingonjako

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2008 olivat -303 901 093,04 euroa, josta tilikauden tulos on -535 312 028,39 euroa. Hallitus on kokouksessaan 5.2.2009 päättänyt esittää yhtiökokoukselle, joka pidetään 12.3.2009, että vuodelta 2008 ei makseta osinkoa. Vuodelta 2007 osakkeelta maksettiin 0,06 euron osakekohtainen osinko, yhteensä 19,7 miljoonaa euroa.

Hallitus ja tilintarkastajat

Varsinainen yhtiökokous valitsi maaliskuussa M-realin hallitukseen metsätalousneuvos Heikki Asunmaan, metsänhoitaja Martti Asunnan, Metsäliitto-konsernin pääjohtaja Kari Jordanin, varatuomari Erkki Karmilan, diplomi-insinööri Kai Korhosen, maanviljelysneuvos Runar Lillandtin, vuorineuvos Juha Niemelän ja ministeri Antti Tanskasen. Hallituksen jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun. Hallituksen järjestäytymiskokouksessa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Kari Jordan ja varapuheenjohtajaksi Martti Asunta.

M-realin tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Tilintarkastajan toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Kauden jälkeiset tapahtumat

M-realin uusi johtamis- ja raportointirakenne, johon kuuluvat liiketoiminta-alueet Consumer Packaging, Office Papers ja Other Papers sekä raportointisegmentti Market Pulp and Energy, julkistettiin 5.1.2009.

M-real ilmoitti 8.1.2009, että Suomen tehdastoimintojen yhteensä noin 1 500 henkilöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut on aloitettu.

M-real ilmoitti 14.1.2009, että sen suunnitelmat Halleinin ja Gohrsmühlen tehtaiden paperituotannon suhteen etenevät. Halleinin tehtaalla aloitettiin noin 480 henkilöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut tavoitteena paperituotannon lopettaminen huhtikuun lopussa. Gohrsmühlessä päällystetyn standardihienopaperin tuotanto lopetetaan huhtikuun aikana ja erikoispaperien sekä päällystämättömien hienopaperirullien ja -folioarkkien tuotantoa

laajennetaan. Halleinin sellutehtaan tulevaisuuden vaihtoehtojen tarkastelu jatkuu.

Strategiatarkastelu jatkuu paperiliiketoimintojen osalta.

Standard & Poor's alensi 16.1.2009 M-realin luottoluokituksen tasolle CCC+. Luokituksen näkymät säilyvät negatiivisina. Vaikutus rahoituskustannuksiin on noin 2 miljoonaa euroa vuodessa.

M-real käynnisti 5.2.2009 uuden tulosparannusohjelman, jonka tavoitteena on 80 miljoonan euron vuosittainen tulosparannus. Ohjelman toimenpiteet kohdistuvat liiketoiminta-alueisiin sekä M-realin tukitoimintojen sopeuttamiseen Sappi-kaupan jälkeiseen yhtiörakenteeseen ja kokoluokkaan. Ohjelman täysimääräinen tulosvaikutus saavutetaan vuodesta 2011 alkaen. Suurin osa tulosparannustoimista jatkuvien liiketoimintojen osalta arvioidaan saatavan päätökseen vuoden 2009 aikana. Tulosvaikutuksen ennakoidaan olevan vuonna 2009 noin 20–25 miljoonaa euroa. Ohjelmaan liittyvien vuoden 2009 aikana kirjattavien kertaluonteisten kulujen ennakoidaan olevan noin 18 miljoonaa euroa. Samalla käynnistettiin myös vuodelle 2009 erillinen noin 60 miljoonan euron kassavirran parannusohjelma. Ohjelmaan liittyvät toimenpiteet sisältävät muun muassa nettokäyttöpääoman vähentämistä sekä investointien karsimista.

Lähiajan näkymät

M-realin päätuotteiden kysynnän uskotaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä paranevan verrattuna viime vuoden lopun poikkeuksellisen alhaiseen kysyntään. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että kysyntä jää viime vuoden alkua heikommaksi. Talouden yleinen epävar-

muus tekee lähikuukausien ennustamisesta erityisen haasteellista.

Viime vuoden lopulla toteutetut kartongin hinnankorotukset näkyvät alkuvuoden aikana kartonkien keskimääräisissä hinnoissa. Taivekartongin hintoja on tarkoitus nostaa myöhemmin tänä vuonna, kun markkinatilanne sen mahdollistaa. Kysynnän heikkenemisestä huolimatta päällystettyjen paperien hintoja pyritään edelleen nostamaan. Päällystämättömän hienopaperin osalta tarve uusiin korotuksiin on edelleen suuri, mutta markkinatilanteesta johtuen toteutus siirtyy myöhäisempään ajankohtaan. Lyhyellä aikavälillä päällystämättömän hienopaperin nykyinen hintataso pyritään säilyttämään.

Kustannusinflaation uskotaan hellittävän selvästi vuonna 2009. Tällä hetkellä näyttää siltä, että M-realin uuden tulosparannusohjelman sekä aiempien ohjelmien yhteisvaikutus ylittää selvästi vuoden 2009 kustannusinflaation.

Edellä kuvatut tekijät huomioon ottaen vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen liiketuloksen ilman kertaluonteisia erii arvioidaan paranevan kausiluonteisesti edellisestä neljänneksestä mutta jäävän selvästi tappiolliseksi.

Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Jatkuvat toiminnot			
Liikevaihto	3	3 236	3 499
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	6	-2	48
Liiketoiminnan muut tuotot	5	182	195
Materiaalit ja palvelut	6	-2 155	-2 317
Henkilöstökulut	6	-441	-534
Poistot ja arvonalentumiset	3, 7	-315	-447
Liiketoiminnan muut kulut	6	-566	-493
Liikevoitto		-61	-49
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	13	-1	-3
Kurssierot	8	13	1
Korko- ja muut rahoituskulut, netto	8	-155	-140
Tilikauden tulos ennen veroja jatkuvista toiminnoista		-204	-191
Tuloverot	9	34	23
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista		-170	-168
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	4	-338	-27
Tilikauden tulos		-508	-195
Jakautuminen			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-517	-194
Vähemmistölle		9	-1
		-508	-195
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, euroa			
Jatkuvista toiminnoista	10	-0,55	-0,51
Lopetetuista toiminnoista		-1,03	-0,08
Yhteensä		-1,58	-0,59

Konsernin tase

Milj. euroa	Liite	31.12.2008	31.12.2007
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	11	51	172
Muut aineettomat hyödykkeet	11	51	38
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	11, 33	1 808	2 820
Biologiset hyödykkeet	12	57	47
Osuudet osakkuusyhtiöissä	13	63	64
Myytavissä olevat sijoitukset	14, 23	440	343
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	15, 23	232	24
Laskennalliset verosaamiset	16	5	4
		2 707	3 512
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	17	505	619
Myyntisaamiset ja muut saamiset	18, 23	615	886
Tuloverosaamiset		44	44
Johdannaiset	26	84	40
Rahavarat	19, 23	550	380
		1 798	1 969
Varat yhteensä		4 505	5 481
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	20	558	558
Ylikurssirahasto		667	667
Muuntoero		-9	-11
Arvonmuutos- ja muut rahastot		259	225
Kertyneet voittovarot		-146	391
		1 329	1 830
Vähemmistön osuus		57	52
Oma pääoma yhteensä		1 386	1 882
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	16	232	290
Eläkevelvoitteet	21	98	159
Varaukset	22, 33	99	72
Rahoitusvelat	23	1 568	1 883
Muut velat	24	18	38
		2 015	2 442
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	23	538	453
Ostovelat ja muut velat	25	489	663
Tuloverovelat		8	16
Johdannaiset	26	69	25
		1 104	1 157
Velat yhteensä		3 119	3 599
Oma pääoma ja velat yhteensä		4 505	5 481

Laskelma oman pääoman muutoksista

	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muuntoero	Käyvän arvon ja muut rahastot	Ed. tilikau- sien tulos	Yhteensä	Vähemmistö- osuus	Oma pääoma yhteensä
Milj. euroa								
Oma pääoma 1.1.2007 IFRS	558	667	3	222	605	2 055	63	2 118
Muuntoerot			-34			-34	-3	-37
Voitot nettosijoitusten suojauksesta			28			28		28
Myytavissä olevat sijoitukset								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				5		5		5
liiketoiminnan muihin tuottoihin siirretty määrä				-5		-5		-5
Valuuttavirtasuojaus								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				8		8		8
siirretty liikevaihdon oikaisuksi				-22		-22		-22
Korkovirtasuojaus								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				0		0		0
siirretty rahoituserien oikaisuksi				0		0		0
Hyödykesuojaus								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				9		9		9
siirretty ostojen oikaisuksi				9		9		9
Omaan pääomaan kirjattujen tai sieltä pois siirrettyihin eriin liittyvät verot			-8	-1		-9		-9
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettokulut yhteensä			-14	3		-11	-3	-14
Tilikauden tulos					-194	-194	-1	-195
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä			-14	3	-194	-205	-4	-209
Liiketoimet omistajien kanssa								
Vähemmistöosuusmuutos								
Metsä-Botnian 9 % osuuden myynti							-11	
Metsä-Botnian Uruguayn järjestelyt							5	
Yhteensä							-6	-6
Osingonjako					-20	-20	-1	-21
Liiketoimet omistajien kanssa					-20	-20	-7	-27
Oma pääoma 31.12.2007, IFRS	558	667	-11	225	391	1 830	52	1 882
Oma pääoma 1.1.2008, IFRS	558	667	-11	225	391	1 830	52	1 882
Muuntoerot			-17			-17	2	-15
Voitot nettosijoitusten suojauksesta			26			26		26
Myytavissä olevat sijoitukset								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				115		115		115
liiketoiminnan muihin tuottoihin siirretty määrä				-28		-28		-28
Valuuttavirtasuojaus								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				-21		-21		-21
siirretty liikevaihdon oikaisuksi				3		3		3
Korkovirtasuojaus								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				-4		-4		-4
siirretty rahoituserien oikaisuksi				-1		-1		-1
Hyödykesuojaus								
omaa pääomaan kirjatut voitot ja tappiot				-17		-17		-17
siirretty ostojen oikaisuksi				-1		-1		-1
Omaan pääomaan kirjattujen tai sieltä pois siirrettyihin eriin liittyvät verot			-7	-12		-19		-19
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettokulut yhteensä			2	34		36	2	38
Kauden tulos					-517	-517	9	-508
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä			2	34	-517	-481	11	-470
Liiketoimet omistajien kanssa								
Vähemmistöosuusmuutos								
Metsä-Botnian Uruguayn järjestelyt							-6	
Yhteensä							-6	-6
Osingonjako					-20	-20	0	-20
Liiketoimet omistajien kanssa					-20	-20	-6	-26
Oma pääoma 31.12.2008, IFRS	558	667	-9	259	-146	1 329	57	1 386

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden tulos	-508	-195
Oikaisut tilikauden tulokseen	619	479
Saadut korot	16	14
Maksetut korot	-189	-166
Saadut osingot	1	1
Muut rahoituserät, netto	-21	-9
Maksetut verot	-22	-38
Käyttöpääoman muutos	7	42
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavirrat	-97	127
Investointien rahavirrat		
Osakkuusyritysosakkeiden hankinnat	0	-1
Muiden osakkeiden hankinnat	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-128	-258
Tytäryritysosakkeiden luovutukset	386	350
Osakkuusyritysosakkeiden luovutukset	0	239
Muiden osakkeiden luovutukset	80	0
Käyttöomaisuushyödykkeiden luovutukset	8	33
Pitkäaikaisten saamisten vähennys	9	6
Investointien nettorahavirrat	355	369
Rahoituksen rahavirrat		
Osakeanti, vähemmistön osuus	2	6
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	46	96
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-301	-443
Lyhytaikaisten velkojen lisäykset ja vähennykset, netto	202	-30
Lyhytaikaisten korollisten saamisten lisäys/vähennys netto	-18	95
Maksetut osingot	-20	-20
Rahoituksen nettorahavirrat	-89	-296
Rahavarojen muutos	169	200
Rahavarat tilikauden alussa	380	182
Rahavarojen muuntoero	1	-2
Rahavarojen muutos	169	200
Rahavarat tilikauden lopussa	550	380
Konsernin rahavirtalaskelman liitetiedot		
Oikaisut tilikauden tulokseen		
Verot	-45	-11
Poistot ja arvonalentumiset	569	567
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	1	3
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	-67	-230
Rahoituskulut, netto	154	165
Pakollinen varaus	7	-15
	619	479
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuus	-20	-47
Myyntisaamiset ja muut saamiset	6	4
Ostovelat ja muut velat	21	85
	7	42

Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Seuraavassa on lueteltu merkittävimmät tilinpäätöksen laadintaperiaatteet, joita on sovellettu konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Päätoiminnot

M-real Oyj on suomalainen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiön rekisteröity osoite on Revontulentie 6, 02100 Espoo. M-real Oyj tytäryhtiöineen muodostaa metsäteollisuuskonsernin, jolla on valmistustoimintaa viidessä Euroopan maassa. Eurooppa on myös yhtiön päämarkkina-alue, mutta sen tuotteita myydään ympäri maailman. M-realin päätuotealueet ovat taivekartongit ja päällystetyt ja päällystämättömät hienopaperit. Konsernin liiketoiminta on organisoitu kolmeen liiketoimintasegmenttiin: Consumer Packaging, Office Papers, Other Papers sekä Market Pulp and Energy -raportointisegmenttiin. Konsernin muut toiminnot sisältävät pääkonttorin ja liiketoiminnan tukitoimintoja.

Laadintaperiaatteet ja arvostusperuste

M-real Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (IFRS) mukaisesti. Hallitus on hyväksynyt tilinpäätöksen julkistettavaksi 5.2.2009.

Tilinpäätös on laadittu perustuen historiallisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta biologisia hyödykkeitä, johdannaissovimuksia sekä eräitä muita rahoitusvaroja ja -velkoja, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Arvioiden käyttö tilinpäätöksessä

Tilinpäätöksen laadinta IFRS:n mukaisesti edellyttää arvioiden ja oletusten käyttämistä. Nämä arviot ja oletukset vaikuttavat tilinpäätöshetken tase-erien arvoon, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä raportoin-

tikauden tuottojen ja kulujen määriin. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä, mutta lopulliset toteutumat saattavat poiketa tehdyistä arvioista.

Arvonalentuminen

Konserni testaa vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta liikearvon ja muut rajoittamattoman taloudellisen käyttöajan omaavat aineettomat hyödykkeet. Muiden pitkäaikaisten omaisuuserien arvonalentuminen tehdään, kun on viitteitä omaisuusarvon arvonalentumisesta. Testauksessa sovelletaan vastaisiin rahavirtoihin perustuvaa käyttöarvoa. Testauksissa käytetyt diskontatut rahavirrat saattavat poiketa toteutuneesta rahavirrasta, koska pitkä ennustejakso ja tuotteiden ja raaka-aineiden hinta-arvioiden sekä käytetyn diskonttaustekijän muutokset voivat aiheuttaa huomattavia muutoksia rahavirtoihin ja siten johtaa merkittäviin arvonalentumisiin.

Työsuhte-etuudet

Konsernilla on eri puolilla maailmaa useita etuusperusteisia ja maksupohjaisia eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläkkeelle jäämisen tai työsuhteen päättymisen varalta. Työsuhte-etuuksien laskennassa käytetään useita sekä tilastollisia että vakuutusmatemaattisia arvioita, kuten diskonttauskorko, eläkejärjestelyyn kuuluvien varojen oletettu tuotto, tuleva palkkojen kehitys sekä työntekijöiden vaihtuvuus. Toteutuneet tilastolliset arviot saattavat poiketa käytetyistä arvioista mm yleisen taloudellisen kehityksen ja työntekijöiden vaihtuvuuden takia. Vakuutusmatemaattisten arvioiden muutoksilla voisi olla merkittävä vaikutus konsernin tilikauden tulokseen, mutta muutosten vaikutuksia ei kirjata välittömästi konsernin tulokseen, vaan jaksotetaan työntekijöiden jäljellä olevalle keskimääräiselle palvelusajalle.

Ympäristövaraukset

Konsernin toiminta perustuu pääosin omaan sellu- ja paperintuotantoon. Tuotannossa käytetään runsaasti mm. puuta, kemikaleja, vettä ja energiaa. Konsernin tavoitteena on toimia ympäristölainsäädännön mukaisesti sekä pienentää mm. päästöjä ilmaan ja veteen sekä vähentää tuotannossa syntyvää kaatopaikkajätettä. Konserni on kirjannut aiemman toiminnan aiheuttamat tiedossa olevat tavanomaiset ympäristövastuut kuluksi ja varaukseksi. Odottamattomat tapahtumat tuotantoprosessissa ja jätteiden käsittelyssä voivat aiheuttaa konsernille merkittäviä vahinkoja ja lisäkustannuksia.

Verot

Konserni arvioi tilinpäätöshetkellä, miten todennäköistä on, että tytäryhtiö pystyy kerryttämään tulevaisuudessa verotettavaa tuloa, jota vastaan verotukseen liittyvät hyvitykset, laskennalliset verosaamiset, voidaan hyödyntää. Toteuma saattaa poiketa ennusteissa käytetyistä arvioista, mikä voi johtaa verosaatavien kulukirjauksiin konsernissa.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö M-real Oyj:n ja kaikki ne tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on vuoden lopussa joko suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia äänimäärästä tai sillä muutoin on yhtiössä määräysvalta.

Kaikkien yhtiöiden tilikausi päättyi 31.12.2008. Tilikauden aikana hankitut yhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien. Yhtiöt, joiden määräysvallasta on luovuttu tilikauden aikana, sisältyvät konsernitilinpäätökseen luovutushetken asti.

Tytäryhtiöiden tilinpäätökset on tarvittaessa muunnettu vastaamaan konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Konserniyhtiöiden keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomennettämällä. Hankintahetkellä tytäryhtiön oman pääoman ylittävä hankintameno on kohdistettu tytäryhtiön käyttöomaisuuteen, jos käyttöomaisuuden kirja-arvo on ollut käypää arvoa alempi. Käyttöomaisuuteen kohdistetusta osasta on tehty kyseessä olevan käyttöomaisuusryhmän suunnitelman mukainen poisto. Kohdistamaton osuus on esitetty liikearvona taseen vastaavissa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, sisäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta ja esitetty omana eränä omassa pääomassa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa M-real Oyj:llä suoraan tai välillisesti on 20–50 prosenttia äänimäärästä tai huomattava vaikutusvalta, mutta joissa sillä ei ole määräysvaltaa. Osakkuusyhtiöt on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta esitetään tuloslaskelmassa rivillä ”Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta”. Konsernin osuus osakkuusyhtiöiden nettovarallisuudesta, yhdessä hankinnasta syntyneen liikearvon kanssa vähennettynä kertyneillä arvonalennuksilla, esitetään taseessa rivillä ”osuudet osakkuusyhtiöissä”. Pääomaosuusmenetelmän soveltaminen lopetetaan, kun sijoituksen kirjanpitoarvo osakkuusyhtiössä on alentunut noltaan, ellei konserni ole velvollinen täyttämään sellaisia osakkuusyhtiön velvoitteita, jotka konserni on taannut tai joihin se muutoin sitoutunut.

Yhteisyritykset

Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa yhtiö on sopimukseen perustuvalla järjestelyllä sitoutunut jakamaan taloudellisen ja liiketoiminnallisen määräysvallan toisten osapuolten kanssa. Konsernin osuudet yhteisyrityksistä yhdistellään konsernitilinpäätökseen suhteellisesti rivi riviltä. Tällöin M-realin konsernitilinpäätös sisältää omistusosuutta vastaavan määrän yhteisyritysten varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Oy Metsä-Botnia Ab, Äänevoima Oy ja Ääneverkko Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen suhteellisesti riviriviltä.

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

M-realin toimintavaluutta on euro. Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat muunnetaan toimintavaluutan määräisiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Näistä syntyvät valuuttakurssierot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin lukuun ottamatta ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukseksi kohdistettuja velkoja, joiden kurssierot kirjataan tehokkaaksi osoittautuneen suojauksen osalta omaan pääomaan muuntoeroihin.

Konserniyhtiöiden, joiden tilinpäätösvaluutta on jokin muu kuin euro, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi käyttäen raportointikauden keskikurssia ja taseet käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden muuntamisesta eri kursseilla sekä hankintamenomenetelmän soveltamisesta syntyvät muuntoerot kirjataan konsernin omaan pääomaan. Tytäryhtiöistä luovuttaessa joko myymällä tai purkamalla luopumishetkeen mennessä kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana luopumisesta syntyvää voittoa tai tappiota.

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat on luokiteltu standardin mukaisesti seuraaviin ryhmiin: 1) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, 2) Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, 3) Lainat ja muut saamiset sekä 4) Myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella alkuperäisen kirjauksen yhteydessä. Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupan selvittämispäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ovat pääasiassa julkisesti noteerattuja joukkovelkakirjalainoja, jotka on kokonaisuudessaan luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat on arvostettu käypään arvoon markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta. Käyvän arvon muutoksesta johtuvat realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin on ryhmitelty sijoitukset, jotka konsernilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään saakka. Lainojen ja muiden saamisten ryhmään on ryhmitelty ulkoiset ja Metsäliitto-konsernin sisäiset lainasaamiset. Näihin kategorioihin ryhmitellyt sijoitukset on arvostettu efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat julkisesti noteerattuja ja noteeraamattomia osakkeita. Julkisesti noteerattujen osakkeiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän pörssinoteerauksiin. Noteeraamattomien osakkeiden merkittävin erä on 3 prosentin osuus Pohjolan Voima Oy:ssä. Tämä osuus arvostetaan vuosineljänneksittäin käypään arvoon diskontatun kassavirran menetelmällä. Käyvän arvon muutokset kirjataan

oman pääoman käyvän arvon rahastoon ja siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Muut noteeraamattomat osakkeet, joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, on arvostettu arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen joudutaan kirjaamaan, mikäli rahoitusvaran kirjanpitoarvo ylittää siitä saatavissa olevan rahamäärän, mitä arvioidaan mm. velallisen taloudellisten vaikeuksien, lyhennysten laiminlyönnin tai toimivien markkinoiden häviämisen kyseiseltä erältä perusteella.

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien.

Rahoitusvelat

Konserni on ryhmitellyt kaikki rahoitusvelat "Muiden velkojen" ryhmään, eikä lainoja ryhmitellä lainkaan "Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusveloiksi". Kun rahoitusvelka merkitään kirjanpitoon, se arvostetaan hankintamenoon, joka on yhtä suuri kuin siitä saadun vastikkeen käypä arvo. Transaktiomenot sisällytetään kaikkien rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä niiden hankintamenoon ja myöhemmin ne arvostetaan juoksuaikanaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon

arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määrämällä tavalla. Johdannaiset on ryhmitelty sopimushetkellä joko 1) Saamisten, velkojen tai kiinteiden sitoumusten käyvän arvon suojauksina, 2) Ennakoidun erittäin todennäköisen liiketoimen rahavirran suojauksina, 3) Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksina, 4) Suojauksina, joihin on päätetty olla soveltamatta suojauslaskentaa tai 5) Kaupankäyntitarkoituksessa tehtyinä johdannaisina. Johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennan piirissä ryhmitellään taseessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai rahoitusvelkoihin.

Suojauslaskentaa soveltaessaan konserni on suojaussuhteen syntyessä dokumentoinut suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen ja noudatetun suojausstrategian. Konserni on myös jatkuvasti tehnyt suojauslaskennan soveltamiseksi edellytetävän tehokkuustestauksen siitä, että kussakin suojaussuhteessa suojausinstrumentin käyvän arvon muutos riittävän tehokkaasti vastaa suojattavan erän käyvän arvon muutosta suojatun riskin osalta.

Johdannaisten käypä arvo esitetään lyhytaikaisissa korottomissa saamisissa tai veloissa. Johdannaisten käyvät arvot on esitetty sovelletun kirjauskäytännön mukaan ryhmiteltynä Tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa 26. Rahavirran suojauksen erääntymisaika- taulu on esitetty liitetiedoissa kohdassa 27.

Valuuttasuojaus

Konserni on osin soveltanut valuuttavirtapositionsa suojauksessa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ns. rahavirran suojauksena. Erikseen määritelty osuus hyvin todennäköisistä USD-, GBP- ja SEK-määräisen myynnin rahavirroista on suojauslaskennan kohteena. Tehokkaaksi osoittautuneen johdannaissuojauksen (valuuttatermiinisopimusten) käyvän arvon muutos on kirjattu suoraan konsernin

omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon ja vasta ennakoidun myynnin toteutuessa tuloslaskelmaan suojauksen kohteena olleen myynnin oikaisuksi. Muiden valuuttavirtaposition suojaamiseksi tehtyjen valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoituseriin. Valuuttatermiinien käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän termiinihintoihin ja valuuttaoptiot arvostetaan Black&Scholes-mallin mukaisiin markkinahintoihin.

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus käsitellään kirjanpidossa kuten rahavirran suojaus. Tehokkaaksi osoittautuneen johdannaiss- ja lainasuojauksen käyvän arvon muutos on kirjattu suoraan konsernin omaan pääomaan kertyneitä muuntoeroja vastaan. Suojauksen tehoton osuus sekä valuuttatermiinien korkoelementin vaikutus on kirjattu tuloslaskelmaan rahoituseriin.

Korkosuojaus

Suojatakseen erikseen määriteltyjen lainojen käypää arvoa johdannaissopimuksilla (koronvaihtosopimuksilla ja valuuttavaihtosopimuksilla), konserni on soveltanut IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ns. käyvän arvon suojauksena. Sekä määriteltyjen lainojen että johdannaisten, jotka ovat täyttäneet tehokkaan suojauslaskennan ehdot, käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoituseriin. Lainojen käypä arvo on laskettu korkoriskin ja valuuttariskin osalta, mutta yhtiön luottoriskipreemion mahdollisia muutoksia ei ole huomioitu.

Lisäksi konserni on osin soveltanut korkoriskin suojauksessaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa suojatakseen lainojen sopimusperusteisia vaihtuvakorkoisia rahavirtoja ns. rahavirran suojauksena. Johdannaissuojausten (koronvaihtosopimukset) käyvän arvon muutos on kirjattu suoraan konsernin omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Kaikki muut korkojohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, on arvostettu käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoituseriin. Korkoterminien, korkofutuuriin ja korko-optioiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin ja koronvaihotosopimukset sekä valuutanvaihtosopimukset arvostetaan markkinakorkokäyrällä laskettuun kassavirtojen nykyarvoon.

Hyödykesuojaus

Konserni on osin soveltanut sähkön hintariskin suojauksessaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ns. rahavirran suojauksena. Erikseen määritelty osuus hyvin todennäköisestä sähkön hankinnan rahavirrasta Suomessa ja Ruotsissa on suojauslaskennan kohteena. Lisäksi suojauslaskentaa sovelletaan Metsä-Botnian sellun hintariskin suojauksessa ns. rahavirran suojauksena. Tehokkaaksi osoittautuneen johdannaissuojauksen (sähkötermiinien ja sellutermiinien) käyvän arvon muutos on kirjattu suoraan konsernin omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon ja vasta ennakoitujen sähköostojen tai sellumyyntien toteutuessa tuloslaskelmaan suojauksen kohteena olleiden ostojen tai myyntien oikaisuksi. Tehoton osuus suojauslaskentaan kohdistetuista sähköjohdannaisista sekä muut hyödykeriskien suojaamiseksi tehdyt sähkö-, öljy- ja sellujohdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän markkinahintoihin ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan ”Muihin tuottoihin ja kuluihin”.

Niin sanotut kytketyt johdannaiset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. M-real-konsernissa kytkettyjen johdannaisten määrä on merkitykseltään vähäinen.

Segmenttiraportointi

Konsernin ensisijainen segmenttiraportointi perustuu liiketoiminnallisiin segmentteihin ja

toissijainen segmenttiraportointi maantieteellisiin segmentteihin. Liiketoimintasegmentit on määritelty konsernin johtamisorganisaation mukaisesti.

Segmenttien väliset liiketapahtumat perustuvat markkinahintoihin. Kaikki segmenttien väliset myynnit ja muut liiketapahtumat eliminoidaan konsernin konsolidoinnin yhteydessä. Segmenttiraportoinnissa noudatetaan samoja tilinpäätöseriaatteita kuin koko konsernissa.

Segmenttien raportoitava tulos on liike-tulos (tulos ennen rahoituseriä). Segmentin varoihin sisältyvät kaikki segmenttiin kuuluvien yksiköiden varat pois lukien rahoitukseen ja verotukseen liittyvät varat. Tytäryhtiöiden hankinnasta syntyneet liikearvot on allokoitu liiketoimintasegmenteille aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Segmentin velkoihin sisältyvät kaikki segmenttiin kuuluvien yksiköiden operatiiviset velat (kaikki velat pois lukien rahoitukseen ja verotukseen liittyvät velat).

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Omaisuuserä tai toiminto luokitellaan myytävänä olevaksi, kun sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä.

Myytäväksi luokitellut omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon. Myytäväksi luokitelluista omaisuuseristä ei tehdä poistoja luokittelun jälkeen.

Toiminto luokitellaan lopetetuksi, kun konserni on luopunut siitä tai se on luokiteltu myytävänä olevaksi ja se edustaa erillistä merkittävää liiketoiminta-aluetta tai maantieteellistä toiminta-aluetta. Lopetetun toiminnon tulos verojen jälkeen esitetään omana eränä konsernin tuloslaskelmassa.

Tuloutusperiaate

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty myynnin välilliset verot, annetut alennukset ja muut myynnin oikaisuerät. Tuotot tavaroiden myynnistä tuloutetaan, kun myyjien tuotteiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut siirtyvät ostajalle, eikä myyjällä ole enää tosiasiallista hallintaoikeutta eikä määräysvaltaa tuotteisiin. Palveluiden myynnistä tuotot kirjataan, kun palvelut on suoritettu.

Toimitus- ja käsittelykulut

Tuotteiden toimituksesta ja käsittelystä syntyneet kulut kirjataan tuloslaskelmassa liiketoiminnan kuluihin.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä. Kehitysmenot aktivoidaan, jos ne täyttävät aktivointikriteerit. M-real ei ole toistaiseksi aktivoitunut kehitysmenoja.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan pääsääntöisesti kuluksi sillä raportointikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Kun kyseessä on merkittävä ja pitkäkestoinen aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen investointiprojekti, sisällytetään välittömästi hyödykkeen hankinnasta ja rakentamisesta johtuvat vieraan pääoman menot kyseisen hyödykkeen hankintamenoon. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot vähennetään kyseisen lainan alkuperäisestä hankintamenoista ja jaksotetaan korkokulukuksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu muodostuu raportointikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Tuloverot kirjataan suoriteperusteisesti kunkin raportoitavan yksikön verotettavan tuloksen perus-

teella soveltaen kyseisen maan senhetkistä verokantaa. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät käyttömaisuuden poistoerosta. Lisäksi syntyy eroja hankittujen yritysten hankintahetken taseiden käypiin arvoihin arvostamisesta, myytävissä olevien rahoitusvarojen sekä johdannaisinstrumenttien käypiin arvoihin arvostamisesta, etuusohjaisista eläkejärjestelyistä ja käyttämättömistä verotuksellisista tappioista.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja. Laskennalliset verosaamiset on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo on hankintamenon osa, joka ylittää hankitun tytär-, osakkuus- tai yhteisyrityksen yksilöitävissä olevan nettovarallisuuden käyvän arvon hankintahetkellä.

Liikearvosta ei tehdä poistoja vaan ne testataan vähintään vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumistappioilla. Arvonalentumistestausta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille. Arvonalentumistappio kirjataan, kun rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahavirta on sen kirjanpitoarvoa pienempi. Arvonalentumistappio kirjataan ensin rahavirtaa tuottavan yksikön liikearvosta ja sen jälkeen yksikön muista omaisuuseristä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappio kirjataan kuluna tuloslaskelmaan sillä raportointi-

kaudella, jolla arvon alentuminen on todettu. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Tytäryhtiön luovutuksen yhteydessä syntävä voitto tai tappio sisältää tähän tytäryhtiöön kohdistuvan liikearvon kirjanpitoarvon.

Tietokoneohjelmat

Merkittävien uusien tietokoneohjelmien kehittämis- ja rakentamismenot aktivoidaan taseeseen aineettomina hyödykkeinä ja kirjataan tasapoistoina kuluksi taloudellisena vaikutusaikanaan. Poisto aika on enimmillään viisi vuotta. Aktivoiduviin välittömiin kuluihin sisältyvät ulkopuolisille maksetut konsultointi- ja asiantuntijapalkkiot, sovellusta varten hankitut ohjelmistolisenssit, henkilöstökulut siltä osin kuin ne välittömästi ovat kohdistettavissa hankkeelle sekä muut välittömät kustannukset. Tietokoneohjelmien ja -ohjelmistojen ylläpito- ja käyttömenot kirjataan kuluksi sillä raportointikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Muut aineettomat hyödykkeet

Patenttien, lisenssien ja tavaramerkkien, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, hankintamenu aktivoidaan taseeseen aineettomiin hyödykkeisiin ja kirjataan tasapoistoin kuluksi taloudellisena vaikutusaikanaan 5-10 vuodessa.

Päästöoikeudet

Hallituksilta vastikkeetta saadut päästöoikeudet on kirjattu aineettomiksi hyödykkeiksi ja niitä vastaava julkinen avustus ennakkomaksuksi taseen velkoihin hankintahetken käypään arvoon. Päästöoikeudet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon tai sitä alhaisempaan käypään arvoon. Päästöoikeuksista ei tehdä poistoja. Toteutuneita päästöjä koskeva velka kirjataan kuluksi ja velaksi sekä vastaava julkinen avustus tuotoksi toteutuneiden päästöjen kanssa samaan aikaan alkuperäiseen hankintahintaan. Tuloslaskelmaan ei siten

synny alkujaoissa saatujen päästöoikeuksien osalta tulosvaikutusta. Vain lisäoikeuksien ostosta tai ylijäämäoikeuksien myynnistä syntyy tulosvaikutusta.

Aineelliset käyttömaisuushyödykkeet

Konsernin hankkimat käyttömaisuushyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon. Hankittujen tytäryhtiöiden käyttömaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Aineellinen käyttömaisuus esitetään taseessa hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Pitkää rakennusaikaa edellyttävien käyttömaisuusinvestointien rakennusaikaiset korot aktivoidaan taseeseen osana käyttömaisuutta siltä ajalta, joka tarvitaan investoinnin saattamiseksi käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuuntoon.

Aineelliset käyttömaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin perustuen seuraaviin odotettuihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
Voimalaitosten raskaat koneet	20–40 vuotta
Muut raskaat koneet	15–20 vuotta
Kevyet koneet ja kalusto	5–15 vuotta

Maa- ja vesialueista ei tehdä poistoja. Mikäli aineellisen käyttömaisuushyödykkeen merkittävillä osilla on eripituiset taloudelliset vaikutusajat, kustakin osasta tehdään poistot erikseen.

Arvioidut taloudelliset pitoajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoajoja muutetaan vastaavasti.

Kooltaan merkittävistä uudistus- ja parannushankkeista syntyvät menot aktivoidaan taseeseen, jos on todennäköistä, että hankkeista koituva taloudellinen hyöty ylittää uudistettavasta omaisuuserästä alun perin saataviksi arvioidut tuotot. Muut korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Käyttöomaisuuden luovutuksista ja käytöstä poistamisista syntyvät voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät tuloslaskelmassa liikevoittoon.

Kun pitkäaikainen aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi, poistojen tekeminen kyseisestä käyttöomaisuudesta lopetetaan. Myytäväksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan saadut julkiset avustukset kirjataan tuloennakkona taseen velkoihin, ja ne tuloutetaan liiketoiminnan muissa tuotoissa kyseisen käyttöomaisuuserän taloudellisen vaikutusaikana. Muut julkiset avustukset kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muina tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät.

Vuokrasopimukset

Käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle olennaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsojimuksiksi. Rahoitusleasingsojimus merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaava leasingvuokravastuu kirjataan muihin pitkäaikaisiin korollisiin velkoihin. Rahoitusleasingsojimuksella hankittu käyttöomaisuus poistetaan taloudellisen pitoajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi.

Näistä suoritettavat vuokramaksut kirjataan tuloslaskelmaan tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa.

Arvonalentumiset

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan jokaisen raportointikauden lopussa mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Arvonalentumisen arviointia varten konsernin omaisuus jaetaan niihin yksilöitävissä oleviin pienempiin yksiköihin, jotka ovat pääosin riippumattomia muiden yksiköiden kerryttämistä rahavirroista. Näiden rahavirtaa tuottavien yksiköiden omaisuuden tasearvot testataan aina, kun on viitteitä siitä, että omaisuuden arvo on alentunut ja mahdolliset arvonalentumiset kirjataan kuluksi. Kuitenkin niiden rahavirtaa tuottavien yksiköiden, joille on kohdistettu liikearvoa, arvonalentumistesti tehdään vuosittain.

Kerryttävissä olevaksi rahamääräksi otetaan omaisuuden nettomyyntihinta tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvo määritetään arvioidun tulevien nettokassavirtojen diskonttausmenetelmällä.

Aikaisemmin kirjattu aineellisen käyttöomaisuuden arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli omaisuuden kerryttävissä olevan rahamäärän määrittämisessä käytetyissä arvioissa on tapahtunut muutos. Omaisuuserän arvo ei kuitenkaan peruutuksen jälkeen saa ylittää sitä kirjanpitoarvoa, joka sillä oli, poistoilla vähennettynä, ennen arvonalentumistappion kirjaamista.

Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Biologiset hyödykkeet

Biologiset hyödykkeet (kasvava puusto) arvostetaan käypään arvoon vähennettynä arvioidulla myyntiin liittyvillä menoilla. Puuston, pois lukien nuoret taimikot, käypä arvo perustuu odotettavissa olevien (tuottojen ja kulujen) rahavirtojen nykyarvoon. Laskelmissa ote-

taan huomioon puuston tuleva kasvu sekä metsien ympäristönsuojelliset rajoitukset. Hakkuutulojen ja metsien kasvatuskustannusten laskenta perustuu vallitsevaan hintatasoon sekä yhtiön näkemykseen tulevasta hinta- ja kustannuskehityksestä. Puuston käyvän arvon muutokset tilikauden aikana sisältyvät liikevoittoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisältää raaka-aineiden ostomenot, valmistuksen välittömät palkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista. Valmistuksen välillisten kustannusten allokoinnissa eri tuoteyksiköille käytetään jakajana ns. normaalitoiminta-asteen mukaista tuotantomäärää.

Vaihto-omaisuuden arvostuksessa käytetään FIFO-menetelmää (first in, first out) tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmää. Nettorealisointiarvo on arvioidun saatava myyntihinta vähennettynä tuotteen valmiiksi saattamisen kustannuksilla ja myyntikustannuksilla.

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset arvostetaan odotettuun nettorealisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä saatavien arvioiduilla arvonalentumisvarauksilla. Arvon alentumistestaus tehdään kaikista saamisista, jotka ovat konkurssimenettelyn piirissä tai yliaikaisia yli 180 päivää, kun on olemassa perusteltu syy olettaa, että konserni ei tule saamaan suoritusta laskutetusta määrästä alkuperäisiin ehdoin.

Varaukset

Varaus kirjataan taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja että veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Jos on odotettavissa, että veloitteen täyttämiseksi joko kokonaan tai osittain saadaan korvaus kolmannelta osapuolelta, saatava korvaus kirjataan taseeseen erillisenä saamisena, mutta vain jos korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyt

Uudelleenjärjestelyä koskeva varaus kirjataan sille tilikaudelle, jolloin konsernille syntyy laillinen tai tosiasiallinen velvoite maksusuoritukseen. Työsuhteen päättymiskorvaukset kirjataan, kun uudelleenjärjestelyistä on tehty yksityiskohtainen suunnitelma ja kun suunnitelman keskeisistä kohdista on tiedotettu työntekijöille, joihin järjestely vaikuttaa.

Ympäristövelvoitteet

Ympäristöolosuhteiden korjaamisesta syntyvät kustannukset, jotka eivät lisää nykyisiä tai tulevia tuottoja kirjataan vuosikuluksi. Ympäristövastuut kirjataan nykyisten ympäristönsuojelulakien ja -säännösten mukaisesti, kun on todennäköistä, että on syntynyt velvoite ja sen määrä voidaan kohtuudella arvioida.

TYÖSUHDE-ETUUEDET

Eläke-etuudet

Konsernilla on eri maissa eläkejärjestelmiä, jotka noudattavat kunkin maan paikallisia säännöstöjä ja käytäntöjä. Suurin osa eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia. Konsernilla on myös etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Niissä määritellään eläketurvaa koskevat etuudet,

työkyvyttömyyskorvaukset ja mahdolliset muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet. Eläkejärjestelyt rahoitetaan työnantajan ja työntekijöiden suorituksina eläkevakuutusyhtiöille tai eläkesäätiöille vakuutusmatemaattisiin eläkevastuulaskelmiin perustuen. Etuuspohjaisissa järjestelyissä työnantaja on yleensä vastuussa siitä, että järjestelyn piiriin kuuluvat entiset ja nykyiset työntekijät saavat järjestelyn säännöissä määritellyt etuudet.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyvällä arvolla ja oikaistuna vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Eläkevastuun laskevat konsernista riippumattomat vakuutusmatemaatikot. Eläkevastuut kirjataan taseen korottomiin velkoihin eläkevelvoitteina.

Eläkemenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi jaksottaen työntekijöiden palvelusajalle. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, tietyn vaihteluvälin ylittäviltä osin, kirjataan työntekijöiden jäljellä olevalle keskimääräiselle palvelusajalle.

Maksupohjaisissa eläkejärjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiölle työntekijöiden palvelusaikana perustuen saatuaan työsuoritukseen, minkä jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Konsernin suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota velvoite koskee.

Osakeperusteiset maksut

Ylimmälle johdolle on perustettu osakepohjainen kannustinjärjestelmä. Osakeperusteinen maksu kirjataan suoritustavasta riippuen joko omana pääomana tai käteisvaroina maksettavina osakeperusteisina liiketoimina. Kannustinjärjestelmän mahdollinen palkkio

perustuu M-real Oyj:n liikevoittoon ja sijoitetun pääoman tuottoon ja maksetaan osittain M-real Oyj:n B-osakkeina ja osittain rahana. Osakkeen käypä arvo on sen markkinahinta myöntöpäivänä.

Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan käyttäen raportointikauden painotettua keskimääräistä osakemäärää. Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden keskimääräistä lukumäärää oikaistaan mahdollisten liikkeeseen laskettujen oman pääoman instrumenttien laimennusvaikutuksella. Osakekohtaista tulosta laskettaessa tuloksena käytetään emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvaa raportointikauden tulosta. Laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan erikseen jatkuvista ja lopetetusta toiminnoista.

Maksettavat osingot

Yhtiön maksamat osingot kirjataan oman pääoman vähennykseksi sille tilikaudelle, jonka aikana osakkeenomistajat ovat yhtiökokouksessa hyväksyneet osingon maksettavaksi.

Vertailutiedot

Vertailutiedot on tarvittaessa muutettu vastaamaan tilikaudella tehtyjä esitystapaan liittyviä muutoksia. Konserni ilmoitti kesäkuussa 2008 muuttavansa Pohjolan Voima Oy:n osakkeittensa arvostusperiaatteita ja kirjaavansa ne käypään arvoonsa. Tämä muutos on tehty kaikkiin esitettäviin kausiin. Konserni ilmoitti syyskuussa 2008 Graphic Papers -liiketoimintansa myymisestä. Graphic Papers -liiketoiminta on luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi.

Tämän toiminnon tulos verojen jälkeen sekä myyntitappio on esitetty tuloslaskelmassa omana eränään konsernin jatkuvien toimintojen tuloksen jälkeen.

Uusia ja uudistettuja standardeja sekä tulkintoja, jotka tulivat voimaan 2008, mutta joilla ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen IAS 39 (Muutos) ja IFRS 7 (Muutos), Reclassification of Financial assets. Muutos mahdollistaa tiettyjen rahoitusvarojen luokittelun pois kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista tai myytävissä olevista rahoitusvaroista tiettyjen ehtojen täytyessä. Tällaisessa tapauksessa on annettava tilinpäätöksessä lisätietoja. Muutos on ollut sovellettavissa 1.7.2008 alkaen. Konserni ei ole soveltanut muutosta tilikauden aikana.

Uusien tai muutettujen IFRS-standardien ja IFRIC-tulkintojen soveltaminen IASB on julkistanut alla luetellut standardit ja tulkinnat, jotka tulevat voimaan vuonna 2009 tai myöhemmin. Konserni on päättänyt olla soveltamatta näitä standardeja ja tulkintoja ennakkoisesti ja ottaa ne käyttöön tulevina tilikausina.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 seuraavat standardit ja tulkinnat*:

IAS 1 (uudistettu), Tilinpäätöksen esittäminen. Standardin muutoksen tarkoituksena on parantaa tilinpäätöksen käyttäjien mahdollisuuksia analysoida ja vertailla tilinpäätöslaskelmissä annettavia tietoja muun muassa erottamalla yrityksen omassa pääomassa tapahtuvat muutokset, jotka liittyvät liike-toimiin yrityksen omistajien kanssa muista

oman pääoman muutoksista. Konserni tulee jatkossa esittämään omistajiin liittymättömät muutokset laajassa tuloslaskelmassa.

IAS 23 (uudistettu), Vieraan pääoman menot. Standardin muutos edellyttää ehdot täyttäviin hyödykkeisiin liittyvien vieraan pääoman menojen aktivoimista osaksi hyödykkeen hankintamenoa. Näiden menojen kirjaaminen suoraan kuluksi kielletään. Standardin muutos ei muuta konsernin soveltamia laatimisperiaatteita eikä sillä näin ollen ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS 2 Osakeperusteiset maksut –standardin muutos selventää, että ainoastaan palvelun suorittamista koskevat ehdot ja tulokseen perustuvat ehdot ovat oikeuden syntymisehtoja. Kaikki muut piirteet tulee sisällyttää myöntämispäivän käypään arvoon eivätkä ne vaikuta siihen myönnettyjen etuuksien määrään, johon odotetaan syntyvän oikeus tai arvostukseen myöntämispäivän jälkeen. Muutos määrittelee myös sen, että kaikki peruutukset käsitellään samalla tavalla riippumatta siitä, onko tekijä yhtiö itse vai muu taho. Standardin muutoksella ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS 8, Toiminnalliset segmentit. Standardi korvaa IAS 14 -standardin. Sen mukaan segmenttitietojen esittämisessä on käytettävä ”johdon lähestymistapaa”, jolloin tiedot esitetään samalla tavalla kuin sisäisessä raportoinnissa. Konsernin raportoitavat segmentit tulevat jatkossakin olemaan samat kuin IAS 14 -standardin mukaiset liiketoimintasegmentit, mutta niistä annettavien segmenttitietojen esittämistapaa tullaan hieman muuttamaan, jotta se vastaisi yhtiön sisäistä raportointia.

IFRIC 11, IFRS 2 – Konsernin ja omia osakkeita koskevat liiketoimet. Tulkinta selventää omia osakkeita tai konserniyhtiöitä koskevien liiketoimien käsittelyä emoyhtiön ja konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä ohjeistamalla näiden luokittelua omana pääomana maksettaviin tai käteisvaroina maksettaviin osakeperusteisiin liiketoimiin. Tällä tulkinnalla ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRIC 14, IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys. Tulkintaa sovelletaan IAS 19 -standardin mukaisiin työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuspohjaisiin järjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin etuuspohjaisiin työsuhde-etuuksiin silloin, kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahastointivaatimus. Tulkinta myös tarkentaa tulevien palautusten tai vastaisten järjestelyyn suoritettavien maksujen vähennysten kautta taseeseen merkittävän omaisuuserän kirjaamisedellytyksiä. Tällä tulkinnalla ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRIC 16, Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation. IFRIC 16 selventää ulkomaisen nettoinvestoinnin suojauksen kirjanpitokäsittelyä. Tämä tarkoittaa, että ulkomaisen nettoinvestoinnin suojaus liittyy eroihin toimintavaluutassa, eikä esittämisvaluutassa. Lisäksi suojausinstrumentin haltija voi olla mikä tahansa konserniyhtiö. IAS 21, 'Valuuttakurssien muutosten vaikutukset' -standardin määräykset soveltuvat suojattavaan erään. Konsernin johto arvioi, että tulkinta tulee lisäämään konsernin mahdollisuuksia käyttää suojauslaskentaa, mutta tällä ei odo-

teta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IASB julkaisi toukokuussa 2008 parannuksia 34 standardiin osana vuosittaisia parannuksia standardeihin (Improvements to IFRSs). Seuraavassa on esitetty ne muutokset, jotka konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 ja joilla konsernin johto arvioi voivan olla vaikutusta konsernin tilinpäätökseen:

IAS 1 (muutos) Tilinpäätöksen esittäminen. Muutoksella selvennetään, että vain osa IAS 39:n mukaisesti kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi luokiteltavista rahoitusvaroista kuuluu lyhytaikaisiin varoihin. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 19 (muutos) Työsuhde-etuudet. Muutoksilla selvennetään muun muassa, että järjestelyn muutos, joka muuttaa tulevien palkkorotusten vaikutusta luvattuihin etuuksiin, on järjestelyn supistaminen. Takautuvaan työsuoritukseen kohdistuvien etuuskien muutos aiheuttaa negatiivisen takautuvaan työsuoritukseen perustuvan menon, jos se pienentää etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan veloitteen nykyarvoa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 23 (muutos) Vieraan pääoman menot. Vieraan pääoman menojen määritelmää on muutettu siten, että korkokulut lasketaan käyttäen IAS 39:ssä määriteltyä efektiivisen koron menetelmää. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 27 (muutos) Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös. Kun IAS 39:n mukaisesti kirjanpidossa käsitelty tytäryhtiösijoitus luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5:n mukaisesti, IAS 39:n soveltamista jatketaan. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 28 (muutos) Sijoitukset osakkuusyrityksiin ja siitä aiheutuvat muutokset IAS 32:een "Rahoitusinstrumentit: esittämis-tapa" ja IFRS 7:ään "Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot". Sijoitusta osakkuusyritykseen käsitellään arvonalentumistestauksessa yhtenä omaisuuseränä, eikä arvonalentumistappiota kohdisteta sijoituksen sisältyviin yksittäisiin omaisuuseriin, esimerkiksi liikearvoon. Arvonalentumisten peruutukset kirjataan sijoituksen kirjanpitoarvon oikaisuiksi siihen määrään asti kuin osakkuusyrityksestä kerrytettävissä oleva rahamäärä kasvaa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 36 (muutos) Omaisuuserien arvon alentuminen. Jos käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla on laskettu diskontattujen rahavirtojen perusteella, tilinpäätöksessä esitetään samat tiedot kuin käyttöarvolaskelmia käytettäessä. Standardin muutos tulee lisäämään arvon alentumistestauksesta liitetiedoissa annettavia tietoja. **

IAS 39 (muutos) Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. Muutokset muun muassa selventävät johdannaisten luokittelua suojauslaskennan muutostilanteissa, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien instrumenttien määritelmää sekä edellyttävät tarkistetun efektiivisen koron käyttöä vieraan pääoman

ehtoisen instrumentin uuden kirjanpitoarvon määrittämiseen, kun käyvän arvon suojauslaskenta lopetetaan. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 41 (muutos) Maatalous. Muutetun standardin mukaan diskontattuihin rahavirtoihin perustuvissa käypää arvoa koskeissa laskelmissa on käytettävä markkinoilla määrittyvää diskonttaus korkoa, ja standardista poistetaan kiello, jonka mukaan biologista muuttumista ei saanut ottaa huomioon käypää arvoa laskettaessa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

Seuraavilla vuonna 2009 voimaan tulevilla uusilla standardeilla ja tulkinnoilla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen*:

IFRS 1 (muutos), Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 (muutos), Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös. IFRS-tilinpäätöksen ensilaatijat saavat muutetun standardin mukaan käyttää erillistilinpäätöksissään joko käypää arvoa tai aiemman tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa oletushankintamenona määriteltessään tytäryrityksiin, yhteisessä määräysvallassa oleviin yksikköihin ja osakkuusyrityksiin tehtyjen sijoitusten alkuperäistä hankintamenoa. Muutoksen seurauksena IAS 27:stä myös poistetaan "hankintameno perustuvan kirjaamisen" määritelmä ja siihen lisätään vaatimus osinkojen esittämisestä tuottoina sijoittajayrityksen erillistilinpäätöksessä. Standardin muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, eivätkä konsernin tytäryhtiöt sovelta IFRS-standardeja erillistilinpäätöksissään. **

IFRIC 13, Kanta-asiakasohjelmat. Tulkinta määrittelee liiketoimet, joissa tavaroita tai palveluita myydään asiakasuskollisuutta kannustavalla tavalla myyntisopimuksiksi, joissa on erotettavia osia. Asiakkaalta saatava suoritus kohdistetaan myyntisopimuksen eri komponenteille niiden käypiin arvoihin perustuen. IFRIC 13 –tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konserniyhdistöillä ei ole kanta-asiakasohjelmia.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2010 seuraavat IASB:n julkistamat standardit ja tulkinnan:

IFRS 3 (Uudistettu), Liiketoimintojen yhdistäminen. Uudistettu standardi edellyttää edelleen hankintamenomenetelmän käyttöä yritysten yhteenliittymien käsittelyssä, kuitenkin eräillä merkittävillä muutoksilla. Esimerkiksi kaikki yritysten hankkimiseen liittyvät maksut tulee kirjata käypään arvoon hankinta-ajankohtana ja eräät ehdolliset vastikkeet arvostetaan hankinnan jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Liikearvo voidaan laskea perustuen emoyhtiön osuuteen nettovarallisuudesta tai se voi sisältää vähemmistöosuudelle kohdistetun liikearvon. Kaikki transaktiomenot kirjataan kuluksi. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 27 (Uudistettu), Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös. Uudistettu standardi edellyttää kaikkien vähemmistötransaktioiden kirjaamista omaan pääomaan, jos määräysvalta ei siirry. Näin ollen vähemmistötransaktiot eivät enää johda liikearvon eivätkä tulosvaikutteisen voiton tai tappion kirjaamiseen. Standardi määrittelee transaktioiden käsittelyn myös silloin, kun määräysvalta siirtyy. Mahdollisesti jäljelle jäävä osuus hankinnan kohteessa arvostetaan käypään arvoon ja syntyvä voitto tai

tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IAS 39 (Muutos), Financial instruments: Recognition and measurement – Eligible Hedged Items. Sen mukaan inflaatiota ei voida erikseen määrittää suojattavaksi komponentiksi kiinteäkorkoisessa velassa. Lisäksi silloin, kun optioihin sovelletaan suojauslaskentaa, ei option aika-arvoa voida enää sisällyttää suojaussuhteeseen. Tällä standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IFRS 5 (muutos) Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot (ja siihen liittyvä muutos IFRS 1:een ”Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto”). Muutos kuuluu IASB:n toukokuussa 2008 julkaisemiin vuosittaisiin parannuksiin. Siinä selvennetään, että jos osittaista luovutusta koskeva suunnitelma johtaa määräysvallan menettämiseen, tytäryrityksen kaikki varat ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, ja lopetetun toiminnon määritelmän mukaisten kriteerien täytyessä esitetään asiaankuuluvat tiedot. Tästä aiheutuu IFRS 1:een muutos, jonka mukaan näitä muutoksia sovelletaan IFRS-standardeihin siirtymispäivästä alkaen. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IFRIC 17, Distributions of Non-cash Assets to Owners. Tulkinta selvittää kuinka varojen jakaminen arvostetaan tilanteessa, jossa yhtiö jakaa muuta varallisuutta kuin rahaa osinkoina omistajilleen. Tällä standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

Seuraavalla vuonna 2010 voimaan tulevalla uudella tulkinnalla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen*:

IFRIC 12, Service Concession Arrangements. Tulkinta koskee sopimusjärjestelyjä, joissa yksityinen taho osallistuu julkisten palveluiden kehittämiseen, rahoittamiseen, toteuttamiseen tai infrastruktuurin ylläpitoon.**

* Ne standardien ja tulkintojen nimet, joista ei ole olemassa virallista käännöstä, esitetään englanninkielisinä.

** Kyseistä standardia/tulkintaa ei vielä ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

2. Rahoitusriskien hallinta

Liiketoimintaan sisältyviä rahoitusriskejä hallitaan yhtiön hallituksen ja johdon vahvistaman rahoituspolitiikan mukaisesti. Poliitikassa määritellään keskeiset toimintaohjeet muun muassa valuutta-, korko-, likviditeetti- ja vastapuoliriskien hallintaan sekä johdannaisinstrumenttien käyttöön. Hyödykeriskejä hallitaan vastaavasti yhtiön hyödykeriskipolitiikan mukaisesti. Tavoitteena on suojautua merkittävilta rahoitus- ja hyödykeriskeiltä, tasapainottaa kassavirtaa ja antaa liiketoimintayksiköille aikaa sopeuttaa toimintansa muuttuneisiin olosuhteisiin.

Metsä Group Financial Services Oy (Metsä Finance) on rahoituksen erikoistunut yhtiö, joka toimii konsernin sisäisenä pankkina. M-realin omistusosuus Metsä Financesista on 51 prosenttia ja Metsäliitto Osuuskunnan 49 prosenttia. Rahoitustoiminnot on keskitetty Metsä Financeen, joka vastaa konserniyhtiöiden rahoituspositioista konserniyhtiöiden määrittelemän strategian ja rahoituspolitiikan mukaisesti, tuottaa tarvittavat rahoituspalvelut Metsäliitto-konsernissa ja toimii rahoitusasioiden osaamiskeskuksena.

Valuuttariski

Konsernin valuuttariski koostuu valuuttavirtariskistä ja valuuttamääräisen oman pääoman muuntoriskistä sekä taloudellisesta valuuttariskistä. Pääosa konsernin kustannuksista syntyy euroalueella ja jossain määrin Ruotsissa, mutta myyntituotoista merkittävä osa saadaan muina kuin kotivaluuttana. Sen takia myyntituotot saattavat valuuttakurssimuutosten vuoksi vaihdella tuotantokustannusten pysyessä muuttumattomina. Samoin tuotteet hinnoitellaan usein muussa kuin kotivaluutassa. Valuuttamääräisistä myyntituotoista ja kustannuksista muodostuvaan valuuttavirtapositioniin sisällytetään valuuttamääräiset myyntisaavat, ostovelat, saa-

vat tilaukset sekä tietty osa ennakoidusta nettovaluuttavirrasta.

Konsernin liiketoiminnan valuuttavirtaposition päävaluutat ovat Yhdysvaltain dollari, Ison-Britannian punna ja Ruotsin kruunu. Dollarin ja punnan vahvistuminen vaikuttaa positiivisesti konsernin tulokseen ja vastaavasti niiden heikkeneminen negatiivisesti. Ruotsin kruunun heikkenemisellä on positiivinen vaikutus konsernin tulokseen. Muita merkittäviä valuuttoja ovat mm. AUD, CAD, CHF, DKK ja NOK. Suojauspolitiikkana on ylläpitää pääsääntöisesti kolmen kuukauden virtapositiona vastaava määrä suojattuna kaikista sopimus-pohjaisista tai ennakoiduista valuuttavirroista. Suojausaste voi kuitenkin vaihdella 0–12 kuukauden välillä siten, että normin mukaisesta suojauksesta poikkeamiselle on rahoituspolitiikassa määritelty erilliset päätösvaltuudet. Yhtiön hallitus päättää merkittävistä rahoituspolitiikan normista poikkeavista suojausasteista. Valuuttakohtainen suojausten määrä riippuu kulloinkin vallitsevista kurssitasoista ja kurssiodotuksista, valuuttojen korkoeroista sekä kurssiriskin merkityksestä konsernin tulokseen. Pääosin virtapositiona suojataan termiinkaupoin, mutta myös valuuttalainoja ja valuuttaoptioita käyttämällä.

Valuuttavirtaposition suojaukseen sovelletaan osittain IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa, minkä seurauksena suojauslaskentaan kohdistettujen suojausten käypä arvo kirjataan taseen omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon. Valuuttavirtapositiona oli tilikauden lopussa suojattuna keskimäärin 4,6 kuukautta. Tilikauden aikana suojausaste on vaihdellut 4 ja 6 kuukauden välillä. Dollarin suojausaste oli 4,0 kuukautta, josta suojauslaskennan osuus oli 1,5 kuukautta. Ruotsin kruunun suojausaste oli 5,3 kuukautta, josta suojauslaskennan osuus oli 4,7 kuukautta, ja punnan suojausaste oli 4,7 kuukautta, josta suojauslaskennan osuus oli 1,4 kuukautta. Suojauslaskentaan kohdistetuilla suojauksilla

on suojattu ennakoidun erittäin todennäköisen myynnin osuutta valuuttavirtapositiona.

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen muuntoriski syntyy euroalueen ulkopuolella sijaitsevien tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden omien pääomien konsolidoinnista euroiksi tilinpäätöksessä. Rahoituspolitiikan mukaan 50–100 prosenttia oman pääoman positioista tulee olla suojattuna. Oman pääoman muuntoriskistä on suojattu termiinkaupoin ja valuuttalainoin ja positio on pidetty suojattuna kaikissa päävaluutoissa. Oman pääoman positio suojaukseen sovelletaan IAS:n mukaista suojauslaskentaa, minkä seurauksena suojauksen kurssierot kirjataan tehokkaaksi osoittautuneen suojauksen osalta taseen omaan pääomaan muuntoeroja vastaan. Oman pääoman positioista oli tilikaudella keskimäärin suojattuna 97 prosenttia ja kauden lopussa 88 prosenttia.

Konserni soveltaa Value-at-Risk-menetelmää (VaR) avoimen valuuttapositionsa riskin arvioimiseen. VaR lasketaan poikkeamalle rahoituspolitiikan mukaisesta kolmen kuukauden valuuttavirtaposition suojausnormista. VaR-riskilukuun sovelletaan 99 prosentin luottamusväliä ja kuukauden ajanjaksoa, joten VaR ilmaisee sen, että 1 prosentin todennäköisyydellä avoimen valuuttaposition markkina-arvo alentuu enemmän kuin riskiluvun mukaisen määrän kuukauden ajanjaksolla. Suojauspäätöksiä koskevat toimivaltuudet on asetettu rajaamalla yritysjohdon päätöksentekovaltuuksia sekä valuuttakohtaisten suojausastemuutosten enimmäismäärän suhteen että VaR-riskilimiitillä. Mahdolliset riskilimitit ylittävät strategiset päätökset tehdään yhtiön hallituksessa. M-real-konsernin valuuttavirtariskille asetettu limiitti on 15 miljoonaa euroa ja VaR on tilikauden päättyessä 12,7 miljoonaa euroa ja on ollut tilikauden aikana keskimäärin 8,6 miljoonaa euroa. Riskiluku on ollut suhteellisen korkea, koska päävaluuttojen suojausasteet ovat ajoittain olleet kolmen kuukauden suojausnormia korkeammat.

Value-at-Risk-menetelmää sovelletaan myös Metsä Financen trading-toiminnan markkinariskin mittaamisessa. Trading-toiminnan volyymi on ollut suhteellisen pieni, sillä Metsä Financen (päivän ajanjakson 99 prosentin) VaR oli vuonna 2008 keskimäärin vain 0,18 miljoonaa euroa. Valuutariskien hallinnassa sovellettujen johdannaisten volyymit ja käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 26.

Korkoriski

Korkoriski kohdistuu pääasiassa taseen korollisiin saataviin ja velkoihin sekä valuuttasuojaukseen. Riskin hallinnassa keskeisimmät valuutat ovat euro, Yhdysvaltain dollari, Ison-Britannian punta ja Ruotsin kruunu. Korkoriskipolitiikan tavoitteena on minimoida koronmuutosten aiheuttama negatiivinen vaikutus konsernin ja konserniyhtiöiden tulokseen ja taloudelliseen asemaan sekä samalla pyrkiä optimoimaan rahoituskustannukset riskilimiittien puitteissa. Korkotason muutosten vaikutus rahoituskustannuksiin riippuu korollisten rahoituserien korkosidonnaisuusajasta, jota konsernissa mitataan duraatiolla. Duraation lyhentyessä korkotason nousu vaikuttaa nopeammin rahoitusvelkojen korkokustannuksiin. Lainaportfolion korkosidonnaisuusaikaan vaikutetaan mm. vaihtuvakorkoisen ja kiinteäkorkoisen rahoituksen määrää säätelemällä sekä korkojohdannaisten käytöllä. Konserni käyttää korkoriskin hallinnassa mm. koronvaihtosopimuksia, korkofutuuireita sekä korko-optioita.

Rahoituspolitiikan mukainen korkosidonnaisuusajan normi on 6 kuukauden keskimääräinen lainasalkun duraatio. Sidonnaisuusaika voi kuitenkin vaihdella rahoituspolitiikassa määritellyn normin mukaisesta suojauksesta poikkeamiselle asetettujen valtuuksien puitteissa siten, että yli neljän kuukauden suuruisesta normipoikkeamasta tehdään päätökset yhtiön hallituksessa. Lainojen korkosidonnaisuusaika oli vuoden lopussa 3,4 kuukautta. Tilikauden aikana korkosidonnaisuusaika on vaihdellut 3

ja 6 kuukauden välillä. Vuoden 2008 lopussa yhden prosenttiyksikön koron nousu nostaa seuraavan 12 kuukauden korkokustannuksia laskennallisesti 8,3 miljoonaa euroa.

Konserni altistuu markkinahintojen muutoksesta aiheutuvalle johdannaisten arvon muutosriskille korkojohdannaisten käytössään sillä IAS 39:n mukaan johdannaisten arvostettava taseeseen käypään arvoon. Suojauslaskennan osittainen soveltaminen kuitenkin tasaa johdannaisten markkina-arvojen muutosten vaikutuksia konsernin tulokseen. Konserni soveltaa IAS 39:n mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa kiinteäkorkoisiin lainoihin, jotka ovat korko- ja valuutanvaihtosopimuksin muutettu vaihtuvakorkoiseksi rahoitukseksi. Konserni soveltaa lisäksi IAS 39:n mukaista rahavirran suojauslaskentaa pääosaan koronvaihtosopimuksista, joilla on muutettu vaihtuvakorkoista rahoitusta kiinteäkorkoiseksi. Korkojohdannaisten bruttovolyymi tilinpäätöshetkellä (ml. valuutanvaihtosopimukset) on 1 412 miljoonaa euroa, josta käännettyjen sopimusten osuus on 487 miljoonaa euroa. Johdannaissalkusta suojauslaskentaan kohdistuu 746 miljoonaa euroa osuus ja tulosvaikutteisesti kirjattavien avoimien johdannaisten osuus on 179 miljoonaa euroa. Koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimusten maturiteetti vaihtelee 1–6 vuoden välillä.

Hyödykeriski

Hyödykeriskien suojauksessa sovelletaan kullekin hyödykelajille erikseen määriteltyä riskinhallintapolitiikkaa. Poliitiikan mukaan hyödykeriskienhallinta tapahtuu johdannaisten osalta keskitetysti Metsä Financen kautta M-realin hallituksen hyväksymän strategian pohjalta. Toistaiseksi hyödykesuojapolitiikkaa sovelletaan sähkön ja maakaasun hintariskien hallintaan. Myös päästökauppaan liittyviä transaktioita hallinnoidaan Metsä Financen kautta.

M-realin sähköhintariskin hallinnassa tavoitteena on tasapainottaa sähköhinnanmuutosten vaikutusta konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Pääperiaatteena on suojata sähköostojen positiota, joka muodostuu tehdaskohtaisten sähkökulutusennusteiden ja voimalaitostuotanto-osuuksien erotuksesta. Suomen ja Ruotsin sähköhankinnan osalta suojausstrategiaa toteutetaan yhteistyössä M-real Energian kanssa keskitetysti Metsä Financen kautta. Keski-Euroopan sähköhintariskien suojaukset toteuttaa Keski-Euroopan energiayksikkö M-real Energian antamien ohjeiden mukaan joko fyysisin sopimuksin tai finanssisopimuksin Metsä Financen kautta. M-real suojaa aktiivisesti sähköhintariskiä siten, että suojausnormiksi on asetettu 85, 55 ja 25 prosentin suojautaso ennustetusta nettopositiosta ensimmäisenä, toisena ja kolmantena peräkkäisenä 12 kuukauden jaksolla. Sähkösuojauksiin on osittain sovellettu IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa. Sen seurauksena suojauslaskentaan kohdistettujen suojausten käypä arvo kirjataan taseen omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon ja vasta ennakoitujen sähköostojen toteutuessa tuloslaskelmaan ostojen oikaisuksi.

M-realin tehtaiden polttoainekäytöstä noin kolmannes on maakaasupohjaista. Maakaasun hintariskin suojaaminen on toteutettu fyysisillä kiinteähintaisilla sopimuksilla. Suomen osalta vain öljysidonnainen osuus on kiinnitetty. Maakaasutoimitusten hinnat on tyypillisesti sidottu Fuel-Oil ja/tai Gas-Oil-hintoihin. Suomen kaasutoimitusten hinnat on lisäksi sidottu Suomeen tuodun hiilen ja energiahintaindeksin kehitykseen. Maakaasun hintariskinsuojauksen lähtökohtana on kuitenkin suojata vain sopimuksen öljysidonnaista osaa öljyjohdannaisten ja kiinteähintaisia fyysisiä toimitussopimuksia käyttäen. Suojausstrategia perustuu riskipolitiikkaan, jonka mukaan suojauspäätökset tehdään M-real Energian toimesta ja merkittävät strategiset päätökset tehdään konsernin hallituksessa.

Sähkösuojauksista noin 70 prosenttia on toteutettu fyysisiä toimitussopimuksia käyttäen ja 30 prosenttia ns. finanssisuojina sähköjohdannaisia käyttäen. Finanssisuojista on vuoden lopussa noin 80 prosenttia kohdistettu suojauslaskentaan. Kaikki maakaasun hintariskin suojaukset on toistaiseksi toteutettu fyysisiä toimitussopimuksia käyttäen.

Konserniyhtiöiden sellunhintariskin jatkuvaa suojaamista sellujohdannaisilla ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi nykyisen operatiivisen toimintatavan puitteissa. Sellujohdannaisia kuitenkin käytetään valikoivasti konserniyhtiöissä syntyvien yksittäisten kaupallisten positioiden suojaamiseen.

Hyödykeriskien hallinnassa sovellettujen johdannaisten volyymit ja käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 26.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan sitä, että rahoitusvarat ja lainanottomahdollisuudet eivät riitä toiminnan rahoitustarpeen kattamiseen tai, että varainhankinta tulee kohtuuttoman kalliiksi. Riskiä valvotaan arvioimalla 12–24 kuukauden likviditeettitarve ja varmistamalla että likviditeetti kattaa pääosan kyseisen ajanjakson tarpeesta. Rahoituspolitiikan mukaan likviditeettireservin tulee jatkuvasti kattaa 80–100 prosenttia ensimmäisen 12 kuukauden ja 50–100 prosenttia seuraavan 12–24 kuukauden likviditeettitarpeesta. Tavoitteen mukaan enintään 20 prosenttia konsernin lainoista sitovat luottolupaukset mukaan luettuna saa erääntyä seuraavan 12 kuukauden kuluessa ja vähintään 35 prosenttia osuuden on ulotettava yli neljän vuoden maturiteettiin. Tavoitteena on myös välttää ylimääräisen likviditeetin pitämistä sijoituksina ja sen sijaan ylläpitää likviditeettireserviä sitovina luottolupauksina taseen ulkopuolella.

Likviditeettiriskin hallinnan kulmakivenä on mitoittaa konsernin operatiiviset päätökset

siten, että velkaisuusastetta ja riittävää likviditeettireserviä koskevat tavoitteet voidaan kaikissa suhdannetilanteissa varmistaa. Likviditeettiriskiä hallitaan myös käyttämällä monipuolisesti eri pääoma- ja rahoitusmarkkinoita riippuvuuden vähentämiseksi yksittäisestä rahoituslähteestä. Rahoitusta koskevissa päätöksissä korostuu myös lainojen maturiteettirakenteen optimointi. Pitkäaikaisten lainojen maturiteettirakennetta on voitu merkittävästi vakauttaa joukkovelkakirjalainaemissioilla vuonna 2006 ja omaisuuserien myyneillä vuonna 2007 ja vuonna 2008.

Maksuvalmius on hyvä. Vuoden 2008 lopulla likviditeettiä vahvisti Graphic Papers -liiketoiminnan myynti Sappi Limitedille. Käytettävissä oleva likviditeetti oli tilikauden lopussa 1 454 miljoonaa euroa, josta 904 miljoonaa oli sitovia pitkäaikaisia luottolupauksia ja 550 miljoonaa likvidejä varoja ja sijoituksia. Lisäksi konsernilla oli muita korollisia saamisia 303 miljoonaa euroa, josta 220 miljoonan euron lainasaaminen Sappi Ltd:ltä on jälkimarkkinakelpoinen. Konsernilla oli myös lyhytaikaisia ei-sitovia yritystodistusohjelmia ja luottolimiittejä noin 550 miljoonan euron arvosta. Vuoden 2008 lopussa likviditeettireservi kattaa täysimääräisesti ennakoitun vuoden 2009 rahoitustarpeen ja pääosan myös vuoden 2010 rahoitustarpeesta. Pitemmällä tähtäimellä jälleenrahoitustarpeeseen vaikuttaa keskeisesti mm. kassavirtakehitys, mahdolliset tulevat divestoinnit sekä Sappi Limitedin lainasaamisen takaisinmaksuikataulu. Pitkäaikaisista lainoista ja luottolupauksista erääntyä 12 kuukauden jaksolla 31 prosentin ja yli neljän vuoden jakson ulottuu 34 prosentin. Pitkäaikaisten lainojen keskimaturiteetti on 2,9 vuotta. Lyhytaikaisen rahoituksen osuus konsernin korollisista veloista on 10,5 prosenttia.

Vastapuoliriski

Rahoitusinstrumentteihin sisältyvä riski siitä, että konserni kärsii tappiota, jos vastapuoli on kyvytön vastaamaan sitoumuksistaan. Konserni hallitsee tätä riskiä tekemällä rahoitustapahtumat vain luottokelpoisimpien vastapuolien kanssa ja ennalta päätetyissä rajoissa. Rahoituksen luottoriskeistä ei tilikauden aikana aiheutunut tappiota. Rahoitukseen liittyvää vastapuoliriskiä rajaa se, että likviditeettireserviä osittain ylläpidetään sitovien luottolimiittien muodossa. Rahat ja pankkisaamiset ja muut sijoitukset on hajautettu useaan yksittäiseen pankkiin ja useaan instituution yritystodistuksiin. Vastapuolilimiittejä on tarkistettu loppuvuoden 2008 aikana pyrkien huomioimaan finanssikriisin vaikutukset käytettyjen vastapuolten taloudelliseen asemaan. Johdannaiskauppaa säätelee vastapuolien kanssa solmitut standardoidut ISDA -sopimukset.

Konsernin myyntisaamisiin sisältyvä vastapuoliriski siitä, että vastapuoli on kyvytön vastaamaan sitoumuksistaan. Myyntisaamisiin liittyvää luottoriskiä hallitaan operatiivisen johdon hyväksymän luottoriskien hallintapolitiikan avulla. Yhtiön riskienhallintakomitea ja luotonvalvonta seuraavat myyntisaamisten kokonaistilannetta kuukausitasolla. Asiakkaiden luottokelpoisuutta arvioidaan säännöllisin välein asiakkaiden tilinpäätösten ja maksukäyttäytymisen sekä luottotietoyritysten ja luokitusyhtiöiden antamien tietojen pohjalta. Yksittäisten asiakkaiden luottolimiitit tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Aika ajoin, mikäli johto katsoo tarpeelliseksi, käytetään myös remburssikauppaa, pankkitakauksia, emoyhtiön takauksia sekä luottovakuutusta luottoriskien pienentämiseen. Luottolimiitit hyväksytään luottoriskien hallintapolitiikkaan perustuen, ja hyväksymisrajat vaihtelevat konsernin liiketoimialoittain. Luotonvalvonta arvioi ja määrittelee kaikki ne keskeiset luottolimiitit, joissa ei ole luottovakuutusta ja/tai jotain muuta vakuusturva.

M-real on vuonna 2007 ottanut käyttöönsä asiakassaamisten arvonalentumistestaukset. Luottotappion alaskirjaus tehdään, kun asiakasyritys tekee virallisen konkurssin tai sen maksusuoritukset ovat yli 6 kuukautta (180 pv) yliaikaisia eikä sitovaa maksusuunnitelmaa ole tehty tai muita päteviä syitä ole. Yliaikaisten asiakassaamisten osuus kaikista myyntisaamisista on tilinpäätöshetkellä 14,8 prosenttia, josta 0,3 prosenttia ulottuu välille 90–180 päivää ja 0,5 prosenttia yli 180 päivän. Epävarmoja myyntisaamisia koskeva erittely on esitetty Liitetiedossa 18.

Myyntisaamiset ovat jakautuneet maan tieteellisesti laajalle alueelle vastaten Segmenttiedoissa esitettyä myynnin rakennetta. Suurimmat luottoriskit ovat Ilossa- Britanniassa, Saksassa, Italiassa, Ranskassa ja Espanjassa. M-realin suurimman yksittäisen asiakkaan (yksittäisen yrityksen tai yhteisömuotoisessa olevan yritysryhmän) luottoriskin osuus vuoden 2008 lopussa oli 16 prosenttia myyntisaamisten kokonaismäärästä. Kymmenen asiakasryhmää (yksittäisiä yrityksiä tai yhteisömuotoisessa olevia yritysryhmiä) vastasi 31 prosenttia kaikista myyntisaamisista.

Yliaikaiset saamiset kasvoivat huomattavasti vuoden viimeisinä viikkoina. Voimakkaista perintätoimista huolimatta on odotettavissa, että myöhässä olevien maksujen osuus tulee pysymään aiempia vuosia korkeampana johtuen taantuman vaikutuksesta pääosaan yhtiön markkinoista sekä haastavasta yritysrahoitusympäristöstä.

Samalla kun konsernin politiikkana on hankkia luottovakuutus käytännössä kaikille myyntisaamisille, on luottovakuutusmarkkinoilla halukkuus myöntää luottolimiittejä vähentynyt huomattavasti vuoden viimeisen vuosineljänneksen aikana. On odotettavissa, että niiden asiakkaiden osuus, joiden luottoriskiä ei ole mahdollista kattaa luottovakuutuksella, tulee kasvamaan edelleen vuonna 2009. M-realin sisäisen asiakasluottoriskin

analysoinnin avulla voidaan kuitenkin hallita luottoriskejä siltä osin kun luottovakuutusta ei ole saatavissa.

Saamisten määrä alentui 31 prosenttia Sappi Ltd:lle myydyin neljän tehtaan myötä. Lisäksi Sappin kanssa tehty neljän jäljelle jääneen hienopaperitehtaan myyntisopimus kasvattaa M-realin luottoriskin keskittymistä Sappin osalta tammikuun alusta lukien.

Pääomarakenteen hallinta

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on ylläpitää tehokasta pääomarakennetta joka varmistaa konsernin toimintatavoitteiden saavuttamista rahoitus- ja pääomamarkkinoilla kaikissa olosuhteissa toimialan syklisyydestä riippumatta. Yhtiöllä on luottoluokitus pitkäaikaiselle rahoitukselle, ja lisäksi pääomarakenteelle on konsernin operatiivisessa toiminnassa

määritelty rahoitus- ja pääomamarkkinoiden tavanomaisia vaatimuksia vastaavat keskeiset tavoitearvot. Luottoluokitukselle ei ole määritelty tavoitetasoa. Yhtiön hallitus ja hallituksen tarkastusvaliokunta arvioivat konsernin pääomarakennetta säännöllisesti. Konserni seuraa pääomarakenteensa kehitystä nettovelkaantumisasetta kuvaavan tunnusluvun avulla. Tunnusluvun laskentakaava on esitetty vuosikertomuksen sivulla 89.

Konsernin tavoitteena on pitää velkaantumisasaste keskimäärin enintään 100 prosentin tasolla yli suhdannesyklin laskettuna.

Pääomarakennetta kuvaavat tunnusluvut sekä tunnusluvun laskennassa käytetyt pääomien määrät 31.12.2008 ja 31.12.2007 olivat seuraavat:

Milj. euroa	2008	2007
Nettovelkaantumisaste, %	90	99
Korolliset velat	2 106	2 336
./.. Likvidit varat	550	380
./.. Korolliset saamiset	302	89
Yhteensä	1 254	1 867
Emoyhtiön osakkeenomistajille		
kuuluva oma pääoma	1 329	1 830
+ vähemmistöosuus	57	52
Yhteensä	1 386	1 882

Yhtiön tietyissä lainasopimuksissa on asetettu 30 prosentin vähimmäisraja konsernin omavaraisuusasteelle ja 120 prosentin enimmäisraja konsernin nettovelkaantumisasteelle. Lainasopimuksissa määritelty tunnuslukujen laskentakaava poikkeaa oman pääoman määrittelyn osalta vuosikertomuksessa esitettyjen tunnuslukujen laskentakaavoista. Lainasopimuksissa määritellyllä tavalla lasketut pääomarakenteen tunnusluvut 31.12.2008 ja 31.12.2007 olivat likimain seuraavat:

	2008	2007
Omavaraisuusaste, %	36	40
Nettovelkaantumisaste, %	74	86

Virtapositiosuojaus 31.12.2008

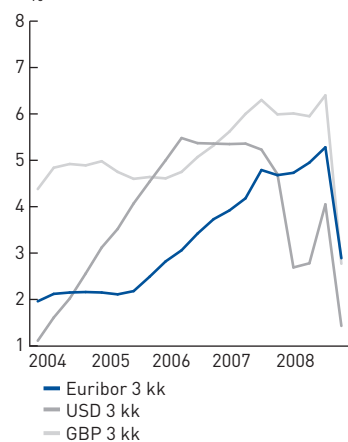
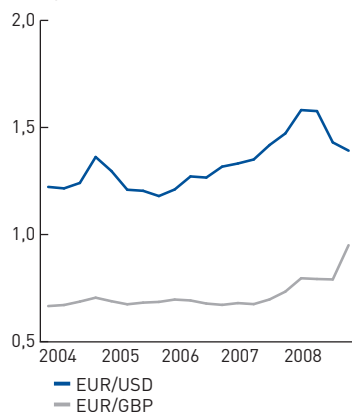
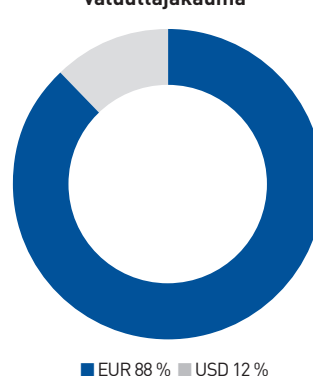
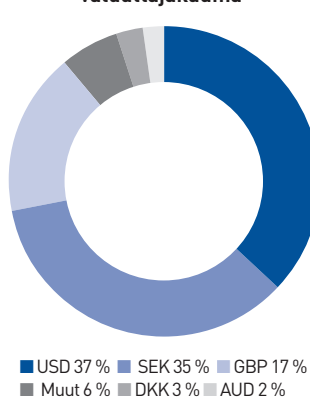
	Vuotuinen valuuttavirtapositio								2008	2007
	USD	GBP	SEK	NOK	DKK	AUD	Muu pitkä	Muu lyhyt	Yhteensä	Yhteensä
Virtapositio, netto (milj. valuuttayksikköä)	545	178	-4 147	197	224	50				
Virtapositio, netto (milj. euroa)	392	187	-382	20	30	25	37	-12	1 084	1 304
Virtaposition suojaus (milj. euroa)	-129	-74	168	-4	-9	-7	-13	18	-422	-587
Suojausaste vuoden lopussa (kk)	4,0	4,7	5,3	2,2	3,7	3,3	4,4	17,5	4,6	5,4
Suojausaste keskimäärin vuonna 2008 (kk)	6,3	4,6	5,7	2,8	3,1	3,3	3,0	7,7	5,3	6,2

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus 31.12.2008

	Oman pääoman positio					2008	2007
	USD	GBP	SEK	CHF	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Oman pääoman positio (milj. valuuttayksikköä)	271	15	2 899	-1			
Oman pääoman positio (milj. euroa)	195	16	267	-1	7	484	557
Oman pääoman suojaus (milj. euroa)	-170	-16	-237	0	-2	-426	-552
Suojausaste vuoden lopussa (%)	87	101	89	0	35	88	99
Suojausaste keskimäärin vuonna 2008 (%)	96	99	99	100	33	97	97

Korkoriski/Lainojen duraatio ja uudelleenhinnoittelujakauma (korkojohdannaiset mukaan lukien)

31.12.2008				Lainojen korkojen uudelleenhinnoittelujakauma								31.12.2007			
Laina- määrä (Milj. euroa)	Duraatio (kk)	Keski- korko (%)	Korko- herkkyys *) (Milj. euroa)	1-4/2009	5-8/2009	9-12/2009	2010	2011	2012	-->2012	Laina- määrä (Milj. euroa)	Duraatio (kk)	Keski- korko (%)	Korko- herkkyys *) (Milj. euroa)	
2 106	3,4	7,0	8,3	1 500	401	96	34	35	3	37	2 336	5,8	7,4	9,2	

Korkokehitys

Valuuttojen kurssikehitys

Lainojen valuuttajakauma

Valuuttavirtaposition valuuttajakauma

Markkinariskiherkkyyks 31.12.2008

	31.12.2008		Vaikutus oman pääoman positioon ja virtapositioon 31.12.2008		
	Vaikutus rahoitusvaroihin ja -velkoihin	Vaikutus oman pääoman positioon	Vaikutus oman pääoman positioon ml. suojaus	Vaikutus vuotuisen kassavirtaan	Vaikutus vuotuisen kassavirtaan ml. suojaus
Milj. euroa					
Korkoriski (100 bp markkinakorkojen nousu)					
Tulosvaikutus	1,2			-8,3	-6,4
Muu vaikutus omaan pääomaan	0,7				
Hyödykeriski (sähkön hinta + 20 %)					
Tulosvaikutus	-0,9			-10,2	1,9
Muu vaikutus omaan pääomaan	13,0				
Valuuttariski (USD - 10 %)					
Tulosvaikutus	1,4			-39,2	-26,3
Muu vaikutus omaan pääomaan	22,2	-19,5	-2,5		
Valuuttariski (GBP - 10 %)					
Tulosvaikutus	1,7			-18,7	-11,3
Muu vaikutus omaan pääomaan	3,8	-1,6	0,0		
Valuuttariski (SEK - 10 %)					
Tulosvaikutus	3,1			38,2	21,3
Muu vaikutus omaan pääomaan	8,7	-26,7	-2,9		

+ -merkkiset erät = positiivinen vaikutus = varojen lisäys / velkojen vähentyminen / kassavirran lisäys

- -merkkiset erät = negatiivinen vaikutus = varojen vähentyminen / velkojen lisäys / kassavirran vähentyminen

	31.12.2007		Vaikutus oman pääoman positioon ja virtapositioon 31.12.2007		
	Vaikutus rahoitusvaroihin ja -velkoihin	Vaikutus oman pääoman positioon	Vaikutus oman pääoman positioon ml. suojaus	Vaikutus vuotuisen kassavirtaan	Vaikutus vuotuisen kassavirtaan ml. suojaus
Milj. euroa					
Korkoriski (100 bp markkinakorkojen nousu)					
Tulosvaikutus	3,8			-9,2	-2,9
Muu vaikutus omaan pääomaan	2,5				
Hyödykeriski (sähkön hinta + 20 %)					
Tulosvaikutus	0,8			-9,0	10,4
Muu vaikutus omaan pääomaan	18,6				
Valuuttariski (USD - 10 %)					
Tulosvaikutus	-1,3			-28,2	-7,8
Muu vaikutus omaan pääomaan	26,6	-14,4	0,0		
Valuuttariski (GBP - 10 %)					
Tulosvaikutus	2,6			-32,1	-23,1
Muu vaikutus omaan pääomaan	5,6	-5,0	0,1		
Valuuttariski (SEK - 10 %)					
Tulosvaikutus	-3,6			46,4	24,0
Muu vaikutus omaan pääomaan	14,7	-28,3	0,1		

IFRS 7:n mukaan konsernin on esitettävä herkkyyshanalyysi eri markkinariskeistä, joille se on raportointipäivänä alttiina ja näyttää, miten kohtuullisen mahdolliset muutokset relevantteissa riskimuuttujissa vaikuttaisivat sen tulokseen ja omaan pääomaan raportointipäivänä. Konserni on tunnistanut markkinakorkojen, sähkön hintojen ja valuuttakurssien olevan sen keskeisiä markkinariskejä ja on määritellyt 100 peruspisteen (1 prosenttiyksikön) korkotason nousun, 20 prosentin sähkön hinnan nousun ja 10 prosenttia Yhdysvaltain dollarin, Ison-Britannian punnan ja Ruotsin kruunun heikkenemisen kohtuullisen mahdolliseksi riskimuuttujiksi. Mainitut valuutat edustavat noin 89 prosenttia konsernin vuotuisesta virtapositioista. Markkinariski on luonteeltaan suhteellisen lineaarinen niin, että päinvastaisen markkinhinnan muutoksen vaikutukset eivät suuruudeltaan olennaisesti eroa esitetystä lukuarvoista. Markkinariskien herkkyyshanalyysit on laskettu soveltaen vakiintuneita menetelmiä laskea rahoitusinstrumenttien markkina-arvoja, jotka on kuvattu Tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa. Raportointipäivän lukuarvot heijastelevat kohtuullisen hyvin raportointiajanjakson keskimääräisiä markkinariskejä. Lisäksi konserni esittää lukuarvot, jotka kuvaavat riskimuuttujien vaikutusta oman pääoman positioon ja vuotuisen kassavirtaan antaakseen laajemman kuvan korkojen, sähkön hinnan ja valuuttakurssien markkinariskeistä. Vuotuiset kassavirrat perustuvat ennusteisiin, eikä olemassa oleviin kaupallisiin sopimuksiin.

3. Segmentti-informaatio

Segmentti-informaation laskennassa on käytetty samoja laadintaperiaatteita, jotka esitettiin konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa. Segmentti-informaatio esitetään konsernin liiketoiminnallisen ja maantieteellisen segmenttijaon mukaisesti. Konsernin ensisijainen segmenttiraporttimuoto on liiketoimintasegmenttien mukainen ja toissijainen maantieteellisen jaon mukainen. Liiketoimintasegmentit perustuvat konsernin sisäiseen organisaatorakenteeseen. Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu markkinahintaan.

Segmentin varat ja velat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Kohdistamattomat erät sisältävät vero- ja rahoituseriä sekä koko yritykselle yhteisiä eriä. Investoinnit koostuvat aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden lisäyksistä, joita käytetään useammalla kuin yhdellä kaudella.

Liiketoimintasegmentit	Maantieteelliset segmentit:	
Consumer Packaging	Suomi	Puola
Office Papers	Saksa	Belgia
Other Papers	Iso-Britannia	Itävalta
Market Pulp and Energy	Ranska	Sveitsi
	Italia	Muu Eurooppa
	Espanja	Yhdysvallat
	Ruotsi	Uruguay
	Hollanti	Aasia
	Venäjä	Muu maailma

Consumer Packaging -liiketoiminta-alue on innovatiivinen laadukkaiden kartonkien, erikoispapereiden ja pakkauspalvelujen toimittaja. Liiketoiminta-alue palvelee kotelopainajia, jatkojalostajia, merkkituotteiden valmistajia ja tukkureita esimerkiksi kauneudenhoito-, tupakka-, kestokulutushyödyke-, elintarvike-, terveydenhoito- ja graafisella alalla sekä tapeteissa.

Office Papers -liiketoiminta-alue on yksi Euroopan johtavista toimistopaperien toimittajista. Se tuottaa, markkinoi ja myy korkealaatuisia päällystämättömiä hienopapereita yrityksille, toimistoille ja paperitukkureille. Office Papersin paperit soveltuvat tulostukseen, kopiointiin, lomakkeisiin, kirjekuoriin, oppaisiin ja erilaisiin yritysviestinnän tarpeisiin.

Other Papers -liiketoiminta-alue on johtava eurooppalainen erikoispapereiden tuottaja, jonka ytimen muodostavat Zandersin erikoispaperitehtaat Reflex ja Gohrmühle Saksassa. M-realin erikoispapereita käytetään esimerkiksi esitteisiin, suoramainontaan, vuosikertomuksiin, luetteloihin, kuvakirjoihin, julisteisiin, kalentereihin ja etiketteihin. Asiakkaita ovat pääasiassa painotalot, kustantajat, mainostoimistot ja paperitukkurit. M-real Zandersin tehtaiden lisäksi Other Papers -liiketoiminta-alueeseen kuuluu Halleinin tehdas Itävallassa.

Market Pulp and Energy -raportointiyksikkö sisältää pääasiassa sellun myyntiä ulkoisille osapuolille. Osa liikevaihdosta muodostuu energian myynneistä sellutehtailta tai M-realin omistamien energia-alan yhtiöiden kautta.

Maantieteellisten segmenttien liikevaihto esitetään asiakkaiden sijainnin mukaan ja varat sekä investoinnit varojen sijainnin mukaan.

Liikevaihto segmenteittäin

Milj. euroa	2008			2007		
	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Consumer Packaging	1 056	5	1 061	1 056	13	1 069
Office Papers	803	1	804	882	6	888
Other Papers	619	3	622	646	11	657
Market Pulp and Energy	644	0	644	596	0	596
Muu toiminta	114	209	323	319	145	464
Sisäisen myynnin eliminointi		-218	-218		-175	-175
Jatkuvat toiminnot yhteensä	3 236	0	3 236	3 499	0	3 499

Liikevoitto ja sijoitetun pääoman tuotto segmentteittäin

	2008		2007	
	Liikevoitto	Sijoitetun pääoman tuotto, %	Liikevoitto	Sijoitetun pääoman tuotto, %
Milj. euroa				
Consumer Packaging	24	3,2	61	7,8
Office Papers	-53	-7,4	-196	-21,0
Other Papers	-59	-14,3	-36	-9,1
Market Pulp and Energy	106	12,6	25	3,1
Muu toiminta	-79		97	
Jatkuvat toiminnot yhteensä	-61	-1,3	-49	-0,8
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	-1		-3	
Rahoituskulut, netto	-142		-139	
Tuloverot	34		23	
Lopetettujen toimintojen tulos	-338		-27	
Tilikauden tulos	-508		-195	

Market Pulp and Energyn liikevoitto sisältää Pohjolan Voima Oy:n osakkeiden 74 miljoonan euron suuruisen realisoituneen käyvän arvon ja myyntivoiton vuonna 2008.

Varat, velat ja liikearvo segmentteittäin

	Varat		Velat		Liikearvo	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Milj. euroa						
Consumer Packaging	984	1004	182	181	10	10
Office Papers	684	1006	128	198	8	8
Other Papers	669	627	253	229	33	53
Market Pulp and Energy	965	801	66	48		
Muu toiminta	329	616	197	273		
Eliminointi	-48	-141	-48	-141		
Kohdistamattomat	922	358	2 341	2 572		
Yhteensä	4 505	4 271	3 119	3 360	51	71
Lopetetut toiminnot		1 210		239		101
Konserni, sisältäen lopetetut toiminnot	4 505	5 481	3 119	3 599	51	172

Investoinnit, poistot ja arvonalentumiset segmentteittäin

	Investoinnit		Poistot		Arvonalentumiset	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Milj. euroa						
Consumer Packaging	25	37	80	93	4	-4
Office Papers	33	22	72	77	16	185
Other Papers	20	20	38	40	66	-3
Market Pulp and Energy	20	9	42	29	0	0
Muu toiminta	7	120	-3	14	0	0
Myytäväinä olevat omaisuuserät						16
Yhteensä	105	208	229	253	86	194
Lopetetut toiminnot	23	51	60	120	194	0
Konserni, sisältäen lopetetut toiminnot	128	259	289	373	280	194

Segmentin varat sisältävät liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet, biologiset hyödykkeet, sijoitukset osakkuusyhtiöihin, vaihto-omaisuuden ja myyntisaamiset sekä siirtosaamiset (pois lukien korot ja verot). Segmentin velat sisältävät korottomat velat (pois lukien korot ja verot). Segmentin sijoitettu pääoma on segmentin varat vähennettynä segmentin veloilla.

Sijoitetun pääoman tuotto-% laskentakaava on;

Segmentti: liikevoitto / sijoitettu pääoma (keskimäärin)*100.

Konserni: tulos ennen veroja jatkuvista liiketoiminnoista + korkokulut, nettokurssierot ja muut rahoituskulut / taseen loppusumma /. korottomat velat (keskimäärin)*100

Maantieteelliset segmentit

Milj. euroa	Liikevaihto asiakkaan sijainnin mukaan		Varat maittain		Investoinnit	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Saksa	440	437	320	273	4	9
Suomi	439	489	2 801	2 403	35	52
Iso-Britannia	372	426	42	151	2	2
Ranska	234	257	201	221	17	5
Italia	156	166	1	0	0	0
Yhdysvallat	155	179	3	8	0	0
Ruotsi	136	121	519	600	20	19
Venäjä	109	105	21	56		1
Espanja	93	131	1	1		0
Puola	82	99	2	3		0
Hollanti	77	112	7	5		0
Itävalta	73	72	177	250	5	9
Belgia	64	73	1	1		1
Sveitsi	39	49	6	3		0
Muu Eurooppa	327	356	3	2	0	0
Uruguay	17	2	394	291	22	110
Aasia	290	272	6	3		0
Muu maailma	133	153	0	0		0
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	3 236	3 499	4 505	4 271	105	208
Lopetetut toiminnot		941		1 210	23	51
Konserni yhteensä, raportoitu 2007	3 236	4 440	4 505	5 481	128	259

Henkilöstö keskimäärin

Segmentteittäin	2008	2007
Consumer Packaging	1 664	1 902
Office Papers	1 561	1 931
Other Papers	2 016	2 160
Market Pulp and Energy	569	550
Muu toiminta	1 039	1 724
Jatkuvat toiminnot yhteensä	6 849	8 267
Lopetetut toiminnot	2 238	4 408
Konserni yhteensä	9 087	12 675

Henkilöstö vuoden lopussa

Sijainnin mukaisesti	2008	2007
Suomi	2 258	2 474
Saksa	1 414	1 465
Ruotsi	1 062	1 136
Itävalta	644	688
Ranska	462	457
Uruguay	164	180
Iso-Britannia	102	397
Hollanti	60	48
Belgia	35	27
Puola	33	32
Unkari	23	30
Sveitsi	7	7
Muut maat	282	300
Jatkuvat toiminnot yhteensä	6 546	7 241
Lopetetut toiminnot		2 267
Konserni yhteensä	6 546	9 508

4. Lopetetut toiminnot ja myytävänä olevat omaisuuserät

M-real myi helmikuussa 2008 Isonsa-Britanniassa sijaitsevan New Thamesin tehtaan. Tehtaan myynnistä kirjattiin yhteensä 24 miljoonan euron myyntivoitto ja vapautuminen Ison-Britannian tehdastoimintojen eläkevastuista.

Myydyt omaisuuserät, New Thamesin tehdas	
Milj. euroa	
Muut aineettomat hyödykkeet	0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	67
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	7
Vaihto-omaisuus	16
Myyntisaamiset ja muut saamiset	39
Rahavarat	2
Varat yhteensä	131
Laskennalliset verovelat	0
Pakolliset varaukset	0
Rahoitusvelat	8
Ostovelat ja muut velat	71
Velat yhteensä	79
Nettovarat	52
Saatu vastike	76
Myyntivoitto	24
Rahana saatu kauppahinta	57
Myytyjen tytäryhtiöiden rahavarat	-2
Vaikutus kassavirtaan	55

New Thames, tulos ajalta		1.1.-31.12.2007
Milj. euroa		
Tuotot	160	
Kulut	-160	
Tulos ennen veroja	0	
Tuloverot	0	
Tulos verojen jälkeen	0	

M-real myi lokakuussa 2007 Map Merchant -tukkuriliiketoimintansa. Tukkuritoiminta on käsitelty lopetettuna toimintona, ja sen tulos ja myyntivoitto esitetty tuloslaskelmassa jatkuvien toimintojen tuloksen jälkeen omana eränään. Myyntivoittoa ennen veroja kirjattiin 77 miljoonaa euroa vuonna 2007. Kauppahinnan oikaisun takia keväällä 2008 kirjattiin tappiota 26 miljoonaa euroa.

M-real ilmoitti syyskuussa 2008 myyvänsä Graphic Papers -liiketoiminnan Sappi Limitedille 750 miljoonalla eurolla. Kauppa toteutui vuoden lopussa. Kauppaan kuului tehtaita Suomessa, Saksassa ja Sveitsissä. Graphic Papers -liiketoiminta on käsitelty lopetettuna toimintona, ja sen tulos ja myyntitappio on esitetty tuloslaskelmassa, jatkuvien toimintojen tuloksen jälkeen omana eränään. Graphic Papers -liiketoiminta tuotti pääilystettyjä ja pääilystämättömiä graafisia papereita ja niihin liittyviä palveluita kustannustoiminnan, mainosalan ja viestinnän tarpeisiin. Sen asiakkaisiin kuului painotaloja, kustantajia, mainostoimistoja ja brändinomistajia, joita palveltiin sekä suoraan että tukkurikumppaneiden kautta.

Myydyt omaisuuserät, Graphic Papers -liiketoiminta	
Milj. euroa	
Liikearvo	0
Muut aineettomat hyödykkeet	8
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	612
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	6
Laskennalliset verosaamiset	0

Milj. euroa	
Vaihto-omaisuus	119
Myyntisaamiset ja muut saamiset	227
Rahavarat	5
Varat yhteensä	977
Laskennalliset verovelat	23
Eläkevastuut	37
Pakolliset varaukset	4
Rahoitusvelat	129
Ostovelat ja muut velat	180
Velat yhteensä	373
Vähemmistöosuus	4
Nettovarat	600
Muuntoerot ja muut erät	-3
Saatu vastike	671
Sisäiset velat	-75
Velaton kauppahinta	596
Myyntitappio ennen veroja	-1
Tuloverot	0
Myyntitappio verojen jälkeen	-1
Arvon alentumistappiot	
Liikearvo	101
Muut aineettomat hyödykkeet	2
Koneet ja kalusto	91
	194
Tuloverot arvonalentumisista	0
	194
Velaton kauppahinta, josta	596
lainasaaminen	220
Sappi Limitedin osakkeet	50
rahana saatu kauppahinta	326
Myytyjen tytäryhtiöiden rahavarat	-5
Vaikutus kassavirtaan	321

Graphic Papers, tulos ajalta		
Milj. euroa	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Tuotot	1 281	1 333
Kulut	-1 330	-1 415
Tulos ennen veroja	-49	-82
Arvon alentumistappiot	-194	
Myyntiin liittyvät kulut	-70	
Tuloverot	2	0
Tulos verojen jälkeen	-311	-82
Myyntitappio	-1	
	-312	-82

Graphic Papers, rahavirrat		
Milj. euroa	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	-1	71
Investointien rahavirrat	-23	-48
Rahoituksen rahavirrat	31	-46
Yhteensä	7	-23
Lopetetut toiminnot, tulos		
Map Merchant	-26	55
Graphic Papers	-312	-82
Tulos, yhteensä	-338	-27

5. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	2008	2007
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	90	156
Vuokratuotot	2	2
Palvelusten myynti	23	19
Julkiset avustukset	30	5
Muut avustukset ja korvaukset	1	3
Muut	36	10
Yhteensä	182	195

Pohjan Voiman osakkeiden myyntivoitto (74 miljoonaa euroa) oli merkittävin vuoden 2008 myyntivoitto. Metsä-Botnian 9 prosentin osuuden myynti oli vuonna 2007 merkittävin myyntivoitto (135 miljoonaa euroa). Julkiset avustukset liittyvät koulutus-, terveydenhoito- ja tutkimuskulujen korvauksiin, energiatukeen sekä EU:n päästökauppaohjelman mukaisiin hiilidioksidipäästölupiin.

6. Liiketoiminnan kulut

Milj. euroa	2008	2007
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-2	48
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 927	2 101
Varastojen muutos	4	-22
Ulkopuoliset palvelut	224	238
	2 155	2 317
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajien palkat ja palkkiot	5	5
Muut palkat	288	363
	293	368
Henkilösivukulut		
Eläkkeet		
Etuuspohjaiset järjestelyt	7	5
Maksupohjaiset järjestelyt	29	30
Muut henkilösivukulut	112	131
	148	166
Henkilöstökulut yhteensä	441	534
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat	18	20
Pitkäaikaisten varojen luovutustappiot	3	4
Muut liiketoiminnan kulut	545	469
Yhteensä	566	493

Jatkuvien toimintojen tutkimus- ja tuotekehitysmenojen määrä vuonna 2008 oli 10 miljoonaa euroa ja vuonna 2007 14 miljoonaa euroa.

Päätilintarkastajan palkkiot ja palvelut

Konsernin tilintarkastuspalkkiot sen riippumattomalle päätilintarkastajalle PricewaterhouseCoopersille vuonna 2008 ja 2007 esitetään alla olevassa taulukossa. Tilintarkastuspalkkiot liittyvät vuosittain päätösten tilintarkastukseen ja niihin läheisesti liittyviin palveluihin paikallisten vaatimusten mukaisesti. Palkkiot veropalveluista liittyvät veroneuvontaan ja -suunnitteluun. Graphic Papers -liiketoiminnan myynti kasvatti palkkioiden määrää vuonna 2008.

Milj. euroa	2008	2007
Tilintarkastuspalkkiot	2	2
Palkkiot veropalveluista	0	0
Muut palkkiot	2	1
Yhteensä	4	3

Hallituksen ja johtajiston jäsenille maksetut korvaukset

Vuonna 2008 emoyhtiön hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita yhteensä 516 475 euroa (vuonna 2007 490 400 euroa).

Johtoryhmän jäsenille maksettiin palkkoja luontoisetuineen 2 298 507,75 euroa (2 134 439,33). Toimitusjohtaja Mikko Helanderille maksettiin palkkoja luontoisetuineen 548 426,08 (448 070,00).

M-realin palkkiojärjestelmän mukaan toimitusjohtajalle voidaan maksaa enintään 6 kuukauden palkkaa vastaava lisäpalkkio. Palkan ja lisäpalkkion lisäksi toimitusjohtaja ja muut johtoryhmän jäsenet ovat mukana osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä. Järjestelmän piirissä on tällä hetkellä 8 ylimmän johdon jäsentä. Osakeperusteisten maksujen kirjatut kulut olivat 0 miljoonaa euroa (0) (kohta 31).

Johdon eläkesitoumukset

Johdon eläkesitoumuksia on ainoastaan konsernin saksalaisilla yhtiöillä, joilla erät on kirjattu tulosvaikutteisesti ja veloiksi taseeseen. Konsernilla ei ole taseen ulkopuolisia eläkevastuusitoumuksia johdon puolesta.

Emoyrityksen toimitusjohtajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle 62-vuotiaana. Eläkeiän alentamisen tai muun lakisääteisen eläketurvan täydentämisen vaikutukset katetaan vapaaehtoisilla eläkevakuutuksilla. Johtoryhmän jäsenten etuuspohjaisten eläkejärjestelmien kulut olivat 0,1 miljoonaa euroa (0,5 miljoonaa euroa) ja maksupohjaisten eläkejärjestelmien kulut 0,6 miljoonaa euroa (0,6 miljoonaa euroa).

Irtisanomistilanteessa ja yhtiön määräämisvaltamuutostilanteissa toimitusjohtajalla on oikeus 18 kuukauden palkkaa vastaavaan korvaukseen. Irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

Emoyhtiöllä ei ole sitoumuksia em. toimielimiin kuuluvien tai niihin aiemmin kuuluneiden henkilöiden puolesta.

Hallituksen jäsenillä, yhtiön toimitusjohtajalla tai toimitusjohtajan varamiehellä ei ollut 31.12.2008 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöltä.

7. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2008	2007
Poistot		
Muut aineettomat hyödykkeet	13	16
Rakennukset ja rakennelmat	22	39
Koneet ja kalusto	188	194
Muut aineelliset hyödykkeet	6	4
Jatkuvat toiminnot	229	253
Lopetetut toiminnot	60	120
Yhteensä	289	373
Arvonalentumiset		
Liikearvo	20	201
Maa-alueet	33	
Rakennukset ja rakennelmat	15	
Koneet ja kalusto	18	-7
Muut aineelliset hyödykkeet	33	
Jatkuvat toiminnot	86	194
Lopetetut toiminnot	194	0
Yhteensä	280	194
Poistot ja arvonalentumiset jatkuvat toiminnot, yhteensä	315	447
Arvonalentumiset liikearvosta segmenteittäin		
Consumer Packaging	4	0
Office Papers	7	185
Other Papers	9	0
Myyttävänä olevat varat	0	16
Muu toiminta	0	0
Jatkuvat toiminnot	20	201
Lopetetut toiminnot	101	0
Yhteensä	121	201
Arvonalentumiset kuluvastä käyttöomaisuudesta segmenteittäin		
Consumer Packaging	0	-4
Office Papers	9	
Other Papers	57	-3
Jatkuvat toiminnot	66	-7
Lopetetut toiminnot	93	0
Yhteensä	159	-7

Vuonna 2008 tehtiin arvonalennuksia Halleinin tehtaalla Itävallassa liikearvosta 9 miljoonaa euroa ja muuta arvonalentumista 57 miljoonaa euroa ja Husumin tehtaalla Ruotsissa vastavasti 7 ja 9 miljoonaa euroa. Graphic Papers -liiketoiminnasta kirjattiin yhteensä 194 miljoonan euron arvonalentuminen. Vuonna 2007 arvonalentumisten peruutukset kohdistuvat Kyro Paperin ja Sittingbourmen koneiden alaskirjausten peruutuksiin.

Omaisuserien arvon alentuminen

M-real suorittaa täyden arvonalentumistestauksen vähintään kerran vuodessa, neljänellä vuosineljänneksellä, perustuen 30. syyskuuta tilanteeseen. Lisäksi vuosineljänneksittäin tehdään herkkyysanalyysi. Mikäli herkkyysanalyysi antaa viitteitä arvon alentumisesta, käynnistetään täysi testaus. Tarkastusvaliokunta käsittelee herkkyysanalyysin tai arvonalentumistestauksen tulokset vuosineljänneksittäin.

Vuoden 2008 testaus suoritettiin ottaen huomioon Graphic Papers -kaupan vaikutukset testausyksiköihin.

Testausperiaatteet

Omaisuserien tai ns. rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvoja arvioidaan mahdollisten arvonalentumisten varalta. Mikäli on viitteitä jonkin omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumisesta tai jos yksikön kirjanpitoarvoon sisältyy tai on kohdistettu

liikearvoa, arvioidaan kyseisen omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön vastaisiin rahavirtoihin perustuva käyttöarvo tai sen nettomyyntihinta. Testattavien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahavirrat perustuvat viiden vuoden ennusteisiin sekä näitä seuraaviin tasaisesti kasvaviin rahavirtoihin.

Keskeiset testausoletukset ovat M-realin johdon arvioita tai Pöyry Forest Industry Consulting Oy:n ennusteita. Ennusteisiin keskeisimmin vaikuttavat tekijät ovat paperi- tai kartonkituotteiden keskihinnan kehitys, toimitusmäärät, valuuttakurssit ja kapasiteetin käyttöaste, keskeisten raaka-aineiden kuten puun, sellun, kemikaalien ja energian kustannuskehitys sekä henkilöstö- ja muiden kiinteiden kustannusten kehitys. Lisäksi säästö- ja tehostamistoimenpiteiden toteutuminen vaikuttavat merkittävästi ennustettuihin vastaisiin rahavirtoihin. M-realin osuus Metsä-Botnian kerrytettävissä olevasta rahavirrasta ja kirjanpitoarvosta allokoidaan rahavirtaa tuottaville yksiköille niiden selluostojen suhteessa.

Tilanteesta 30.9.2008 sekä aikaisemmin tehdyissä liikearvojen arvonalentumistestauksissa on viiden vuoden ennustekauden jälkeisissä rahavirroissa käytetty kasvutekijänä 2 prosenttia, mikä vastaa kyseisten rahavirtaa tuottavien yksiköiden ja toimialojen pitkän aikavälin toteutunutta kasvua. Ennustekauden jälkeisten rahavirtojen keskeisten oletuksien (hinnat, volyymit, muuttuvat kustannukset) lähtöarvona on käytetty viiden vuoden ennustekauden keskimääräistä arvoa sekä kiinteille kustannuksille ennustekauden viidennen vuoden arvoa.

Rahavirtojen diskonttaustekijänä on käytetty viimeistä määriteltyä M-realin oman ja vieraan pääoman painotettua keskimääräistä kustannusta (Weighted Average Cost of Capital, WACC). Sekä vastaiset rahavirrat että diskonttauskorko on laskettu verojen jälkeen jolloin syntyvät diskonttatut rahavirrat sekä käyttöarvot ovat IAS 36 mukaisesti ennen veroja. Tilanteesta 30.9.2008 tehtyjen testauksien WACC:ina verojen jälkeen on käytetty 8,10 prosenttia.

Liikearvon testaustuloksia arvioidaan vertaamalla kerrytettävissä olevaa rahamäärää (V) rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvoon (B) seuraavasti:

	Suhde		Arvio
V	<	B	Alaskirjaus
V	0-20%	>	Ylittää hieman
V	20-50%	>	Ylittää selvästi
V	50%-	>	Ylittää merkittävästi

M-real-konsernin merkittävimmät rahavirtaa tuottavat yksiköt, niihin kohdistetut liikearvot ¹⁾ sekä testauksen tulos tilanteesta 30.9.2008:

	Liikearvo	Testaustulos
Taivekartonkitehtaat	7	Ylittää merkittävästi
Kemiart Liners	3	Ylittää merkittävästi
Kyro Paper	0	Ylittää selvästi
Simpele Paper	0	Ylittää selvästi
Office Papers	8	Ylittää merkittävästi
Husum PK8 & Äänekoski Paper	0	Alaskirjaus
Zanders	33	Ylittää selvästi
Hallein	0	Alaskirjaus
Market Pulp and Energy	0	Ylittää merkittävästi
Myllykoski Paper Oy 35% ²⁾	15	Ylittää selvästi
Konserni yhteensä ²⁾	66	

¹⁾ Miljoonaa euroa.

²⁾ Myllykoski Paper Oy:n liikearvo konsernitaseessa sisältyy kohtaan "Osuudet osakkuusyhtiöissä".

Seuraavissa kassavirtaa tuottavissa yksiköissä jokseenkin mahdollinen muutos keskeiseen oletukseen saa aikaan sen, että kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Taulukossa on mainittu oletukset joille rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on herkin. Arvioitaessa keskeisessä oletuksessa tarvittavan muutoksen suuruutta ei ole huomioitu mahdollisia kerrannaisvaikutuksia muihin kerrytettävissä olevaan rahamäärään vaikuttaviin oletuksiin tai muissa muuttujissa samanaikaisesti tapahtuvia muutoksia:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	(1) V - B ¹⁾	(2) Keskeinen oletus	(3) Tarvittava muutos jotta V=B
Hallein	0	- nettomyyntihinta	- Ei tarvita muutosta
Husum PK8 & Äänekoski Paper	0	- Nouseva keskihinta 5 vuoden ennuste-kaudella	- Ei tarvita muutosta
		- WACC perustuu testaushetken korkotasoon	- Ei tarvita muutosta
		- tehostamisohjelmien loppuunsaattaminen	- Ei tarvita muutosta

¹⁾ Miljoonaa euroa

8. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	2008	2007
Kurssierot		
Kaupalliset erät	2	-8
Suojaus/ei suojauslaskentaa	14	16
Tehoton osuus ulkomaiseen yksikköön tehtyjen nettosijoitusten suojauksista	-1	1
Muut	-2	-8
	13	1
Rahoitusvarojen ja -velkojen arvostus		
Voitot ja tappiot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista (kaupankäyntitaroituksessa pidettävistä) rahoitusvaroista tai -veloista	2	0
Rahoituserien arvonalentumiset	0	0
Johdannaisvoitot ja -tappiot (ei suojauslaskentaa)	-6	0
Johdannaisvoitot ja -tappiot käyvän arvon suojauksista	72	10
Johdannaisvoitot ja -tappiot käyvän arvon suojauksen kohteesta	-66	-4
Arvostus yhteensä	2	6
Korkotuotot	17	12
Korkokulut	-165	-147
Osinkotuotot	0	0
Muut rahoituskulut	-9	-11
	-157	-146
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	-155	-140

9. Tuloverot

Milj. euroa	2008	2007
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	11	33
Edellisten tilikausien verot	2	0
Laskennalliset verot	-47	-56
Muut verot	0	0
Yhteensä	-34	-23

Tuloslaskelman verojen täsmäytys paikallisiin verokantoihin

Tulos ennen veroja	-204	-191
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	-53	-50
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-1	2
Verovapaat tulot	-15	-35
Vähennyskelvottomat kulut	13	56
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-26	-5
Tytäryritysten tappiot, joista ei kirjattu laskennallista verosaamista	45	10
Edellisten tilikausien verot	3	-1
Muut	0	0
Verot konsernin tuloslaskelmassa	-34	-23
Effektiivinen verokanta, %	16,7	12,0

10. Tulos/osake

Milj. euroa	2008	2007
Tilikauden tulos		
Jatkuvista toiminnoista	-170	-168
Lopetetuista toiminnoista	-338	-27
Yhteensä	-508	-195
Keskimmääinen osakeantikorjattu osakemäärä, 1 000 kpl	328 166	328 166
Osakekohtainen tulos, euroa		
Jatkuvista toiminnoista	-0,55	-0,51
Lopetetuista toiminnoista	-1,03	-0,08
Yhteensä	-1,58	-0,59

11. Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet				
Milj. euroa	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	172	216	0	388
Muuntoerot	0	-1	0	-1
Lisäykset	0	43	0	43
Vähennykset	0	-69		-69
Siirrot erien välillä	0	8	0	8
Hankintameno 31.12.2008	172	197	0	369
Kertyneet poistot 1.1.2008	0	-178		-178
Muuntoerot	0	0		0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	45		45
Tilikauden poistot	0	-13		-13
Arvonalentumiset	-121	0		-121
Kertyneet poistot 31.12.2008	-121	-146		-267
Kirjanpitoarvo 1.1.2008	172	38	0	210
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	51	51	0	102

Liikearvon arvonalentumisia tehtiin tilikauden aikana lopetetusta Graphic Papers -liiketoiminnasta 101 miljoonaa euroa, Consumer Packaging liiketoiminnasta 4 miljoonaa euroa, Office Papers -liiketoiminnasta 7 miljoonaa euroa ja Other Papers -liiketoiminnasta 9 miljoonaa euroa.

Hankintameno 1.1.2007	376	230	1	607
Muuntoerot	0	0	0	0
Lisäykset	0	12	0	12
Vähennykset	-19	-27		-46
Siirrot erien välillä	0	1	-1	0
Hankintameno 31.12.2007	357	216	0	573
Kertyneet poistot 1.1.2007	0	-169		-169
Muuntoerot	0	0		0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	8		8
Tilikauden poistot	0	-17		-17
Arvonalentumiset	-185	0		-185
Kertyneet poistot 31.12.2007	-185	-178		-363
Kirjanpitoarvo 1.1.2007	376	61	1	438
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	172	38	0	210

Office Papersin liikearvosta tehtiin vuonna 2007 185 miljoonan euron arvonalentuminen.

Lisäksi myytävänä olevien varojen liikearvosta tehtiin 16 miljoonan euron arvonalentuminen.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvien päästöoikeuksien kirjanpitoarvo ja käypä arvo oli 31.12.2008 17 miljoonaa euroa (0).

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	181	1 290	5 570	165	251	7 457
Muuntoerot	1	-20	-142	-3	-1	-165
Lisäykset	10	6	108	6	26	156
Vähennykset	-80	-282	-1 547	-82	-14	-2 005
Siirrot erien välillä	1	54	169	1	-234	-9
Hankintameno 31.12.2008	113	1 048	4 158	87	28	5 434
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2008	-3	-703	-3 827	-104	0	-4 637
Muuntoerot	0	16	107	3		126
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2	123	975	56		1 156
Tilikauden poistot	0	-22	-178	-5		-205
Arvonalentumiset/arvonalentumisten peruutukset	-33	-15	-18	0		-66
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2008	-34	-601	-2 941	-50		-3 626
Kirjanpitoarvo 1.1.2008	178	587	1 743	61	251	2 820
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	79	447	1 217	37	28	1 808

Vuonna 2008 tehtiin arvonalennuksia Halleinin tehtaalla Itävallassa 57 miljoonaa euroa ja Husumin tehtaalla Ruotsissa 9 miljoonaa euroa.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoon sisältyy rahoitusleasingisopimuksella vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno	0	40	40
Kumulatiiviset poistot	0	-16	-16
Kirjanpitoarvo 1.1.2008	0	93	93
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	0	24	24

Aineellisen käyttöomaisuuden lisäksi sisältyi 0 miljoonaa euroa (2) rahoitusleasingisopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä.

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2007	208	1 356	5 883	169	233	7 849
Muuntoerot	-6	-12	-68	-1	-20	-107
Lisäykset	6	9	93	4	137	249
Vähennykset	-27	-73	-370	-12	-52	-534
Siirrot erien välillä	0	10	32	5	-47	0
Hankintameno 31.12.2007	181	1 290	5 570	165	251	7 457
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2007	-5	-686	-3 896	-106	0	-4 693
Muuntoerot	0	7	46	1		54
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2	30	306	10		348
Tilikauden poisto	0	-54	-290	-9		-353
Arvonalentumiset/arvonalentumisten peruutukset	0	0	7	0		7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2007	-3	-703	-3 827	-104		-4 637
Kirjanpitoarvo 1.1.2007	203	670	1 987	63	233	3 156
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	178	587	1 743	61	251	2 820

Vuonna 2007 arvonalentumisten peruutukset kohdistuivat Kyro Paperin ja Sittingbournen koneiden alaskirjausten peruutuksiin.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoon sisältyy rahoitusleasingisopimuksella vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno	0	204	204
Kumulatiiviset poistot	0	-111	-111
Kirjanpitoarvo 1.1.2008	0	112	112
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	0	93	93

Veraan pääoman menoja aktivoitiin 3 miljoonaa euroa vuonna 2008 (4,1). Keskimääräinen käytetty korkokanta oli 6,23 prosenttia vuonna 2007, joka edusti hankkeiden rahoittamiseen käytetyn lainan kustannuksia.

12. Biologiset hyödykkeet

Biologiset hyödykkeet eli kasvava puusto on arvostettu käypään arvoon. Käyvän arvon muutos kirjataan vuosittain tuloslaskelmaan. M-real konsernilla on puustoa Suomessa ja Uruguayssa.

Milj. euroa	2008	2007
Arvo 1.1.	47	52
Ostot tilikauden aikana	11	13
Myyntit tilikauden aikana	0	-12
Hakkuut tilikauden aikana	-10	-4
Voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta	6	2
Muuntoero	3	-4
Arvo 31.12.	57	47

13. Osuudet osakkuusyhtymissä

Milj. euroa	2008	2007
Arvo 1.1.	64	69
Osuus tilikauden tuloksesta	-1	-3
Saadut osingot	0	-2
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	0
Muuntoerot	0	0
Arvo 31.12.	63	64

Osakkuusyhtymien kirjanpitoarvoon 31.12.2008 sisältyy liikearvoa 15 miljoonaa euroa (15).

Merkittävimmät osakkuusyhtymät

	Kotimaa	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio	Omistusosuus (%)
Kirkniemen Kartano Oy	Suomi	7	2	0	0	48
Myllykoski Paper Oy	Suomi	218	150	326	-4	35
Plastirol Oy	Suomi	21	6	24	2	39
Muut		4	2	16	0	
Yhteensä		250	160	366	-2	

Mikään osakkuusyhtiö ei ole julkisesti noteerattu.

Liiketahtumat osakkuusyhtiöiden kanssa

Milj. euroa	2008	2007
Myynti	0	0
Ostot	4	4
Korkotuotot	0	0
Korkokulut	0	0
Saamiset		
Pitkäaikaiset	0	0
Lyhytaikaiset	7	7
Velat		
Lyhytaikaiset	2	3

14. Myytävissä olevat sijoitukset

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat pitkäaikaiset rahoitusvarat		
Milj. euroa	2008	2007
Arvo 1.1.	17	17
Vähennys	-17	0
Arvo 31.12.	0	17
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Osuudet muissa yhtiöissä		
Julkisesti noteeratut yhtiöt	32	1
Muut	408	325
	440	326
Yhteensä	440	343

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ovat pääasiassa noteerattuja joukkovelkakirjalainoja, jotka on kokonaisuudessaan luokiteltu kaupankäyntitaroituksessa pidettäväksi. Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat julkisesti noteerattuja ja noteeraamattomia osakkeita. Julkisesti noteerattujen osakkeiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän pörssinoteerauksiin. Merkittävin julkisesti noteeratuista osakeomistuksista on joulukuussa Graphic Papers -liiketoiminnan myynnissä saatu noin 3 prosentin osuus Sappi Limitedistä. Näiden osakkeiden tilinpäätöspäivän käypä arvo oli 32,1 miljoonaa euroa.

Noteeraamattomien osakkeiden merkittävin erä on 3 prosentin osuus Pohjolan Voima Oy:ssä. Konsernilla on oikeus noin 7 prosentin osuuteen Pohjolan Voiman B-osakkeiden kautta Olkiluodon ydinvoimalan (OL1 ja OL2) tuottamaan energiaan, noin 7 prosentin osuuteen C2-osakkeiden kautta Meri-Porin hiilivoimalan tuottamaan energiaan sekä noin prosentin osuus A-osakkeiden kautta PVO-Vesivoima Oy:n tuottamaan energiaan. Lisäksi konsernilla on noin 2 prosentin osuus rakenteilla olevasta Olkiluoto 3:sta Pohjolan Voiman B2-osakkeiden kautta. Yhtiö tuottaa sähköä ja lämpöä osakkailleen Suomessa ja käy kauppaa osakkaidensa kanssa. Sähkön ja lämmön hinta perustuu tuotantokustannuksiin ja maksettu hinta on yleensä markkinahintaa alhaisempi. Omistusosuus arvostetaan vuosineljänneksittäin käypään arvoon diskontatun kassavirran menetelmällä. Laskennassa käytetty keskimääräinen painotettu pääomakustannus oli 4,67 prosenttia. Energian hinnan osalta on käytetty 12 kuukauden liukuvaa keskiarvoa sähkön hintaennusteista, mikä osaltaan tasoittaa sähkön markkinahinnan lyhytaikaisia vaihteluita. Käyvän arvon muutokset Suomen verokannan mukaisella laskennallisella verovelalla vähennettynä kirjataan oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Pohjolan Voima Oy:n hankintameno on 28 miljoonaa euroa (34) ja käypä arvo 402 miljoonaa euroa (320). Ydinvoimaosakkeitten (B- ja B2-sarja) käypä arvo oli 390 miljoonaa euroa, hiilivoimaosakkeitten (C2-sarja) -3 miljoonaa euroa ja vesivoimaosakkeitten (A-sarja) 14 miljoonaa euroa.

Pohjolan Voiman osakkaiden välinen osakassopimus rajoittaa osakkeiden vapaata kauppaa muiden kuin osakkaiden kanssa. M-real myi kesäkuussa noin 6,7 prosentin osuuden rakenteilla olevasta Olkiluoto 3:sta (B2-osakkeet). Kaupasta realisoitiin 74 miljoonan euron käyvän arvon ja myyntivoiton tulosvaikutus. Korkeat energianhinnat ovat olennaisesti kasvattaneet Pohjolan Voiman osakkeiden käypää arvoa.

Muut noteeraamattomat osakkeet, joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, on arvostettu arvonalentumisilla.

15. Pitkäaikaiset rahoitusvarat

Milj. euroa	2008	2007
Korolliset lainasaamiset		
Saman konsernin yrityksiltä	1	1
Osakkuusyhtymiltä	0	2
Muilta	224	6
	225	9
Korottomat saamiset		
Saman konsernin yrityksiltä	4	5
Muilta	3	4
Etuusperusteiset eläkejärjestelyt (liite 22)	0	6
	7	15
Pitkäaikaiset rahoitusvarat yhteensä	232	24

Graphic Papers -liiketoiminnan myyntihinnan osana saatu lainasaaminen Sappi Ltd:ltä kasvatti lainasaamisten määrää 220 miljoonalla eurolla. Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä sisältävät saamiset emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunnalta ja emoyhtiön muilta tytäryhtiöiltä.

16. Laskennalliset verot

Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten täsmäytys taseeseen 2008						
Milj. euroa	1.1.2008	Tuloslaskelmassa	Yritysmyyntit ja myytävänä olevat	Muuntoerot	Omaan pääomaan kirjattavat	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset taseessa						
Konsernieliminoinnit	0	6			-6	0
Vahvistetut tappiot ja muut ajoituserot	55	-19	-13	0	6	29
Laskennallinen verosaaminen yhteensä	55	-13	-13	0	0	29
Netotettu laskennallisesta verovelasta	-51	14	13			-24
Laskennallinen verosaaminen taseessa	4	1	0	0	0	5
Laskennalliset verovelat taseessa						
Poistoero	193	-36	0	-7		150
Konsernieliminoinnit	25	0	-22	0	0	3
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen arvostaminen käypään arvoon	75	0			22	97
Muut väliaikaiset erot	48	-24	-14	0	-4	6
Laskennallinen verovelka yhteensä	341	-60	-36	-7	18	256
Netotettu laskennallisesta verosaamisesta	-51	14	13		0	-24
Laskennallinen verovelka taseessa	290	-46	-23	-7	18	232
Nettoverovelka	-286	47	23	7	-18	-227
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten täsmäytys taseeseen 2007						
Milj. euroa	1.1.2007	Tuloslaskelmassa	Yritysmyyntit ja myytävänä olevat	Muuntoerot	Omaan pääomaan kirjattavat	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset taseessa						
Konsernieliminoinnit	0	8			-8	0
Vahvistetut tappiot ja muut ajoituserot	94	-21	-18	0		55
Laskennallinen verosaaminen yhteensä	94	-13	-18	0	-8	55
Netotettu laskennallisesta verovelasta	-63	1	3		8	-51
Laskennallinen verosaaminen taseessa	31	-12	-15	0	0	4
Laskennalliset verovelat taseessa						
Poistoero	254	-50	-10	-1		193
Konsernieliminoinnit	26	-1		0	0	25
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen arvostaminen käypään arvoon	74				0	75
Muut väliaikaiset erot	67	-19	-2	-2	4	48
Laskennallinen verovelka yhteensä	421	-70	-12	-3	4	341
Netotettu laskennallisesta verosaamisesta	-63	1	3		8	-51
Laskennallinen verovelka taseessa	358	-69	-9	-3	12	290
Nettoverovelka	-327	57	-6	3	-12	-286

Konsernilla oli 31.12.2008 verotuksellisia nettotappioita noin 860 miljoonaa euroa lähinnä Saksassa ja Ranskassa. Ne liiketoiminnan tappiot, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja joista ei tämän vuoksi ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat noin 825 miljoonaa euroa. Nämä liiketoiminnan tappiot eivät vanhene. Näitä tappioita vastaava laskennallinen verosaaminen on noin 220 miljoonaa euroa.

17. Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	186	215
Keskeneräiset tuotteet	29	45
Valmiit tuotteet	268	339
Ennakkomaksut	22	20
	505	619

Kuluvana vuonna eikä rinnakkaisvuonna kirja-arvoon ei sisällynyt olennaisia nettorealisoituarvoon kirjauksia.

18. Myyntisaamiset ja muut saamiset

Milj. euroa	2008	2007
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat lyhytaikaiset rahoitusvarat		
Arvo 1.1.	0	0
Lisäys	17	0
Käyvän arvon muutos	-1	0
Arvo 31.12.	16	0
Korolliset lainasaamiset		
Saman konsernin yrityksiltä	34	32
Osakkuusyryksiltä	28	30
Muilta	0	0
	62	62
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset		
Saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	2	3
Muut saamiset	11	2
Siirtosaamiset	2	2
	15	7
Osakkuusyryksiltä		
Myyntisaamiset	3	5
Muut saamiset	0	0
Siirtosaamiset	0	0
	3	5
Muilta		
Myyntisaamiset	439	659
Muut saamiset	61	144
Siirtosaamiset	19	9
	519	812
Lyhytaikaiset saamiset	615	886

Saamiset konsernin yrityksiltä sisältävät saamiset emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunnalta ja emoyhtiön muilta tytäryhtiöiltä.

Konserniyhtiöiden toimitusjohtajilta, heidän sijaisiltaan, hallituksen jäseniltä sekä vastaaviin toimitelmiin kuuluvilta henkilöiltä ei ole lainasaamisia.

20. Oma pääoma

Osakepääoman muutokset				
Milj. euroa	Osakepääoma		Ylikurssirahasto	Yhteensä
	A-osakkeet	B-osakkeet		
1.1.2007	62	496	667	1 225
2007 ei muutoksia				
31.12.2007	62	496	667	1 225
2008 ei muutoksia				
31.12.2008	62	496	667	1 225
Osakkeiden lukumäärä				
kpl	A-osakkeet	B-osakkeet	Yhteensä	
1.1.2007	36 339 550	291 826 062	328 165 612	
2007 ei muutoksia				
31.12.2007	36 339 550	291 826 062	328 165 612	
2008 ei muutoksia				
31.12.2008	36 339 550	291 826 062	328 165 612	

Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Epävarmat myyntisaamiset

Epävarmat myyntisaamiset		
Muilta olevista myyntisaamisista on vähennetty seuraavat erät		
Milj. euroa	2008	2007
Arvo 1.1.	9	16
Lisäys	1	19
Vähennys	-5	-26
Arvo 31.12.	5	9
Siirtosaamisiin liittyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset		
Korot	0	1
Vakuutukset	0	2
Muut	18	6
Yhteensä	18	9

19. Rahavarat

Milj. euroa	2008	2007
Lyhytaikaiset sijoitukset	405	324
Käteinen raha ja pankkitilit	145	56
Yhteensä	550	380

Lyhytaikaiset sijoitukset ovat pääasiassa yritys- ja sijoitustodistuksia ja määräaikaistalletuksia, joiden alkuperäinen juoksuaika on alle kolme kuukautta.

Käyvän arvon ja muut rahastot		
Milj. euroa	2008	2007
Käyvänarvon rahasto	257	223
Vararahasto ja yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	2	2
Yhteensä	259	225

Osingot

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus ei ole ehdottanut osingonjakoa.

21. Eläkevelvoitteet

Konsernilla on eri puolilla maailmaa useita etuuspohjaisia ja maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. Suomen merkittävin eläkejärjestelmä on TYEL, jossa etuudet määräytyvät suoraan edunsaajan ansioiden perusteella. Suomessa on eläkejärjestelyjä, jotka ovat Metsäliiton Toimenhaltijain Eläkesäätiön vastuulla. Eläkesäätiön järjestelyt ovat etuuspohjaisia ja ennalta rahastoituja. Lisäksi Suomessa on muita maksupohjaisia järjestelyjä. Ulkomaiset eläkejärjestelyt koostuvat etuuspohjaisista sekä maksupohjaisista järjestelyistä.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
Milj. euroa	2008	2007
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	82	135
Maksupohjaiset eläkejärjestelyt	16	18
Nettovelka	98	153
Ylirahastoidut järjestelyt taseen vastaavissa	0	6
Velka yhteensä	98	159

ETUUSPOHJAISET ELÄKE-ETUUKSET

Eläkevastuut taseessa		
	2008	2007
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	45	400
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	67	105
	112	505
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-31	-388
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	1	18
Kirjaamattomat toteutuneet palvelumenot	0	0
Järjestelyyn supistaminen	0	0
Nettovelka taseessa	82	135

Eläkevastuut tuloslaskelmassa		
	2008	2007
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	4	7
Korkomenot	6	24
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-2	-22
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-1	0
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	0	0
Tappiot/voitot järjestelyyn supistamisesta	0	-1
Yhteensä sisältyy henkilöstökuluihin	7	8

Järjestelyjen varallisuuden tuotto oli 3 miljoonaa euroa (22). Vuoden 2007 tuloslaskelmaerät sisältävät myös myydyin Graphic Papers -liiketoiminnan luvut.

Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvan velvoitteen nykyarvon muutos		
Milj. euroa	2008	2007
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite 1.1.	505	758
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	4	7
Korkomenot	6	24
Työntekijän maksusuoritukset järjestelyyn	-1	2
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-4	-20
Yritysmyyntit	-403	-196
Tappiot/voitot järjestelyyn supistamisesta	-1	-5
Maksetut etuudet	-4	-27
Muut oikaisut	0	0
Muuntoerot	10	-38
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite 31.12.	112	505

Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutos		
	2008	2007
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	388	531
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	3	22
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-4	-1
Työntekijän maksusuoritukset järjestelyyn	1	2
Työnantajan maksusuoritukset järjestelyyn	-1	31
Yritysmyyntit	-367	-143
Velvoitteen täyttämisen	0	-1
Maksetut etuudet	-1	-21
Muuntoerot	12	-32
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	31	388

Arvioidut maksusuoritukset etuuspohjaisiin järjestelyihin vuonna 2009 ovat 2 miljoonaa euroa.

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakauma, %		
	2008	2007
Osakeinstrumentit	39	48
Velkainstrumentit	7	10
Kiinteistöt	16	7
Joukkovelkakirjalainat	31	30
Muut	7	5
Yhteensä	100	100

Tilikauden ja aikaisempien tilikausien tiedot		
	2008	2007
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä johtuvan velvoitteen nykyarvo	-112	-505
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	31	388
Rahasto vastuu	-81	-117

Järjestelystä johtuvan velan kokemukseräiset tarkistukset	0	1
Järjestelyyn kuuluvien varojen kokemukseräiset tarkistukset	-2	3

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset:

	2008	2007
Suomi		
Diskonttauskorko %	3,75	5,0
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto %	5,4	5,8
Tuleva palkankorotusolettamus %	3,0	3,0
Tulevat eläkkeiden korotukset %	2,1	2,1
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika (vuosia)	3	4
UK		
Diskonttauskorko %	6,0	5,6
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto %	6,75	6,48
Tuleva palkankorotusolettamus %	3,6	4,3
Tulevat eläkkeiden korotukset %	2,6	3,3
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika (vuosia)	14	15
Saksa		
Diskonttauskorko %	6,0	5,5
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto %	n/a	n/a
Tuleva palkankorotusolettamus %	2,5	2,5
Tulevat eläkkeiden korotukset %	2,00	2,00
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika (vuosia)	11	10
Sveitsi		
Diskonttauskorko %	3,0	3,5
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto %	4	4,5
Tuleva palkankorotusolettamus %	1,75	1,5
Tulevat eläkkeiden korotukset %	0,5	0,5
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika (vuosia)	8	13
Itävalta		
Diskonttauskorko %	5,0	5,0
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto %	n/a	n/a
Tuleva palkankorotusolettamus %	2,22	2,28
Tulevat eläkkeiden korotukset %	2,22	2,28
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika (vuosia)	24	24

22. Varaukset

	Lopettamis- ja uudelleenjärjestely	Ympäristökulu	Muut pakolliset	Yhteensä
Milj. euroa				
1.1.2008	40	5	27	72
Muuntoero	-5	0	-2	-7
Varausten lisäykset	66	2	17	85
Käytetyt varaukset	-12	-2	-28	-42
Käyttämättömien varausten peruutukset	-9	0	0	-9
31.12.2008	80	5	14	99

Vuonna 2008 merkittävin uudelleenjärjestely oli Graphic Papers -liiketoiminnan myynti, jonka yhteydessä kirjattiin varauksiin 63 miljoonaa euroa.

23. Rahoitusvelat

	2008		2007	
	Tasearvot	Käyvät arvot	Tasearvot	Käyvät arvot
Korolliset velat				
Milj. euroa				
Pitkäaikaiset korolliset velat				
Joukkovelkakirjalainat	1 162	692	1 384	1 300
Lainat rahoituslaitoksilta	287	285	320	320
Eläkelainat	33	34	50	50
Rahoitusleasingvelat	31	31	79	78
Muut velat	55	55	50	50
Yhteensä	1 568	1 097	1 883	1 798
Lyhytaikaiset korolliset velat				
Pitkäaikaisen velkojen				
lyhytaikainen osuus	317	308	291	288
Lyhytaikaiset lainat	53	53	36	36
Rahoitusvekselit	7	7	8	8
Muut velat	161	161	118	118
	538	529	453	450
Korolliset velat yhteensä	2 106	1 626	2 336	2 248
Korolliset saatavat				
Käypään arvoon tulos-				
vaikutteisesti kirjattavat				
pitkäaikaiset rahoitusvarat	0	0	17	17
Myytavissä olevat sijoitukset (pitkäaikaiset)	0	0	0	0
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	225	181	10	9
Käypään arvoon tulos-				
vaikutteisesti kirjattavat				
lyhytaikaiset rahoitusvarat	16	16	0	0
Lainat ja muut saamiset (lyhytaikaiset)	61	61	62	62
Lyhytaikaiset sijoitukset käypään arvoon	0	0	0	0
Lyhytaikaiset sijoitukset jaksotettuun hankintamenoon	405	405	324	324
Käteinen raha ja pankkitilit	145	145	56	56
Korolliset saamiset yhteensä	852	808	469	468
Korolliset nettovelat yhteensä	1 254	818	1 867	1 780

M-real-konsernissa kaikki korolliset rahoitusvelat arvostetaan taseeseen efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Korolliset rahoitusvarat on luokiteltu IAS-standardin mukaisesti. Käyvät arvot perustuvat kunkin velan tai varan markkinakorolla laskettuun nykyarvoon. Sovellettujen diskonttauskorkojen vaihteluväli on 2,5-38,0 prosenttia (3,9-11,4). Korollisista veloista on vaihtuvakorkoisia 95 prosenttia (88) ja loput kiinteäkorkoisia. Korollisten velkojen keskikorko on vuoden 2008 lopussa 7,0 prosenttia (7,4). Myyntisaamisten ja muiden saamisten sekä ostovelkojen ja muiden velkojen käyvät arvot eivät olennaisesti poikkea niiden kirjanpitoarvoista taseessa.

Velkojen lyhennysten ja rahoituskulujen kassavirrat 31.12.2008

Milj. euroa	Tasearvo	2009	2010	2011	2012	2013	2014–
Joukkovelkakirjalainat	1 403						
Lyhennys		-240	-397	-52	-102	-494	-118
Rahoituskulu		-102	-94	-62	-56	-30	-6
Lainat rahoituslaitoksilta	341						
Lyhennys		-55	-56	-57	-87	-48	-38
Rahoituskulu		-12	-10	-8	-5	-2	-3
Eläkelainat	53						
Lyhennys		-20	-33	-1	0	0	0
Rahoituskulu		-3	-2	0	0	0	0
Rahoitusleasingvelat	33						
Lyhennys		-2	-3	-3	-2	-2	-22
Rahoituskulu		-2	-2	-2	-2	-1	-5
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	55						
Lyhennys		0	0	-2	0	-49	-4
Rahoituskulu		-3	-3	-3	-3	-3	0
Pitkäaikaiset korolliset velat, yhteensä	1 885						
josta vuoden 2009 lyhennykset	-317						
Pitkäaikaiset korolliset velat taseessa yhteensä	1 568						
Lyhennys		-317	-489	-115	-191	-593	-182
Rahoituskulu		-122	-111	-75	-66	-36	-14
Lyhytaikaiset korolliset velat	221						
Lyhennys		-221	0	0	0	0	0
Rahoituskulu		-2	0	0	0	0	0
Ostovelat	145						
Lyhennys		-145	0	0	0	0	0
Muut korottomat velat	369						
Lyhennys		-352	-6	-3	-3	-2	-3
Johdannaisvelat	69						
Koronvaihtosopimukset		-6	-8	-8	-8	-4	0
Valuuttajohdannaiset		-2 720	-10	-10	-7	-5	-3
Hyödykejohdannaiset		4	-2	-4	0	0	0
Yhteensä	2 689						
Lyhennys		-1 035	-495	-118	-194	-595	-185
Rahoituskulu		-2 846	-131	-97	-81	-45	-17
Johdannaissaamiset	84						
Koronvaihtosopimukset		0	0	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset		2 759	8	8	6	4	2
Hyödykejohdannaiset		0	0	0	0	0	0
Yhteensä	84	2 759	8	8	6	4	2

Velkojen lyhennysten ja rahoituskulujen kassavirrat 31.12.2007

Milj. euroa	Tasearvo	2008	2009	2010	2011	2012	2013-
Joukkovelkakirjalainat	1 592						
Lyhennys		-208	-235	-396	-52	-101	-600
Rahoituskulu		-130	-107	-99	-59	-53	-33
Lainat rahoituslaitoksilta	369						
Lyhennys		-49	-52	-51	-50	-50	-118
Rahoituskulu		-18	-16	-13	-10	-7	-7
Eläkelainat	67						
Lyhennys		-18	-16	-33	-1	0	0
Rahoituskulu		-3	-2	-2	0	0	0
Rahoitusleasingvelat	93						
Lyhennys		-14	-16	-15	-12	-10	-27
Rahoituskulu		-4	-3	-3	-2	-1	-5
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	52						
Lyhennys		-2	0	0	0	0	-50
Rahoituskulu		-3	-3	-3	-3	-3	-3
Pitkäaikaiset korolliset velat, yhteensä	2 173						
josta vuoden 2008 lyhennykset	-291						
Pitkäaikaiset korolliset velat taseessa yhteensä	1 882						
Lyhennys		-291	-319	-495	-115	-161	-795
Rahoituskulu		-158	-131	-120	-74	-64	-48
Lyhytaikaiset korolliset velat	162						
Lyhennys		-162	0	0	0	0	0
Rahoituskulu		-1	0	0	0	0	0
Myytäväinä olevat omaisuuserät, velat	0						
Lyhennys		0	0	0	0	0	0
Rahoituskulu		0	0	0	0	0	0
Ostovelat	283						
Lyhennys		-283	0	0	0	0	0
Muut korottomat velat	435						
Lyhennys		-397	-9	-9	-4	-4	-13
Johdannaisvelat	25						
Koronvaihtosopimukset		-7	-5	-6	-6	-6	-3
Valuuttajohdannaiset		-3 497	-13	-12	-12	-9	-9
Hyödykejohdannaiset		0	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 078						
Lyhennys		-1 133	-328	-504	-119	-165	-808
Rahoituskulu		-3 663	-149	-138	-92	-79	-60
Johdannaissaamiset	40						
Koronvaihtosopimukset		6	2	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset		3 509	9	8	8	6	7
Hyödykejohdannaiset		6	7	3	0	0	0
Yhteensä	40	3 521	18	11	8	6	7

Joukkovelkakirjalainat			
Milj. euroa	Korko %	2008	2007
2000–2008	5,64	0	18
2002–2009	8,89	100	96
2002–2012	9,20	102	100
2002–2014	9,40	115	113
2003–2008	6,58	0	20
2003–2008	6,96	0	99
2004–2008	6,96	0	50
2004–2009	5,37	30	30
2004–2009	5,91	10	10
2004–2009	5,91	30	30
2004–2011	6,52	12	12
2004–2011	5,54	30	30
2004–2011	6,30	10	10
2005–2008	5,60	0	17
2005–2008	7,37	0	3
2006–2009	7,69	70	70
2006–2010	7,70	397	396
2006–2013	8,75	490	488
2008–2018	7,00	7	0
		1 403	1 592

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat				
Milj. euroa	Vähimmäisleasingmaksut		Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	
	2008	2007	2008	2007
alle 1 vuotta	4	18	2	14
1–2 vuotta	5	19	3	16
2–3 vuotta	4	18	3	15
3–4 vuotta	3	13	2	12
4–5 vuotta	3	11	1	10
Yli 5 vuotta	26	32	22	27
	45	111	33	94
Tulevat rahoituskulut	12	17		
Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	33	94		

Merkittävimmät rahoitusleasing sopimukset koskevat Äänevoima Oy:n voimalaitoksia. Äänevoima Oy:n rahoitusleasing sopimusaika oli alunperin 10–15 vuotta. Velat erääntyvät vuoteen 2017 mennessä. Sopimukset sisältävät jatko- ja osto-optioita. Rinnakkaisvuonna mukana ollut Kirkniemen rahoitusleasing sopimus sisältyi joulukuussa 2008 myytyyn Graphic Papers -liiketoimintaan.

24. Muut velat

Milj. euroa	2008	2007
Korottomat velat saman konsernin yrityksille	0	1
Korottomat velat muille		
Siirtovelat	2	12
Muut velat	16	25
Yhteensä	18	38

Velat saman konsernin yrityksille sisältävät velat emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunnalle ja emoyhtiön muille tytäryhtiöille.

Milj. euroa	2008	2007
Pitkäaikaiset siirtovelat		
Henkilöstökulujaksotuksia	0	7
Käyttöoikeuskorvausjaksotuksia	1	2
Jätevesimaksujaksotuksia	0	1
Muut	1	2
Yhteensä	2	12

25. Ostovelat ja muut velat

Milj. euroa	2008	2007
Korottomat velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	31	20
Muut velat	42	33
Velat osakkuusyrityksille		
Ostovelat	20	21
Muut velat	1	1
Korottomat velat muille		
Saadut ennakot	8	5
Ostovelat	137	277
Muut velat	129	103
Siirtovelat	121	203
Yhteensä	489	663

Velat saman konsernin yrityksille sisältävät velat emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunnalle ja emoyhtiön muille tytäryhtiöille.

Milj. euroa	2008	2007
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkka- ja henkilöstökulujaksotukset	47	68
Korot	22	19
Ostojen jaksotukset	38	55
Muut	14	61
Yhteensä	121	203

26. Rahoitusjohdannaiset

	Nimellisarvo		Käypä arvo				
	Yhteensä	Käyvän arvon suojaukset	Rahavirran suojaukset	Oman pääoman suojaukset	Suojaukset, joihin ei sovelleta suojaus- laskentaa	Kaupankäynti- tarkoituksessa tehdyt johdannaiset	
Milj. euroa							
2008							
Korkotermini- ja futuurisopimukset	4	0			0		
Korko-optiosopimukset	0	0					0
Koronvaihtosopimukset	1 282	-9	-5	-1	-3		0
Korkojohdannaiset yhteensä	1 286	-9	-5	-1	0	-3	0
Valuuttatermiinisopimukset	2 673	40		-16	55	1	0
Valuuttaoptiosopimukset	5	0				0	0
Valuutanvaihtosopimukset	127	-13	-13			0	
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 805	27	-13	-16	55	1	0
Hyödyketermiinisopimukset	185	-3		-9		6	0
Hyödykeoptiosopimukset	0	0				0	
Hyödykejohdannaiset yhteensä	185	-3	0	-9	0	6	0
Johdannaiset yhteensä	4 276	15	-18	-26	55	4	0

Nimellisarvo sisältää myös suljetut sopimukset, joiden määrä yhteensä on 2 069 miljoonaa euroa.

2007							
Korkotermini- ja futuurisopimukset	4	0			0		
Korko-optiosopimukset	156	0					0
Koronvaihtosopimukset	1 794	4	-2	3	3		0
Korkojohdannaiset yhteensä	1 954	4	-2	3	0	3	0
Valuuttatermiinisopimukset	3 478	17		2	9	6	0
Valuuttaoptiosopimukset	211	0				0	0
Valuutanvaihtosopimukset	120	-22	-22				
Valuuttajohdannaiset yhteensä	3 809	-5	-22	2	9	6	0
Hyödyketermiinisopimukset	133	16		10		6	0
Hyödykeoptiosopimukset	0	0					
Hyödykejohdannaiset yhteensä	133	16	0	10	0	6	0
Johdannaiset yhteensä	5 896	15	-24	15	9	15	0

Nimellisarvo sisältää myös suljetut sopimukset, joiden määrä yhteensä on 2 714 miljoonaa euroa.

Johdannaiset, tasearvot	2008		2007	
	Varat	Velat	Varat	Velat
	84	69	40	25

27. Rahavirran suojauslaskennan erääntymisaikataulu

Suojausinstrumentin tulos kirjataan tuloslaskelmaan suojauksen kohteena olevan kassavirran toteutuessa. Suojausinstrumenttien erääntymisajankohdat ovat samat kuin suojauksen kohteena olevan kassavirran.

Milj. euroa	31.12.2008			
Periodit, jolloin ennakoitun kassavirran odotetaan toteutuvan	Hyvin todennäköiset valuuttakassavirrat	Sopimusperusteiset korkokassavirrat	Hyvin todennäköiset hyödykekassavirrat	Hyvin todennäköiset hyödykekassavirrat
Q 1	86	-1	1	-4
Q 2	64	0	1	-4
Q 3	40	-1	1	-4
Q 4	32	0	1	-5
Yhteensä 2009	222	-2	4	-17
2010		-1		-17
2011		-1		-13
2012		-1		
2013				
Kassavirrat yhteensä	222	-5	4	-47
Suojauslaskentaan kohdistettujen johdannaisten nimellisarvo	222	80	4	47

Milj. euroa	31.12.2007			
Periodit, jolloin ennakoitun kassavirran odotetaan toteutuvan	Hyvin todennäköiset valuuttakassavirrat	Sopimusperusteiset korkokassavirrat	Hyvin todennäköiset hyödykekassavirrat	Hyvin todennäköiset hyödykekassavirrat
Q 1	140	-4		-7
Q 2	75	-4		-7
Q 3	45	-4		-7
Q 4		-4		-7
Yhteensä 2008	260	-16		-28
2009		-2		-23
2010		-2		-13
2011		-1		-3
2012				
Kassavirrat yhteensä	260	-21		-67
Suojauslaskentaan kohdistettujen johdannaisten nimellisarvo	260	230		67

28. M-realin omistamat osakkeet

	Maa	Konsernin omistusosuus, %	Osakkeiden lukumäärä
Saman konsernin osakkeet ja osuudet			
Metsäliitto Osuuskunta	Suomi		179 171
Tytäryhtiöosakkeet			
Kotimaiset			
Oy Hangö Stevedoring Ab	Suomi	100	150
Kemiart Liners Oy	Suomi	100	2 000 000
Logisware Oy	Suomi	100	4 500
OOO Peterbox	Venäjä	100	
M-real International Oy	Suomi	100	10 000
Metsä Group Financial Services Oy	Suomi	51	25 500
Ulkomaiset			
M-real Deutsche holding GmbH	Saksa	100	
M-real Fine B.V.	Hollanti	100	1 000
M-real Holding France SAS	Ranska	100	520 000
M-real IBP Deals Americas Ltd	USA	100	50
M-real IBP Deals Europe S.A.	Belgia	100	1 000
M-real NL Holding B.V.	Hollanti	100	15 350
M-real Reinsurance AG	Sveitsi	100	19 997
M-real Services S.p.Z.o.o	Puola	100	400
M-real Sverige Ab	Ruotsi	100	10 000 000
M-real UK Holdings Ltd	Iso-Britannia	100	146 750 000

	Maa	Konsernin omistusosuus, %	Osakkeiden lukumäärä
Kotimaiset alakonsernit			
M-real International Oy			
M-real Benelux B.V.	Hollanti	100	2 000
M-real Benelux n.v./s.a	Belgia	100	2 921
M-real CZ, s.r.o.	Tsekin Tasavalta	100	
M-real Deutschland GmbH	Saksa	100	1
M-real France S.A.	Ranska	100	8 211
M-real Hellas Ltd	Kreikka	51	306
M-real Hong Kong Ltd	Hong Kong	100	100
M-real Shanghai Ltd	Kiina	100	
M-real Ibéria S.A.	Espanja	100	147 871
M-real Ireland Ltd	Irlanti	100	5 000
M-real Italia s.r.l.	Italia	100	100 000
M-real Kft	Unkari	100	30
M-real (Middle East & North Africa) Ltd	Kypros	100	742 105
M-real Polska Sp. Z o.o.	Puola	100	232
M-real Nordic A/S	Tanska	100	36
M-real Nordic AB	Ruotsi	100	1 000
M-real Singapore Pte Ltd	Singapore	100	10 000
M-real Slovakia, S.ro.	Slovakia	100	
M-real Schweiz AG	Sveitsi	100	100
M-real UK Ltd	Iso-Britannia	100	2 400
M-real USA Corporation	USA	100	180
Ulkomaiset alakonsernit			
M-real Sverige AB			
M-real Paper Tec Sverige AB	Ruotsi	100	1 000
M-real Holding France SAS			
M-real Alizay SAS	Ranska	100	50 145 710
M-real Alizay SNC	Ranska	100	40 000 000
M-real Deutsche Holding GmbH			
M-real Zanders GmbH	Saksa	100	2 800 000
M-real New Jersey Service Co.	USA	100	
M-real Hallein AG	Itävalta	100	70
M-real NL Holding B.V			
M-real IBP Deals (China) Ltd	Kiina	100	
M-real IBP HK Ltd	Hong Kong	100	7 009 900
M-real UK Holdings Ltd			
M-real UK Services Ltd	Iso-Britannia	100	115 800 001

29. Yhteisyritykset

Yhteisyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen rivi riviltä suhteellisen omistussuuden mukaisesti. Konsernin tuloslaskelmaan ja taseeseen sisältyvät varat, velat, kulut ja tuotot ovat seuraavat:

Milj. euroa	2008	2007	Omistusosuus, (%)	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	577	580	Merkittävimmät yhteisyritykset:		
Lyhytaikaiset varat	183	129	Oy Metsä-Botnia Ab	30,0	30,0
Varat yhteensä	760	709	Äänevoima Oy	56,25	56,25
			Grovehurst Energy Ltd	0,0	50,0
Pitkäaikaiset velat	215	193			
Lyhytaikaiset velat	82	106			
Velat yhteensä	297	299			
Liikevaihto	495	462			
Kulut	444	410	Grovehurst Energy Ltd myytiin helmikuussa 2008 New Thamesin tehtaan myynnin yhteydessä.		
Tilikauden tulos	41	39			

30. Vastuusitoumukset

Milj. euroa	2008	2007
Omasta velasta		
Velat, joiden vakuudeksi annettu pantteja		
Lainat rahoituslaitoksilta	1	1
Annetut pantit		
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinteistökiinnityksiä		
Lainat rahoituslaitoksilta	47	47
Muut velat	0	0
Kiinteistökiinnitykset	47	47
Saman konsernin yritysten puolesta		
Kiinteistökiinnitykset	4	4
Takausvastuut	0	0
Osakkuusyhtiöiden puolesta		
Takausvastuut	1	1
Muiden puolesta		
Takausvastuut	2	2
Muut vastuut		
Muiden sitoumusten vakuudeksi	1	1
Yhteensä		
Pantit	1	1
Kiinnitykset	51	51
Takaukset	3	3
Vekselivastuut	0	0
Muut vastuut	1	1
Leasing-vastuut	13	13
Yhteensä	69	69

Leasing-vastuut

Ei-purettavissa olevien leasing-sopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat ovat seuraavat:

Alle 12 kuukautta	6	4
1 - 5 vuotta	6	4
yli 5 vuotta	1	5
Yhteensä	13	13

Käyttöleasing-sopimusten kuluksikirjattu määrä oli 9 miljoonaa euroa [22].

Ostositoumukset

Ostosopimukset, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, maksut alle vuoden	0	22
Ostosopimukset, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, maksut myöhemmin	1	4
Ostosopimukset, muut, maksut alle vuoden	35	7
Ostosopimukset, muut, maksut myöhemmin	5	22

Yhteisyritysvastuut

Konsernin osuus Metsä-Botnian tekemistä investointisitoumuksista oli 0,0 miljoonaa euroa 31.12.2008 [24,7].

31. Osakepalkitseminen

Osakepalkkiojärjestelmä 2005–2007

M-realoin hallitus päätti 4.2.2005 osakepalkkiojärjestelmän käyttöön ottamisesta. Osakepalkkiojärjestelmä tarjoaa kohderyhmälle mahdollisuuden saada palkkiona M-real Oyj:n B-osakkeita kolmelta yhden kalenterivuoden pituiselta ansaintajaksolta sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Ansaintajaksoja ovat kalenterivuodet 2005, 2006 ja 2007. Osakepalkkiojärjestelmästä maksettavan palkkion määrä on sidottu M-realoin liikevoittoon (EBIT, 50 prosentin painoarvo) ja sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE, 50 prosentin painoarvo). Osakepalkkiojärjestelmän perusteella maksettava palkkio maksetaan M-real Oyj:n B-osakkeina. Lisäksi rahana maksetaan enintään 1,5 kertaa osakkeiden arvoa vastaava määrä verojen kattamiseksi. Osakepalkkiojärjestelmän perusteella maksettava palkkio maksetaan ansaintajakson päätyttyä osakkeiden ja rahan yhdistelmänä. Ansaintajaksolle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää sen, kuinka suuri osa enimmäispalkkiosta maksetaan avainhenkilöille.

Palkkiota ei makseta, mikäli henkilön työsuhde päättyy ennen palkkion maksua. Lisäksi henkilön on omistettava ansaitut osakkeet vähintään kahden vuoden ajan palkkion maksamisesta.

Osakepalkkiojärjestelmä 2008–2010

M-realoin hallitus päätti 16.1.2008 osakepalkkiojärjestelmästä 2008–2010. Osakepalkkiojärjestelmä tarjoaa kohderyhmälle mahdollisuuden saada palkkiona M-real Oyj:n B-osakkeita kolmelta yhden kalenterivuoden pituiselta ansaintajaksolta sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Ansaintajaksoja ovat kalenterivuodet 2008, 2009 ja 2010. Osakepalkkiojärjestelmästä maksettavan palkkion määrä on sidottu M-realoin liikevoittoon (EBIT, 50 prosentin painoarvo) ja sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE, 50 prosentin painoarvo). Osakepalkkiojärjestelmän perusteella maksettava palkkio maksetaan M-real Oyj:n B-osakkeina. Lisäksi rahana maksetaan enintään osakkeiden arvoa vastaava määrä verojen kattamiseksi. Ansaintajaksolle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää sen, kuinka suuri osa enimmäispalkkiosta maksetaan avainhenkilöille.

Palkkiota ei makseta, mikäli henkilön työsuhde päättyy ennen palkkion maksua. Lisäksi henkilön on omistettava ansaitut osakkeet vähintään kahden vuoden ajan palkkion maksamisesta.

Liikkeeseenlaskupäivämäärä Instrumentti	Osakepalkkiojärjestelmä 2005–2007		Osakepalkkiojärjestelmä 2008–2010	
	Laskettu liikkeelle hallituksen päätöksellä		Laskettu liikkeelle hallituksen päätöksellä	
	4.2.2005		16.1.2008	
	Osakepalkkiojärjestelmä		Osakepalkkiojärjestelmä	
	2006 *	2007 *	2008*	Yhteensä
Osakepalkkioita enintään, kpl *	108 000	80 000	90 000	278 000
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	4,21	4,81	2,54	
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä, euroa **	3,97	4,57	2,42	
Osakkeen kurssi maksuhetkellä/tilikauden päättyessä, euroa	4,8	2,1	0,69	
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2006	1.1.2007	1.1.2008	
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	
Kriteerit				
50 % painolla	EBIT	EBIT	EBIT	
50 % painolla	ROCE	ROCE	ROCE	
Toteuma/toteumaoletus, %	0	0	0	
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	2	2	2	
Osakkeiden vapautuminen, pvm	1.1.2009	1.1.2010	1.1.2011	
Jäljellä oleva sitovuusaika, vuotta	osakkeita ei maksettu	osakkeita ei maksettu		
Henkilöitä (31.12.2008)	0	0	7	
Määrät 1.1.2008, kpl				
Osakepalkkioita myönnetty	108 000	80 000	0	188 000
Osakepalkkioita palautunut	0	0	0	0
Osakepalkkioita maksettu	0	0	0	0
Osakepalkkioita rauennut	108 000	0	0	108 000
Osakepalkkioita yhteensä	0	80 000	0	80 000
Tilikauden muutokset, kpl				
Osakepalkkioita myönnetty	0	0	90 000	90 000
Osakepalkkioita palautunut	0	0	12 500	12 500
Osakepalkkioita maksettu	0	0	0	0
Osakepalkkioita rauennut	0	80 000	0	80 000
Määrät 31.12.2008, kpl				
Osakepalkkioita myönnetty	108 000	80 000	90 000	278 000
Osakepalkkioita palautunut	0	0	12 500	12 500
Osakepalkkioita maksettu	0	0	0	0
Osakepalkkioita rauennut	108 000	80 000	0	188 000
Osakepalkkioita yhteensä	0	0	77 500	77 500

* Taulukossa esitetyt osakepalkkioiden määrät kuvastavat osakepalkkioiden perusteella annettavien osakkeiden lukumäärää. Lisäksi yhtiö on sitoutunut maksamaan ansaintajaksojen 2006 ja 2007 osalta enintään 1,5 kertaa osakkeiden arvon ja ansaintajakson 2008 osalta enintään osakkeiden arvon rahana (vero-osuus).

** Osakkeen kurssista myöntämishetkellä on vähennetty odotetut osingot (0,24 euroa ansaintajaksot 2006 ja 2007 ja 0,12 euroa ansaintajakso 2008), jotka henkilöiltä jäävät saamatta. Luvuissa ei ole mukana Metsä-Botnia osakepalkkiojärjestelmän lukuja.

Käyvän arvon määrittäminen

Osakepalkkion käyvän arvon määrittämisessä M-real on käyttänyt asiantuntijana Alexander Corporate Finance Oy:tä. Koska osakepalkkio maksetaan osakkeiden ja rahan yhdistelmänä, jakautuu palkkion käyvän arvon määrittäminen IFRS 2 -standardin mukaisesti kahteen osaan: osakkeina selvitettävään ja käteisenä selvitettävään osuuteen. Osakkeina selvitettävä osuus kirjataan omaan pääomaan ja käteisenä selvitettävä maksu vieraaseen pääomaan.

Osakeperusteisen maksun käypä arvo palkkion myöntämishetkellä oli M-real Oyj:n B-osakkeen markkinahinta vähennettynä ennen palkkion maksua jaettavien osinkojen määrällä. Näin laskettu osakkeen käypä arvo oli ansaintajakson 2006 osalta 3,97 euroa, ansaintajakson 2007 osalta 4,57 euroa ja 2008 osalta 2,42 euroa per osake. Vastaavasti käteisenä selvitettävän maksuosuuden käypää arvoa arvioidaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä ansaintajakson päättymiseen asti, ja velan käypä arvo muuttuu täten M-real Oyj:n B-osakkeen kurssin mukaisesti. Tilikauden päättyessä rahaosuuden käypä arvo oli 0,69 euroa per osake. Käteisenä selvitettävään maksuosuuteen konsolidoidaan lisäksi M-real Oyj:n osuuden Oy Metsä-Botnia Ab:n osakepalkkioiden kustannuksista. M-realin osakepalkkiojärjestelmiin kuuluvia ansaintakriteerejä ei ole toistaiseksi saavutettu, joten palkkiosta ei ole kertynyt kuluja. Ainoastaan Oy Metsä-Botnia Ab:n osakepalkkiosta kirjataan kuluja ja sen vaikutus tilikauden 2008 tulokseen on yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (0,1).

Käyvän arvon laskennassa käytetyt parametrit	Ansaintajakso			
	2006	2007	2008	Yhteensä
Myönnetty osakkeet, kpl (M-real)	108 000	80 000	90 000	278 000
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä (M-real), euroa	4,21	4,81	2,5	
Oletetut osingot (M-real), euroa	0,24	0,24	0,12	
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä (M-real)*, euroa	3,97	4,57	2,42	
Osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä (M-real)**, euroa	5,82	2,1	0,69	
Palautuvien oletus ennen maksua	0	0	14	
Palautuvien oletus sitovuusajana	0	0	0	
Ansaintakriteerien toteumaoletus	0	0	0	
Ansaintajaksolta maksetut osakkeet, kpl (M-real)	0	0	0	
Osakepalkkion käypä arvo 31.12.2008, euroa	0	0	0	0
Vaikutus tilikauden 2008 tulokseen, euroa	0	0	0	0

* Osakkeen kurssi myöntämishetkellä vähennettynä odotettavissa olevilla osingoilla ennen palkkion maksua: 0,12 euroa per vuosi (ansaintajaksot 2006 ja 2007) ja 0,06 euroa per vuosi (ansaintajakso 2008).

** Osakkeen kurssi ansaintajaksoilla 2006 ja 2007 on osakkeiden maksuhetken kurssi. Osakkeet siirrettiin henkilöille 30.3.2007 ja 15.4.2008. Ansaintajakson 2008 osalta kurssi on tilikauden päättämishetken osakekurssi.

32. Lähipiiritapahtumat

M-real Oyj:n emoyhtiö on suomalainen Metsäliitto Osuuskunta, joka omistaa M-real Oyj:n osakkeista 38,6 prosenttia ja äänistä 60,5 prosenttia.

Merkittävimmät Metsäliitto Osuuskunnan tytäryhtiöt, joiden kanssa M-realilla on liiketoimia, ovat seuraavat:

Metsä Tissue -konserni
Metsäliitto Sverige Ab
Metsäliitto France

Tärkeimmät M-realin omistamat tytäryhtiöt on esitetty liitteessä 28.

Metsä-Botnia-konsernista M-real omistaa 30 prosenttia (30) ja Metsäliitto 23 prosenttia (23). Metsä-Botniaa käsitellään yhteisyrityksenä.

M-real myi 9 prosentin osuuden Metsä-Botnian osakkeista tammikuussa 2007 emoyhtiölleen Metsäliitto Osuuskunnalle. Kauppahinta oli 240 miljoonaa euroa, ja M-real kirjasi kaupasta 135 miljoonan euron myyntivoiton.

Metsä-Botnia hankkii suurimman osan puuraaka-aineestaan konsernin emoyhtiöltä, Metsäliitto Osuuskunnalta. M-real-konsernin puuraaka-aineestojen kokonaisarvo Metsäliitto Osuuskunnalta oli 303 miljoonaa euroa (295). Ostohintana käytettiin markkinahintaa.

Metsä-Botnia myy markkinahintaan selluloosaa M-realin sisaryhtiölle Metsä Tissuelle. M-realin yhdessä emoyhtiönsä Metsäliitto Osuuskunnan kanssa omistettu Metsä Group Financial Services Oy toimii konsernin sisäisenä pankkina. Korot perustuvat markkinahintoihin.

Milj. euroa	Liiketoimet emoyhtiön kanssa		Liiketoimet sisaryhtiöiden kanssa	
	2008	2007	2008	2007
Liikevaihto	11	13	23	21
Liiketoiminnan muut tuotot	2	137	1	1
Ostot	303	295	268	254
Korkotuotot	5	1	2	2
Korkokulut	3	8	1	0
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset	0	15	5	5
Lyhytaikaiset saamiset	12	5	37	36
Velat				
Pitkäaikaiset velat	0	1	0	0
Lyhytaikaiset velat	126	126	29	23

Saamisiin emoyhtiöltä tai sisaryhtiöltä ei sisälly epävarmoja saamisia eikä tilikauden aikana ole kirjattu näistä eristä luottotappioita. Emoyhtiölle tai sisaryhtiölle olevista veloista ei ole annettu vakuutta.

Johtoon kuuluville henkilöille maksetut kompensatiot on esitetty liitteessä 6. Johtoon kuuluvilta henkilöiltä ei ole saamisia eikä heidän puolesta ole annettu sitoumuksia. Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa on esitetty liitteessä 13. Yhteisyrityserittely on esitetty liitteessä 29.

33. Ympäristöasiat

Milj. euroa	2008	2007
Tuloslaskelma		
Aineet ja tarvikkeet	22	26
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	4	4
Henkilösivukulut	1	1
Poistot	20	18
Liiketoiminnan muut kulut	10	16
	57	65
Tase		
Aineelliset hyödykkeet		
Hankintahinta 1.1.	489	496
Lisäykset	60	17
Vähennykset	-143	-24
Poistot	-234	-316
Kirjanpitoarvo 31.12.	172	173
Varaukset		
Ympäristökuluvaraukset	5	5
Päästökauppa, jatkuvat toiminnot		
Hallussa olevien päästöoikeuksien määrä (1 000 tonnia)	1 139	1 445
Toteutuneiden päästöjen määrä (1 000 tonnia, 2007 todennetut)	1 087	1 129
Päästöoikeuksien myynti (miljoonaa euroa)	3,5	0,1

34. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Kauden jälkeiset tapahtumat

M-realin uusi johtamis- ja raportointirakenne, johon kuuluvat liiketoiminta-alueet Consumer Packaging, Office Papers ja Other Papers sekä raportointisegmentti Market Pulp and Energy, julkistettiin 5.1.2009.

M-real ilmoitti 8.1.2009, että Suomen tehdastoimintojen yhteensä noin 1 500 henkilöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut on aloitettu.

M-real ilmoitti 14.1.2009, että sen suunnitellut Halleinin ja Gohrsmühlen paperituotannon suhteen etenevät. Halleinin tehtaalla aloitettiin noin 480 henkilöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut tavoitteena paperituotannon lopettaminen huhtikuun lopussa. Gohrsmühlessä päällystetyn standardihienopaperin tuotanto lopetetaan huhtikuun aikana ja erikoispaperien sekä päällystämättömien hienopaperirullien ja -folioarkkien tuotantoa laajennetaan. Halleinin sellutehtaan tulevaisuuden vaihtoehtojen tarkastelu jatkuu. Myös paperiliiketoimintojen osalta strategiatarkastelu jatkuu.

Standard & Poor's alensi 16.1.2009 M-realin luottoluokituksen tasolle CCC+. Luokituksen näkymät säilyvät negatiivisina. Vaikutus rahoituskustannuksiin on noin 2 miljoonaa euroa vuodessa.

M-real käynnisti 5.2.2009 uuden tulosparrannusohjelman, jonka tavoite on 80 miljoonan euron vuosittainen tulosparrannus. Ohjelman toimenpiteet kohdistuvat liiketoiminta-alueisiin sekä M-realin tukitoimintojen sopeuttamiseen Sappi-kaupan jälkeiseen yhtiörakenteeseen ja kokoluokkaan. Ohjelman täysimääräinen tulosvaikutus saavutetaan vuodesta 2011 alkaen. Suurin osa tulosparrannustoimista jatkuvien liiketoimintojen osalta arvioidaan saatavan päätöksen vuoden 2009 aikana. Tulosvaikutuksen ennakoidaan olevan vuonna 2009 noin 20–25 miljoonaa euroa. Ohjelmaan liittyvien vuoden 2009 aikana kirjattavien kertaluonteisten kulujen ennakoidaan olevan noin 18 miljoonaa euroa. Samalla käynnistettiin myös vuodelle 2009 erillinen noin 60 miljoonan euron kassavirran parannusohjelma. Ohjelmaan liittyvät toimenpiteet sisältävät muun muassa nettokäyttöpääoman vähentämistä sekä investointien karsimista.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkeet 31.12.2008

Yhtiön täysin maksettu osakepääoma oli tilinpäätöspäivänä 557 881 540,40 euroa, joka koostui 328 165 612 osakkeesta. Yhtiöllä on kaksi osakesarjaa. A-osakkeiden määrä oli 36 339 550 ja B-osakkeiden määrä 291 826 062. Jokainen A-osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään kahdellakymmenellä (20) ja B-osake yhdellä (1) äänellä. Kaikki osakkeet oikeuttavat yhtäläiseen osinkoon. A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden hoitajan kirjallisesta vaatimuksesta. Muuntamisesta ei suoriteta rahavastiketta.

Osakkeiden noteeraus ja pörssikehitys

M-realien B-osakkeen ylin kurssi NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä vuonna 2008 oli 3,28 euroa, alin 0,67 euroa ja keskimurssi 1,59 euroa. Vuoden lopussa B-osakkeen kurssi oli 0,69 euroa. Vuoden 2007 keskimurssi oli 4,56 euroa. Vuoden 2007 lopussa kurssi oli 3,25 euroa. B-osakkeen vaihto oli 1 004 miljoonaa euroa, eli 217 prosenttia osakekannasta. A- ja B-osakkeiden markkina-arvo oli vuoden lopussa yhteensä 232 miljoonaa euroa.

Metsäliitto Osuuskunta omisti vuoden lopussa 38,6 prosenttia osakkeista, ja näiden osakkeiden tuottama äänivalta oli 60,5 prosenttia. Ulkomaisten omistajien osuus osakkeista oli 25 prosenttia.

Liputukset

Norges Bankin (Central Bank of Norway) omistus M-realissa nousi 9.1.2008 5,3 prosenttiin osakepääomasta ja 1,7 prosenttiin äänimäärästä.

Hermes Focus Asset Management Europe Ltd:n omistus M-realissa laski 2.5.2008 4,9 prosenttiin osakepääomasta ja 2,3 prosenttiin äänimäärästä.

Financier de l'Echiquier SA:n omistus M-realissa nousi 29.9.2008 5,1 prosenttiin osakepääomasta ja 1,6 prosenttiin äänimäärästä.

Määräsvallan vaihtumisen vaikutus

Useisiin M-realien rahoitussopimuksiin sisältyy ehto, jonka nojalla M-realien lainat erääntyvät ennenaikaisesti mikäli jokin uusi taho hankkii määräsvallan M-realissa. Samoin tiettyihin resurssi- ja muita osakkuusyhtiöitä koskeviin osakassopimuksiin sisältyy ehtoja, joiden nojalla M-realien on tarjottava osakkeensa osakkuusyhtiössä muiden osakkaiden ostettavaksi M-realien määräsvallan vaihtuessa. Näistä sopimuksista Oy Metsä-Botnia Ab:n osakassopimuksen nojalla Metsä-Botnian osakkaiden tulee tarjota osakkeensa muiden osakkaiden ostettaviksi määräsvallan muutostilanteissa. Metsäliitto Osuuskunnan äänivallan mahdollinen aleneminen M-realissa alle 50 prosenttia ei kuitenkaan velvoittaisi M-realia tarjoamaan Oy Metsä-Botnia Ab:n osakkeita ostettavaksi.

Johdon osakkeenomistus

M-realien hallituksen ja M-realien johtoryhmän osakeomistukset on kerrottu sivuilla 108-111.

Hallituksen antivaltuudet

Hallituksella on toistaiseksi voimassa oleva valtuutus päättää yhdestä tai useammasta osakeannista ja/tai yhden tai useamman osakeyhtiölain 10 luvun mukaisen vaihtovelkakirjalainan ottamisesta siten, että osakeannissa tai vaihtovelkakirjoja annettaessa voidaan merkitä uusia M-real Oyj:n B-osakkeita yhteensä enintään 58 365 212 kappaletta ja yhtiön osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään 99 220 860,40 eurolla.

Valtuutus oikeuttaa poikkeamaan osakkeenomistajan etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita ja/tai vaihtovelkakirjalainaa sekä päättämään merkintähinnoista ja muista ehdoista. Osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa edellyttäen, että siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy kuten yhtiön taseen vahvistaminen, yritysjärjestelyjen mahdollistaminen tai muu yhtiön liiketoiminnan kehittäminen.

Osinkopolitiikka

M-realien osinkopolitiikka on vakaa ja palkitseva, ja politiikan mukaan yhtiö jakaa osinkoa vähintään 1/3 osakekohtaisesta tuloksesta keskimäärin yli suhdannesyklin, ottaen kuitenkin huomioon yhtiön velkaantumisasteen.

Osakepääoman ja osakkeiden lukumäärän muutokset 1.1.2000– 31.12.2008

		Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma, milj. euroa
1999	Osakepääoma 31.12.1999	138 999 425	233,8
2000	Nimellisarvon muutos		
	5.5.2000 ylikurssirahastosta		2,5
	Osakepääoma 31.12.2000	138 999 425	236,3
2001	Uusmerkintä	35 000 000	59,5
	Uusmerkintä	5 000 000	8,5
	Osakepääoma 31.12.2001	178 999 425	304,3
2002–2003	Ei muutoksia		
	Osakepääoma 31.12.2003	178 999 425	304,3
2004	Uusmerkintä	148 633 415	252,7
	Uusmerkintä	532 772	0,9
	Osakepääoma 31.12.2004	328 165 612	557,9
2005–2008	Ei muutoksia		
	Osakepääoma 31.12.2008	328 165 612	557,9

Suurimmat osakkeenomistajat* 31.12.2008

	A-osake	B-osake	Yhteensä	Määrä (%)	Äänimäärä (%)
1 Metsäliitto Osuuskunta	25 751 535	100 978 057	126 729 592	38,62	60,48
2 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	2 203 544	12 015 451	14 218 995	4,33	5,51
3 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	3 534 330	3 028 211	6 562 541	2,00	7,24
4 Sijoitusrahasto OP-Delta	0	6 100 000	6 100 000	1,86	0,60
5 Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK	1 704 249	1 437 230	3 141 479	0,96	3,49
6 Sijoitusrahasto Sampo Suomi	0	2 311 000	2 311 000	0,70	0,23
7 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	0	2 200 000	2 200 000	0,67	0,22
8 Sijoitusrahasto FIM Fenno	0	2 030 773	2 030 773	0,62	0,20
9 Sijoitusrahasto Pohjola Finland Value	0	2 005 340	2 005 340	0,61	0,20
10 Evli Alexander Management Oy	0	1 983 908	1 983 908	0,60	0,19
11 Turun Kaupunki	0	1 762 799	1 762 799	0,54	0,17
12 Inkinen Simo-Pekka Juhani	0	1 410 000	1 410 000	0,43	0,14
13 Sijoitusrahasto Sampo Finnish Institutional	0	1 132 000	1 132 000	0,34	0,11
14 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	120 000	858 194	978 194	0,30	0,32
15 Veikko Laine Oy	0	910 000	910 000	0,28	0,09
16 Sijoitusrahasto FIM Forte	0	738 510	738 510	0,23	0,07
17 Sijoitusrahasto Mandatum Suomi	0	710 000	710 000	0,22	0,07
18 Sijoitusrahasto OP-Focus	0	642 152	642 152	0,20	0,06
19 Metsäliiton Toimihaltijain Eläkesäätiö	16 070	577 900	593 970	0,18	0,09
20 Venhola Jyri	0	550 000	550 000	0,17	0,05

* osakkeenomistajat arvo-osuusjärjestelmässä

M-real A-osake

Osakemäärä	Omistajia	%	Osakkeita	%	Äänimäärä	%
1-100	822	25,6	47 681	0,1	953 620	0,1
101-500	1 334	41,5	389 688	1,1	7 793 760	1,1
501-1 000	522	16,2	432 189	1,2	8 643 780	1,2
1 001-5 000	471	14,6	1 021 797	2,8	20 435 940	2,8
5 001-10 000	35	1,1	248 490	0,7	4 969 800	0,7
10 001-50 000	26	0,8	570 187	1,6	11 403 740	1,6
50 001-100 000	1	0,0	88 090	0,2	1 761 800	0,2
100 001-500 000	2	0,1	347 770	1,0	6 955 400	1,0
500 001-	4	0,1	33 193 658	91,3	663 873 160	91,3
Yhteensä	3 217	100	36 339 550	100,0	726 791 000	100,0
joista hallintarekisteröityjä	6		55 323	0,2	1 106 460	0,2
Odotusluettelolla yhteensä			0		0	
Yhteistilillä			0		0	
Eriyistileillä yhteensä			0		0	
Liikkeelle laskettu määrä			36 339 550	100	726 791 000	100

M-real B-osake

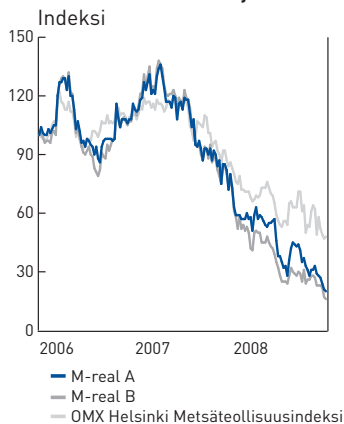
Osakemäärä	Omistajia	%	Osakkeita	%	Äänimäärä	%
1-100	14 292	36,43	623 279	0,21	623 279	0,21
101-500	11 685	29,78	3 035 711	1,04	3 035 711	1,04
501-1 000	4 947	12,61	3 995 870	1,37	3 995 870	1,37
1 001-5 000	6 160	15,70	14 701 173	5,04	14 701 173	5,04
5 001-10 000	1 157	2,95	8 591 861	2,94	8 591 861	2,94
10 001-50 000	833	2,12	16 661 371	5,71	16 661 371	5,71
50 001-100 000	73	0,19	4 999 528	1,71	4 999 528	1,71
100 001-500 000	64	0,16	14 573 232	4,99	14 573 232	4,99
500 001-	24	0,06	224 644 037	76,98	224 644 037	76,98
Yhteensä	39 235	100	291 826 062	100	291 826 062	100
joista hallintarekisteröityjä	13		81 624 621	27,97	81 624 621	27,97
Odotusluettelolla yhteensä			0		0	
Yhteistilillä			0		0	
Eriyistileillä yhteensä			0		0	
Liikkeelle laskettu määrä			291 826 062	100	291 826 062	100

**M-realin osakkeenomistajat
31.12.2008**

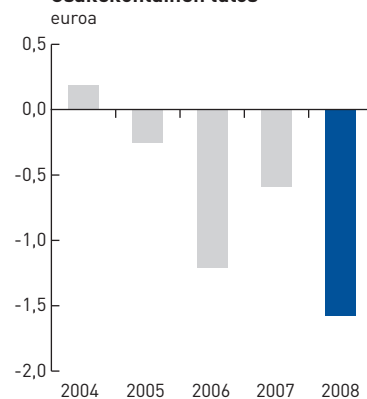

- Kotitaloudet 16,0 %
- Julkisyhteisöt 8,6 %
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset 5,3 %
- Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 2,8 %
- Metsäliitto 38,6 %
- Muut yritykset 3,5 %
- Ulkomainen omistus 25,2 %

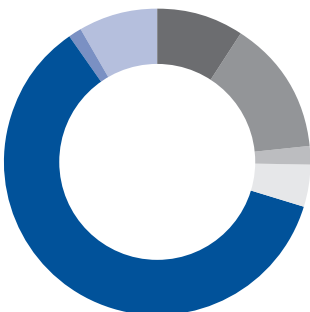
Osakkeiden kurssikehitys

Osakekohtainen tulos

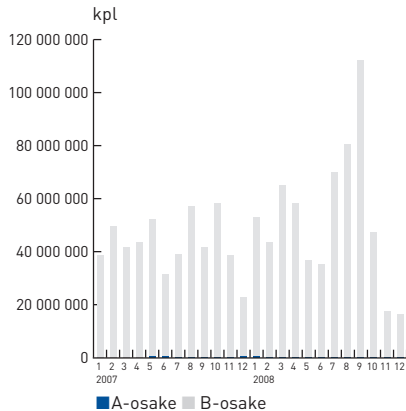

**Äänioikeudet
31.12.2008**

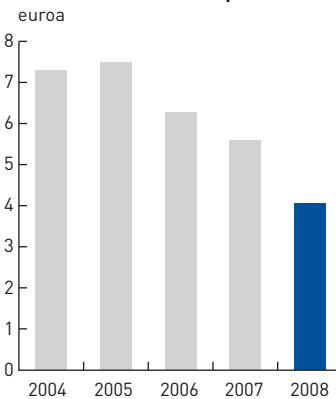

- Kotitaloudet 9,2 %
- Julkisyhteisöt 14,2 %
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset 2,0 %
- Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 4,4 %
- Metsäliitto 60,5 %
- Muut yritykset 1,5 %
- Ulkomainen omistus 8,2 %

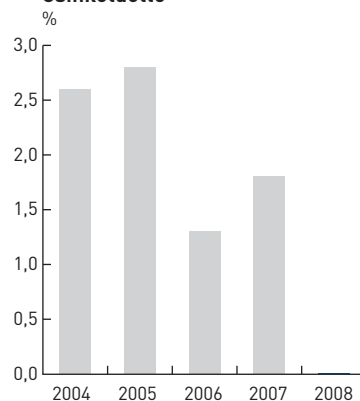
Osakevaihto 2007-2008

Osakekohtainen oma pääoma

Osinkotuotto

Pörssikehitys ja osakemäärät

	2008	2007	2006	2005	2004
Osakeantioikaistut kurssit, euroa					
A-osake					
ylin	3,40	5,80	5,67	5,00	6,20
alin	0,77	3,00	3,66	3,94	4,22
kauden lopussa	0,83	3,40	4,81	4,24	4,68
keskikurssi	1,88	4,42	4,61	4,46	5,80
B-osake					
ylin	3,28	5,94	5,62	4,93	6,43
alin	0,67	2,96	3,26	3,82	4,18
kauden lopussa	0,69	3,25	4,79	4,22	4,70
keskikurssi	1,59	4,56	4,41	4,36	5,59

Osakkeiden vaihto NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä, kpl

A-osakkeet	1 757 960	3 060 113	1 910 151	1 075 633	633 215
% kokonaismäärästä	4,8	8,4	5,3	3,0	1,7
B-osakkeet	634 548 405	511 653 806	522 205 654	265 967 644	181 303 518
% kokonaismäärästä	217,4	175,3	178,9	91,1	62,1

Osakemäärät kauden lopussa

A-osakkeet	36 339 550	36 339 550	36 339 550	36 339 550	36 340 550
B-osakkeet	291 826 062	291 826 062	291 826 062	291 826 062	291 825 062
Yhteensä	328 165 612	328 165 612	328 165 612	328 165 612	328 165 612
Osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.	328 165 612	328 165 612	328 165 612	328 165 612	328 165 612
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa	231,5	1 070,0	1 572,6	1 385,6	1 541,7
Osakkeenomistajat, kpl *	40 555	38 067	39 984	43 350	41 629

*Osakkeenomistajat arvo-osuusjärjestelmässä

Osakekohtaiset tunnusluvut

Milj. euroa	2008	2007	2006	2005	2004
Osakekohtainen tulos ¹⁾					
Tulos jatkuvista liiketoiminnoista ennen veroja	-204	-191	-280	-117	-108
- vähemmistöosuus tuloksesta	-9	1	3	-1	-3
- verot	34	23	11	-13	-17
+ satunnaisten erien vero-oikaisu					
+ kauden tulos myydyistä liiketoiminnoista	-338	-27	-130	50	173
= Tulos	-517	-194	-396	-81	45
- Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin, kpl	328 165 612	328 165 612	328 165 612	328 165 612	241 989 429
Osakekohtainen tulos, euroa					
jatkuvista liiketoiminnoista	-0,55	-0,51	-0,81	-0,40	-0,53
lopetetuista liiketoiminnoista	-1,03	-0,08	-0,40	0,15	0,72
	-1,58	-0,59	-1,21	-0,25	0,19
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	4,05	4,93	5,62	6,92	7,29
Osakekohtainen osinko, euroa	0,00 ²⁾	0,06	0,06	0,12	0,12
Osinko tuloksesta, %	0,0	-10,2	-5,0	-48,0	63,2
Nimellisarvo, euroa	-	1,70	1,70	1,70	1,70
Efektiiivinen osinkotuotto, %					
A-osake	0,0 ²⁾	1,8	1,2	2,8	2,6
B-osake	0,0 ²⁾	1,8	1,3	2,8	2,6
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)					
A-osake	-0,5	-5,8	-4,0	-17,0	24,6
B-osake	-0,4	-5,5	-4,0	-16,9	24,7
Osakekurssi/osakekohtainen oma pääoma (P/BV), %					
A-osake	20,5	60,9	76,8	56,6	64,2
B-osake	17,0	58,2	76,5	56,3	64,5

1) Vuosi 2004 ei sisällä Map Merchant ja Graphic Papers -liiketoimintojen myyntien vaikutuksia.

2) Hallitus ei ehdota osingon jakoa vuodelta 2008.

Kymmenen vuotta lukuina

	2008*	2007*	2006*	2005*	2004*	2003	2002	2001	2000	1999
Tuloslaskelma, miljoonaa euroa										
Liikevaihto	3 236	3 499	3 698	3 342	5 522	6 044	6 564	6 923	5 898	4 044
- muutos %	-7,5	-5,4	10,7	n/a	-8,6	-7,9	-5,2	14,8	45,9	21,8
Vienti Suomesta	1 216	1 084	1 068	875	1 696	1 653	1 714	1 743	1 719	1 805
Vienti ja ulkomaiset tytäryhtiöt	3 068	3 274	3 459	3 160	5 182	5 652	6 173	6 438	5 376	3 603
Liikevoitto	-61	-49	-172	11	28	74	324	389	604	352
- % liikevaihdosta	-1,9	-1,4	-4,6	0,3	0,5	1,2	4,9	5,6	10,2	8,7
Tulos ennen veroja jatkuvista toiminnoista 1)	-204	-191	-280	-117	-108	-80	134	154	459	268
- % liikevaihdosta	-6,3	-5,5	-7,6	-3,5	-2,0	-1,3	2,0	2,2	7,8	6,6
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista 2)	-170	-168	-270	-130	-125	-95	279	337	516	295
- % liikevaihdosta	-5,3	-4,8	-7,3	-3,9	-2,3	-1,6	4,2	4,9	8,7	7,3
Tase, miljoonaa euroa										
Taseen loppusumma	4 505	5 481	6 458	6 580	6 486	7 106	7 410	8 005	7 798	4 608
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma	1 329	1 830	2 055	2 459	2 393	2 245	2 461	2 341	1 953	1 711
Vähemmistöosuus	58	52	63	45	37	19	75	60	52	56
Korollinen nettovelka	1 254	1 867	2 403	2 205	2 183	3 109	3 019	3 482	3 693	1 471
Osingot ja osakekohtaiset tiedot										
Osingot, miljoonaa euroa	0 ³⁾	19,7	19,7	39,4	39,4	53,7	107,4	107,4	83,4	63,1
Osakekohtainen osinko, euroa	0 ³⁾	0,06	0,06	0,12	0,12	0,25	0,51	0,51	0,51	0,38
Osinko tuloksesta, %	0 ³⁾	-10,2	-5,0	-48,0	63,2	-58,8	166,7	109,1	27,3	34,0
Osakekohtainen tulos, euroa	-1,58	-0,59	-1,21	-0,25	0,19	-0,43	0,30	0,46	1,85	1,13
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	4,05	5,58	6,26	7,49	7,29	10,56	11,57	11,01 ⁴⁾	11,83 ⁴⁾	10,34 ⁴⁾
Pääoman tuotto										
Sijoitetun pääoman tuotto, yhteensä %	-1,3	-0,8	-5,5	0,9	0,9	1,6	5,8	6,9	13,5	10,5
Oman pääoman tuotto, %	-10,4	-8,5	-14,8	-4,0	-5,7	-3,8	3,0	4,7 ⁴⁾	15,5 ⁴⁾	10,6 ⁴⁾
Rahoitusasema										
Omavaraisuusaste, %	30,8	34,4	32,8	38,1	37,5	31,9	34,2	30,0 ⁴⁾	25,7 ⁴⁾	38,4 ⁴⁾
Velkaantumisasaste, %	152	124	132	101	103	151	133	162 ⁴⁾	204 ⁴⁾	106 ⁴⁾
Nettovelkaantumisasaste, %	90	99	113	88	89	137	119	145 ⁴⁾	184 ⁴⁾	83 ⁴⁾
Liiketoiminnan nettorahavirrat, miljoonaa euroa	-97	127	223	136	217	417	521	608	692	440
Investointien omarahoitussaste, %	-76	50	53	31	89	105	168	82	32	112
Nettokorkokulut, miljoonaa euroa	156	148	109	81	130	166,9	142,3	194,3	131,7	73,8
Korkokate	0,4	1,9	3,0	2,7	2,7	3,5	4,7	4,1	6,3	7,0
Muut tiedot										
Bruttoinvestoinnit, miljoonaa euroa	128	259	428	452	245	397	310	740	2 150	394
- % liikevaihdosta ⁵⁾	3,2	5,9	9,9	11,9	4,4	6,6	4,7	10,7	36,5	9,7
T&K -menot, miljoonaa euroa ⁶⁾	10	14	18	22	28	27	26	27	25	17
- % liikevaihdosta ⁵⁾	0,3	0,4	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Henkilöstö keskimäärin ⁶⁾	6 849	8 267	9 849	10 429	16 532	20 372	21 070	22 237	17 351	15 572
- josta Suomessa	2 437	2 824	3 344	3 423	5 263	6 178	6 328	6 406	6 584	6 966

* Vuodet 2004–2008 on laskettu IFRS-periaatteiden mukaan ja vuodet 1999–2003 suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukaan, mutta vuodet 1999–2004 eivät sisällä Map Merchant ja Graphic Papers -liiketoimintojen myyntien vaikutuksia.

1) Vuodet 1999–2003 tulos ennen satunnaisia erä

2) Vuodet 1999–2003 tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta

3) Hallitus ei ehdota osingonjakoa tilikaudelta.

4) Vaihdeettava pääomalaina sisältyy vieraaseen pääomaan

5) Tunnusluku laskettu jatkuvien liiketoimintojen osalta vuosina 2005–2008

6) Vuodet 2005–2008 jatkuvista toiminnoista

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet on esitetty sivulla 89.

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Oman pääoman tuotto (%)	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja jatkuvista liiketoiminnoista}^{11} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja jatkuvista liiketoiminnoista}^{11} + \text{korkokulut, nettokurssierot ja muut rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat}}$
Omavaraisuusaste (%)	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$
Velkaantumisaste (%)	=	$\frac{\text{Korolliset rahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}}$
Nettovelkaantumisaste (%)	=	$\frac{\text{Korolliset rahoitusvelat - likvidit varat - korolliset saamiset}}{\text{Oma pääoma}}$
Osakekohtainen tulos	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}^{21}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin}}$
Osakekohtainen oma pääoma	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.}}$
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.}}$
Osinko tuloksesta (%)	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Efektiiivinen osinkotuotto (%)	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tilikauden päätöskurssi}}$
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	=	$\frac{\text{Tilikauden päätöskurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
P/BV (%)	=	$\frac{\text{Tilikauden päätöskurssi}}{\text{Osakekohtainen oma pääoma}}$
Osakeantioikaistu keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Tilikaudella vaihdettujen osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	$\text{Osakkeiden lukumäärä} \times \text{tilikauden päätöskurssi}$
Investointien omarahoitusaste (%)	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta}^{31}}{\text{Bruttoinvestoinnit}}$
Korkokate	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta}^{31} + \text{nettokorkokulut}}{\text{Nettokorkokulut}}$
Liiketoiminnan nettorahavirta ³¹	=	Rahavirtalaskelman liiketoiminnan nettorahavirta

¹¹ Vuodet 1999-2003 tulos ennen satunnaiseriä

²¹ Vuodet 1999-2003 tulos ennen satunnaiseriä-verot-vähemmistöosuus tuloksesta

³¹ Vuodet 1999-2003 kassavirtalaskelman tulorahoitus

Emoyhtiön tilinpäätös

(suomalainen tilinpäätöskäytäntö)

Tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liikevaihto	(1)	1569	1 642
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-21	-2
Liiketoiminnan muut tuotot	(2)	246	265
Materiaalit ja palvelut			
Aineet ja tarvikkeet			
Ostot tilikauden aikana		-983	-990
Varastojen muutos		4	
Ulkopuoliset palvelut		-125	-124
		-1 104	-1 114
Henkilöstökulut	(3)		
Palkat ja palkkiot		-96	-105
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-26	-29
Muut henkilösivukulut		-53	-64
		-175	-198
Poistot ja arvonalentumiset	(4)		
Suunnitelman mukaiset poistot		-112	-164
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		0	4
		-112	-160
Liiketoiminnan muut kulut		-418	-515
Liiketulos		-15	-82
Rahoitustuotot ja -kulut	(5, 6)		
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista			
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		53	99
Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä		11	14
Tuotot muista osakkeista ja osuuksista			
Muut korko- ja rahoitustuotot		45	48
Kurssierot		43	31
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		-601	-134
Korkokulut ja muut rahoituskulut		-155	-166
		-604	-108
Tulos ennen satunnaisia eriä		-619	-190
Satunnaiset erät	(7)		
Satunnaiset tuotot		8	16
		8	16
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-611	-174
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos		81	126
Tuloverot	(8)	-5	-1
Tilikauden tulos		-535	-49

Emoyhtiön tilinpäätös

Tase

Milj. euroa	Liite	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet (9)			
Aineettomat oikeudet		26	21
Muut pitkävaikutteiset menot		6	7
		32	28
Aineelliset hyödykkeet (10)			
Maa- ja vesialueet		12	16
Rakennukset ja rakennelmat		144	227
Koneet ja kalusto		417	687
Muut aineelliset hyödykkeet		4	6
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		3	28
		580	964
Sijoitukset (11)			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		590	1 054
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		119	264
Osuudet omistusyhteyksyrityksissä		255	309
Saamiset omistusyhteyksyrityksiltä			2
Muut osakkeet ja osuudet		60	34
Muut saamiset		220	
		1 244	1 663
		1 856	2 655
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		35	51
Keskeneräiset tuotteet		2	1
Valmiit tuotteet / Tavarat		74	126
Ennakkomaksut		11	9
		122	187
Saamiset (12, 13, 14, 15)			
Lyhytaikaiset			
Myyntisaamiset		136	251
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		599	841
Saamiset omistusyhteyksyrityksiltä		11	11
Muut saamiset		22	25
Siirtosaamiset		43	80
		811	1 208
Rahat ja pankkisaamiset		399	
Vastaavaa yhteensä		3 188	4 050

Milj. euroa	Liite	31.12.2008	31.12.2007
VASTATTAVAA			
Oma pääoma (16)			
Osakepääoma		558	558
Ylikurssirahasto		664	664
Arvonkorotusrahasto		82	82
Edellisten tilikausien voitto		230	299
Tilikauden voitto		-535	-49
		999	1 554
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		250	331
Pakolliset varaukset (17)			
Eläkevaraukset		13	16
Muut pakolliset varaukset		56	5
		69	21
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen (18, 19, 20)			
Joukkovelkakirjalainat		1 165	1 396
Lainat rahoituslaitoksilta		129	185
Eläkelainat		33	49
Muut velat		5	8
		1 332	1 638
Lyhytaikainen (18,19,21,22)			
Joukkovelkakirjalainat		240	208
Lainat rahoituslaitoksilta		37	36
Eläkelainat		20	18
Saadut ennakot		2	2
Ostovelat		51	81
Velat saman konsernin yrityksille		106	44
Velat omistusyhteyksyrityksille		1	2
Muut velat		13	20
Siirtovelat		68	95
		538	506
		1 870	2 144
Vastattavaa yhteensä		3 188	4 050

Emoyhtiön tilinpäätös

Rahoituslaskelma

Milj. euroa	2008	2007
Liiketoiminta		
Liikevoitto	-16	-82
Oikaisut liikevoittoon a)	35	183
Nettokäyttöpääoman muutos b)	143	-19
Maksetut korot	-104	-101
Saadut osingot	65	113
Muut rahoituserät	75	21
Maksetut verot		
Liiketoiminnan nettokassavirta	198	115
Investoinnit		
Osakkeiden ostot	-125	-36
Muun käyttöomaisuuden ostot	-50	-67
Osakkeiden myynnit	80	315
Muun käyttöomaisuuden myynnit	150	11
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäys		
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten vähennys	147	83
Investointien kassavirta yhteensä	202	306
Kassavirta ennen rahoitusta	400	421
Rahoitus		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	4	0
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-266	-122
Korollisten saamisten lisäys (-) tai vähennys (+)	257	-220
Lyhytaikaisten korollisten velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	16	-124
Maksetut osingot	-20	-20
Saadut ja maksetut konserniavustukset	8	15
Rahoitus yhteensä	-1	-471
Likvidien varojen lisäys (+) tai vähennys (-)	399	-50
Likvidit varat 1.1.	0	50
Likvidit varat 31.12.	399	0
a) Oikaisut liikevoittoon		
Poistot	112	160
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (-) tai tappiot (+)	-125	24
Pakollisten varausten muutos	48	-1
Arvonlennut pöytäkirjojen vastaavien hyödykkeistä		
Yhteensä	35	183
b) Nettokäyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) tai vähennys (+)	65	5
Korottomien saamisten lisäys (-) tai vähennys (+)	102	-36
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-24	12
Yhteensä	143	-19

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

M-real Oyj:n tilinpäätös on laadittu suomalaista tilinpäätös-käytäntöä noudattaen.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty myynnin välilliset verot, annetut alennukset ja muut myynnin oikaisuerät.

Kurssierot

Kurssierot on kirjattu rahoituksen kurssieroihin. Myynnin suojana olevat avoimet ja toteutuneet kurssierot kirjataan välittömästi tuloslaskelman rahoituseriin.

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu tapahtumapäivän kurssiin.

Tilinpäätöshetkellä avoimina olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muunnettu euroiksi Euroopan Keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Eläkkeet ja eläkevastuiden kattaminen

Lakisääteinen eläketurva on hoidettu konsernin ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Osalla toimihenkilöistä on lakisääteisen eläketurvan lisäksi lisäeläketurva, joka on joko vakuutettu, järjestetty Metsäliiton Toimihaltijain Eläkesäätiö s.r:n kautta tai pidetty yhtiön omalla vastuulla. Metsäliiton Toimihaltijain Eläkesäätiöllä ei ole vastuuvaajasta, kun säätiön omaisuus arvostetaan käypään arvoon.

Eläkevakuutusmaksut on jaksotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu tilikauden kuluksi.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenuon tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuden arvostuksessa noudatetaan FIFO-periaatetta tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmää.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvien vastaavien tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenuihin vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalennuksilla.

Suunnitelman mukaiset tasapoistot perustuvat arvioituun taloudelliseen pitoaikaan seuraavasti:

Rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
Voimalaitosten raskaat koneet	20–40 vuotta
Muut raskaat koneet	15–20 vuotta
Kevyet koneet ja kalusto	5–15 vuotta
Muut erät	5–10 vuotta

Maa- ja vesialueiden hankintamenuon ei tehdä poistoja.

Leasing

Leasing-maksut on käsitelty vuokrakuluina.

Ympäristömenot

Ympäristömenoihin on sisällytetty yksilöitävissä olevat ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneet menot, joilla pyritään pääasiassa torjumaan, korjaamaan tai lieventämään ympäristövahinkoja.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Merkittävät, varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat poikkeukselliset ja olennaiset liiketapahtumat, esimerkiksi liiketoiminnoista luopumiset, esitetään tuloslaskelmassa satunnaisina erinä. Satunnaisten erien verovaikutus on esitetty liitetiedoissa.

Tilinpäätössiirrot

Suomen verolainsäädäntö antaa mahdollisuuden tehdä tilikauden tulokseen ennakkaikaisina kuluina vähennyksiä ja siirtää ne varauksiksi taseeseen. Erät otetaan verotuksessa huomioon vain, jos ne on kirjattu kirjanpitoon. Nämä erät on esitetty tuloslaskelman tilinpäätössiirroissa. Näitä ovat käyttöomaisuuden suunnitelman ylittävät poistot, jotka on esitetty poistoerona taseessa ja poistoeron muutoksena tuloslaskelmassa.

Pakolliset varaukset

Vastaiset menot ja menetykset, joihin on sitouduttu ja joiden toteutumista pidetään varmana tai todennäköisenä, on kirjattu kuluksi tuloslaskelmassa luonteensa mukaiseen kuluerään. Taseessa kyseiset kuluvaraukset on esitetty pakollisina varauksina silloin, kun täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä ja muussa tapauksessa siirtovelkoina. Näitä voivat olla mm. eläkevastuu sekä lopettamis- ja saneerausikulut.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Milj. euroa	2008	2007
1. Liikevaihto		
Konsernin yhtiörakenteesta johtuen emoyhtiön liikevaihdon erittelyä toimialoitain ja markkina-alueittain ei ole laadittu.		
2. Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot	2	2
Myyntivoitot	153	193
Palvelusten myynti	50	59
Julkiset avustukset	12	2
Muut avustukset ja korvaukset	1	2
Muut	28	7
	246	265
3. Henkilöstökulut		
Palkat työajalta ja palkkiot	96	105
Eläkekulut	26	29
Muut henkilösivukulut	53	64
	175	198
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa		
Hallitusten jäsenet ja varajäsenet	1	1
	1	1
4. Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat oikeudet	13	12
Liikearvo		1
Muut pitkävaikutteiset menot	1	1
Rakennukset ja rakennelmat	14	26
Koneet ja kalusto	82	123
Muut aineelliset hyödykkeet	2	1
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	112	164
Arvon alentumiset		
Koneet ja kalusto		-4
Suunnitelman mukaisten ja kokonaispoistojen erotus	-88	-126
Kokonaispoistot	24	34
5. Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot	64	114
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	32	33
Muut korkotuotot	13	15
Arvon alentumiset pitkäaikaisista sijoituksista	-601	-134
Korkokulut	-148	-145
Muut rahoituskulut	-7	-22
	-647	-139
Kurssierot	43	31
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-604	-108

Milj. euroa	2008	2007
6. Tuloslaskelman kurssierot		
Myyntin kurssierot	-6	-7
Rahoituksen kurssierot	49	38
Kurssierot yhteensä	43	31
7. Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	8	16
	8	16
8. Välittömät verot		
Tilikauden verot	-5	-1
Edellisten tilikausien verot		
	-5	-1
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-3	-5
Tuloverot satunnaisista eristä	-2	4
	-5	-1
9. Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	107	109
Lisäykset	15	2
Siirrot erien välillä	7	
Vähennykset	-18	-4
Hankintameno 31.12.	111	107
Kertyneet poistot 1.1.	-86	-75
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	14	
Tilikauden poistot	-13	-11
Kertyneet poistot 31.12.	-85	-86
Kirjanpitoarvo 31.12.	26	21
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	20	20
Lisäykset		
Hankintameno 31.12.	20	20
Kertyneet poistot 1.1.	-20	-19
Tilikauden poistot		-1
Kertyneet poistot 31.12.	-20	-20
Kirjanpitoarvo 31.12.		

Milj. euroa	2008	2007
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	40	41
Lisäykset		
Vähennykset	-25	-1
Hankintameno 31.12.	15	40
Kertyneet poistot 1.1.	-33	-32
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	25	
Tilikauden poistot	-1	-1
Kertyneet poistot	-9	-33
Kirjanpitoarvo 31.12.	6	7
10. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	16	14
Lisäykset		2
Vähennykset	-4	
Hankintameno 31.12.	12	16
Kirjanpitoarvo 31.12.	12	16
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	394	393
Lisäykset	2	2
Siirrot erien välillä	1	
Vähennykset	-136	-1
Hankintameno 31.12.	261	394
Kertyneet poistot 1.1.	-167	-142
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	63	1
Tilikauden poistot	-13	-26
Kertyneet poistot 31.12.	-117	-167
Kirjanpitoarvo 31.12.	144	227
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	1 804	1 755
Lisäykset	30	39
Siirrot erien välillä	17	15
Vähennykset	-661	-5
Hankintameno 31.12.	1 190	1 804
Kertyneet poistot 1.1.	-1 117	-1 002
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	426	4
Tilikauden poistot	-82	-119
Kertyneet poistot 31.12.	-773	-1 117
Kirjanpitoarvo 31.12.	417	687
Tuotannolliset koneet ja laitteet kirjanpitoarvo 31.12.	370	663

Milj. euroa	2008	2007
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	14	14
Lisäykset		
Vähennykset	-5	
Hankintameno 31.12.	9	14
Kertyneet poistot 1.1.	-8	-7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	5	
Tilikauden poistot	-2	-1
Kertyneet poistot 31.12.	-5	-8
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	6
Keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	28	22
Lisäykset	3	22
Siirrot erien välillä	-25	-16
Vähennykset	-3	
Hankintameno 31.12.	3	28
Kirjanpitoarvo 31.12.	3	28

Aktivoitujen korkomenojen poistamaton osa tase-erässä 'Rakennukset ja rakennelmat' 31.12.2008 oli 0,0 milj. euroa (0,0) ja tase-erässä 'Koneet ja kalusto' 2,4 milj. euroa (2,8). Tilikaudella 2008 ei aktivoitu korkomenoja (0,0).

Milj. euroa	2008	2007
11. Sijoitukset		
Osakkeet konserniyrityksissä		
Hankintameno 1.1.	1 054	1 440
Lisäykset	125	38
Vähennykset		-290
Arvon alentumiset	-589	-134
Hankintameno 31.12.	590	1 054
Kirjanpitoarvo 31.12.	590	1 054
Osakkeet osakkuusyrityksissä		
Hankintameno 1.1.	309	362
Arvon alentumiset	-54	
Vähennykset		-53
Hankintameno 31.12.	255	309
Kirjanpitoarvo 31.12.	255	309
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	34	34
Lisäykset	32	
Vähennykset	-6	
Hankintameno 31.12.	60	34
Kirjanpitoarvo 31.12.	60	34

Milj. euroa	2008	2007
Saamiset konserniyrityksiltä		
Hankintameno 1.1.	264	338
Lisäykset		
Vähennykset	-145	-74
Hankintameno 31.12.	119	264
Kirjanpitoarvo 31.12.	119	264
Saamiset osakkuusyrityksiltä		
Hankintameno 1.1.	2	10
Lisäykset		
Vähennykset	-2	-8
Hankintameno 31.12.		2
Kirjanpitoarvo 31.12.		2
Muut saamiset		
Hankintameno 1.1.		
Lisäykset	220	
Hankintameno 31.12.	220	
Kirjanpitoarvo 31.12.	220	
Sijoitukset yhteensä		
Hankintameno 1.1.	1 663	2 184
Lisäykset	377	38
Vähennykset	-153	-425
Arvon alentumiset	-643	-134
Hankintameno 31.12.	1 244	1 663
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 244	1 663

12. Lainasaamiset johdolta

Toimitusjohtajalta, hallituksen jäseniltä ja heidän sijaisiltaan sekä vastaaviin toimielimiin kuuluvilta henkilöiltä ei ole lainasaamisia.

Milj. euroa	2008	2007
13. Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	7	23
Lainasaamiset	409	366
Muut saamiset	122	430
Siirtosaamiset	61	22
Saamiset osakkuusyrittäiltä		
Myyntisaamiset	2	
Lainasaamiset	9	9
Siirtosaamiset		2
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	136	251
Lainasaamiset		
Muut saamiset	22	25
Siirtosaamiset	43	80
	811	1 208
14. Siirtosaamiset		
Vakuutukset		
Verot	37	43
Alennukset		1
Muut	6	36
	43	80
15. Korolliset saamiset		
Lainasaamiset ja muut pysyvät vastaavat	339	264
Likvidit varat ja muut vaihtuvat vastaavat	917	776
	1 256	1 040
16. Oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.		
A-osakkeet	62	62
B-osakkeet	496	496
Osakepääoma 31.12.	558	558
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	664	664
Arvonkorotusrahasto 1.1./31.12.	82	82
Sidottu oma pääoma yhteensä	1 304	1 304
Voittovarot 1.1.	250	320
Osingonjako	-20	-20
Tilikauden tulos	-535	-49
Voittovarot 31.12.	-305	250
Vapaa oma pääoma yhteensä	-305	250
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	999	1 554

Milj. euroa	1.1.	Lisäys	Vähennys	31.12.
17. Pakolliset varaukset				
Eläkevastuuvaraus	4		-1	3
Työttömyyseläkekuluvaraus	12	2	-4	10
Liiketoiminnan lopettamis-				
kuluvaraus		51		51
Vuokrakuluvaraus	2			2
Muut varaukset	3	2	-2	3
	21	55	-7	69

Milj. euroa	2008	2007
18. Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Koroton		5
Korollinen	1 327	1 630
	1 332	1 638
Lyhytaikainen		
Koroton		226
Korollinen	312	262
	538	506

Joukkovelkakirjalainat	Korko [%]	Milj. euroa	
2000-2008	5,64		18
2002-2009	8,89	100	96
2002-2012	9,20	102	101
2002-2014	9,40	115	113
2003-2008	6,96		99
2003-2008	6,58		20
2004-2008	6,96		50
2004-2009	5,37	30	30
2004-2009	5,91	40	40
2004-2011	5,54	30	30
2004-2011	6,30	10	10
2004-2011	6,52	12	12
2005-2008	7,37		3
2005-2008	5,60		17
2006-2009	7,69	70	70
2006-2010	7,70	400	400
2006-2013	8,75	496	495
Yhteensä		1 405	1 604

Milj. euroa	2008
19. Pitkäaikaiset lainat ja niiden lyhennyssuunnitelma	
Joukkovelkakirjalainat	
2009	240
2010	400
2011	52
2012	102
2013	500
2014	111
Yhteensä tilikauden lopussa	1 405
Rahalaitoslainat	
2009	37
2010	33
2011	33
2012	33
2013	29
2014	
Yhteensä tilikauden lopussa	165
Eläkelainat	
2009	20
2010	33
2011	1
2012	
2013	
2014	
Yhteensä tilikauden lopussa	54
Yhteensä	
2009	297
2010	466
2011	86
2012	135
2013	529
2014	111
Yhteensä tilikauden lopussa	1 624

Milj. euroa	2008	2007
20. Pitkäaikaiset velat		
Velat muille		
Joukkovelkakirjalainat	1 165	1 396
Lainat rahoituslaitoksilta	129	185
Eläkelainat	33	49
Muut velat	5	8
	1 332	1 638
21. Lyhytaikaiset velat		
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille	106	44
Velat osakkuusyriyksille	1	2
Velat muille		
Joukkovelkakirjalainat	240	208
Lainat rahoituslaitoksilta	37	36
Eläkelainat	20	18
Saadut ennakot	2	2
Ostovelat	51	81
Muut velat	13	20
Siirtovelat	68	95
	538	506
22. Siirtovelat		
Lyhytaikaiset		
Vakuutusmaksujaksotukset	4	6
Palkka- ja henkilöstökulujaksotukset	14	27
Verojaksotukset		
Korot	16	18
Ostojen jaksotukset	8	19
Rahdit	1	2
Alennusvaraukset	18	25
Muut	7	-2
	68	95

Milj. euroa	2008	2007
23. Vastuositoumukset		
Omasta velasta		
Velat, joiden vakuudeksi annettu pantteja		
Lainat rahoituslaitoksilta		
Muut velat		
Annetut pantit		
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinteistökiinnityksiä		
Lainat rahoituslaitoksilta	27	27
Muut velat		
Kiinteistökiinnitykset	27	27
Velat, joiden vakuudeksi annettu irtaimistokiinnityksiä		
Lainat rahoituslaitoksilta		
Muut velat		
Irtaimistokiinnitykset		
Saman konsernin yritysten puolesta		
Pantit		
Kiinteistökiinnitykset	4	4
Takausvastuut	1 557	1 704
Muiden puolesta		
Pantit		
Takausvastuut	1	1
Muut vastuut		
Omien sitoumusten vakuudeksi		
Muiden sitoumusten vakuudeksi		
Leasing-vastuut		
Seuraavan vuoden osalta	1	11
Myöhempien vuosien osalta	3	45
Yhteensä		
Kiinteistökiinnitykset	31	31
Irtaimistokiinnitykset		
Pantit		
Takaukset	1 558	1 705
Vekselivastuut		
Muut vastuut		
Leasing-vastuut	4	56
	1 593	1 792

Milj. euroa	2008	2007
24. Ympäristöasiat		
Tuloslaskelma		
Aineet ja tarvikkeet	8	6
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1	1
Henkilösivukulut		
Poistot	5	5
Liiketoiminnan muut kulut		4
	14	16
Tase		
Aineelliset hyödykkeet		
Hankintahinta 1.1.	77	73
Lisäykset	6	4
Vähennykset	-13	
Poistot	-26	-30
Kirjanpitoarvo 31.12.	44	47
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	3	3

Hallituksen ehdotus emoyhtiön tilikauden tulosta koskeviksi toimenpiteiksi

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat -303 901 093,04 euroa, josta tilikauden tulos on -535 312 028,39 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta ja että tilikauden tulos siirretään kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä.

Espossa 5. päivänä helmikuuta 2009

Kari Jordan

Martti Asunta

Heikki Asunmaa

Erkki Karmila

Runar Lillandt

Juha Niemelä

Antti Tanskanen

Mikko Helander
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

M-real Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet M-real Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahotuslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys vuosituloksen käsittelystä ja osingonjaosta on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Espoossa, 24. päivänä helmikuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Johan Kronberg
KHT

Yleistä

M-real Oyj (M-real tai yhtiö) on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka A- ja B-sarjan osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena NASDAQ OMX Helsinki Oy:n Mid Cap -listalla. M-realin toimintaan sovelletaan Suomen lakeja, ja niiden nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä. M-real noudattaa lisäksi NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sääntöjä ja suosituksia niiden pörssiyhtiöihin soveltuvilta osin sekä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (www.cgfinland.fi).

M-real laatii tilinpäätöksensä ja osavuositarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösperiaatteiden, International Financial Reporting Standards (IFRS), mukaisesti. Tilinpäätösasiakirjat julkaistaan suomeksi ja englanniksi.

M-realin pääkonttori sijaitsee Espoossa, Suomessa. Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Yhtiön lakisääteiset toimielimet ovat yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen. Yhtiön toiminnan operatiivisesta johtamisesta huolehtii lisäksi toimitusjohtajan apuna toimiva johtoryhmä. Eri toimielinten tehtävät ja vastuut määräytyvät Suomen osakeyhtiölain mukaisesti.

M-realin nykyisessä organisaatiossa liiketoiminta-alue on määritelty siten, että kukin liiketoiminta-alue on

vastuussa sekä omasta myynnistään että tuotannostaan, ja niillä on siten selkeä tulosvastuu. M-realin liiketoiminta-alueet ovat Consumer Packaging, Office Papers ja Other Papers. Taloudelliseen raportointirakenteeseen kuuluu myös Market Pulp and Energy -segmentti.

Yhtiökokous

Yhtiökokous on yhtiön ylin päättävä elin, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa. Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen noudattamalla yhtiökokouskutsussa kuvattua menettelyä. Osakeyhtiölain mukaan yhtiökokous päättää muun muassa seuraavista asioista:

- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- tilinpäätöksen hyväksyminen
- voitonjako
- sulautuminen ja jakautuminen
- omien osakkeiden hankinta ja luovutus
- hallituksen jäsenten valinta ja heidän palkkionsa sekä hallituksen valiokuntien jäsenten palkkiot
- tilintarkastajan valinta ja tilintarkastuspalkkio.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Osakkeenomistajalla on lisäksi kyselyoikeus yhtiökokouksen käsiteltävänä olevista asioista.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on kymmenen päivää ennen yhtiökokousta merkittynä osakkeenomistajaksi osaksluetteloon.

Yhtiön varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain viimeistään kesäkuussa. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään, jos hallitus katsoo siihen olevan aihetta, tai jos tilintarkastaja tai osakkeenomistajat, jotka edustavat vähintään 1/10 kaikista osakkeista, sitä kirjallisesti vaativat tietyn asian käsittelyä varten.

Hallitus

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti hallitukseen tulee valita vähintään viisi ja enintään kymmenen varsinaista jäsentä, jotka osakkeenomistajat valitsevat varsinaisessa yhtiökokouksessa yhden vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Tällä hetkellä hallituksessa on kahdeksan varsinaista jäsentä.

M-real hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen jäsenet ja heidän henkilötietonsa on esitetty sivuilla 108–109.

Hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja yhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä hyvän hallinnointitavan mukaisesti. Hallitukselle kuuluvat yhtiön toiminnan laajuuden ja laadun huomioon ottaen asiat, jotka ovat laajakantoisia ja epätavallisia ja eivät siten kuulu yhtiön päivittäiseen liiketoimintaan. Hallitus muun muassa valvoo M-realin toimintaa ja johtamista sekä päättää yhtiön strategiasta, merkittävistä investoinneista, yhtiön organisaatorakenteesta ja merkittävistä rahoitusta koskevista asioista. Hallitus valvoo yhtiön toimintojen asianmukaista järjestämistä. Lisäksi se varmistaa, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta, taloudellinen raportointi sekä riskienhallinta yhtiössä ovat asianmukaisesti järjestetyt.

M-realin hallituksella on toimintaansa varten kirjallinen työjärjestys. Sen mukaisesti hallitus muun muassa:

- valitsee yhtiölle toimitusjohtajan ja hyväksyy johtoryhmän jäsenten valinnan sekä valvoo, että toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen ohjeiden ja määräysten mukaisesti;
- valitsee tarkastus-, nimitys- ja palkitsemisvaliokuntien jäsenet ja hyväksyy niiden työjärjestykset;
- käsittelee ja hyväksyy yhtiön strategian ja sen päälinjat;
- hyväksyy vuosittaisen toimintasuunnitelman;
- valvoo yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon sekä riskien valvonnan järjestämistä;
- päättää merkittävistä investoinneista, liiketoimintojen ostoista, myynneistä ja lopettamisista;
- päättää huomattavista sijoituksista ja rahoitusjärjestelyistä;
- päättää yhtiön merkittävän kiinteän omaisuuden luovutuksesta ja panttauksesta;
- päättää rahalahjoitusten myöntämisestä tai toimitusjohtajan valtuuksista niiden suhteen;
- myöntää ja peruuttaa yhtiön edustamisoikeuden ja prokuravaltuuden;
- valvoo, että yhtiön yhtiöjärjestyksestä noudatetaan; kutsuu koolle yhtiökokouksen, ja valvoo, että yhtiökokouksen päätökset pannaan täytäntöön;
- allekirjoittaa ja esittää varsinaisen yhtiökokouksen hyväksyttäväksi tilinpäätöksen ja tekee voitonjakoehdotuksen;

- hyväksyy keskeiset liiketoimintaa ohjaavat politiikat, määräykset ja ohjeet;
- päättää yhtiön pysyvään sisäpiiriin kuuluvista henkilöistä ja hyväksyy yhtiön sisäpiirisäännöt;
- julkistaa kaikki sellaiset seikat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan yhtiön osakkeen arvoon, tai jotka yhtiön on muutoin arvopaperimarkkinalain nojalla julkaistava.

Hallituksen työjärjestys on kokonaisuudessaan saatavilla M-realin verkkosivuilla (www.m-real.com/InvestorRelations/CorporateGovernance).

Hallitus arvioi vuosittain omaa toimintaansa sekä yhtiön hallinnointiperiaatteita ja tekee niihin mahdollisesti tarvittavat muutokset. Hallituksen jäsenten riippumattomuuden ja esteettömyyden arvioimiseksi hallituksen jäsenten tulee ilmoittaa yhtiölle seikat, jotka voivat vaikuttaa jäsenen kykyyn toimia vapaana eturistiriidoista.

Hallitus kokoontuu säännöllisesti. Tilikaudella 2008 hallitus piti yhteensä 20 kokousta, joista kuusi oli puhe-linkokouksia. Hallituksen jäsenet osallistuivat kokouksiin keskimäärin 97-prosenttisesti.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksen apuna sille kuuluvia asioita valmistelevat hallituksen keskuudestaan valitsevat valiokunnat: tarkastusvaliokunta, nimitysvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta. Hallitus nimittää vuosittain varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen kunkin valiokunnan puheenjohtajan ja jäsenet. Hallitus ja sen valiokunnat voivat käyttää apunaan myös yhtiön ulkopuolisia neuvonantajia.

Valiokuntien esitysten pohjalta lopulliset päätökset valiokuntien tehtäviin kuuluvissa asioissa tekee yhtiön hallitus, pois lukien nimitysvaliokunnan suoraan yhtiökokoukselle tekemät ehdotukset hallituksen kokoonpanosta ja palkkioista.

Tarkastusvaliokunta

Hallituksen tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta varmistamaan yhtiön taloudellisen raportoinnin ja laskennan menetelmien sekä tilinpäätöksen ja muun yhtiön julkistaman taloudellisen tiedon oikeellisuus, tasapainoisuus, läpinäkyvyys ja selkeys. Tarkastusvaliokunta tarkastaa säännöllisesti sisäisen valvonnan ja johtamisen järjestelmät ja seuraa taloudellisten riskien raportoinnin

sekä tilintarkastuksen etenemistä. Tarkastusvaliokunta arvioi sisäisen tarkastuksen tehokkuutta ja laajuutta, yhtiön riskienhallintaa, keskeisiä riskialueita sekä lakien ja määräysten noudattamista. Se antaa suosituksen tilintarkastajien valitsemisesta. Tarkastusvaliokunta käsittelee myös sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman ja merkittävistä tarkastuksista laaditut raportit.

Tarkastusvaliokunnan jäsenenä toimii kolme yhtiöstä ja sen merkittävistä omistajista riippumatonta hallituksen jäsentä. Vuoden 2008 varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana on toiminut Erkki Karmila ja jäsenenä Kai Korhonen ja Antti Tanskanen. Valiokunnan jäsenillä tulee olla riittävä laskentatoimen ja tilinpäätöskäytännön asiantuntemus. Tarkastusvaliokunta kokoontuu säännöllisesti, vähintään neljä kertaa vuodessa. Kokouksensa yhteydessä valiokunta kuulee yhtiön tilintarkastajaa. Valiokunnan puheenjohtaja antaa hallitukselle raportin tarkastusvaliokunnan jokaisesta kokouksesta. Tehtävät ja vastuualueet on määritetty valiokunnan työjärjestyksessä, jonka hallitus on hyväksynyt. Tarkastusvaliokunnan työjärjestys on kokonaisuudessaan esitetty M-realin verkkosivuilla (www.m-real.com/InvestorRelations/CorporateGovernance).

Tarkastusvaliokunnan kokouksissa ovat olleet edustettuina myös yhtiön tilintarkastaja, toimitusjohtaja ja talousjohtaja sekä muita johdon edustajia ja ulkopuolisia neuvonantajia tarpeen mukaan. Tarkastusvaliokunta kokoontui viisi kertaa vuoden 2008 aikana, ja valiokunnan jäsenet osallistuivat kaikkiin kokouksiin.

Nimitysvaliokunta

Hallituksen nimitysvaliokunnan tehtävänä on tehdä yhtiökokoukselle esitys hallituksen kokoonpanosta ja hallituksen jäsenten palkkioista. Tämän lisäksi valiokunta

laatii ehdotuksen hallituksen valiokuntien kokoonpanoiksi. Valiokuntaan kuuluu kolme hallituksen jäsentä, ja se kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Valiokunnan puheenjohtaja esittää nimitysvaliokunnan ehdotukset hallitukselle. Nimitysvaliokunnan tehtävät ja vastuut on määritetty valiokunnan työjärjestyksessä, jonka hallitus on hyväksynyt. Valiokunnan työjärjestys on kokonaisuudessaan esitetty M-realin verkkosivuilla (www.m-real.com/InvestorRelations/CorporateGovernance).

Vuoden 2008 varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen nimitysvaliokunnan puheenjohtajana on toiminut Martti Asunta ja jäsenenä Runar Lilland ja Antti Tanskanen.

Nimitysvaliokunta kokoontui kerran vuoden 2008 aikana, ja valiokunnan jäsenet osallistuivat kokoukseen.

Palkitsemisvaliokunta

Hallituksen palkitsemisvaliokunta suosittelee ja esittää hallituksen hyväksyttäväksi toimitusjohtajan nimityksen, tämän palkan ja palkkiot sekä valmistelee ja antaa hallitukselle ja toimitusjohtajalle suosituksia johdon palkitsemiseen ja palkitsemisjärjestelmiin liittyvissä asioissa. Valiokuntaan kuuluu kolme hallituksen jäsentä. Se kokoontuu säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Valiokunnan puheenjohtaja esittää hallitukselle raportin palkitsemisvaliokunnan jokaisesta kokouksesta. Palkitsemisvaliokunnan tehtävät ja vastuualueet on määritetty valiokunnan työjärjestyksessä, jonka hallitus hyväksyy. Palkitsemisvaliokunnan työjärjestys on kokonaisuudessaan esitetty M-realin verkkosivuilla (www.m-real.com/InvestorRelations/CorporateGovernance).

Vuoden 2008 varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana on toiminut Kari Jordan ja jäsenenä Erkki Karmila ja Martti Asunta. Palkitsemisvaliokunta kokoontui kolme kertaa vuoden 2008 aikana, ja valiokunnan jäsenet osallistuivat kaikkiin kokouksiin.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja Mikko Helander vastaa yhtiön juoksevan hallinnon johtamisesta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuutena on lisäksi varmistaa, että yhtiön kirjanpito on hoidettu lain mukaisesti ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla. Toimitusjohtaja johtaa yhtiön päivittäistä liiketoimintaa ja vastaa liiketoiminta-alueiden valvonnasta ja ohjaamisesta.

Toimitusjohtajalle on laadittu kirjallinen toimitusjohtajasopimus, joka on hallituksen hyväksymä. Hallitus valvoo toimitusjohtajan toimintaa ja antaa arvionsa siitä kerran vuodessa.

Toimitusjohtajan sopimuksenmukainen eläkeikä on 62 vuotta. Toimitusjohtajalle on otettu lisäeläkevakuutus, joka kattaa sopimuksen mukaisen eläkeiän 62 vuotta ja lakisääteisen eläkeiän 63 vuotta välisen ajan. Suomen eläkelakien mukaan työntekijä voi jäädä eläkkeelle ikävuosien 63–68 välisenä aikana haluamanaan ajankohtana.

Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja voidaan irtisanoa hallituksen päätöksellä ilman eri syytä. Toimitusjohtaja voi myös irtisanoutua tehtävästään. Molempipuolinen irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Hallitus voi kuitenkin päättää, että toimitusjohtajan toimisuhte yhtiöön päättyy ilman irtisanomisaikaa.

Irtisanomistilanteessa (hallitus irtisanoo) ja yhtiön määräysvallan muutostilanteissa toimitusjohtajalla on oikeus 18 kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Toimitusjohtajan sijainen

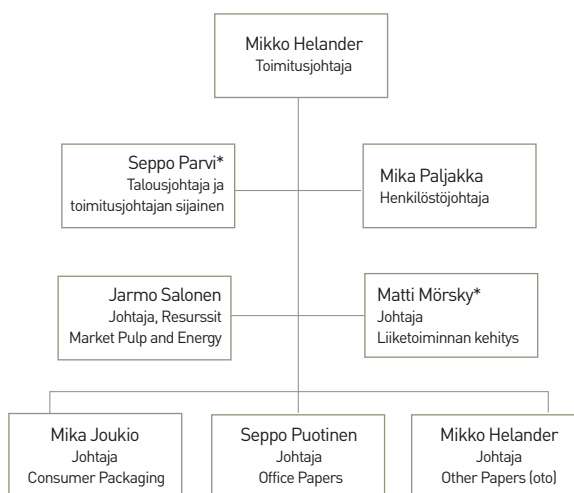
Toimitusjohtajan sijainen Seppo Parvi vastaa toimitusjohtajan tehtävistä toimitusjohtajan ollessa estynyt.

Johtoryhmä

M-realin operatiivisessa johtamisessa toimitusjohtajaa avustaa yhtiön johtoryhmä, jonka muodostavat toimitusjohtaja Mikko Helander sekä hänelle raportoivat liiketoiminta-alueiden johtajat Mika Joukio (Consumer Packaging) ja Seppo Puotinen (Office Papers). Helander vastaa oman toimensa ohella myös Other Papers -liiketoiminta-alueen johtamisesta. Tämän lisäksi johtoryhmään kuuluvat talousjohtaja Seppo Parvi, liiketoiminnan kehitysjohtaja Matti Mörsky, henkilöstöjohtaja Mika Paljakka ja resurssi johtaja Jarmo Salonen. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii Mikko Helander. Johtoryhmän jäsenten henkilötiedot on esitetty sivuilla 110–111. Johtoryhmän jäsenillä ei ole lakisääteisestä eläketurvasta poikkeavia eläkejärjestelyjä.

Johtoryhmän tehtäviä ja vastuualueita ovat muun muassa investointien suunnittelu, yhtiön strategisten suuntaviivojen laatiminen ja valmistelu, resurssien kohdentaminen, juoksevien toimintojen valvonta ja yhtiön hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelu.

Johtoryhmä 1.1.2009 alkaen

* Matti Mörsky nimitetään uudeksi talousjohtajaksi. Seppo Parvi siirtyy toisen työnantajan palvelukseen viimeistään heinäkuussa 2009.

Johtoryhmä kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta pääsääntöisesti kerran kuukaudessa sekä lisäksi aina tarvittaessa.

Palkitseminen

Hallituksen palkkiot ja muut etuudet

Vuoden 2008 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajalle maksettiin palkkiona 76 500 euroa vuodessa, hallituksen varapuheenjohtajalle 64 500 euroa vuodessa ja jäsenille 50 400 euroa vuodessa. Lisäksi sekä hallituksen että hallituksen valiokuntien kokouksista maksettiin kokouspalkkiota 500 euroa kokoukselta. Vuodelta 2008 hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita yhteensä 516 475 euroa. Hallituksen jäsenille ei ole maksettu osakepalkkioita, eivätkä hallituksen jäsenet ole osallisina osakeperusteisissa palkitsemisjärjestelmissä.

Toimivan johdon palkitsemisjärjestelmä ja palkitsemista koskevat periaatteet

Yhtiön johdon palkitsemisjärjestelmän tarkoituksena on palkita johtoa oikeudenmukaisesti ja kilpailukykyisesti yhtiön strategian menestyksellisestä ja tuloksellisesta toteuttamisesta. Palkitsemisen tavoitteena on myös kannustaa johtoa yhtiön strategian ja liiketoiminnan kehittämisessä ja toimimaan siten yhtiön eduksi.

Hallitus hyväksyy toimitusjohtajan palkan ja palkkiot ja muiden johtoryhmän jäsenten palkitsemisessa sovellettavat periaatteet sekä näiden palkitsemis- ja kannustinjärjestelmien muodot ja perusteet. Hallituksen palkitsemisvaliokunta avustaa hallitusta johdon työehtoihin ja palkkaukseen liittyvien asioiden hoidossa ja valmistelee hallitukselle kuuluvat, johdon palkitsemiseen liittyvät

päätökset. Toimitusjohtaja päättää muun ylimmän johdon palkkaukseen liittyvistä käytännön kysymyksistä hallituksen hyväksymien periaatteiden puitteissa.

Toimitusjohtaja Mikko Helanderin kuukausipalkka on 37 005 euroa. Kuukausipalkkaan sisältyvät auto- ja puhelinetu. Toimitusjohtajalle voidaan lisäksi maksaa hallituksen päätöksellä kokonaissuoritukseen perustuva kuuden kuukauden palkkaa vastaava tulospalkkio. Toimitusjohtajalle maksettiin vuonna 2008 palkkaa, palkkioita ja muita etuuksia yhteensä 548 426 euroa.

Muilla johtoryhmän jäsenillä on niin ikään kirjalliset työ- tai toimitusjohtajan palkkiosopimukset. Toimitusjohtaja tekee hallitukselle ehdotuksen johtoryhmän jäsenten nimityksistä. Hallitus hyväksyy tai hylkää toimitusjohtajan nimitysehdotuksen. Muulle johtoryhmälle maksettiin palkkana ja palkkioina vuonna 2008 yhteensä 1 750 082 euroa vuodelta 2009.

M-realilla on lisäksi käytössään osakkeen arvoon perustuva ylimmälle johdolle suunnattu palkitsemisjärjestelmä vuosille 2008–2010. Järjestelmän tuottama mahdollinen palkkio perustuu M-real Oyj:n kassavirta-kehitykseen. Mahdollinen palkkio maksetaan osittain M-realin B-osakkeina ja osittain rahana. Osakepalkkion enimmäismäärä vuodelle 2008 oli 180 000 B-osaketta. Mahdollisiin osakkeisiin liittyy ehto, joka kieltää luovuttamasta osakkeita kahden vuoden kuluessa ansaintajakson päättymisestä. Järjestelmän piirissä on kahdeksan ylimmän johdon jäsentä. Yhtiön vuosille 2005–2007 voimassa ollut osakepalkkiojärjestelmä ei oikeuttanut palkkioihin.

Hallituksen ja johtoryhmän osakeomistukset on eritelty sivuilla 108–111.

Hallituksen jäsenillä, yhtiön toimitusjohtajalla tai toimitusjohtajan sijaisella ei ollut 31.12.2008 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä, eikä niiden välillä ollut vakuusjärjestelyitä.

Tilintarkastus

M-realin yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhtiökokous valitsee tilintarkastajan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa. Kevään 2008 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti yhtiön tilintarkastajana toimii PricewaterhouseCoopers Oy, joka osoitti päävastuulliseksi tilintarkastajakseen KHT Göran Lindellin (lokakuuhun 2008 saakka) ja KHT Johan Kronbergin. Tarkastusvaliokunta valvoo tilintarkastajien valintamenettelyä ja antaa hallitukselle suosituksensa tilintarkastajan valinnasta.

Vuonna 2008 tilintarkastuspalkkioita maksettiin PricewaterhouseCoopers Oy:lle 1 691 000 euroa ja muille tilintarkastusyhteisöille Suomen ulkopuolella 268 000 euroa. Lisäksi PricewaterhouseCoopersille on maksettu varsinaiseen tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista 2 294 000 euroa.

Sisäpiiriä koskevat ohjeet

Yhtiö noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n, Keskuskauppakamarin ja Elinkeinoelämän keskusliiton laatimia sisäpiiriohjeita. Tämän lisäksi yhtiön hallitus on hyväksynyt yhtiön oman sisäpiiriohjeen, joka on julkaistu kokonaisuudessaan yhtiön verkkosivuilla ([www.m-real.com/Investor Relations/Corporate Governance](http://www.m-real.com/InvestorRelations/CorporateGovernance)) ja jaetaan säännöllisesti koko organisaatiolle. Yhtiö antaa sisäpiiriläisilleen säännöllisesti koulutusta sisäpiiriasioissa. Yhtiö edellyttää jokaisen työntekijänsä toimivan sisäpiirisäännösten mukaisesti.

Yhtiön lakisäätöjen ja pysyvän sisäpiirin ylläpidosta ja hallinnoinnista vastaa hallituksen sihteeri. Jokainen sisäpiiriläinen on kuitenkin itse velvollinen huolehtimaan henkilö-

ja omistustietojensa ilmoittamisesta. Yhtiö suosittelee vain pitkäaikaisten sijoitusten tekemistä ja hankintaohjelmien käyttöä. Yhtiön pysyvien sisäpiiriläisten luettelo on julkisesti saatavilla, ja sen ylläpidosta huolehtii Euroclear Finland Oy. Luettelo on nähtävänä yhtiön verkkosivuilla ([www.m-real.com/Investor relations/Corporate Governance](http://www.m-real.com/Investorrelations/CorporateGovernance)).

Lakimääräisiä sisäpiiriläisiä ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen sekä tilintarkastajat. Muita pysyviä sisäpiiriläisiä ovat lisäksi yhtiön johtoryhmän jäsenet ja sellaiset henkilöt, jotka on nimitetty juridisiin, taloudellisiin, tutkimus- ja kehitys- sekä viestintä- ja sijoittajasuhdetohtareihin ja jotka siten saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa.

Merkittävien projektien, kuten fuusiot tai yrityskaupat, valmisteluun osallistuvista henkilöstä perustetaan tarvittaessa hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä. Hankekohtaisten sisäpiirirekisterien perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää hallituksen puheenjohtaja.

Yhtiö päättää vuosittain suljetut ikkunat, jolloin sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön liikkeeseen laskemilla osakkeilla, optioilla eikä myöskään yhtiön arvopapereihin kohdistuvilla warranteilla tai muilla vastaavanlaisilla arvopapereilla. Vuonna 2009 suljetut ikkunat ovat vuoden 2008 tilinpäätöstiedotteen osalta 1.1.2009–5.2.2009 ja vuoden 2009 osavuosisikastausten osalta 1.4.2009–22.4.2009, 1.7.2009–23.7.2009 sekä 1.10.2009–22.10.2009.

M-real Oyj:n hallitus

Kari Jordan

s. 1956
Ekonomi

Hallituksen puheenjohtaja (2005–)

Metsäliitto-konsernin pääjohtaja (2006–)
Metsäliitto Osuuskunnan toimitusjohtaja (2004–)
Metsäliitto Osuuskunnan hallituksen varapuheenjohtaja (2005–)
Metsä Tissue Oyj:n hallituksen puheenjohtaja (2004–)
Oy Metsä-Botnia Ab:n hallituksen jäsen (2004–), puheenjohtaja (2006–)
Vapo Oy:n hallintoneuvoston varapuheenjohtaja (2005–2007), hallituksen varapuheenjohtaja (2007–)

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) hallituksen jäsen (2005–), varapuheenjohtaja (2009–)
Finnair Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja (2003–)
Julius Tallberg-Kiinteistöt Oyj:n hallituksen puheenjohtaja (1998–2008)
Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiö Varman hallintoneuvoston jäsen (2006–)
Metsäteollisuus ry:n hallituksen varapuheenjohtaja ja hallituksen työvaliokunnan jäsen (2005–), hallituksen puheenjohtaja (2009–)

Useita luottamustoimia hyväntekeväisyyttä ja maanpuolustusta lähellä olevissa organisaatioissa.

Osakkeita: 179 369 (B-osake)

Martti Asunta

s. 1955
Metsänhoitaja

Hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja (2008–)

Metsäliitto Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja (2008–)
Vapo Oy:n hallituksen jäsen (2008–)
Oy Metsä-Botnia Ab:n hallituksen jäsen (2008–)
Metsä Tissue Oyj:n hallituksen jäsen (2008–)
Pellervo-Seura ry:n hallituksen jäsen (2008–)

Osakkeita: Ei omistusta

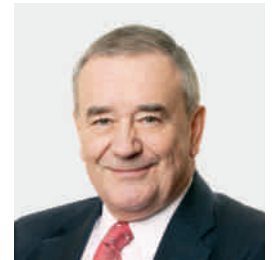
Heikki Asunmaa

s. 1943
Metsätalousneuvos
Maanviljelijä

Hallituksen jäsen (2005–)

Metsäliitto Osuuskunnan hallituksen jäsen (2000–2008)
Vapo Oy:n hallintoneuvoston jäsen (2005–2008)
Pellervon valtuuskunnan jäsen (2000–2008)
Alavuden Seudun Osuuspankin hallintoneuvoston puheenjohtaja (1993–2008)

Osakkeita: 4 000 (B-osake)

Erkki Karmila

s. 1942
Oikeustieteen lisensiaatti,
varatuomari

Master of Laws 1968, Harvardin yliopisto

Hallituksen jäsen (1992–)
Riippumaton hallituksen jäsen

Pohjoismaiden Investointipankin varatoimitusjohtaja (1993–2006)
Suomen Vientiluotto, varatoimitusjohtaja (1981–1982), toimitusjohtaja (1982–1983)
Kansallis-Osake-Pankki, varatoimitusjohtaja (1983–1991)
Ulkomaisten Investointien Edistämistointimiston johtaja (1992)

Osakkeita: Ei omistusta

Kai Korhonen

s. 1951

Diplomi-insinööri

Hallituksen jäsen (2008–)
Riippumaton hallituksen jäsen

Stora Ensi Oyj:n johtoryhmän jäsen (1998–2007)
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hallintoneuvoston jäsen (2006–2008)

Osakkeita: Ei omistusta

Runar Lillandt

s. 1944

Maanviljelysneuvos
Maanviljelijä

Hallituksen jäsen (1999–)

Metsäliitto Osuuskunnan hallintoneuvoston puheenjohtaja (1998–)
Atria Oyj:n hallituksen jäsen (2002–)
Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:n hallituksen jäsen (1988–)
Metsäkeskus Rannikon johtokunnan puheenjohtaja (1996)
Osuuskunta Pohjanmaan Lihan hallituksen puheenjohtaja (2002)
Mellanå Plant Oyj:n hallituksen puheenjohtaja (1995–)

Osakkeita: 7 545 (B-osake)

Juha Niemelä

s. 1946

Kauppätieteiden maisteri
Kauppätieteiden ja tekniikan kunniaohtori
Vuorineuvos

Hallituksen jäsen (2007–)
Riippumaton hallituksen jäsen

Hallituksen puheenjohtaja, Confederation of European Paper Industries (CEPI) (2000–2002)
UPM Kymmene Oyj:n toimitusjohtaja (1996–2004)
Veikkaus Oyj:n hallituksen puheenjohtaja (2002–)
Powerflute Oyj:n hallituksen jäsen (2005–)
Green Resources AS:n hallituksen jäsen (2008–)

Osakkeita: Ei omistusta

Antti Tanskanen

s. 1946

Taloustieteiden tohtori
Ministeri

Hallituksen jäsen (1992–)
Riippumaton hallituksen jäsen

OP-ryhmän pääjohtaja (1997–2006)
Osuuspankkikeskus Osk:n ja OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n johtokuntien puheenjohtaja (1997–2006)
Neste Oil Oyj:n hallituksen jäsen (2007–)

Osakkeita: Ei omistusta

M-real Oyj:n johtoryhmä

Mikko Helander

s. 1960
Diplomi-insinööri
Toimitusjohtaja

Tammikuusta 2009 alkaen vastualueena myös Other Papers -liiketoiminta-alue. Metsäliitto-konsernin palveluksessa vuodesta 2003. M-real:n palveluksessa ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2006.

Keskeinen työkokemus

Projekti-insinööri ja yksikön tuotantopäällikkö, Valmet Oyj (1984–1990); toimitusjohtaja, Kasten Hövik Oy (1990–1993); projektijohtaja, Valmet Coaters and Calanders -yksikkö, Valmet Oyj (1993); operatiivisen toiminnan johtaja, Valmet Rotomec S.p.a, Italia (1994–1997); kalanteritoimialan johtaja, Valmet Oyj (1997–1999); toimitusjohtaja, Valmet Converting -ryhmä, Iso-Britannia (1999–2003); toimitusjohtaja, Metsä Tissue Oyj (2003–2006); toimitusjohtaja, M-real (2006–).

Osakkeita: Ei omistusta

Seppo Parvi*

s. 1964
Kauppatieteiden maisteri
Talousjohtaja ja toimitusjohtajan varamies

Vastuualueina lisäksi yrityksen talous- ja IT-toiminto, liiketoiminnan kehitys ja -ohjaus, viestintä ja sijoittajasuhteet, investointien koordinointi sekä hallinto. M-real:n palveluksessa ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2006.

Keskeinen työkokemus

Rahoitustehtävät, Ahlcorp Oy (1989–1991); rahoituspäällikkö, A. Ahlström Oy (1991–1993); useita vastuullisia tehtäviä Huhtamäki Oyj:ssä (1993–2006); konsernin rahoituspäällikkö, toimitusjohtaja vastuualueena Huhtamäen sisäiset rahoitusyhtiöt, Polarcup & Leafin Itä-Euroopan taloustoiminnot, Itä-Euroopan teollisuusdivisioonan taloustoiminnot, Guven Plastik -yhtiön integrointi Huhtamäki Oyj:hin toimipaikkana Turkki, Huhtamäki-konsernin osto- ja hankintatoimi, Turkin liiketoiminnot, paperiteknologian liittyvät tehdastoiminnot Euroopassa ja Huhtamäen tehtaat Hämeenlinnassa; talousjohtaja, M-real (2006–).

Osakkeita: 2 600 (B-osake)

Mika Joukio

s. 1964
Diplomi-insinööri
MBA,
Johtaja, Consumer Packaging

M-real:n palveluksessa vuodesta 1990. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2006.

Keskeinen työkokemus

Useita liiketoiminnan asiantuntija- ja johtotehtävissä Metsä-Sertassa (nykyisin M-real) vuodesta 1990 alkaen: osastoinsinööri (1990–1996), tuotantopäällikkö (1996–2001) Metsä-Serla Takon kartonkitehdas; tehtaanjohtaja, Äänekosken kartonkitehdas (2001–2004); vastuualueina globaali logistiikka, toimitusketjun ohjaus ja asiakaspalvelu (2004–2005); tehtaanjohtaja, Kyron tehdas (2005–2006); tehtaanjohtaja Kyron ja Takon tehtaat (2006); Consumer Packaging -liiketoiminta-alueen johtaja (2006–).

Osakkeita: Ei omistusta

Matti Mörsky*

s. 1952
Diplomi-insinööri
Johtaja, liiketoiminnan kehitys

M-real:n palveluksessa vuodesta 1981. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2006.

Keskeinen työkokemus:

Tuotekehitys- ja myyntitehtävät Oy Fiskars Ab:n muoviteollisuus (1978–1980); liiketoiminnan suunnittelutehtävät, G.A. Serlachius Oy (1981–1982); projektipäällikkö, Stuart Edgar Ltd (1982–1986); tulosityksikköjohtaja, T-Drill Inc (1986–1987); useita liiketoiminnan kehityksen johtotehtäviä ja yritysjärjestelyjä Metsä-Sertassa (nykyisin M-real), muun muassa liiketoiminnan kehitysjohtaja (1987); hygienia-divisioonan johtaja, Holmen Hygiene AB (1989); keittiökälydivisioonan johtaja, (1992); toimitusjohtaja, Rantasalmi Hirsitalot (1994); liiketoiminnan kehitysjohtaja, M-real (1999–).

Osakkeita: Ei omistusta

Mika Paljakka

s. 1968

Kauppätieteiden lisensiaatti
Kasvatustieteiden maisteri
Johtaja, HR ja laatujohtaminen
(TQM)

Vastuualueina lisäksi organisaation ja johtamisen kehittäminen ja ympäristöasiat. Metsäliitto-konsernin palveluksessa vuodesta 2000. M-realin johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus:

Henkilöstön kehityspäällikkö, Perlos Oyj (1994–2000); henkilöstön kehityspäällikkö ja henkilöstöjohtaja, Metsä-Botnia (2000–2002); liiketoiminnan kehitysjohtaja, M-real (2002–2003); henkilöstöjohtaja, Finnforest (2003–2008); henkilöstö- ja laatujohtaja, M-real (2008–).

Osakkeita: 16 000 [B-osake]

Seppo Puotinen

s. 1955

Tekniikan lisensiaatti
Johtaja, Office Papers

M-realin palveluksessa vuosina 1986–2000 ja vuodesta 2004. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.

Keskeinen työkokemus

Teknillisen mekaniikan assistentti, Oulun yliopisto (1981–1985); tutkija, Oy Keskuslaboratorio – Centrallaboratorium Ab (1985–1986); useita liiketoimintojen kehittämiseen ja markkinointiin liittyviä sekä liiketoiminnallisia johtotehtäviä Metsä-Serlassa (nykyisin M-real), muun muassa yksikön johtaja, Metsä-Serlan Cartons Division, Corrugated and Folding Carton -yksikkö (1999); SCA Packaging Finland Oy:n Suomen, Venäjän ja Baltian maiden yksiköistä vastaava johtaja (2000–2002); Containerboard-yksikön johtaja, SCA (2002–2004); Corporate Strategy & Sales Services -yksikön johtaja, M-real (2004–2005); Office Papers -liiketoiminta-alueen johtaja, M-real (2005–).

Osakkeita: 1 000 [A-osake],
2 750 [B-osake]

Jarmo Salonen

s. 1951

Diplomi-insinööri
Johtaja, resurssit

Vastuualueena resurssien, kuten puu, sellu ja energia, lisäksi os-totoiminnot, tutkimus ja kehitys sekä logistiikka. Tammikuusta 2009 alkaen vastuualueena lisäksi Sappin kanssa solmittavien kaupallisten sellu- ja energiasopimusten toteuttaminen ja Market Pulp and Energy -raportointisegmentti. M-realin palveluksessa vuodesta 1993. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004.

Keskeinen työkokemus

Tekninen asiakaspalvelupäällikkö, Ahlströmin Varkauden tehtaat (1982–1985); tehtaanjohtaja, Ahlströmin/Enson Varkauden hienopaperitehtaat (1985–1987); toimitusjohtaja, Bore Line Oy Ab (1987–1993); useita liiketoiminnallisia johtotehtäviä Metsä-Serlassa (nykyisin M-real) vuodesta 1993, muun muassa tehtaanjohtaja, Äänekosken ja Kankaan paperitehtaat (1993–1999); hienopaperidivisioonan johtaja ja toimitusjohtaja, Metsä-Serla UK Paper (Kent, Iso-Britannia) (1999–2000); liiketoiminta-alueen johtaja, Metsä-Serla Commercial Printing, Amsterdam (2000–2002); ostojoh-taja (2002–2003); tuotannosta vastaava johtaja (2003–2004); liiketoiminta-alueen johtaja, Commercial Printing (2004–2007); johtaja, resurssit (2007–).

Osakkeita: 3 677 [B-osake]

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Tulokellinen liiketoiminta edellyttää, että toimintaa valvotaan jatkuvasti ja riittävän tehokkaasti. M-realin sisäinen johtamis- ja valvontamenettely perustuu osakeyhtiölakiin, pörssiyhtiöitä koskeviin säädöksiin ja suosituksiin, yhtiöjärjestykseen ja omiin toimintatapoihin ja -periaatteisiin. Sisäinen valvonta kattaa taloudellisen raportoinnin valvonnan, yhtiön sisäiset hyväksymisoikeudet, investointien seurannan ja luotonvalvonnan. Sisäisen valvonnan toimivuutta arvioi puolestaan yhtiön sisäinen tarkastus. Sisäistä valvontaa toteutetaan läpi koko organisaation. Sisäisen valvonnan menetelmiä ovat muun muassa sisäiset ohjeistukset ja valvontaa tukevat raportointijärjestelmät.

Seuraavassa on kuvattu M-realin sisäisen valvonnan periaatteet, tavoitteet ja vastuut sekä sisäisen tarkastuksen periaatteet. Yhtiön toimiva johto, riskienhallintajohtaja ja sisäinen tarkastus vastaavat mainittujen periaatteiden laatimisesta ja hallitus niiden lopullisesta vahvistamisesta.

Sisäisen valvonnan määrittely ja sen tavoitteet

Sisäinen valvonta käsittää M-realissa taloudellisen ja muun valvonnan. Sisäistä valvontaa toteuttavat yhtiön hallitus ja toimiva johto sekä koko muu henkilökunta.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sitä osaa johtamisesta, jolla pyritään varmistamaan

- yhtiölle asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen
- resurssien taloudellinen, tarkoituksenmukainen ja tehokas käyttö
- toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta
- taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus
- ulkoisen sääntelyn ja sisäisten menettelytapojen noudattaminen
- asiakassuhteisiin liittyvien asianmukaisten menettelytapojen noudattaminen
- toiminnan, tietojen sekä omaisuuden riittävä turvaaminen
- riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät toiminnan tueksi.

Ennaltaehkäisevä valvonta

Ennalta ehkäisevä valvonta on muun muassa yhtiön arvojen, yleisten toiminta- ja liiketapaperiaatteiden sekä yhtiön päämäärien ja strategian määrittämistä. Yhtiön yrityskulttuuri, johtamistapa ja suhtautuminen valvontaan luovat yhdessä perustan koko sisäiselle valvonnalle.

Päivittäinen valvonta

Päivittäinen valvonta tarkoittaa päivittäisen toiminnan ohjaukseen liittyvää yleisvalvontaa ja seurataa toimintajärjestelmien ja työohjeineen. Esimerkkeinä mainittakoon muun muassa henkilökunnan vastuiden ja valtuuksien määrittely, niin kutsuttu vaarallisten työtehtävien eriyttäminen, toimenkuvat, hyväksymisvaltuudet ja varamiesmenettelyt.

Jälkikäteinen valvonta

Jälkikäteinen valvonta tarkoittaa seuranta- ja varmistustoimia, kuten erilaisia johdon arvioiteja sekä tarkistuksia, vertailuja ja todentamisia, joilla varmistetaan tavoitteiden saavuttamista ja valvotaan sovittujen toiminta- ja kontrolliperiaatteiden noudattamista.

Taloudellisen raportointiprosessin sisäinen valvonta, luotonvalvonta ja hyväksymisoikeudet

Liiketoiminta-alueiden ja keskushallinnon talousorganisaatiot vastaavat taloudellisesta raportoinnista. Yksiköt ja liiketoiminta-alueet raportoivat taloudelliset luvut kuukausittain. Liiketoiminta-alueiden controllerit tarkastavat liiketoiminta-alueen yksiköiden kuukausitulokset ja raportoivat ne edelleen keskushallinnolle. Liiketoiminta-alueiden kannattavuuskehitystä ja liiketoimintariskejä sekä mahdollisuuksia käydään läpi kuukausittaisissa kokouksissa, joihin osallistuvat M-realin ja kunkin liiketoiminta-alueen ylin johto. Tulos raportoidaan kuukausittain hallitukselle ja M-realin johtoryhmälle. Yhtiön Controllers' Manualissa on kuvattu tarkoin raportointi- ja valvontasäännöt sekä raportointiproseduurit.

Luotonvalvonnan ohjaus M-realissa on keskitetty luottokomitealle, joka kokoontuu vähintään vuosineljänneksittäin. Myyntisaamisten kehittymistä seuraavat luotonvalvojat kon-

sernin luottojohtajan alaisuudessa kussakin myyntiyhtiössä. Vastapuolikohtaiset luottolimitit asetetaan hallituksen hyväksymän luottopolitiikan puitteissa yhteistoiminnassa keskitetyn luotonvalvonnan ja liiketoiminta-alueiden johdon kanssa.

Kustannuksien, merkittävien sopimuksien ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty portaittain eri organisaatiotasolle hallituksen vahvistaman allekirjoituspolitiikan mukaisesti sekä toimitusjohtajan ja muun johdon erikseen antamien valtuuksien mukaisesti.

Investointien hyväksyntä ja seuranta hoidetaan konsernin taloustoiminnon toimesta hallituksen hyväksymän investointipolitiikan mukaisesti. Investoinnit käsitellään esihyväksynnän jälkeen liiketoiminta-alueen ja M-realin johtoryhmässä

vuosittaisen investointisuunnitelman antamassa raamissa. Merkittävimmät investoinnit viedään erikseen hallituksen hyväksyttäväksi. Investointien seurantaraportit kerätään vuosineljänneksittäin.

Sisäisen valvonnan rakenne ja vastuut

Pörssiyhtiönä M-realin sisäistä valvontaa ohjaavat osakeyhtiölaki ja arvopaperimarkkinalaki, muut toimintaa säätelevät lait ja säädökset, OMX NASDAQ Helsinki Oy:n pörssisäännöt ja suositukset mukaan lukien hyvää hallintotapaa koskeva ohjeistus. Keskeisiä osapuolia yhtiön sisäisessä valvonnassa ovat alla olevat toimielimet. Ulkoinen valvonta kuuluu M-realin tilintarkastajalle ja viranomaisille.

Elin	Vastuu	Raportoi
Hallitus	Sisäisen valvonnan järjestäminen ja sisäisen valvonnan periaatteiden vahvistaminen.	Yhtiökokoukselle
Tarkastusvaliokunta	Sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan toimivuuden, tehokkuuden ja luotettavuuden seuranta ja arviointi. Käsitellä M-realin hallinto- ja ohjausjärjestelmistään antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmien pääpiirteistä.	Hallitukselle
Operatiivinen johto	Riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestäminen ja ylläpito.	Hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle
Sisäinen tarkastus	Yhtiön riippumaton arviointi- ja varmistustoiminto, jolla pyritään tukemaan yhtiön johtoa ja hallitusta heidän valvontatehtävissään.	Tarkastusvaliokunnalle ja toimitusjohtajalle
Talousjohtaja	Käytännön valvonnan toteuttaminen.	Toimitusjohtajalle
Riskienhallintajohtaja	Yhtiön riskienhallintaprosessin, sen kehittämisen ja toteuttamisen valvonta. Liiketoiminta-alueiden konsultointi.	Talousjohtajalle
Corporate Business Control	Liiketoiminta-alueiden kuukausitulosten tarkastaminen ja edelleenraportointi.	Talousjohtajalle
Liiketoiminta-alueet ja yksiköt sekä konsernitoiminnot	Oman vastuualueen sisäisen valvonnan järjestäminen ja raportointi.	Operatiiviselle johdolle

Riskienhallinta

Riskienhallinta liittyy olennaisesti M-realin normaaliin liiketoiminnan suunnitteluun ja johtamiseen. Riskienhallinta on osa päivittäistä päätöksentekoa, toiminnan seurantaa ja sisäistä valvontaa, jolla edistetään ja varmistetaan yhtiölle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

Liiketoiminnan johtaminen ja riskienhallinnan tehokas yhteensovittaminen perustuvat yhtiön hallituksen vahvistamiin toimintaperiaatteisiin, joiden tarkoituksena on pitää riskienhallinnan kokonaisuus selkeänä, ymmärrettävänä sekä riittävän käytännönläheisenä. Riskeistä ja niiden kehityksestä raportoidaan säännöllisesti hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Keskitetty riskienhallinta hoitaa myös M-realin vakuutuksien koordinoimisen ja kilpailuttamisen.

Riskienhallinnan keskeisin tavoite on tunnistaa ja arvioida ne riskit, uhat ja mahdollisuudet, joilla voi olla merkitystä sekä strategian toteuttamiseen että lyhyemmälle ja pitemmälle aikavälille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Myös merkittävimpiin investointiehdotuksiin liitetään mukaan erillinen riskikartoitus.

Liiketoiminta-alueet arvioivat ja seuraavat säännöllisesti riskiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia osana vuosi- ja strategista suunnitteluaan. Tunnistetuista riskeistä ja niiden hallinnasta raportoidaan yhtiön johdolle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle vähintään kaksi kertaa vuodessa. Liiketoimintariskeihin liittyy myös mahdollisuuksia, ja niitä voidaan hyödyntää sovittujen riskilimiittien puitteissa. Tietoisten riskinotto päätösten tulee aina perustua muun muassa riskinkantokyvyn ja voitto-/tappiopotentiaalin riittävään arviointiin.

Riskienhallinnan vastuut

Riskienhallinnan vastuut jaetaan M-realissa seuraavasti:

- M-realin hallitus on vastuussa yhtiön riskienhallinnasta ja se hyväksyy yhtiön riskienhallintopolitiikan.
- Tarkastusvaliokunta arvioi yhtiön riskienhallinnan riittävyyden asianmukaisuuden ja keskeiset riskialueet ja tekee näiltä osin ehdotuksia hallitukselle.
- Toimitusjohtaja ja johtoryhmä ovat vastuussa riskienhallintaperiaatteiden määrittämisestä ja käyttöönnotosta. He myös vastaavat siitä, että riskit otetaan huomioon yhtiön suunnitteluprosesseissa ja että riskeistä raportoidaan riittävällä ja asianmukaisella tavalla.
- Talousjohtajalle raportoiva riskienhallintajohtaja vastaa yhtiön riskienhallintaprosessin kehittämisestä, koordinoimista, riskiarvioinnin toteuttamisesta ja keskeisistä vakuutusratkaisuksista.
- Liiketoiminta-alueet ja tukitoiminnot tunnistavat ja arvioivat omien vastuu-alueidensa olennaiset riskit suunnitteluprosesseissaan, valmistautuvat niihin, ryhtyvät tarpeellisiin ennaltaehkäiseviin toimiin ja raportoivat riskeistä sovitulla tavalla.

M-realin riskienhallintaprosessin peruselementit

M-realin riskienhallintaprosessi

Riskienhallinnan tavoitteena on:

- edistää ja varmistaa liiketoiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista
- varmistaa turvallinen ja häiriötön liiketoiminnan jatkuvuus kaikissa olosuhteissa
- optimoida yhtiön kokonaisriskipositio.

M-realin riskienhallinnan keskeisiin elementteihin kuuluvat:

- koko liiketoimintaa tukevan kokonaisvaltaisen yhtiön riskienhallintaprosessin toteuttaminen
- omaisuuden suojaaminen ja liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen
- yhtiön turvallisuus ja sen jatkuva kehittäminen
- kriisinhallinta, jatkuvuus- ja toipumissuunnitelmat

Riskienhallintapolitiikan ja -periaatteiden mukaisesti riittävä riskiarviointi on osa taloudellisesti tai muutoin merkittävien hankkeiden esiselvitys- ja toteutusvaiheita.

M-realin riskienhallinnan tehtävänä on

- varmistaa, että kaikkia henkilöstöön, asiakkaisiin, tuotteisiin, omaisuuteen tietopääomaan, julkisuuskuvaan, yhtiön yhteiskuntavastuuseen ja toimintakykyyn vaikuttavia tunnistettuja riskejä hallitaan lain vaatimalla tavalla ja parhaiden tietojen sekä taloudellisten seikkojen perusteella
- varmistaa yhtiölle asetettujen päämäärien saavuttaminen
- täyttää sidosryhmien odotukset
- suojata omaisuutta ja varmistaa liiketoiminnan häiriötön jatkuvuus
- optimoida voitto- ja tappiomahdollisuuden suhde
- varmistaa yhtiön kokonaisriskialtistuksen hallinta ja kokonaisriskien minimointi.

Yhtiön tiedossa olevat merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät on kuvattu hallituksen toimintakertomuksessa.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus avustaa M-realin hallitusta ja toimitusjohtajaa niiden valvontatehtävän hoidossa arvioimalla yrityksen toiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi ylläpidetyn sisäisen valvonnan tasoa. Lisäksi sisäinen tarkastus tukee organisaatiota arvioimalla ja varmistamalla liiketoimintaprosessien, riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintojärjestelmien toimivuutta.

Sisäisen tarkastuksen keskeisenä tehtävänä on arvioida M-realin toimintojen ja yksiköiden sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Sisäinen tarkastus arvioi tehtävässään toimintaperiaatteiden, ohjeiden ja raportointijärjestelmien noudattamista, omaisuuden suojaamista ja resurssien käytön tehokkuutta. Sisäinen tarkastus toimii lisäksi asiantuntijana sen tehtäväalueeseen liittyvissä kehittämishankkeissa ja tekee erityisselvityksiä tarkastusvaliokunnan tai johdon toimeksiannosta.

Sisäinen tarkastus toimii M-realin hallituksen tarkastusvaliokunnan ja yhtiön toimitusjohtajan alaisuudessa. Tarkastusten havainnoista, suosituksista ja toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan tarkastuskohteen ja yhtiön johdolle sekä tilintarkastajalle. Sisäinen tarkastus raportoi puolivuositain M-realin tarkastusvaliokunnalle tarkastuksistaan, suunnitelmistaan ja toiminnastaan.

Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma laaditaan kalenterivuodeksi kerrallaan. Tarkastus pyritään kohdistamaan tietyin väliajoin kaikkiin toimintoihin ja yksiköihin. Tarkastus suunnataan vuosittain alueille, jotka kulloinkin ovat arvioidun riskin ja yhtiön tavoitteiden kannalta tärkeitä. Toimintasuunnitelman ajantasaisuus ja tarkoituksenmukaisuus käydään yhtiön johdon kanssa läpi puolivuositain.

Tarkastustoiminnan kattavuus ja koordinointi varmistetaan säännöllisellä yhteydenpidolla ja tiedonvaiholla muiden sisäisten varmistustoimintojen ja tilintarkastajan kanssa. Sisäinen tarkastus käyttää tarvittaessa ulkoisia ostopalveluja tilapäiseen lisäresursointiin tai erikoisosaamista vaativien arviointitehtävien suorittamiseen.

Neljännesvuositiedot

Milj. euroa	Koko vuosi				Neljännesvuositain					
	2008	2007	IV/2008	III/2008	II/2008	I/2008	IV/2007	III/2007	II/2007	I/2007
Liikevaihto										
Consumer Packaging	1 061	1 069	248	274	274	266	259	267	275	268
Office Papers	804	888	174	203	204	223	213	213	221	241
Other Papers	622	657	147	153	158	164	161	162	158	176
Market Pulp and Energy	644	596	150	172	160	162	147	157	136	156
Sisäinen myynti ja muut toiminnot	105	289	3	24	33	44	48	71	80	90
Yhteensä	3 236	3 499	722	826	829	859	828	870	870	931
Liiketulos ilman kertaluonteisia eriä										
Consumer Packaging	29	77	-9	17	3	18	7	31	15	23
Office Papers	-29	17	-14	-6	-7	-2	4	9	-2	7
Other Papers	-15	-30	-8	-3	-1	-3	-10	-7	-6	-7
Market Pulp and Energy	32	26	-2	12	12	10	8	9	1	9
Muut toiminnot	-52	-16	-18	-17	-8	-9	0	-5	-4	-7
Yhteensä	-35	75	-51	3	-1	14	9	37	4	25
Liiketulos ja tulos ennen veroja										
Consumer Packaging	24	61	-13	17	3	17	-1	31	7	23
Office Papers	-53	-196	-38	-6	-7	-2	-179	9	-2	-23
Other Papers	-59	-36	-75	-3	-2	21	-12	1	-4	-21
Market Pulp and Energy	106	25	-2	12	86	10	7	9	1	9
Muu toiminta	-79	97	-33	-28	-9	-9	-3	-6	-7	112
Liiketulos	-61	-49	-161	-8	71	37	-188	44	-5	100
% liikevaihdosta	-1,9	-1,4	-22,3	-1,0	8,6	4,3	-22,7	5,1	-0,6	10,7
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	-1	-3	0	0	-1	0	-3	1	-1	0
Kurssierot, netto	13	1	11	1	-1	2	4	0	2	-5
Muut rahoitustuotot ja -kulut	-155	-140	-47	-38	-32	-37	-40	-37	-29	-34
Tulos ennen veroja	-204	-191	-197	-45	37	2	-228	8	-33	61
Liiketulos, [%]										
Consumer Packaging	2,3	5,7	-5,2	6,2	1,1	6,4	-0,4	11,6	2,5	8,6
Office Papers	-6,6	-22,1	-21,8	-3,0	-3,4	-0,9	-84,0	4,2	-0,9	-9,5
Other Papers	-9,5	-5,5	-51,0	-2,0	-1,3	12,8	-7,5	0,6	-2,5	-11,9
Market Pulp and Energy	16,5	4,2	-1,3	7,0	53,8	6,2	4,8	5,7	0,7	5,8
Yhteensä	-1,9	-1,4	-22,3	-1,0	8,6	4,3	-22,7	5,1	-0,6	10,7

1 000 tonnia	Koko vuosi					Neljännesvuosittain				
	2008	2007	IV/2008	III/2008	II/2008	I/2008	IV/2007	III/2007	II/2007	I/2007
Toimitukset										
Consumer Packaging	1 345	1 386	303	348	351	342	336	346	358	347
Office Papers	1 081	1 194	237	270	274	300	284	283	297	330
Other Papers	680	718	157	168	174	181	177	176	172	192
Paperiliiketoiminta yhteensä	1 761	1 911	394	438	448	481	461	458	469	523
Market Pulp and Energy	1 115	997	264	291	279	281	247	261	227	262
Tuotanto										
Consumer Packaging	1 336	1 398	293	347	335	361	339	352	348	358
Office Papers	905	1 219	177	226	245	257	279	293	317	330
Other Papers	705	743	160	170	186	190	182	177	190	194
Paperiliiketoiminta yhteensä	1 610	1 962	337	396	431	447	461	470	507	524
Metsä-Botnian sellu 1)	990	785	235	270	233	252	225	191	181	187
M-realn sellu	1 486	1 536	303	377	391	415	369	417	360	390

1) vastaa M-realn 30 prosentin omistussuutta Metsä-Botniasta

Tuotantokapasiteetit

KARTONKITEHTAAT					
1 000 tonnia	Maa	Koneet	Taivekartonki	Lainerikartonki	Yhteensä
Tampere	Suomi	2	205		205
Kyröskoski	Suomi	1	160		160
Äänekoski	Suomi	1	210		210
Simpele	Suomi	1	215		215
Kemi	Suomi	1		375	375
Yhteensä		6	790	375	1 165

PAPERITEHTAAT							
1 000 tonnia	Maa	Koneet	Päällystetty aikakauslehtipaperi	Päällystetty hienopaperi	Päällystämätön hienopaperi	Erikoispaperi	Yhteensä
Husum	Ruotsi	3	275		435		710
Gohrsmühle *)	Saksa	2		350			350
Alizay	Ranska	1			310		310
Hallein **)	Itävalta	2		310			310
Äänekoski	Suomi	1		200			200
Kyröskoski	Suomi	1				105	105
Düren	Saksa	4				100	100
Simpele	Suomi	1				55	55
Yhteensä		15	275	860	745	260	2 140

*) Päällystetyn standardihienopaperin tuotanto lopetetaan huhtikuun 2009 aikana ja erikoispaperien sekä päällystämättömän hienopaperin tuotantoa laajennetaan.

**) Halleinin paperituotanto lopetetaan huhtikuun 2009 lopussa.

SELLUTEHTAAT				
1 000 tonnia	Maa	Kemiallinen sellu	Valkaistu kemihierre (BCTMP)	Yhteensä, 1 000 tonnia
Husum	Ruotsi	690		690
Alizay	Ranska	310		310
Hallein	Itävalta	160		160
Kaskinen	Suomi		300	300
Joutseno	Suomi		270	270
Yhteensä		1 160	570	1 730

METSÄ-BOTNIA *)			
1 000 tonnia	Maa	Kemiallinen sellu	Yhteensä, 1 000 tonnia
Äänekoski	Suomi	500	500
Joutseno	Suomi	650	650
Rauma	Suomi	630	630
Kemi	Suomi	575	575
Fray Bentos **)	Uruguay	1 100	1 100
Yhteensä		3 455	3 455

*) M-realin osuus tuotantokapasiteetista on 30 prosenttia

**) M-realin osuus tuotantokapasiteetista on 23,6 prosenttia

OSAKKUUSYHTIÖT		Yhteensä, 1 000 tonnia
Sunita Oy, havu- ja lehtisellu (osuus 17,5 %), Suomi		370
Mylykoski Paper Oyj, päällystetty aikakauslehtipaperi (osuus 35 %), Suomi		210
Mylykoski Paper Oyj, päällystämätön aikakauslehtipaperi (osuus 35 %), Suomi		360

Taloudellinen raportointi

M-real ei kommentoi yhtiön taloudellista tulosta tai vastaavia kysymyksiä kunkin raportointijakson päättymisestä kyseisen jakson raportin julkaisemiseen asti lukuun ottamatta oleellista markkinatilanteen muutosta tai virheellisen tiedon oikaisua.

Taloudellinen informaatio

Taloudelliset katsaukset julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Vuosikertomuksia ja muita julkaisuja voi tilata osoitteesta M-real, viestintä, Revontulentie 6, 02100 Espoo tai sähköpostitse osoitteesta communications@m-real.com, puhelimitse numerosta 010 465 4555 tai telekopiolla numerosta 010 465 4553. M-realın pääosin englanninkielisillä verkkosivuilla www.m-real.com keskeisin sijoittajainformaatio on koottu Investor Relations -osioon. Pörssitiedotteet, osavuositarkastukset ja tilinpäätöstiedot päivitetään sivuille reaaliajassa. Verkkosivuilla on yritysesittely, joka päivitetään aina taloudellisten raporttien julkistamisen yhteydessä. Lisäksi verkkosivuilla esitellään muun muassa M-realın tuotteita, asiakkaita, myyntiverkostoa sekä ympäristökysymyksiä ja organisaatiota. Verkkosivuilta voi tilata M-realın julkaisuja sekä antaa palautetta. Yhtiön yleissähköpostiosoite on communications@m-real.com.

Osakkeet

Yhtiöllä on yhteensä 328 165 612 osaketta. Yksityiskohtaiset tiedot M-real Oyj:n osakkeista on esitetty vuosikertomuksessa sivuilla 84–87. M-realın osakesarjat A ja B noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n Mid Cap -listalla. Osakkeiden tunnukset ovat vastaavassa järjestyksessä MRLAV ja MRLBV.

Sijoittajasuhdetoiminta

M-real on sitoutunut tuottamaan osakkeenomistajilleen lisäarvoa. M-real pyrkii tarjoamaan yhtiötä koskevaa ajantasaista ja vaivattomasti hyödynnettävää tietoa säännöllisesti ja avoimesti. Yhtiön tavoitteena on tuottaa toimintaansa ja taloudellista asemaansa sekä lähiajan näkymiään koskevia tietoja luotettavasti ja totuudenmukaisesti. Kaikkia sijoittajia kohdellaan tasapuolisesti. M-real on kuvannut sijoittajasuhdetoiminnan pääperiaatteet ja viestintävastuut englanninkielisessä IR-toimintaohjeessa, joka on luettavissa M-realın verkkosivuilla www.m-real.com.

Suljettu ikkuna	Taloudellinen katsaus	Julkaisupäivä
1.1.–5.2.2009	Vuoden 2008 tilinpäätöstiedote	Torstai 5.2.2009
1.4.–22.4.2009	Osavuositarkastus tammi–maaliskuu	Keskiviikko 22.4.2009
1.7.–23.7.2009	Osavuositarkastus tammi–kesäkuu	Torstai 23.7.2009
1.10.–22.10.2009	Osavuositarkastus tammi–syyskuu	Torstai 22.10.2009

Tietoja osakkeenomistajille

M-real Oyj julkaisee taloudelliset raporttinsa vuonna 2009 seuraavasti:

Torstai 5.2.2009

Tilinpäätöstiedote vuodelta 2008

Keskiviikko 22.4.2009

Osavuosikatsaus tammi-maaliskuulta 2009

Torstai 23.7.2009

Osavuosikatsaus tammi-kesäkuulta 2009

Torstai 22.10.2009

Osavuosikatsaus tammi-syyskuulta 2009

Yhtiökokous

M-real Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 12.3.2009 klo 15.00 Finlandia-talon Helsinki-salissa, Mannerheimintie 13 e, Helsinki. Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen ja saada äänilipun, tulee olla merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon 2.3.2009, ja hänen tulee ilmoittautua yhtiökokoukseen 9.3.2009 klo 16.00 mennessä joko puhelimitse Eija Niittyselle numeroon 010 465 4530, sähköpostitse osoitteeseen eija.niittynen@m-real.com, telekopiolla numeroon 010 465 4529 tai kirjallisesti osoitteeseen M-real Oyj, Eija Niittynen, PL 20, 02020 Metsä.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään jättämään ennakkoilmoittautumisen yhteydessä. Hallituksen ehdotuksen mukaan osinkoa vuodelta 2008 ei makseta.

Osakerekisteri

Osakkeenomistajaa pyydetään ilmoittamaan osoitteen-, nimen- ja omistusmuutokset siihen arvo-osuusrekisteriin, jossa hänellä on arvo-osuustili.

Yhteystietoja

OSAKESIJOITTAJAT

Seppo Parvi *

Puh. 010 465 4321

Telekopio 010 465 5232

seppo.parvi@m-real.com

Matti Mörsky *

Puh. 010 465 4913

Telekopio 010 465 4543

matti.morsky@m-real.com

OSAKESIJOITTAJAT JA VIESTINTÄ

Juha Laine

Puh. 010 465 4335

Telekopio 010 465 5232

juha.laine@m-real.com

communications@m-real.com

VELKASIJOITTAJAT JA PANKKISUHTEET

Jukka Forsström

Puh. 010 465 4255

Telekopio 010 465 4695

jukka.forsstrom@metsafinance.com

Henri Sederholm

Puh. 010 465 5226

Telekopio 010 465 4695

henri.sederholm@metsafinance.com

Yleiset sijoittajasuhteisiin liittyvät kysymykset tai kommentit voi lähettää sähköpostiosoitteeseen:

investor.relations@m-real.com.

www.m-real.com

* Matti Mörsky nimitetään uudeksi talousjohtajaksi. Seppo Parvi siirtyy toisen työnantajan palvelukseen viimeistään heinäkuussa 2009.

M-real Oyj

Pääkonttori
PL 20
02020 METSÄ

Revontulentie 6
02100 ESPOO
Puh. 010 4611
Telekopio 010 465 5232

Yritystunnus 0635366-7

www.m-real.com

LIIKETOIMINTA-ALUEET**Consumer Packaging**

Hallituskatu 1
33200 Tampere
Puh. 010 4611
Telekopio 010 463 3158

Tehtaat

Joutseno
Kaskinen
Kemiart Liners
Kyro
Simpele
Tako
Äänekoski

Office Papers

Van Boshuizenstraat 12
1083 BA Amsterdam
Alankomaat
Puh. +31 20 572 7500
Telekopio +31 20 572 7570

Tehtaat

Alizay (Ranska)
Husum (Ruotsi)

Other Papers

Revontulentie 6
02100 Espoo
Puh. 01046 11
Telekopio 01046 54428

Tehtaat

Gohrsmühle (Saksa)
Hallein (Itävalta)
Reflex (Saksa)

Myyntiverkosto

Alankomaat (Amsterdam)
Argentiina ja Uruguay
(Buenos Aires)
Australia (Melbourne,
Sydney)
Belgia (Bryssel)
Brasilia (São Paulo)
Bulgaria (Sofia)
Chile (Santiago)
Costa Rica (San José)
Espanja (Barcelona, Madrid)
Etelä-Afrikka (Cape Town,
Durban)
Intia (Mumbai)
Irlanti (Dublin)
Islanti (Reykjavik)
Iso-Britannia (Chatham,
Lontoo, Maidenhead)
Israel (Tel Aviv)
Italia (Milano)
Japani (Tokio)
Jordania (Amman)
Kiina (Hong Kong,
Shanghai)
Kolumbia (Bogotá)
Kreikka (Ateena)

Kypros (Paphos)
Libanon (Beirut)
Meksiko (México)
Norja (Årnes)
Peru (Lima)
Portugal (Lissabon)
Puola (Varsova)
Ranska (Pariisi)
Saksa (Bergisch
Gladbach, Frankfurt,
Hampuri)
Singapore (Singapore)
Slovenia (Ljubljana)
Suomi (Espoo)
Syyria (Damaskos)
Tšekin tasavalta (Praha)
Turkki (Istanbul)
Ukraina (Kiova)
Unkari (Budapest)
Venäjä (Moskova)
Yhdysvallat (Norwalk, CT)

Paikallisten myyntikont-
toreiden yhteystiedot ovat
M-realin verkkosivuilla
www.m-real.com.

Julkaisun tilaukset:
M-real Oyj
Viestintä
PL 20
02020 METSÄ
Puh. 010 465 4555
Telekopio 010 465 4531
Sähköposti: communications@m-real.com

Julkaisu löytyy myös PDF-muodossa internet-sivuilla www.m-real.com

Vuosikertomus on saatavissa englanniksi ja suomeksi.

Tietoa julkaisusta

Paperit:
Kannet: Galerie Art Silk 300 g/m²
Vuosikertomus: Galerie Art Silk 130 g/m²
Tilinpäätös: Galerie One Silk 90 g/m²

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Ezpa Oy
Kansi- ja aukeamakuvat:
Kimmo Syväri
Henkilökuvat:
Jari Riihimäki ja Pentti Hokkanen

Paino: Erweko Painotuote Oy

